

การพัฒนาหลักสูตรสารพัดข่าวสารเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิด
อย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก

ชิตา อัคระการวงศ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
ปีการศึกษา 2556
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

**THE VARIOUS NEWS CURRICULUM DEVELOPMENT FOR
ENHANCING CRITICAL THINKING ABILITY OF
PRATHOMSUKSA 5 STUDENTS IN WAT
BANGKHUNTIENNORK SCHOOL**

THIDA AKKHAKARNWONG

**A thesis submitted in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Educational Program in Curriculum and Instruction**

Academic Year 2013

Copyright of Bansomdejchaopraya Rajabhat University

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาหลักสูตรสารพัดข่าวสาร เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก
ชื่อผู้วิจัย	ธิดา อัคระการวงศ์
สาขาวิชา	หลักสูตรและการสอน
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	รองศาสตราจารย์ ดร.บังอร เสรีรัตน์
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	ดร.เพ็ญพร ทองคำสุก
ปีการศึกษา	2556

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาหลักสูตรสารพัดข่าวสารเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก 2) เปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก ระหว่างก่อนและหลังการใช้หลักสูตรสารพัดข่าวสาร และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้หลักสูตรสารพัดข่าวสาร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก สำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 90 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และแบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า

1. หลักสูตรสารพัดข่าวสาร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด หลักสูตรมีองค์ประกอบครบถ้วน และมีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้
2. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังการใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนการใช้หลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรสารพัดข่าวสาร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : การพัฒนาหลักสูตรสารพัดข่าวสาร ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

Title	The Various News Curriculum Development for Enhancing Critical Thinking Ability of Prathomsuksa 5 Students at WatBangkhuntiennork School
Author	Thida Akkhakarnwong
Program	Curriculum and Instruction
Major Advisor	Associate Professor Dr.Bungorn Serirut
Co-advisor	Dr.Pornpen Thongkhumsook
Academic Year	2013

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to develop the various news curriculum for enhancing critical thinking ability of Prathomsuksa 5 students at Wat Bangkhuntiennork school, 2) to compare the students' critical thinking ability before and after the various news curriculum implementation, and 3) to study the students' satisfactions towards studying after the various news curriculum implementation. The samples included Prathomsuksa 5 students of Wat Bangkhuntiennork school, Jomthong District, Chaiyaphum. The research samples included 90 students in the second semester of the academic year 2013. The research instruments were the critical thinking tests, and the satisfactions questionnaire. The data were statistically analyzed by using the mean, standard deviation, and t-test for dependent sample.

The research results revealed as follows:

1. The various news curriculum for Prathomsuksa 5 students at Wat Bangkhuntiennork school was at the very highest quality level. The curriculum had the complete components, and was suitable for instruction.

2. The students' critical thinking ability after the various news curriculum implementation was higher at significance level .01

3. The students' satisfactions towards learning activities through the various news curriculum for Prathomsuksa 5 students at Wat Bangkhuntiennork school was found at the highest level.

Keywords: The Various News Curriculum Development, Critical Thinking Ability

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดีได้ ด้วยผู้วิจัยได้รับความเมตตากรุณาจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.บังอร เสรีรัตน์ ดร.เพ็ญพร ทองคำสุก ที่ให้คำแนะนำ เสียสละเวลาอันมีค่าตรวจทานแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการทำวิทยานิพนธ์ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่กรุณาตรวจสอบเครื่องมือ และให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

ขอขอบคุณผู้อำนวยการสถานศึกษา คณะครูนักเรียน โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบคุณบุคคลในครอบครัวของผู้วิจัยทุกท่าน ที่เป็นกำลังใจและให้ความช่วยเหลือในการค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

ผู้วิจัยมีความตั้งใจจะนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการทำวิจัยในครั้งนี้ไปใช้สนับสนุนช่วยเหลือ โดยใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อวงการศึกษาศึกษา และสังคมส่วนรวมอย่างจริงจัง เช่นเดียวกับที่ทุกท่านได้ให้การสนับสนุนช่วยเหลือและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยแล้วเช่นกัน

ธิดา อัคระการวงศ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ง
สารบัญ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ซ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
สมมติฐานของการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับหลักสูตร.....	11
การพัฒนาหลักสูตร.....	34
ปรัชญาการศึกษากับการพัฒนาหลักสูตร.....	41
จิตวิทยาการเรียนรู้กับการพัฒนาหลักสูตร.....	48
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.....	54
การพัฒนาหลักสูตรสารพัดข่าวสาร เพื่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณ.....	60
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	79
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	84
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน.....	84
ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาโครงร่างหลักสูตร.....	87
ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตร.....	92
ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลและการปรับปรุงหลักสูตร.....	97

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	99
ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน.....	99
ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาโครงร่างหลักสูตร.....	102
ตอนที่ 3 ผลการทดลองใช้หลักสูตร.....	111
ตอนที่ 4 ผลการประเมิน และปรับปรุงหลักสูตร.....	119
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	120
สรุปผลการวิจัย.....	121
อภิปรายผล.....	122
ข้อเสนอแนะ.....	126
บรรณานุกรม.....	127
ภาคผนวก.....	132
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....	133
ภาคผนวก ข หนังสือราชการ.....	135
ภาคผนวก ค ผลการวิเคราะห์เครื่องมือ.....	141
ภาคผนวก ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	149
ภาคผนวก จ แบบตอบรับการเผยแพร่งานวิจัย.....	251
ประวัติผู้วิจัย.....	260

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	สรุปกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ.....	73
2	การดำเนินงาน ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน.....	86
3	การดำเนินงาน ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาโครงร่างหลักสูตร.....	91
4	แบบแผนการทดลอง.....	95
5	การดำเนินงาน ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตร.....	97
6	การดำเนินงาน ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลและการปรับปรุงหลักสูตร.....	98
7	มาตรฐานกลุ่มสาระและสาระการเรียนรู้.....	104
8	โครงสร้างเนื้อหาและเวลา.....	104
9	การวัดและประเมินผล.....	106
10	ผลการประเมินความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตรสารพัดข้าวสาร ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก.....	108
11	คะแนนเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และคะแนนเฉลี่ยร้อยละของผลการ ทดสอบ ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ก่อนและหลังการใช้หลักสูตร สารพัดข้าวสาร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก.....	112
12	ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ก่อนและหลัง ทดลองใช้หลักสูตร.....	112
13	ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อ หลักสูตร สารพัดข้าวสาร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก.....	113
11	ค่าดัชนีความสอดคล้อง(IOC) ขององค์ประกอบ โครงร่างหลักสูตร.....	142
12	ค่าดัชนีความสอดคล้อง(IOC)ของคำถามความพึงพอใจของนักเรียน.....	143
13	การวิเคราะห์ข้อสอบเพื่อวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ.....	145
14	ค่าดัชนีความสอดคล้อง(IOC) ของแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดอย่างมี วิจารณญาณ.....	146
15	ผลการวิเคราะห์ความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบ.....	148

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

1 กรอบแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตร

10

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความคิดถือเป็นกระบวนการทางสมองที่สำคัญ ที่บุคคลควรได้รับการส่งเสริม และเพื่อให้เกิดความตระหนักถึงความสำคัญของความคิด จึงขออัญเชิญพระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ที่เกี่ยวข้องกับกรปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จโดยใช้ความคิดเป็นพื้นฐานของการตัดสินใจ ดังอัญเชิญมาปรากฏข้อความตอนหนึ่งว่า

“...ความคิดนั้นเป็นแม่บทใหญ่ของการพูดและการกระทำ เพราะกิจที่จะทำ คำที่จะพูดทุกอย่าง ล้วนสำเร็จมาจากความคิด การคิดก่อนพูดและก่อนทำ จึงช่วยให้บุคคลสามารถยับยั้งคำพูดที่ไม่สมควรหยุดยั้งการกระทำที่ไม่ถูกต้อง...” (พระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วันที่ 10 กรกฎาคม 2540)

ระบบการศึกษาของประเทศไทยภายหลังการปฏิรูปการศึกษา ได้เริ่มให้ความสำคัญในการส่งเสริมการคิดให้แก่เด็กและเยาวชน โดยกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และกำหนดเป็นมาตรฐานการประกันคุณภาพของสถานศึกษาอันจะส่งผลให้ประชาชนมีคุณภาพมากขึ้นในอนาคต การมีความสามารถในการคิดจะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์จะทำให้สามารถแก้ไขปัญหา รวมทั้งสามารถเลือกตัดสินใจได้อย่างเหมาะสมและมีเหตุผล ในยุคข่าวสารเทคโนโลยีในปัจจุบันที่มีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วมีการแข่งขันสูง การปูพื้นฐานการคิดและส่งเสริมการคิดให้แก่เด็กและเยาวชนจึงเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง นับตั้งแต่ระดับอนุบาลไปจนถึงระดับสูง การได้รับการพัฒนาการคิดตั้งแต่เยาว์วัยจะช่วยพัฒนาความคิดให้ก้าวหน้า ส่งผลให้สติปัญญาเฉียบแหลม เป็นคนรอบคอบตัดสินใจได้ถูกต้อง สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตได้ดี เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างเป็นสุข (ประพันธ์ศิริ สุเสาวัจ, 2551, น.94) จะเห็นได้ว่าการคิดเป็นปัจจัยที่มีส่วนสำคัญอย่างมากในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ซึ่งจะเติบโตเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติ การจัดการศึกษาจึงต้องมีการพัฒนาความสามารถทางการคิดให้กับผู้เรียนนอกจากนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ(ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 หมวด 4 มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและ

เต็มตามศักยภาพ มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการดังต่อไปนี้ 1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล 2) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญหา 3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ ให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง 4) จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา 5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการสอน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ และ 6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ จะเห็นได้จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ดังกล่าว ยังนำไปสู่การกำหนดมาตรฐานการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา มาตรฐานที่ 1 ผลการจัดการศึกษา ตัวบ่งชี้ที่ 4 ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น หมายถึง ผู้เรียนที่มีความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ คิดเป็นระบบ และสามารถปรับตัวเข้ากับสังคม

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ซึ่งการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุมาตรฐานการเรียนที่กำหนดนั้นจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ คือ 1) ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่างๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผล และความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเอง และสังคม 2) ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม 3) ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม 4) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถ

ในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้
 อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดี
 ระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่างๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการ
 เปลี่ยนแปลงของสังคม และสภาพแวดล้อมและการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ ที่ส่งผล
 กระทบต่อตนเองและผู้อื่น และ 5) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการ
 เลือก และใช้เทคโนโลยีด้านต่างๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาตนเอง
 และสังคมในด้านการเรียนรู้การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้องเหมาะสม
 และมีคุณธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, น.6) ซึ่งในการประเมินการผ่านระดับชั้นตาม
 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดให้มีการวัดและประเมินผลการศึกษาเป็น
 เกณฑ์การผ่านมาตรฐานของนักเรียนด้วย และในการจัดการศึกษาของโรงเรียน วัดบางขุนเทียนนอก
 ได้กำหนดพันธกิจร่วมกันของโรงเรียน ไว้ดังนี้คือ 1) สร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ให้
 นักเรียนมีคุณธรรมนำความรู้ มีคุณภาพชีวิต ดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง สืบสาน
 วัฒนธรรมไทย 2) พัฒนาทักษะ ความสามารถของนักเรียนด้านกระบวนการคิด การใช้เทคโนโลยี
 การแสวงหาความรู้เพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการ และสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข 3)
 จัดระบบบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมกำหนดโครงสร้างบริหารจัดการที่
 ชัดเจน และ 4) พัฒนาบุคลากรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ และส่งเสริมศักยภาพครูผู้มือ
 อาชีพ

จากสาระการเรียนรู้ภาษาไทยทั้ง 5 สาระนั้น กำหนดให้สาระการอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 ใช้
 กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมี
 นิสัยรักการอ่าน สาระการฟัง การดู และการพูดมาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟัง และดูอย่างมี
 วิจาร์ณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกลงในโอกาสต่างๆ อย่างมีวิจาร์ณญาณ และ
 สร้างสรรค์ ทั้งยังได้กล่าวถึงการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนเป็นกระบวนการคิด คนที่จะคิด
 ได้ดีต้องเป็นผู้ฟัง ผู้พูด ผู้อ่านและผู้เขียนที่ดี บุคคลที่จะคิดได้ดีจะต้องมีความรู้ และประสบการณ์
 พื้นฐานในการคิด บุคคลจะมีความสามารถในการรวบรวมข้อมูล ข้อเท็จจริง วิเคราะห์ สังเคราะห์
 และประเมินค่า จะต้องมีความรู้และประสบการณ์พื้นฐานที่นำมาช่วยในการคิดทั้งสิ้น การสอนให้
 คิดควรให้ผู้เรียนรู้จักคัดเลือกข้อมูล ถ่ายทอด รวบรวม และจำข้อมูลต่างๆ สมองของมนุษย์จะเป็น
 ผู้บริโภคข้อมูลข่าวสาร และสามารถแปลความข้อมูลข่าวสาร และสามารถนำมาใช้อ้างอิง การเป็น
 ผู้ฟัง ผู้พูด ผู้อ่าน และผู้เขียนที่ดี จะต้องสอนให้เป็นผู้บริโภคข้อมูลข่าวสารที่ดีและเป็นนักคิดที่ดี
 ด้วย กระบวนการสอนภาษาจึงต้องสอนให้ผู้เรียนเป็นผู้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร และมีทักษะการคิด นำ
 ข้อมูลข่าวสารที่ได้จากการฟังและการอ่านนำมาสู่การฝึกทักษะการคิด นำการฟัง การพูด การอ่าน

และการเขียนมาสอนในรูปแบบบูรณาการทักษะ การเขียนต้องใช้กระบวนการคิดในการวิเคราะห์ การแยกแยะ การสังเคราะห์ การประเมินค่า การสร้างสรรค์ ผู้เขียนจะนำความรู้และประสบการณ์ ผู้การคิดและแสดงออกตามความคิดของตนเสมอ ต้องเป็นผู้อ่านและผู้ฟังเพื่อรับรู้ข่าวสารที่จะนำมา วิเคราะห์และสามารถแสดงทรรศนะได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, น.62) รวมทั้งพลังของภาษา ยังเป็นเครื่องมือในการดำรงชีวิตของมนุษย์ มนุษย์จึงสามารถเรียนรู้ภาษาเพื่อการดำรงชีวิตเป็น เครื่องมือของการสื่อสาร และสามารถพัฒนาภาษาของตนได้ ภาษาช่วยให้คนรู้จักคิดและแสดงออก ของความคิดด้วยการพูด การเขียน และการกระทำซึ่งเป็นผลจากการคิด ถ้าไม่มีภาษาคนจะคิด ไม่ได้ ถ้าคนมีภาษาน้อย มีคำศัพท์น้อย ความคิดของคนก็จะแคบไม่กว้างไกล คนที่ใช้ภาษาได้ดี จะมีความคิดดีด้วย คนจะใช้ความคิดและแสดงออกทางความคิดเป็นภาษา ซึ่งส่งผลไปสู่การ กระทำ ผลของการกระทำส่งผลไปสู่ความคิด ซึ่งเป็นพลังของภาษา ภาษาจึงมีบทบาทสำคัญต่อ มนุษย์ ช่วยให้นักพัฒนาความคิด ช่วยดำรงสังคมให้มนุษย์อยู่ร่วมกันในสังคม อย่างสงบสุข มี ไมตรีต่อกัน ช่วยเหลือกันด้วยการใช้ภาษาติดต่อสื่อสารกัน ช่วยให้นักปฏิบัติตนตามกฎเกณฑ์ของ สังคม ภาษาช่วยให้นักพัฒนา ใช้ภาษาในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การอภิปราย ได้แย้ง เพื่อนำไปสู่ผลสรุป มนุษย์ใช้ภาษาในการเรียนรู้ จดบันทึกความรู้ และช่วยจรรโลงใจ ด้วย การอ่านบทกลอน ร้องเพลง ภาษายังมีพลังในตัวของมันเอง เพราะภาพย่อมประกอบด้วยเสียง และความหมาย การใช้ภาษาใช้ถ้อยคำทำให้เกิดความรู้สึกต่อผู้รับสาร ให้เกิดความจงเกลียดจงชัง หรือเกิดความชื่นชอบ ความรักย่อมเกิดจากภาษาทั้งสิ้นที่นำไปสู่ผลสรุปที่มีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, น.69 - 70) จะเห็นได้ว่า การศึกษาไทยปัจจุบันได้ให้ความสนใจและ ความสำคัญของการคิดเป็นอย่างมาก อย่างไรก็ตามการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาการคิด ก็มีได้เป็น สิ่งที่เกิดขึ้นใหม่แต่อย่างใด ในประเทศไทยได้มีการจัดการสอน เพื่อให้เด็กและเยาวชนคิดเป็นมาเป็น เวลาช้านานแล้ว แต่ก็ยังมีได้แพร่หลายและปัจจุบันดูเหมือนว่ายังไม่สามารถสอนให้บรรลุเป้าหมาย ได้ทั้งนี้อาจมีสาเหตุหลายประการตั้งแต่รูปแบบและวิธีการสอนที่เน้นครูเป็นศูนย์กลางของการ เรียน และหลักสูตรไม่สามารถสร้างเสริมและพัฒนาการคิดให้แก่นักเรียนได้ นักเรียนส่วนใหญ่ ยังคงเรียนรู้ด้วยวิธีการจดจำและท่องจำมากกว่าที่จะคิดวิเคราะห์เนื้อหาสาระในสิ่งที่ได้เรียนรู้มา และยังไม่สามารถสรุปเป็นหลักการของความรู้ได้ด้วยตนเอง รวมทั้งยังมีได้มีการส่งเสริมและ ปฏิบัติอย่างจริงจังในโรงเรียน ตลอดจนครูส่วนมากยังไม่เข้าใจในวิธีจัดการสอน เพื่อส่งเสริม ทักษะและกระบวนการคิดให้กับนักเรียน การไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการปลูกฝัง และ เสริมสร้างทักษะการคิดว่าเป็นพื้นฐานที่สำคัญ ต่อการพัฒนาสติปัญญาของนักเรียน (ประพันธ์ศิริ สุเสาวัจ, 2551, น.305) การคิดอย่างมีวิจารณญาณมีความสำคัญยิ่งในการดำรงชีวิตในโลกปัจจุบัน ซึ่งมีภาพหรือเหตุการณ์ที่สื่อออกมาที่มีทั้งความเป็นจริง และความเท็จมากมาย ซึ่งเราจะต้องคิด

อย่างรอบคอบหรือใช้วิจารณญาณพิจารณามากที่สุดที่จะเชื่อหรือไม่เชื่อสิ่งเหล่านั้น ซึ่งหากผู้เรียนได้รับการฝึกกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ จะทำให้เขามีการคิดตัดสินใจอย่างรอบคอบเห็นว่าเรื่องใดควรเชื่อหรือไม่ควรเชื่อ สิ่งใดควรทำหรือไม่ควรทำเพราะเหตุใด และผู้เรียนที่มีความคิดอย่างมีวิจารณญาณจะเป็นคนใจกว้างยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างมีเหตุผล ไม่ยึดติดกับความคิดเห็นของตนเองเป็นหลัก และเมื่อจะตัดสินใจอย่างใดต้องมีข้อมูลหลักฐานเพียงพอประกอบการตัดสินใจ และสามารถเปลี่ยนความคิดเห็นของตนเองได้ หากเห็นว่าความคิดเห็นของผู้อื่นดีกว่า มีเหตุผลมากกว่า นอกจากนี้ผู้เรียนที่มีความคิดอย่างมีวิจารณญาณจะเป็นคนที่มีความกระตือรือร้นในการแสวงหาข้อมูลและความรู้อยู่เสมอ และเป็นบุคคลที่มีเหตุผล (สุคนธ์ สินธพานนท์ และคณะ, 2551, น.72) ซึ่งการคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นการคิดในระดับสูง การส่งเสริมให้เด็กเกิดการคิดในระดับนี้ได้จำเป็นต้องผ่านการคิดในระดับง่ายๆ มาก่อน นั่นคือ การคิดขั้นพื้นฐานและการคิดระดับกลาง ซึ่งมีขั้นตอนและความซับซ้อนในการคิดไม่มากนัก เป็นทักษะที่ใช้อยู่เสมอในชีวิตประจำวันและในการเรียนรู้เนื้อหาวิชาต่างๆ เช่น การอ่าน การฟัง การถาม การอธิบาย ไปจนถึงการสังเกต การจำแนกแยกแยะ การเปรียบเทียบ การสรุปความ การเรียงลำดับ การเชื่อมโยง การวิจารณ์ การลงสรุป เป็นต้น เมื่อนำทักษะเหล่านี้มาผสมผสานเข้าด้วยกันก็จะเป็นการคิดในระดับสูง การคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นสิ่งที่สามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นได้ตั้งแต่วัยปฐมวัย โดยการฝึกทักษะการคิดขั้นพื้นฐานก่อน และเพิ่มความซับซ้อนให้มากขึ้นเป็นความคิดระดับกลาง ถ้าได้ฝึกฝนอยู่เสมอก็จะเป็นการคิดระดับสูงหรือการคิดอย่างมีวิจารณญาณได้ แนวทางที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการคิดอย่างมีวิจารณญาณคือ การที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือทำกิจกรรมโดยได้รับจากประสบการณ์ตรง เรียนรู้จากของจริงประกอบกับการใช้สื่อที่เป็นรูปธรรมจะเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้ผู้เรียนได้ใช้สมองในการคิด (ประพันธ์ศิริ สุเสาวัจ, 2553, น.102) โดยที่บุคคลผู้รู้จักวิธีคิดอย่างมีวิจารณญาณนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตย่อมเกิดประโยชน์หลายประการ เช่น มีความมั่นใจในการเผชิญต่อปัญหาต่างๆ และแก้ปัญหาต่างๆ ได้ถูกต้อง สามารถตัดสินใจในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมและมีเหตุผล มีบุคลิกภาพดี เป็นคนสุขุมรอบคอบ ละเอียดลออ ก่อนตัดสินใจในเรื่องใดจะต้องมีข้อมูลหลักฐานประกอบ แล้ววิเคราะห์ด้วยเหตุผลก่อนตัดสินใจ ทำกิจกรรมต่าง ๆ ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดอย่างมีคุณภาพเนื่องจากมีระบบความคิดอย่างเป็นขั้นตอน มีทักษะในการสื่อสาร ทั้งด้านการอ่าน เขียน ฟัง พูด การพัฒนาวิธีคิดอย่างมีวิจารณญาณอยู่เสมอส่งผลให้สติปัญญาเฉียบแหลม พัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างต่อเนื่องในสถานการณ์ของโลกที่มีการเปลี่ยนแปลง เป็นผู้มีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัย เป็นผู้ที่ปฏิบัติงานอยู่บนหลักการและเหตุผล ส่งผลให้งานสำเร็จอย่างมีคุณภาพ (สุคนธ์ สินธพานนท์ และคณะ, 2555, น.106 - 107)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นพบว่าในการจัดการศึกษาให้เด็กหรือเยาวชนนั้นได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาการคิดเป็นส่วนมาก และถือว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งในการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบัน ซึ่งการพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณมีความสำคัญและเป็นประโยชน์อย่างมาก เพราะจะช่วยให้ผู้เรียนคิด และตัดสินใจ แก้ปัญหา เรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างรอบคอบบนพื้นฐานข้อมูลที่เชื่อถือได้ ผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความสำคัญที่ต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ เข้าใจปัญหา รวบรวมข้อมูล เลือกรวบรวมข้อมูล พิจารณาตัดสินใจอย่างมีเหตุผล และสามารถนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดผู้วิจัยจึงได้จัดทำ หลักสูตรสารพัดข่าวสาร เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ความสามารถดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรสารพัดข่าวสารเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก ระหว่างก่อนและหลังการใช้หลักสูตรสารพัดข่าวสาร
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจ ของนักเรียนที่มีต่อการเรียน โดยใช้หลักสูตรสารพัดข่าวสาร เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก

สมมติฐานของการวิจัย

นักเรียนที่เรียนด้วยหลักสูตรสารพัดข่าวสาร มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ หลังการสอนตามหลักสูตรสูงกว่าก่อนการสอนตามหลักสูตร

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก สำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร จำนวน 90 คนที่เรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/2 โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก สำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร จำนวน 32 คน ที่เรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 ซึ่งได้มาโดยวิธีเจาะจง

ระยะเวลาที่ศึกษา

ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 20 ชั่วโมง โดยใช้ชั่วโมงเรียนในรายวิชาเพิ่มเติม

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ หลักสูตรสารพัดข้าวสาร
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและความพึงพอใจของผู้เรียนต่อหลักสูตร

เนื้อหาของหลักสูตร

หลักสูตรสารพัดข้าวสาร เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เนื้อหาประกอบด้วยการเรียนรู้จากข้าวสาร ได้แก่ ข้าวทั่วไป ข้าวสุขภาพ ข้าวอาชญากรรม ข้าวต่างประเทศ ข้าวการศึกษา และข้าวบันเทิง โดยนำเนื้อหาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และสามารถนำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมนักเรียนให้มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณได้

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้หลักสูตรสารพัดข้าวสารที่ช่วยในการพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก
2. เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหาร ครูผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องทางการศึกษาสามารถนำหลักสูตรไปใช้ หรือประยุกต์ใช้ เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีความคิดอย่างมีวิจารณญาณ
3. นักเรียนมีความสามารถใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความรอบคอบ กระตือรือร้นในการศึกษาข้อมูลข้าวสาร ใช้เหตุผลในการตัดสินใจ เลือกเชื่อหรือไม่เชื่อ เพราะเหตุใด บ่งชี้ปัญหาได้ชัดเจน ตัดสินใจได้อย่างสมเหตุสมผล

นิยามศัพท์เฉพาะ

หลักสูตร หมายถึง แผนงานหรือโครงการที่โรงเรียนจัดให้แก่ผู้เรียนโดยจัดหมวดประสบการณ์ทั้งหลายทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน โดยจัดกระบวนการเรียนการสอนที่ต้องการ

พัฒนาผู้เรียนทั้งด้านความรู้ เจตคติและพฤติกรรมต่าง ๆ ซึ่งมีองค์ประกอบที่สมบูรณ์ เพื่อให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดในหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตรสารพัดข้าวสาร หมายถึง การจัดทำหลักสูตรขึ้นมาใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับสังคมที่เปลี่ยนไป โดยมีการวางแผนและพัฒนาประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน และในการพัฒนาหลักสูตร สารพัดข้าวสาร เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก ครั้งนี้ ประกอบด้วย ขั้นตอนการสร้างหลักสูตร 4 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) การพัฒนาโครงสร้างหลักสูตร 3) การทดลองใช้หลักสูตร และ 4) การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร

หลักสูตรสารพัดข้าวสาร หมายถึง ประสบการณ์ กิจกรรม เนื้อหาสาระ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ซึ่งนำเนื้อหาสาระเกี่ยวกับข้าวสารโดยนำข้าวทั่วไป ข้าวสุขภาพ ข้าวอาชญากรรม ข้าวต่างประเทศ ข้าวการศึกษา และข้าวบันเทิง มาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน โดยมีโครงสร้าง ดังนี้ คือ หลักการ จุดมุ่งหมาย มาตรฐานกลุ่มสาระและสาระการเรียนรู้ โครงสร้างเนื้อหาและเวลา แนวทางการจัดการเรียนรู้ การกำหนดสื่อและแหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ส่วนกิจกรรมการเรียนรู้เน้นกิจกรรมที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเป็นผู้คิด ฝึกการใช้เหตุผลทั้งรายบุคคลและเป็นกลุ่ม โดยในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้ คือ 1) ขั้นการกระตุ้นให้คิด 2) ขั้นการนำเสนอข้อมูลข้าวสาร 3) ขั้นการฝึกทักษะกระบวนการคิด ประกอบด้วย การระบุประเด็นปัญหา การรวบรวมข้อมูล การใช้เหตุผลในการพิจารณาข้อมูล การลงความเห็นได้อย่างสมเหตุสมผล และ 4) ขั้นสรุปความคิดเห็นเพื่อนำไปใช้

ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกของนักเรียนที่ผู้วิจัยต้องการให้เกิดกับผู้เรียน คือ ความสามารถในการระบุประเด็นปัญหา ความสามารถในการรวบรวมข้อมูล ความสามารถในการใช้เหตุผลพิจารณาข้อมูลและความสามารถในการลงความเห็นได้อย่างสมเหตุสมผล

ความสามารถในการระบุประเด็นปัญหา หมายถึง การกำหนดปัญหาและทำความเข้าใจกับปัญหา หรือข้าวสารที่คลุมเครือ

ความสามารถในการรวบรวมข้อมูล หมายถึง การรวบรวมข้อมูล การดึงข้อมูล ข้อคิดเห็นจากข้าวสารที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหา

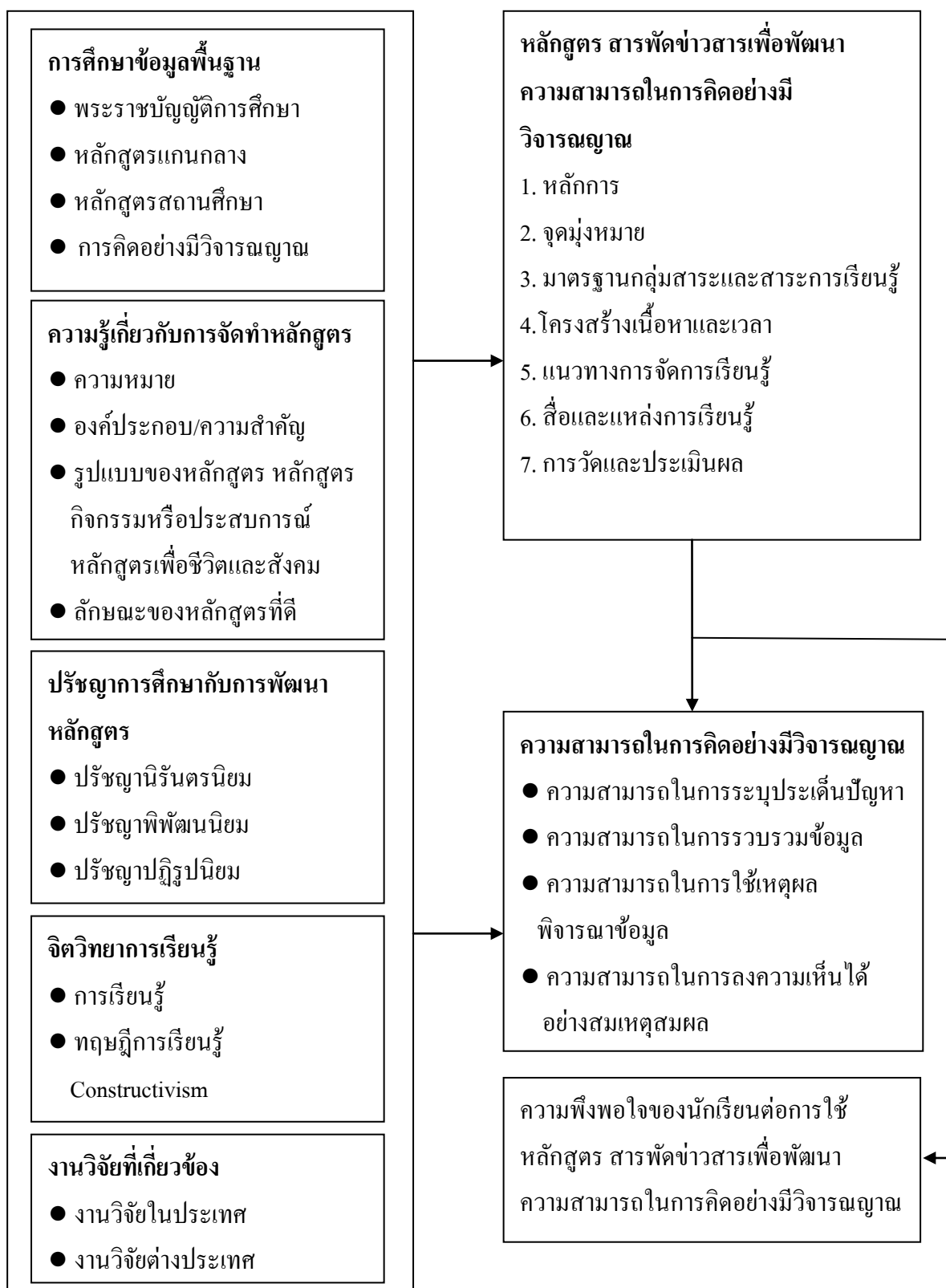
ความสามารถในการใช้เหตุผลพิจารณาข้อมูล หมายถึง การใช้เหตุผลและผลในการพิจารณาไตร่ตรองข้อมูลข้าวสารอย่างรอบคอบ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเพื่อหาทางเลือกหรือคำตอบที่ถูกต้อง

ความสามารถในการลงความเห็นได้อย่างสมเหตุสมผล หมายถึง การใช้ข้อมูลที่รวบรวมผ่านการพิจารณาไตร่ตรอง หรือข้อโต้แย้งแล้วลงสรุปอย่างเหมาะสมด้วยเหตุผล

ความพึงพอใจของนักเรียนต่อหลักสูตร หมายถึง ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียน โดยใช้หลักสูตรสารพัดข้าวสาร เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก ประกอบด้วย ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านสาระการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล ซึ่งวัดได้จากแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

กรอบแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตรสารพัดข้าวสาร เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก ผู้วิจัยดำเนินการตามกรอบแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตร ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรสารพัดข่าวสาร เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยการพัฒนาหลักสูตรสารพัดข่าวสาร เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาระสำคัญต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรเพื่อประกอบการวิจัย ดังนี้

1. ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับหลักสูตร
2. การพัฒนาหลักสูตร
3. ปรัชญาการศึกษากับการพัฒนาหลักสูตร
4. จิตวิทยาการเรียนรู้กับการพัฒนาหลักสูตร
5. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
6. การพัฒนาหลักสูตรสารพัดข่าวสาร เพื่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับหลักสูตร

1. ความหมายของหลักสูตร

“หลักสูตร” เป็นคำศัพท์ทางการศึกษาคำหนึ่งที่คนส่วนใหญ่คุ้นเคย และมีผู้ให้ความหมายไว้มากมาย ดังนี้

ชมพันธุ์ กุญชร ณ อยุธยา (2540, น.3-5) ได้อธิบายความหมายของหลักสูตรว่ามีความแตกต่างกันไปตั้งแต่ความหมายที่แคบสุดจนถึงกว้างสุด ซึ่งสามารถจำแนกความคิดเห็นของนักการศึกษาที่ได้ให้คำนิยามความหมายของหลักสูตรแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ ดังนี้

หลักสูตร หมายถึง แผนประสบการณ์การเรียนรู้ นักการศึกษาที่มีความคิดเห็นว่า หลักสูตรหมายถึง แผนประสบการณ์เรียนนั้น มองหลักสูตรที่เป็นเอกสารหรือโครงการของการศึกษาที่สถาบันการศึกษาไว้วางแผน เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาตามแผนหรือโครงการที่กำหนดไว้ หลักสูตรตามความหมายนี้ หมายถึง แผนการเรียนหรือรายวิชาต่างๆที่กำหนดให้เรียนรวมทั้งเนื้อหาวิชาของรายวิชาต่าง ๆ กิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผล ซึ่งได้กำหนดไว้ในแผนความคิดเห็นของนักศึกษากลุ่มนี้ ไม่รวมถึงการนำหลักสูตรไปใช้ หรือการเรียนการสอนที่ปฏิบัติจริง

หลักสูตร หมายถึง ประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียน ที่สถาบันการศึกษาจัดให้แก่ผู้เรียน ประกอบด้วย จุดมุ่งหมาย เนื้อหา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินผล

ธำรง บัวศรี (2542, น.6) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรว่า คือแผนซึ่งได้ออกแบบจัดทำขึ้นเพื่อแสดงถึงจุดหมาย การจัดเนื้อหาสาระ กิจกรรมและมวลประสบการณ์ในแต่ละโปรแกรม การศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านต่างๆ ตามที่จุดหมายกำหนดไว้

รุจิร ภู่อาระ (2545, น.1) ได้อธิบายความหมายของหลักสูตรว่า หมายถึง แผนการเรียน ประกอบด้วยเป้าหมาย และจุดประสงค์เฉพาะที่นำเสนอและจัดการเนื้อหา รวมถึงแบบของการเรียนการสอนตามจุดประสงค์ และท้ายที่สุดจะต้องมีการประเมินผลของการเรียน

วิโพธฐ์ วัฒนานิมิตกุล (2548, น.10) สรุปความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตรคือ เอกสารที่บรรจุแผนงานหรือโครงการที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนทั้งในด้านความรู้ เจตคติและพฤติกรรมต่าง ๆ อันเป็นสิ่งที่พึงปรารถนาของสังคมนั้น ๆ อันจะทำให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข ทั้งนี้แผนงานและโครงการนั้น ๆ จะต้องมียุทธศาสตร์ที่สมบูรณ์ ได้แก่ มีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน มีเนื้อหาสาระและประสบการณ์ที่มีคุณค่าต่อผู้เรียนแนวทางดำเนินงานที่เป็นระบบและสามารถปฏิบัติได้จริง โดยส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่สามารถวัดผลและประเมินผลการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนั้น ๆ ได้

ศักดิ์ศรี ปาณะกุล และคณะ (2549, น.2) กล่าวว่าไว้ว่า หลักสูตรมีความหมายสองนัย ความหมายในวงแคบ หลักสูตร คือ วิชาหรือเนื้อหาที่สอน ส่วนความหมายในวงกว้าง หลักสูตร คือ มวลประสบการณ์ทั้งหลายที่จัดให้แก่ผู้เรียนทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ซึ่งเป็นทั้งทางตรงและทางอ้อม หรืออาจนิยามความหมายของหลักสูตรออกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่นิยามหลักสูตรว่า ได้แก่ สิ่งที่เป็นเอกสารที่แสดงออกมาในรูปของตัวหลักสูตร คู่มือครู หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ หนังสือเรียน หนังสือเสริมประสบการณ์ ตลอดจนสื่อการเรียนรู้ และอุปกรณ์ในรูปแบบต่างๆ อีกกลุ่มหนึ่งจะนิยามหลักสูตรให้ครอบคลุมทั้งสิ่งที่เป็นเอกสารและกิจกรรม หรือประสบการณ์ทั้งหลายที่โรงเรียนจัดให้แก่ผู้เรียน

นักลีย์และอีแวนส์ (Neagley and Evans, 1967, p.2) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรว่า คือ ประสบการณ์ที่โรงเรียนจัดเพื่อช่วยให้นักเรียนได้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ตามความสามารถของนักเรียน

เซฟเวอร์และเบอร์เลค (Shaver and Berlak, 1968, p.9) กล่าวว่าหลักสูตร คือ กิจกรรมที่ครูจัดให้นักเรียนได้เล่นเพื่อให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้

กู๊ด (Good, 1973, p.159) ได้ให้ความหมายของคำศัพท์ไว้ในพจนานุกรมทางการศึกษา (Dictionary of Education) ว่าหลักสูตร คือ กลุ่มรายวิชาที่จัดไว้อย่างมีระบบหรือลำดับวิชาที่บังคับ

สำหรับการจบการศึกษาหรือเพื่อรับประกาศนียบัตรในสาขาวิชาหลักต่าง ๆ เช่น หลักสูตรสังคมศึกษา หลักสูตรพลศึกษา

ทรัมป์และมิลเลอร์ (Trump and Miller, 1973, p.11-12) กล่าวว่า หลักสูตร คือ กิจกรรมการเรียนการสอนชนิดต่างๆ ที่เตรียมการไว้และจัดให้แก่เด็กนักเรียนหรือระบบโรงเรียน

วิลเลอร์ (Wheeler, 1974, p.11) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรว่า มวลประสบการณ์การเรียนรู้ซึ่งโรงเรียนหรือสถานศึกษาจัดให้แก่ผู้เรียน

โอลิวา (Oliva, 1982, p.10) กล่าวว่า หลักสูตร คือ แผนหรือโปรแกรมสำหรับประสบการณ์ทั้งหลายที่ผู้เรียนจะต้องประสบภายใต้การอำนวยการของโรงเรียน

จากความหมายของหลักสูตรตามแนวคิดของนักการศึกษาหลายท่านที่กล่าวไว้ พอจะสรุปได้ว่าหลักสูตร หมายถึง แผนงานหรือโครงการ ที่จัดมวลประสบการณ์และกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยมีองค์ประกอบที่สมบูรณ์ เพื่อให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดในหลักสูตร

2. องค์ประกอบของหลักสูตร

จากความหมายของหลักสูตรข้างต้น เห็นได้ว่าหลักสูตรมีสาระสำคัญและมีความหมายดังที่ได้กล่าวมาแล้วและยังชี้ให้เห็นถึงองค์ประกอบของหลักสูตรด้วยนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตรไว้ดังนี้

ซาร์ง บัวศรี (2542, น.8 - 9) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตรพอสรุปได้ดังนี้

1) เป้าหมายและนโยบายการศึกษา (Education Good and Policies) หมายถึง สิ่งที่รัฐต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในเรื่องเกี่ยวกับการศึกษา

2) จุดหมายของหลักสูตร (Curriculum Aims) หมายถึง ผลส่วนรวมที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนหลังจากเรียนจบหลักสูตรไปแล้ว

3) รูปแบบและโครงสร้างหลักสูตร (Type and Structure) หมายถึง ลักษณะและแผนผังที่แสดงการแจกแจงวิชาหรือกลุ่มวิชา หรือกลุ่มประสบการณ์

4) จุดประสงค์ของวิชา (Subject objectives) หมายถึง ผลที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนหลังจากที่ได้เรียนวิชานั้นแล้ว

5) เนื้อหา (Content) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทักษะและความสามารถที่ต้องการให้มี รวมทั้งประสบการณ์ที่ต้องการให้ได้รับ

สงบ ลักษณะ (2542, น.9) จำแนกองค์ประกอบของหลักสูตรไว้ 5 ส่วน คือ

1) ผลการเรียนรู้ ซึ่งนิยมเรียกว่า มาตรฐานการเรียนรู้

2) ขอบข่ายเนื้อหาวิชา หรือสาระการเรียนรู้

3) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือสิ่งที่เรียกว่า แผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญที่สุดที่ครูจะต้องคิดค้นกระบวนการที่ดีที่สุด เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนบรรลุผลการเรียนรู้ให้ครบถ้วน

4) แผนการใช้สื่อการเรียนการสอน

5) แผนการวัดผลประเมินผล เพื่อแสดงหลักฐานการบรรลุผลการเรียนรู้

วิโพภรณ์ วัฒนานามิตกุล (2548, น.17) ได้สรุปองค์ประกอบของหลักสูตรไว้ 4 ส่วน ดังนี้

1) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

2) เนื้อหาวิชา และประสบการณ์การเรียนรู้

3) การนำหลักสูตรไปใช้

4) การประเมินผล

นิรมล ศตวฑูติ (2551, น.9) ได้กำหนดรายละเอียดของหลักสูตรประกอบด้วย

1) หลักการ เป็นเป้าหมายปลายทางของหลักสูตรนั้น จะบอกให้รู้ว่าหลักสูตรนั้นๆ จัดขึ้นเพื่ออะไร ซึ่งจะกำหนดไว้ในลักษณะเชิงปรัชญาของหลักสูตร

2) จุดมุ่งหมาย แสดงความคาดหวังของหลักสูตรว่าผู้ที่เรียนจบหลักสูตรนี้แล้วจะมีคุณลักษณะอย่างไร

3) จุดมุ่งหมายเฉพาะ หรือจุดมุ่งหมายของกลุ่มวิชาและรายวิชา ระบุเฉพาะเจาะจงถึงคุณลักษณะของผู้เรียนเมื่อเรียนจบแต่ละกลุ่มวิชา และแต่ละรายวิชา

4) โครงสร้างของหลักสูตร แสดงภาพรวมของทั้งหลักสูตรว่าได้จัดเนื้อหาและประสบการณ์ของหลักสูตรในลักษณะใด สัดส่วนของเนื้อหาและประสบการณ์ที่จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เป็นอย่างไร ระยะเวลาการจัดการเรียนการสอนแสดงการแบ่งเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนแต่ละเนื้อหาความรู้ และประสบการณ์การเรียนรู้ และเวลาโดยรวมที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนตลอดหลักสูตร

5) เนื้อหาหลักสูตร ประกอบด้วย ขอบเขตเนื้อหาความรู้ที่จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ประสบการณ์การเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะได้รับจากการได้ลงมือทำหรือปฏิบัติ และกิจกรรมการเรียนการสอนที่เป็นแนวทางหรือวิธีการที่จะช่วยให้ผู้เรียน เรียนรู้เนื้อหาและประสบการณ์ต่างๆ

6) การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประกอบด้วยแนวทางหรือวิธีการวัดผลและประเมินผลว่าผู้เรียนได้บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ จุดประสงค์รายวิชา จุดประสงค์กลุ่มวิชา และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแล้วหรือยัง รวมถึงระยะเวลาการประเมินผล

7) แนวทางการใช้หลักสูตร ให้คำแนะนำแก่บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร ให้ใช้หลักสูตรได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม และเป็นไปตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร

บุญเลี้ยง ทุมทอง (2554, น.15-16) จำแนกองค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตร คือ

1) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร (Curriculum Aims) หมายถึง ความตั้งใจหรือความคาดหวังที่ต้องการให้เกิดขึ้นในตัวผู้ที่จะผ่านหลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความสำคัญ เพราะเป็นตัวกำหนดทิศทางและขอบเขตในการให้การศึกษาแก่เด็ก ช่วยในการเลือกเนื้อหาและ กิจกรรม ตลอดจนใช้เป็นมาตรการอย่างหนึ่งในการประเมินผล จุดมุ่งหมายของการศึกษามีอยู่หลายระดับ ได้แก่ จุดมุ่งหมายระดับหลักสูตรซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายที่บอกให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรู้เป้าหมายของหลักสูตรนั้นๆ จุดมุ่งหมายของกลุ่มวิชา วิชาแต่ละกลุ่มจะสร้างคุณลักษณะที่แตกต่างกันให้กับผู้เรียน ดังนั้น แต่ละวิชาจึงมีการกำหนดจุดมุ่งหมายไว้ต่างกัน จุดมุ่งหมายรายวิชาเป็นจุดมุ่งหมายที่ละเอียดจำเพาะเจาะจงกว่าจุดมุ่งหมายกลุ่มวิชา ผู้สอนรายวิชาจะกำหนดจุดมุ่งหมายในการสอนเนื้อหาแต่ละบทแต่ละตอนขึ้นในรูปของจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม แม้ว่าจุดมุ่งหมายของการศึกษาจะมีหลายระดับดังกล่าวแล้วจุดมุ่งหมายทุกระดับย่อมสอดคล้องกัน และนำไปสู่จุดหมายปลายทางเดียวกัน

2) เนื้อหา (Content) เมื่อกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแล้ว กิจกรรมขั้นต่อไปคือการเลือกเนื้อหา ประสบการณ์การเรียนรู้ต่างๆ ที่คาดว่าจะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาไปสู่จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ โดยดำเนินการตั้งแต่การเลือกเนื้อหาสาระและประสบการณ์การเรียนรู้ลำดับเนื้อหาสาระ พร้อมทั้งการกำหนดเวลาเรียนที่เหมาะสม

3) การนำหลักสูตรไปใช้ (Curriculum Implementation) เป็นการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมต่างๆ เช่น การจัดทำวัสดุหลักสูตรได้แก่ คู่มือครู เอกสารหลักสูตร แผนการสอน แนวการสอน และแบบเรียน เป็นต้น

การจัดเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรและสิ่งแวดล้อม เช่น การจัดโต๊ะ เก้าอี้ ห้องเรียนวัสดุอุปกรณ์ในการเรียน จำนวนครูและสิ่งแวดล้อมอำนวยความสะดวกต่างๆ การดำเนินการสอน เป็นกิจกรรมที่สำคัญที่สุดในขั้นตอนการนำหลักสูตรไปใช้เพราะหลักสูตรจะได้ผลหรือไม่ขึ้นอยู่กับพฤติกรรมการสอนของครู ครูผู้สอนจะต้องมีความรู้ในด้านการถ่ายทอดเนื้อหาความรู้ การวัดและประเมินผลจิตวิทยาการสอนตลอดทั้งปรัชญาการศึกษาของแต่ละระดับ จึงทำให้การเรียนของผู้เรียนบรรลุเป้าหมายของหลักสูตร

4) การประเมินผลหลักสูตร (Evaluation) คือ การหาคำตอบว่าหลักสูตรสัมฤทธิ์ผลตามที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมาย หรือไม่มากนักน้อยเพียงใด และอะไรเป็นสาเหตุการประเมินผลหลักสูตรเป็นงานใหญ่และมีขอบเขตกว้างขวาง ผู้ประเมินจำเป็นต้องวางโครงการประเมินผลไว้ล่วงหน้า

ทาบ (Taba, 1962, น.10) ได้เสนอองค์ประกอบของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตรไม่ว่าจะสร้าง
ขึ้นในลักษณะใด ย่อมประกอบด้วยส่วนสำคัญ 4 ส่วน คือ

- 1) จุดมุ่งหมาย
- 2) เนื้อหาสาระ
- 3) กิจกรรมและรูปแบบการเรียนการสอน
- 4) การประเมินผล

เคอร์ (Kerr, 1976, น.16-17) ได้นำเสนอองค์ประกอบของหลักสูตรไว้ 4 ส่วน ได้แก่

- 1) วัตถุประสงค์ของหลักสูตร
- 2) เนื้อหาสาระ
- 3) ประสบการณ์การเรียนรู้ และ
- 4) การประเมินผล

จากการศึกษาองค์ประกอบของหลักสูตร ตามที่นักการศึกษาได้กำหนดไว้ สรุปได้ว่า
องค์ประกอบของหลักสูตรนั้นค่อนข้างมีความสอดคล้องกันเป็นส่วนใหญ่ อาจแตกต่างกันบ้าง
ในเรื่องของรายละเอียด แต่โดยองค์ประกอบของหลักสูตรที่สำคัญที่ผู้วิจัยจะพัฒนาหลักสูตร
สารพัดข่าวสาร เพื่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัด
บางขุนเทียนนอก ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) จุดมุ่งหมาย 3)มาตรฐานกลุ่มสาระและสาระการ
เรียนรู้ 4) โครงสร้างเนื้อหาและเวลา 5) แนวทางการจัดการเรียนรู้ 6) สื่อและแหล่งการเรียนรู้ 7)
การวัดและประเมินผล และ 8) แผนการจัดการเรียนรู้

3. ความสำคัญของหลักสูตร

การจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายได้นั้นต้องอาศัยหลักสูตรเป็นเครื่องมือนำไปสู่การบรรลุ
เป้าหมาย และจุดประสงค์ของการจัดการศึกษา ดังนั้นหลักสูตรจึงมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา
เป็นอย่างมาก นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวตรงกันว่า หลักสูตรมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา
ดังนี้

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539, น.11) ได้กล่าวไว้ว่าการที่จะทราบว่าการศึกษาในระดับต่าง
ๆ จะดีหรือไม่ดีสามารถศึกษาได้จากหลักสูตรการศึกษาในระดับนั้น ๆ ของประเทศ เพราะ
หลักสูตรเป็นเครื่องมือในการปรับปรุงจุดมุ่งหมายและนโยบายทางการศึกษาของชาติเข้าสู่การ
ปฏิบัติในสถาบันการศึกษาระดับต่างๆ หลักสูตรจะเป็นเสมือนกับหางเสือที่จะคอยกำหนดทิศทาง
ให้การเรียนการสอนเป็นไปตามความมุ่งหมายของการศึกษาหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ หลักสูตรเป็น
เครื่องชี้นำทางในการจัดความรู้และประสบการณ์แก่ผู้เรียนซึ่งครูจะต้องปฏิบัติตามเพื่อให้ผู้เรียน
ได้รับการศึกษาที่มุ่งสู่จุดหมายเดียวกัน

ปฏิบัตินั้นทางศีล และไฟโรจน์ ด้วยวิเศษ (2543, น.9) สรุปความสำคัญของหลักสูตรว่า หลักสูตรมีความสำคัญยิ่งในฐานะที่เป็นเอกสารที่กำหนดแนวทางในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาทุกฝ่ายต้องยึดถือเป็นแนวปฏิบัติ เพื่อพัฒนาบุคคลให้มีประสิทธิภาพตามที่พึงประสงค์ให้แก่สังคมและประเทศชาติ

นิคม ชมพูลอง (2542, น.52) ความสำคัญของหลักสูตรมีดังนี้

1) หลักสูตรเป็นแบบแผนปฏิบัติงาน หรือเครื่องชี้แนวทางปฏิบัติงานของครูเพราะหลักสูตรจะกำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมินผลไว้เป็นแนวทาง

2) หลักสูตรเป็นข้อกำหนดแผนการเรียนการสอนอันเป็นส่วนรวมของทั้งประเทศเพื่อนำไปสู่ความมุ่งหมายตามแผนการศึกษาชาติ

3) หลักสูตรเป็นเอกสารของทางราชการ เป็นบัญญัติของรัฐบาลเพื่อให้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปฏิบัติตาม

4) หลักสูตรเป็นเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาเพื่อควบคุมการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษาระดับต่าง ๆ และยังเป็นเกณฑ์มาตรฐานอย่างหนึ่งในการจัดสรรงบประมาณ บุคลากร อาคาร สถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ ฯลฯ ของการศึกษาของรัฐให้แก่สถานศึกษา

5) หลักสูตรเป็นแผนการดำเนินงานของผู้บริหารการศึกษาที่จะอำนวยความสะดวกและควบคุมดูแล ติดตามผลให้เป็นไปตามนโยบายการจัดการศึกษาของรัฐบาล

6) หลักสูตรจะกำหนดแนวทางในการส่งเสริม ความเจริญงอกงาม และพัฒนาการของเด็กตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา

7) หลักสูตรจะกำหนดลักษณะ และรูปร่างของสังคมในอนาคตได้ว่าเป็นไปในรูปใด

8) หลักสูตรจะกำหนดแนวทางให้ความรู้ ทักษะความสามารถความประพฤติที่จะเป็นประโยชน์ต่อสังคม อันเป็นการพัฒนากำลังคนซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ได้ผล

9) หลักสูตรจะเป็นสิ่งบ่งชี้ ถึงความเจริญของประเทศ เพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน ประเทศใดจัดการศึกษา โดยมีหลักสูตรที่เหมาะสม ทันสมัยมีประสิทธิภาพ ทันต่อเหตุการณ์ และการเปลี่ยนแปลง ย่อมได้กำลังคนที่มีประสิทธิภาพสูง

ฉันท ชาติทอง (2550, น.9) ได้กล่าวสรุปไว้ว่า หลักสูตรเป็นสิ่งสำคัญในการจัดการศึกษา 3 ระดับ คือ 1) ระดับประเทศ เป็นการชี้ให้เห็นถึงแนวทางการจัดการศึกษาโดยภาพรวมและเป็นตัวบ่งชี้ให้เห็นแนวโน้มสังคมกับการจัดการศึกษาในอนาคต 2) ระดับสถานศึกษา ซึ่งนับได้ว่าหลักสูตรเป็นหัวใจและจุดเด่นของการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษานั้นๆ และ 3) ระดับ

ห้องเรียนซึ่งมีความสำคัญต่อการนำไปสู่การปฏิบัติ เพื่อจัดการเรียนรู้ที่เกิดกับผู้เรียนโดยตรง โดยมีรายละเอียดและมีเอกสารประกอบที่กำหนดแนวทางว่าจะสอนใคร เรื่องใด เพื่ออะไร

บุญเลี้ยง ทุมทอง (2554, น.13-14) สรุปความสำคัญของหลักสูตรไว้ ดังนี้

- 1) หลักสูตรเป็นเสมือนเป้าหมายลอมพลเมืองให้มีคุณภาพ
- 2) หลักสูตรเป็นมาตรฐานของการจัดการศึกษา
- 3) หลักสูตรเป็นโครงการและแนวทางในการให้การศึกษา
- 4) ในระดับโรงเรียนหลักสูตรจะให้แนวปฏิบัติแก่ครู
- 5) หลักสูตรเป็นแนวทางในการส่งเสริมความเจริญงอกงามและพัฒนาการของเด็กตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา
- 6) หลักสูตรเป็นเครื่องกำหนดแนวทางในการจัดประสบการณ์ว่า ผู้เรียนและสังคมควรจะได้รับสิ่งใดบ้างที่จะเป็นประโยชน์แก่เด็กโดยตรง
- 7) หลักสูตรเป็นเครื่องกำหนดว่าเนื้อหาวิชาอะไรบ้าง ที่จะช่วยให้เด็กมีชีวิตอยู่ในสังคมอย่างราบรื่นเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติและบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่สังคม
- 8) หลักสูตรเป็นเครื่องกำหนดว่า วิธีการดำเนินชีวิตของเด็กให้เป็นไปได้ด้วยความราบรื่นและผาสุกเป็นอย่างไร
- 9) หลักสูตรย่อมทำนายลักษณะของสังคมในอนาคตว่าจะเป็นอย่างไร
- 10) หลักสูตรย่อมกำหนดแนวทางการความรู้ ความสามารถ ความประพฤติ ทักษะและเจตคติของผู้เรียนในอันที่จะอยู่ร่วมในสังคม และบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและชาติบ้านเมือง

จากความสำคัญของหลักสูตรดังกล่าว พอสรุปได้ว่า หลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษา เปรียบเสมือนเป็นเครื่องมือในการกำหนดนโยบายการศึกษาของชาติให้ปฏิบัติตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา เพราะหลักสูตรเป็นเอกสารซึ่งเป็นแผนการหรือโครงการจัดการศึกษาที่ระบุแนวทางการจัดมวลประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน และยังเป็นส่วนกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานำไปปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพทางการศึกษาตามหลักสูตรที่โรงเรียนได้กำหนดไว้

4. รูปแบบของหลักสูตร

วิโพธฐ์ วัฒนานิมิตกุล (2548, น.19-32) กล่าวว่า วิชาหลักสูตรแต่ละรูปแบบนั้นได้รับอิทธิพลจากแนวคิด ปรัชญาการศึกษา และทฤษฎีการศึกษาที่แตกต่างกัน จึงย่อมส่งผลให้รูปแบบของหลักสูตรล้วนมีเอกลักษณ์ของรูปแบบที่แสดงลักษณะเฉพาะของหลักสูตรนั้นๆ อย่างชัดเจน ดังนั้น การที่จะนำแนวคิด หลักการและทฤษฎีของหลักสูตรไปสู่การประยุกต์ใช้นั้น นักพัฒนา

การศึกษาจึงควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบของหลักสูตรให้ลึกซึ้งก่อนเป็นเบื้องต้น ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการสร้าง หรือปรับปรุงหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้และได้ จำแนกรูปแบบของหลักสูตรได้เป็น 7 รูปแบบ ดังนี้

1. หลักสูตรรายวิชา (The Subject Matter Curriculum)

หลักสูตรรายวิชาหรือหลักสูตรเนื้อหาวิชา เป็นหลักสูตรที่ใช้กันมาตั้งแต่สมัยกรีก และ โรมัน ประเทศในเอเชีย รวมทั้งประเทศไทย ก็ได้ใช้หลักสูตรแบบนี้มาตั้งแต่ต้น (চারু บัควรี, 2542, หน้า 176) และยังคงใช้รูปแบบของหลักสูตรแบบนี้อยู่ในปัจจุบัน อาทิ หลักสูตร ระดับอุดมศึกษา เป็นต้น หลักสูตรรูปแบบนี้ได้รับอิทธิพลจากปรัชญาสาระนิยม(Essentialism) และ ปรัชญาสังจิวานิยม (Perennialism) ซึ่งเป็นปรัชญาที่มีแนวคิด ว่า ความรู้เป็นอมตะ เป็นนิรันดร์ ส่งผลให้หลักสูตรนี้มุ่งเน้นการถ่ายทอดเนื้อหาสาระให้แก่ผู้เรียนเป็นหลักเพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจ เกี่ยวกับโลกรอบ ๆ ตัวผู้เรียน

1.1 แนวคิดในการจัดหลักสูตรรายวิชา

การจัดหลักสูตรรายวิชา มีแนวคิดที่เป็นหลักในการจัดทำหลักสูตร ดังนี้

1.1.1 เนื้อหาสาระและความรู้สาขาต่าง ๆ มีความแตกต่างกันและพัฒนาบุคคลที่ ได้เรียนรู้เนื้อหาสาระนั้น ๆ ในมุมเฉพาะทาง เช่น การศึกษาวิชาประวัติศาสตร์ทำให้บุคคลเข้าใจ สังคมที่ตนดำรงชีวิตอยู่ได้ดีขึ้น การศึกษาวรรณคดี ละคร บทกลอน และบทประพันธ์ ทำให้บุคคล ยอมรับความแตกต่างของบุคคลและวัฒนธรรม มีความเพลิดเพลินในศิลปะและมีความเข้าใจทั้ง ตนเองและผู้อื่น เป็นต้น

1.1.2 มีความเชื่อว่าสมองของมนุษย์แบ่งออกเป็นส่วนๆ และทำหน้าที่ต่าง ๆ กันดังนั้น การนำเนื้อหาสาระและความรู้บรรจุลงในสมองแต่ละส่วนจึงต้องแบ่งแยกให้ชัดเจน เพื่อเติมเต็มสมองทุกส่วนของผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีความรู้ การศึกษาดี และสามารถนำความรู้ นั้นไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.1.3 มีความเชื่อว่า การจัดเนื้อหาสาระและความรู้ไว้เป็นระบบระเบียบเป็น แต่ละวิชานั้น จะช่วยให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.2 ลักษณะของหลักสูตรรายวิชา

จากแนวคิดในการจัดหลักสูตรรายวิชาดังได้กล่าวแล้ว ทำให้หลักการในการจัดทำ หลักสูตรรายวิชามุ่งเน้นไปที่การจัดเนื้อหาแยกเฉพาะเป็นแต่ละวิชาตามลำดับก่อนหลังของเนื้อหา และความซับซ้อนของวิชาเหล่านั้น ซึ่งสามารถสรุปลักษณะสำคัญของหลักสูตรรายวิชาได้ดังนี้

1.2.1 จุดมุ่งหมายของหลักสูตร มุ่งส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนในแต่ละด้าน ทั้งนี้จุดหมายของหลักสูตรอาจมีส่วนสัมพันธ์กับสังคมหรือไม่ก็ได้ แต่โดยทั่วไปหลักสูตรรูปแบบนี้จะไม่คำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่สังคมมากนัก

1.2.2 โครงสร้างของเนื้อหาวิชาในหลักสูตร จะประกอบด้วยเนื้อหาสาระและความรู้ในแต่ละวิชาที่เป็นเอกเทศไม่เกี่ยวข้องกับวิชาอื่น ๆ โดยเนื้อหาความรู้ไม่ได้เน้นที่ผู้เรียนแต่เน้นที่ความรู้ และสาระสำคัญเป็นหลักซึ่งถูกจัดไว้อย่างเป็นระบบเป็นขั้นตอน ที่สะดวกแก่การเรียนการสอน

1.2.3 ในด้านการจัดการเรียนการสอน หลักสูตรนี้เน้นการถ่ายทอดเนื้อหาสาระและความรู้โดยผู้สอนเป็นผู้ให้ความรู้ ผู้เรียนเป็นผู้รับความรู้ ดังนั้นผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาเนื้อหาวิชาที่จัดไว้ให้แล้วให้เข้าใจ เพราะเนื้อหาเป็นหัวใจของการสอนโดยมีตำราหรือแบบเรียนเป็นแหล่งความรู้ที่สำคัญ และเนื่องจากมุ่งเน้นเนื้อหาวิชาส่งผลให้ผู้สอนใช้หลักการสอนที่เน้นการบอกเล่าและบรรยายเป็นหลักเพื่อที่จะอธิบายและแนะนำสิ่งที่กำหนดไว้ในหลักสูตรให้ชัดเจนมากที่สุด

1.2.4 การประเมินผลการเรียนรู้เน้นประเมินคุณค่าของเนื้อหาสาระที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ และเนื่องจากผู้เรียนได้เรียนรู้จากเนื้อหาสาระเดียวกัน จึงวัดผลและประเมินผลจากข้อสอบอย่างเดียวกัน มิได้เน้นการวัดการมีส่วนร่วมในการเรียน การแสดงความคิดเห็นหรือความคิดริเริ่มใด ๆ ทั้งสิ้น

1.2.5 การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรจะดำเนินการเมื่อเนื้อหาวิชาเปลี่ยนแปลงไป ไม่ได้เปลี่ยนแปลงเนื่องจากความต้องการหรือความผันแปรของเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และเทคโนโลยี

1.3 ข้อดีของหลักสูตรรายวิชา มีดังนี้

1.3.1 การจัดเนื้อหาในหลักสูตรรูปแบบนี้ ถูกจัดไว้อย่างเป็นระบบระเบียบจึงเป็นการง่าย และท่นเวลาในการจัดการเรียนการสอน

1.3.2 ผู้เรียนเกิดความต่อเนื่องในการเรียนรู้ตามเนื้อหาที่จัดไว้อย่างเป็นระบบแล้ว กล่าวคือ ผู้เรียนได้ความรู้ใหม่ที่สัมพันธ์กับความรู้เก่า

1.3.3 เนื่องจากเนื้อหาที่ได้รับการจัดเรียงลำดับไว้แล้ว ทำให้การวัดผลและประเมินผลง่ายขึ้น

1.4 ข้อจำกัดของหลักสูตรรายวิชา มีดังนี้

1.4.1 จุดหมายของหลักสูตรรายวิชา ที่มุ่งเน้นเนื้อหาสาระทางวิชาการแต่เพียงอย่างเดียวโดยไม่คำนึงถึงพัฒนาการและทักษะด้านอื่น ๆ ของผู้เรียนทำให้ไม่สอดคล้องกับ

ธรรมชาติการดำรงชีวิตของบุคคลส่งผลให้ผู้เรียนไม่สามารถปรับประยุกต์เนื้อหาความรู้สู่การใช้งานได้

1.4.2 การที่หลักสูตรจัดแยกรายวิชาต่าง ๆ ออกจากกันโดยมีอิสระแก่กันทำให้ทั้งผู้สอนและผู้เรียนไม่เห็นภาพรวมของสิ่งที่เรียน แต่เป็นการให้ความสนใจเฉพาะจุดประสงค์ของแต่ละวิชา จึงเท่ากับเป็นการสร้างองค์ความรู้เป็นกลุ่มๆ ไม่สามารถเชื่อมโยงสัมพันธ์องค์ความรู้เข้าด้วยกันได้

1.4.3 การจัดหลักสูตรแบบนี้ไม่เอื้อต่อการเพิ่มเติมเนื้อหาให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน เนื่องจากเนื้อหาสาระได้ถูกกำหนดไว้แล้ว หากจำเป็นต้องเพิ่มเนื้อหาให้แก่ผู้เรียนก็จะต้องจัดเป็นวิชาใหม่ขึ้นต่างหาก ซึ่งในทางปฏิบัติเป็นไปได้ยาก ทั้งนี้เพราะจะทำให้มีวิชาต่าง ๆ มากมายเพิ่มขึ้น เนื่องจากในสภาพปัจจุบันมีความรู้ใหม่ ๆ เกิดขึ้นตลอดเวลา

1.4.4 การจัดเนื้อหาตามหลักสูตรนี้ ยึดหลักเหตุผลของเนื้อหาสาระเป็นเกณฑ์โดยมิได้ให้ความสำคัญกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน จึงเท่ากับเป็นการแยกความรู้และความสนใจออกจากกัน การเรียนจึงเป็นไปในลักษณะเฉื่อยชา ขาดความสนใจ

1.4.5 การจัดการเรียนการสอนภายใต้เนื้อหาสาระที่จัดไว้อย่างเป็นทางการระบบระเบียบทำให้ผู้สอนจำเป็นต้องยึดตำราหรือแบบเรียนเป็นหลัก และผู้สอนต้องมีความรู้ความเข้าใจเป็นอย่างดีในเนื้อหาสาระที่จะสอน แต่ในสภาพความเป็นจริงแล้วตำราหรือแบบเรียนยังไม่สามารถทำให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในชีวิตได้ อีกทั้งยังไม่สามารถทำให้ผู้เรียนได้แสดงความรู้ความสามารถได้อย่างอิสระด้วย

2. หลักสูตรสัมพันธ์วิชาหรือหลักสูตรสหสัมพันธ์ (Correlated Curriculum)

หลักสูตรสัมพันธ์วิชา เป็นรูปแบบของหลักสูตรที่เน้นเนื้อหาวิชาเป็นหลักอีกแบบหนึ่งโดยเป็นรูปแบบของหลักสูตรที่พยายามปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของหลักสูตรเนื้อหาวิชา ด้วยวิธีการนำเอาเนื้อหาของวิชาต่าง ๆ ที่สอดคล้องกันหรือนำมาสัมพันธ์กันได้มาเชื่อมโยงเข้าด้วยกัน แล้วจัดสอนเนื้อหาเหล่านั้นในคราวเดียวกัน ซึ่งวิธีนี้อาศัยหลักความคิดของแฮร์บาร์ต ที่ว่า “การที่จะเรียนรู้สิ่งใดให้ได้ดีผู้เรียนจะต้องมีความสนใจ เข้าใจในความหมายของสิ่งที่เรียน และมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่เรียน และสิ่งอื่นที่เกี่ยวข้อง” (চারঙ্গ บัคว์ศรี, 2542, น.179) ดังนั้นหากพิจารณาพื้นฐานแนวคิดของหลักสูตรในรูปแบบนี้แล้ว ประเด็นที่นับว่าเป็นหลักการสำคัญของหลักสูตรคงขึ้นอยู่กับวิธีการที่จะนำเนื้อหาสัมพันธ์กัน และลักษณะของความสัมพันธ์ในเนื้อหา นั้น ๆ

2.1 วิธีการนำเนื้อหาสาระมาสัมพันธ์กัน

รุจิรี ภูสาระ (2545, น.18) ได้นำเสนอวิธีการนำเนื้อหาสัมพันธ์กันสรุปได้ดังนี้

2.1.1 การจัดให้มีการสัมพันธ์ระหว่างวิชาในระดับที่ไม่ยุ่งยาก ซับซ้อนมากนัก เช่น การสอนวรรณคดี แล้วให้ผู้เรียนวาดภาพประกอบ เป็นต้น

2.1.2 ในวิชาใกล้เคียงกันหรือมีความคาบเกี่ยวกัน ผู้สอนจะต้องวางแผนร่วมกันว่าจะดำเนินการอย่างไร เพื่อไม่เกิดความซ้ำซ้อน

2.1.3 ผู้สอนอย่างน้อยสองหมวดวิชาอาจวางแผนการสอนร่วมกัน และดำเนินการสอนร่วมกันเป็นคณะ และอาจใช้เวลาสอนเป็นช่วงระยะเวลาหลาย ๆ คาบติดต่อกันได้

2.1.4 การกำหนดหัวข้อเรื่องหรือปัญหาต่าง ๆ ที่ต้องอาศัยความเกี่ยวพันของหมวดวิชาหรือหลาย ๆ สาขามาพิจารณาร่วมกัน และกำหนดเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนขึ้น

2.2 ลักษณะความสัมพันธ์ของเนื้อหาวิชา

ชำระ บัวศรี (2542, น.180) ได้กล่าวถึงลักษณะความสัมพันธ์ของเนื้อหาวิชาในหลักสูตรสัมพันธ์วิชา สรุปได้ดังนี้

2.2.1 สัมพันธ์ในข้อเท็จจริง คือ ความสัมพันธ์ในลักษณะใช้ข้อเท็จจริงของวิชาส่วนหนึ่งมาช่วยประกอบการสอนอีกวิชาหนึ่ง เช่น การสอนประวัติศาสตร์ และวรรณคดีที่เกี่ยวข้อง ในประวัติศาสตร์ก็นำวรรณคดีนั้นมาศึกษาด้วยในขณะเดียวกัน เป็นต้น

2.2.2 สัมพันธ์ในหลักเกณฑ์ คือ ความสัมพันธ์ด้วยการนำเอาหลักเกณฑ์หรือแนวคิดของวิชาหนึ่งไปใช้อธิบายเรื่องราวหรือแนวคิดของอีกวิชาหนึ่ง เช่น การใช้หลักจิตวิทยาอธิบายกฎเกณฑ์ในสังคมต่าง ๆ ในวิชาประวัติศาสตร์ เป็นต้น

2.2.3 สัมพันธ์ในแง่ศีลธรรม และหลักปฏิบัติในสังคม คือ ความสัมพันธ์ด้วยการใช้หลักศีลธรรมและหลักปฏิบัติของสังคมมาเชื่อมโยง เช่น การสอนวรรณคดีกับการปกครองโดยการเชื่อมโยงความคิด ของผู้ประพันธ์วรรณคดียุคหนึ่งเข้ากับลักษณะของระบบการปกครองในยุคนั้น ๆ

2.3 ข้อดีของหลักสูตรสหสัมพันธ์ มีดังนี้

2.3.1 เนื้อหาในบทเรียนมีความสอดคล้องผสมผสานกันดียิ่งขึ้น ผู้เรียนได้รับความรู้ที่เชื่อมโยงกัน

2.3.2 สามารถจัดความซ้ำซ้อน ของเนื้อหาวิชาที่กระจายอยู่ใน หมวดวิชาต่าง ๆ ได้

2.3.3 สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้หลากหลายและกว้างขวางกว่าเดิม อีกทั้งผู้สอนและผู้เรียนได้ขยายขอบข่ายความรู้จากตำราเรียนได้กว้างขวางขึ้น

2.3.4 ผู้เรียนมีความสนใจในสิ่งที่เรียนมากขึ้น และได้รับประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ต่อชีวิตมากยิ่งขึ้น

2.3.5 ผู้เรียนจากต่างหมวดวิชาได้มีโอกาสวางแผนการทำงานร่วมกันมากยิ่งขึ้น

2.4 ข้อจำกัดของหลักสูตรสหสัมพันธ์ มีดังนี้

2.4.1 การบริหารจัดการเรื่องเวลาในการสอนอาจทำได้ลำบาก

2.4.2 การประสานการทำงานร่วมกันของผู้สอนอาจไม่ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความเคยชิน และความไม่ยอมรับความสามารถของผู้สอนด้วยกันเองในการที่จะต้องมาดำเนินการร่วมกัน

3. หลักสูตรแบบหมวดวิชาหรือหลักสูตรแบบกว้าง (Broad – Field Curriculum)

หลักสูตรหมวดวิชา เป็นหลักสูตรที่พยายามจะแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดจากหลักสูตรเนื้อหาวิชา ซึ่งขาดการผสมผสานความรู้ (สุนีย์ ภูพันธ์, 2546, น.138) เป็นหลักสูตรที่กำหนดเนื้อหาวิชาไว้กว้าง ๆ โดยนำความรู้ในกลุ่มวิชามาผสมผสานเป็นหมวดเดียวกัน (รุจิรี ภูสาระ, 2545, น.11) ประเทศไทยได้นำหลักสูตรแบบหมวดวิชามาใช้เป็นครั้งแรกใน พ.ศ.2503 โดยเรียงลำดับเนื้อหาต่าง ๆ ที่มีความคล้ายคลึงกันเข้าไปในหลักสูตร และให้ชื่อวิชาเสียใหม่ให้มีความหมายกว้างครอบคลุมวิชาที่นำมาเรียงลำดับไว้ (ธำรง บัวศรี, 2542, น.182)

3.1 แนวคิดของหลักสูตรหมวดวิชา

การจัดหลักสูตรแบบหมวดวิชา เกิดจากแนวคิดที่ว่า วิชาแต่ละวิชาจะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ในวิชาอื่น ๆ หรืออาจกล่าวได้ว่าวิชาแต่ละวิชามีคุณค่าต่อกัน บุคคลที่เข้ามาศึกษาหาความรู้สมควรจะได้รับรู้วิชาต่าง ๆ ที่หลากหลาย และสามารถนำวิชาเหล่านั้นมาประสานสัมพันธ์กันในการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ทั้งนี้เพราะในชีวิตจริงของคนเรานั้นมิได้ใช้ความรู้จากวิชาใดวิชาหนึ่งโดยเฉพาะแต่จะใช้ความรู้หลาย ๆ ด้านผสมกลมกลืนกันไป ดังนั้นการที่จะให้ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริงจะต้องให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดจากการประสานสัมพันธ์ความรู้ในวิชาต่าง ๆ เข้าด้วยกัน การจัดหลักสูตรแบบหมวดวิชาจึงได้เกิดขึ้น

3.2 ลักษณะของหลักสูตรหมวดวิชา

จากแนวคิดในการจัดหลักสูตรหมวดวิชาดังได้กล่าวแล้ว ส่งผลให้หลักสูตรหมวดวิชานี้มีจุดเน้นที่การสัมพันธ์วิชาต่าง ๆ และเป็นการจัดความรู้เพื่อให้เรียนสะดวกขึ้นมีขอบข่ายกว้างขวางครอบคลุมมากขึ้น ซึ่งสามารถสรุปเป็นลักษณะสำคัญของหลักสูตรหมวดวิชา ได้ดังนี้

3.2.1 เป็นหลักสูตรที่ยังคงเน้นความรู้เป็นสำคัญ รวมทั้งการเน้นการถ่ายทอดความรู้เพื่อพัฒนาสติปัญญาของผู้เรียน

3.2.2 จุดหมายของหลักสูตรมีขอบเขตครอบคลุมไปถึงพื้นฐานของการดำเนินชีวิต ตัวอย่างเช่น ในหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2503 ซึ่งเป็นหลักสูตรในลักษณะหลักสูตรหมวดวิชาได้กำหนดสาระให้ครอบคลุมการฝึกรบรรม เพื่อให้นำไปสู่คุณลักษณะที่เกี่ยวกับการตระหนักในตน มนุษย์สัมพันธ์ ความสามารถในการครองชีพและความรับผิดชอบตามที่พลเมืองเป็นต้น

3.2.3 จุดประสงค์ของแต่ละหมวดวิชา เป็นจุดประสงค์ร่วมกันของวิชาต่าง ๆ ที่นำมารวมกันไว้ ตัวอย่างเช่น ในหมวดวิชาสังคมศึกษาของหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ.2503 ซึ่งประกอบด้วยวิชาศีลธรรม หน้าที่พลเมือง ภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ ได้กำหนดจุดประสงค์ของหมวดวิชาให้ครอบคลุมวิชาทั้ง 4 ดังตัวอย่างจุดมุ่งหมายในข้อ 2) “ให้เด็กมีความรู้และรู้สึกซาบซึ้งในความเป็นมาในทางการเมืองของสังคมและทางวัฒนธรรม ซึ่งแต่ละชาติได้สร้างสมกันมาตามประวัติศาสตร์” เป็นต้น

3.2.4 โครงสร้างของหลักสูตร มีลักษณะเป็นการนำเนื้อหาของแต่ละวิชาซึ่งได้เลือกสรรแล้วมาเรียงลำดับกัน โดยไม่มีการผสมผสานแต่อย่างใด

3.2.5 การจัดการเรียนการสอนยังคงเน้นครูเป็นศูนย์กลาง

3.2.6 การวัดผลและประเมินผลเป็นการวัดด้านสติปัญญาความรู้ และความจำ

3.3 ข้อดีของหลักสูตรหมวดวิชา มีดังนี้

3.3.1 การจัดกลุ่มวิชา มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันมากขึ้น และเนื้อหาวิชากว้างขวางขึ้น

3.3.2 เป็นหลักสูตรที่ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างกว้างขวาง เป็นการเอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรมที่มีประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

3.3.3 หลักสูตรมีความคล่องตัวมากยิ่งขึ้น เพราะไม่ต้องใช้ครูผู้สอนหลายคนในรายวิชาย่อย ๆ

3.3.4 ผู้สอนมีเสรีภาพในการสอน สามารถเลือกเนื้อหาวิชาที่มีความเกี่ยวข้องกันสอนด้วยกัน

3.3.5 การเรียนการสอนเป็นไปตามหลักธรรมชาติถูกต้องตามหลักการมากขึ้น

3.4 ข้อจำกัดของหลักสูตรหมวดวิชา มีดังนี้

3.4.1 การผสมผสานเนื้อหาวิชาทำได้ยากดั่งนั้นในการสอนผู้สอนจึงมีแนวโน้มที่จะรักษาเอกลักษณ์ของแต่ละวิชาไว้ ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างวิชาขาดหายไป

3.4.2 ความรู้ที่ผู้เรียนได้รับไม่เป็นระเบียบเท่าที่ควร ผู้เรียนไม่เกิดการเรียนรู้เนื้อหาวิชาอย่างลึกซึ้ง

3.4.3 ความมุ่งหมายของหลักสูตรยังคงเน้นทางด้านวิชาการมากเกินไป ทำให้ผู้เรียนขาดการพัฒนาในด้านอื่น ๆ

3.4.4 การสอนอาจไม่บรรลุจุดประสงค์ เพราะผู้สอนต้องสอนหลายวิชาในขณะเดียวกัน

3.4.5 เนื่องจากหลักสูตรครอบคลุมวิชาต่าง ๆ หลายวิชา ผู้สอนจึงอาจสอนไม่ได้ดีเท่าที่ควร เพราะขาดความรู้ในบางวิชา อีกทั้งในการเตรียมการสอนจะต้องใช้เวลามาก

4. หลักสูตรกิจกรรมหรือประสบการณ์ (Activity of Experience Curriculum)

4.1 แนวคิดของหลักสูตรกิจกรรม

หลักสูตรกิจกรรมเป็นหลักสูตรที่ได้รับอิทธิพลและแนวคิดมาจากปรัชญาพัฒนาการนิยม (Progressivism) ของจอห์น ดิวอี้ ที่มีความเชื่อว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง และจากการที่ได้กระทำกิจกรรมนี้จะเป็นประสบการณ์ของผู้เรียนที่จะช่วยให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งเป็นการเรียนรู้ด้วยการกระทำ (Learning by Doing) จะเห็นได้ว่ากิจกรรม และประสบการณ์เป็นสิ่งจำเป็นที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ขึ้นได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับประถมศึกษา หลักสูตรที่ยึด กิจกรรมหรือประสบการณ์ของผู้เรียนเป็นหลักจึงเกิดขึ้น

4.2 ลักษณะของหลักสูตรกิจกรรม

จากแนวคิดในการจัดหลักสูตรกิจกรรมดังได้กล่าวแล้วว่า หลักสูตรแบบนี้ยึดหลักการที่ว่า มนุษย์เรียนรู้จากประสบการณ์ เรียนรู้จากการกระทำด้วยตนเอง และการเรียนรู้ที่มีความหมายที่เน้นการเรียนจากประสบการณ์ที่เป็นจริงในชีวิต ซึ่งสามารถสรุปลักษณะของหลักสูตรกิจกรรมได้ ดังนี้

4.2.1 หลักสูตรกิจกรรมให้ความสำคัญต่อการศึกษาว่า เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องของชีวิต เป็นความงอกงามทั้งตัวของแต่ละบุคคลที่สอดคล้องกลมกลืน กับสิ่งแวดล้อมของเขา

4.2.2 เป็นหลักสูตรที่เน้นพัฒนาการของผู้เรียนทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย สังคม อารมณ์ และสติปัญญาไปพร้อมๆกัน โดยคำนึงถึงความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนเป็นสำคัญ

4.2.3 เป็นหลักสูตรที่จัดเนื้อหาวิชา โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับประสบการณ์ เน้นกิจกรรมในการเรียนรู้และประสบการณ์จริง

4.2.4 การจัดการเรียนการสอนยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยมุ่งให้ผู้เรียนมีความสามารถแก้ปัญหาได้ โดยเน้นการสอนแบบ Active Learning มีการเร้าความสนใจให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียน กิจกรรมการเรียนการสอนรวมทั้งการประเมินผลการเรียน

4.2.5 การวัดผลประเมินผล เน้นการวัดความสามารถ และพัฒนาการของผู้เรียนทุกด้าน โดยเน้นความสามารถในการแก้ปัญหา เน้นการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันรวมทั้งความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของผู้เรียน

4.3 ข้อดีของหลักสูตรกิจกรรม มีดังนี้

- 4.3.1 ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง และเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง
- 4.3.2 ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียน และเลือกกิจกรรมการเรียนรู้
- 4.3.3 เป็นหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการ ความถนัด ความสามารถ และความสนใจของผู้เรียน
- 4.3.4 ผู้เรียนได้มีโอกาสทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดก่อให้เกิดพัฒนาการทางสังคม
- 4.3.5 เป็นหลักสูตรที่ผู้เรียนได้นำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน และส่งเสริมประชาธิปไตย

4.4 ข้อจำกัดของหลักสูตรกิจกรรม มีดังนี้

- 4.4.1 เป็นหลักสูตรที่ต้องอาศัยความพร้อม ทางด้านสภาพห้องเรียนวัสดุอุปกรณ์ ฯลฯ ที่ครบถ้วนมิฉะนั้นจะไม่ประสบผลสำเร็จ
- 4.4.2 การจัดเนื้อหาวิชาที่จะให้สอดคล้องกับประสบการณ์ ของผู้เรียนนั้นกระทำได้ยาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้เรียนเมื่ออายุมากขึ้น ย่อมมีประสบการณ์ต่าง ๆ มากขึ้นด้วย ดังนั้นหลักสูตรในรูปแบบนี้จึงเหมาะสำหรับจัดในระดับประถมศึกษามากกว่าระดับสูงขึ้นไป
- 4.4.3 ครูผู้สอนควรมีความรู้ความเข้าใจในลักษณะของหลักสูตรกิจกรรม เพื่อให้สามารถดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้ถูกต้อง นอกจากนั้นจะต้องมีความเข้าใจจิตวิทยาพัฒนาการของผู้เรียน ตลอดจนต้องมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ขยันขันแข็ง กระตือรือร้นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจึงจะประสบผลดี

5. หลักสูตรเพื่อชีวิตและสังคม(Social Process and Life Function Curriculum)

5.1 แนวคิดของหลักสูตรเพื่อชีวิตและสังคม

หลักสูตรเพื่อชีวิตและสังคมเป็นหลักสูตรที่เน้นสังคมและชีวิตจริงของผู้เรียนเป็นหลัก โดยเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาวิชาในหลักสูตรกับชีวิตจริงของผู้เรียนหรือภาวะทางสังคมที่ผู้เรียนกำลังประสบอยู่ หลักสูตรจัดหลักสูตรประเภทนี้ ได้รับอิทธิพลจากแนวคิดของปรัชญาพัฒนาการนิยม และปรัชญาปฏิรูปนิยม โดยมีแนวคิดจากการจัดหลักสูตรนี้ว่า กิจกรรมหรือการกระทำเป็นสิ่งที่จะทำให้เกิดความคิดและการเรียนรู้

5.2 ลักษณะของหลักสูตรเพื่อชีวิตและสังคม

จากแนวคิดในการจัดการหลักสูตรเพื่อชีวิต และสังคมดังกล่าวแล้วข้างต้น จะเห็นได้ว่าหลักสูตรรูปแบบนี้มีความเชื่อว่า เนื้อหาสาระควรตรงกับการดำรงชีวิตในสังคมจริง ในการสร้างหลักสูตรจึงยึดรากฐานของหน้าที่ทางสังคม หรือการดำรงชีวิตในสังคมเป็นสำคัญซึ่งสามารถสรุปลักษณะของหลักสูตรเพื่อชีวิตและสังคมได้ดังนี้

5.2.1 เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนในทุกด้าน

5.2.2 เป็นหลักสูตรที่จัดเนื้อหาสาระให้มีความสัมพันธ์กับชีวิตจริงของคนในสังคม อาทิ การป้องกันชีวิตและสุขภาพ การผลิตอาหาร การประกอบอาชีพ การดำรงชีวิตในครอบครัว การแสวงหาความรู้ เป็นต้น

5.2.3 การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรนี้เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงเพื่อให้สอดคล้องกับการดำรงชีวิตจริงการเรียนการสอนอาจจัดทำเป็นรูปหน่วยหรือรายวิชา

5.2.4 เป็นหลักสูตรที่มีจุดเน้นเพื่อการปรับปรุงสังคมโดยใช้โรงเรียนเป็นที่อบรมนักเรียนโดยตรง

5.2.5 การวัดผลประเมินผล เน้นการวัดความสามารถ และพัฒนาการของผู้เรียนในทุกด้าน

5.3 ข้อดีของหลักสูตรเพื่อชีวิตและสังคม มีดังนี้

5.3.1 ช่วยพัฒนาทางด้านความคิด และทำให้เข้าใจความหมายของสิ่งที่เรียนทำให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนสูงขึ้น

5.3.2 เป็นหลักสูตรที่ส่งเสริมการเรียนการสอนในรูปแบบ Active Learning กล่าวคือ การให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยมีส่วนร่วมในการเรียนมากที่สุด

5.3.3 เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นคุณค่าในการนำไปใช้ปฏิบัติในชีวิตจริง

5.4 ข้อจำกัดหลักสูตรเพื่อชีวิตและสังคม มีดังนี้

5.4.1 หลักสูตรแบบนี้ อาจส่งผลต่อความสมบูรณ์ของเนื้อหาวิชาได้ เนื่องจากมีจุดเน้นที่ประสบการณ์และความสนใจของผู้เรียน

5.4.2 การนำไปปฏิบัติจริงอาจกระทำได้เพียงบางส่วนเท่านั้น ทั้งนี้เพราะกิจกรรมในการดำเนินชีวิตของคนในสังคมมีหลายแง่มุม ทำให้ไม่สามารถสอนได้ทั้งหมด

5.4.3 การจัดหมู่ประสบการณ์การเรียนรู้ยังไม่สามารถทำได้สมบูรณ์เพราะผู้จัดไม่อาจจะยืนยันได้ว่ากิจกรรมและประสบการณ์ชีวิตใดที่มีค่ามากที่สุดสำหรับผู้เรียนที่จะนำมาสอน อีกทั้งหากมิได้ระมัดระวังเท่าที่ควร อาจส่งผลให้การสอนไม่สัมพันธ์กับชีวิตจริงของผู้เรียน

6. หลักสูตรแบบแกน (Core Curriculum)

หลักสูตรแบบแกน เป็นหลักสูตรที่ประสานสัมพันธ์เนื้อหาวิชาต่าง ๆ เข้าด้วยกันสิ่งที่เรียน จะมีความสัมพันธ์กับประสบการณ์และชีวิตของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงชีวิตความเป็นอยู่มาสัมพันธ์กับการเรียนรู้ได้ ลักษณะการเรียนรู้เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน และผู้เรียนมีการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยมีแนวคิด ลักษณะสำคัญ จุดเด่น และข้อจำกัดของหลักสูตรแบบแกน ดังนี้

6.1 แนวคิดของหลักสูตรแบบแกน

หลักสูตรแบบแกน เป็นหลักสูตรที่ได้รับแนวคิด จากปรัชญาปฏิรูปนิยมมีความเชื่อว่าการจัดการเรียนการสอนเน้นให้มีการประสานสัมพันธ์ความรู้หลาย ๆ วิชาอย่างกลมกลืนจะสามารถสนองความต้องการของผู้เรียนได้กว้างขวางยิ่งขึ้น การจัดหลักสูตรที่นำเนื้อหาสาระและความรู้จากแหล่งวิชาต่าง ๆ ไปสัมพันธ์กับแกนกลางจึงเกิดขึ้น

6.2 ลักษณะของหลักสูตรแบบแกน

จากแนวคิดในการจัดหลักสูตรแบบแกนดังกล่าวแล้วข้างต้น จะเห็นได้ว่าหลักสูตรแบบแกนให้ความสำคัญต่อการประสานความรู้ของเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ที่ใกล้เคียงกันเข้ามาอยู่ในหมวดหมู่เดียวกัน แต่เน้นวิธีการแก้ปัญหาซึ่งจะเป็นของส่วนบุคคลหรือส่วนรวมก็ได้ หลักสูตรแบบนี้ มีลักษณะดังนี้

6.2.1 ประสานสัมพันธ์การเรียนรู้โดยการรวมเนื้อหาวิชาต่าง ๆ เข้าด้วยกันโดยกำหนดแกนกลางหรือหลักที่เป็นวิชา กลุ่มวิชา ปัญหา ความต้องการ หรือความสนใจ แล้วนำเนื้อหาสาระและความรู้ที่เกี่ยวข้องมาประสานในแต่ละช่วงเวลา

6.2.2 ลักษณะการจัดเนื้อหาวิชาและประสบการณ์ จะมีทั้งวิชาหลักหรือวิชาบังคับที่ผู้เรียนทุกคนจะต้องเรียนเหมือนกัน และในขณะเดียวกันจะกำหนดให้มีวิชาเลือกหรือวิชาเฉพาะที่ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนได้ตามความถนัด และความสนใจของแต่ละบุคคล

6.2.3 เวลาที่ใช้สำหรับหลักสูตรแบบนี้ยืดหยุ่นได้สูง อีกทั้งความรู้ได้มาจากหลายแหล่งด้วยกัน หน่วยการเรียนจึงกว้างและยืดหยุ่นมากกว่า สามารถดำเนินการสอนได้หลายวิธีการยิ่งขึ้น

6.2.4 การจัดการเรียนการสอนให้เน้นหนักทั้งด้านวิชาการและประสบการณ์ โดยมุ่งสร้างเสริมความรู้ พัฒนาสติปัญญา เพื่อนำไปแก้ปัญหาในชีวิตจริง

6.2.5 การสอนของครูตามหลักสูตรแบบนี้จะใช้วิธีการแนะแนว หรือให้คำแนะนำมากกว่าวิธีอื่น ผู้สอนจะทำหน้าที่คล้ายครูโฮมรูม (Home Room) ทำการแนะนำทั้งเป็นหมู่และเป็นรายบุคคล

6.2.6 การจัดชั้นเรียนจะไม่แบ่งกลุ่มตามระดับสติปัญญา แต่จะรวมเด็กที่มีสติปัญญาแตกต่างกันมาจากพื้นฐานทางครอบครัวต่างกัน เพื่อให้คล้ายกับสังคมในชีวิตจริงมากที่สุด

6.2.7 การวัดและประเมินผล วัดความสามารถและพัฒนาการของผู้เรียนในทุกด้าน

6.3 ข้อดีของหลักสูตรแบบแกน มีดังนี้

6.3.1 เป็นหลักสูตรที่จัดปัญหาในกรณีที่เกิดหลักสูตรที่เน้นกิจกรรมและประสบการณ์ของผู้เรียน ซึ่งอาจส่งผลให้ผู้เรียนหย่อนความรู้ทางด้านวิชาการ ทั้งนี้เพราะหลักสูตรแกนกลางเน้นทั้งเนื้อหาวิชาและประสบการณ์ควบคู่กันไป

6.3.2 การเรียนการสอนภายใต้หลักสูตรนี้ ผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้แนะนำจะช่วยให้ผู้สอนและผู้เรียนสนิทสนมมากยิ่งขึ้น

6.3.3 การจัดตารางสอนแบบยืดหยุ่น ช่วยให้ผู้มีความคล่องตัวในการจัดกิจกรรมสามารถจัดกิจกรรมได้กว้างขวางและสะดวก

6.4 ข้อจำกัดของหลักสูตรแบบแกน มีดังนี้

6.4.1 หลักสูตรแบบนี้วิชาและความรู้ต่าง ๆ ไม่เป็นหมวดหมู่ ผู้เรียนจึงอาจไม่ได้รับเนื้อหาสาระที่สำคัญและเป็นระบบระเบียบ

6.4.2 ในการสอนผู้สอนมักประสานสัมพันธ์ ในส่วนของเนื้อหาเป็นหลักแต่การนำแนวคิดมาประสานสัมพันธ์กันนั้นยังมิได้ปฏิบัติอย่างจริงจัง

6.4.3 ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนผู้สอนมักสอนในลักษณะแยกวิชาออกจากกันตามความเคยชิน ทำให้ขาดการผสมผสานทางด้านความคิด และเนื้อหาตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

7. หลักสูตรแบบบูรณาการ (Integrated Curriculum)

หลักสูตรบูรณาการเป็นหลักสูตรที่รวมประสบการณ์การเรียนรู้ต่าง ๆ เข้าด้วยกันอย่างกลมกลืน โดยที่ประสบการณ์ดังกล่าวเป็นประสบการณ์ที่คัดเลือกมาจากหลายสาขาวิชาแล้วจัดเป็นกลุ่มหรือหมวดหมู่ของประสบการณ์โดยบูรณาการเนื้อหาเข้าด้วยกัน หลักสูตรแบบบูรณาการมีแนวคิด ลักษณะสำคัญ จุดเด่น และข้อจำกัดของหลักสูตรแบบบูรณาการ ดังนี้

7.1 แนวคิดของหลักสูตรแบบบูรณาการ

หลักสูตรบูรณาการเป็นหลักสูตรที่กำหนดขึ้นภายใต้ความเชื่อว่าการเรียนรู้เกิดจากการที่ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่ต่อเนื่องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน หลักสูตรบูรณาการได้รับแนวคิดมาจากหลักสูตรแบบหมวดวิชา โดยนำเนื้อหาวิชาต่างๆ มาหลอมรวมกันทำให้ความเป็นเอกลักษณ์

ของแต่ละวิชาหมดไป เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์สัมพันธ์ และต่อเนื่องอันมีคุณค่าต่อการดำรงชีวิต

7.2 ลักษณะของหลักสูตรแบบบูรณาการ

จากแนวคิดในการจัดหลักสูตรแบบบูรณาการดังกล่าวแล้ว ส่งผลให้หลักสูตรบูรณาการมีจุดเน้นที่การผสมผสานเนื้อหาวิชา และกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งสามารถสรุปเป็นลักษณะของหลักสูตรแบบบูรณาการได้ดังนี้

7.2.1 เป็นหลักสูตรที่มีโครงสร้างของเนื้อหาวิชาที่มีลักษณะเป็นสหวิทยาการ (Inter-Disciplinary) กล่าวคือ มีการผสมผสานอย่างกลมกลืนระหว่างองค์ประกอบการเรียนรู้ทุกด้านประกอบด้วย พุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย โดยมีลักษณะและรูปแบบการบูรณาการสรุปได้ดังนี้ (สุนีย์ ภูพันธ์, 2546, น.149-151)

7.2.1.1 ลักษณะของการบูรณาการ

ในการผสมผสานวิชาหรือสาขาวิชาต่าง ๆ เพื่อให้ได้หลักสูตรบูรณาการดีขึ้น ควรให้มีการผสมผสานในลักษณะดังต่อไปนี้

1) บูรณาการระหว่างความรู้และกระบวนการเรียนรู้ กล่าวคือเป็นการสร้างความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดระหว่างกระบวนการเรียนรู้และองค์ความรู้ โดยมีจุดเน้นให้ผู้เรียนทราบว่า ตนเองจะแสวงหาความรู้ได้อย่างไร และด้วยกระบวนการอย่างไร

2) บูรณาการระหว่างพัฒนาการทางการเรียนรู้ และพัฒนาการทางจิตใจโดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนด้านพุทธิพิสัย ได้แก่ ความรู้ ความคิด และการแก้ปัญหา และในด้านจิตพิสัย คือ เจตคติ ค่านิยม ความสนใจ และสุนทรียภาพ ไปพร้อม ๆ กัน

3) บูรณาการระหว่างความรู้กับการกระทำ เป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และการกระทำด้วยการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ควบคู่กับการกระทำ (Learning by Doing)

4) บูรณาการสิ่งที่เรียนรู้ในโรงเรียนกับสิ่งที่ป็นอยู่ในชีวิตประจำวัน กล่าวคือ การจัดหลักสูตรให้คำนึงถึงสิ่งที่สอนในห้องเรียนควรมีความหมาย และมีคุณค่าต่อชีวิตจริงของผู้เรียน

5) บูรณาการระหว่างวิชาต่าง ๆ โดยการนำเนื้อหาวิชาหนึ่งมาเสริมกับอีกวิชาหนึ่ง เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้ และเกิดเจตคติตามที่ต้องการ

7.2.1.2 รูปแบบของการบูรณาการ

การผสมผสานวิชาต่าง ๆ เพื่อให้ได้รายละเอียดของเนื้อหาสาระและการจัดการเรียนการสอนตามโครงสร้างของหลักสูตรนั้น อาจกำหนดรูปแบบของการ บูรณาการได้ 3 วิธี คือ

1) การบูรณาการภายในหมวดวิชาหรือต่างหมวดวิชา รูปแบบนี้ดำเนินการโดยนำเนื้อหาของวิชาต่าง ๆ เข้ามาอยู่ภายใต้จุดประสงค์เดียวกัน เช่น กำหนดหัวข้อ “ชีวิตและการต่อสู้ของชนชาติไทย” จะมีเนื้อหาครอบคลุมทั้ง ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม เศรษฐศาสตร์ เป็นต้น การผสมผสานแบบนี้ทำให้ความเป็นเอกลักษณ์ของวิชาต่าง ๆ หดหายไป ก่อให้เกิดการบูรณาการที่แท้จริงทั้งในด้านเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนด้วย

2) บูรณาการภายในหัวข้อหรือโครงการ รูปแบบนี้เป็นการนำความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ของวิชา หรือหมวดวิชาตั้งแต่ 2 วิชาหรือ 2 หมวดวิชาขึ้นไปมาผสมผสานกันในลักษณะที่เป็นหัวข้อ หรือโครงการซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับชีวิตของผู้เรียน โดยในแต่ละหัวข้อจะมีการแบ่งเป็นหน่วยการเรียน

3) บูรณาการโดยการผสมผสานปัญหา และความต้องการของผู้เรียนและสังคม รูปแบบนี้เป็นการบูรณาการที่อาจเป็นไปได้ในลักษณะผสมผสานภายในหมวดวิชา หรือต่างหมวดวิชา รวมทั้งการผสมผสานภายในหัวข้อหรือโครงการในลักษณะใดลักษณะหนึ่งแต่จะมีจุดเน้นอยู่ที่การแก้ปัญหาชีวิตประจำวันของผู้เรียน ซึ่งอาจจะเป็นปัญหาส่วนตัว ปัญหาชุมชน และปัญหาสังคม เช่น การว่างงาน การทำลายทรัพยากรธรรมชาติ การตกต่ำของค่าเงินบาท เป็นต้น

7.2.2 เป็นหลักสูตรที่มีจุดเน้นกระบวนการเรียนรู้ที่เป็นสหวิทยาการ (Inter – Disciplinary Learning)

7.3 จุดเด่นของหลักสูตรแบบบูรณาการ มีดังนี้

7.3.1 มีความสัมพันธ์ในทางเนื้อหาวิชา ที่ผสมกลมกลืนทำให้เกิดความต่อเนื่องในการเรียนรู้

7.3.2 เป็นหลักสูตรที่เอื้อให้ผู้เรียนได้รับการส่งเสริมทักษะความสามารถในการแก้ปัญหา และการนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ในการดำรงชีวิต

7.3.3 เป็นหลักสูตรที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างวิชาที่เรียนกับวิชาอื่นที่เกี่ยวข้องทำให้เป็นผู้ที่มีทัศนคติกว้างไกล

7.3.4 กิจกรรมในการเรียนครอบคลุมเนื้อหาได้กว้างขวาง สามารถจัดการเรียนการสอนได้หลากหลายรูปแบบ มีการยืดหยุ่นเรื่องเวลา

7.3.5 เป็นหลักสูตรที่ส่งเสริมทักษะ และความสามารถในการแก้ปัญหาทั้งผู้เรียนและผู้สอน รวมทั้งส่งเสริมการค้นคว้าวิจัย

7.4 ข้อจำกัดของหลักสูตรแบบบูรณาการ มีดังนี้

7.4.1 การผสมผสานเนื้อหาวิชาในหลักสูตรรูปแบบนี้กระทำได้ยากในการศึกษาระดับสูง ทั้งนี้เพราะมีเนื้อหาวิชามาก อีกทั้งการจัดทำหลักสูตรจะต้องอาศัยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญมาเป็นผู้ดำเนินการยกร่างหลักสูตร

7.4.2 ในการจัดการเรียนการสอน ผู้สอนมักแยกวิชาออกจากกันตามความเคยชินส่งผลให้ขาดการผสมผสานทางด้านความคิด และเนื้อหาตามแนวทางของหลักสูตร

7.4.3 ความกว้างขวางของหลักสูตร อาจทำให้ผู้เรียนไม่มีความรู้ลึกซึ้งในเนื้อหาที่เรียน

จากแนวความคิดจัดรูปแบบของหลักสูตรดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า รูปแบบของหลักสูตรสารพัดข้าวสาร เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นใช้รูปแบบหลักสูตรกิจกรรมหรือประสบการณ์ และ รูปแบบหลักสูตรเพื่อชีวิตและสังคม ซึ่งเป็นรูปแบบของหลักสูตรที่มีความคล้ายคลึงกัน โดยเป็นหลักสูตรที่จัดให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยการกระทำ ช่วยพัฒนาความสามารถด้านการคิด จัดประสบการณ์เพื่อให้ผู้เรียนได้นำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน และจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การวัดและประเมินผล เน้นวัดความสามารถและการพัฒนาการของผู้เรียนในทุกด้าน

5. ลักษณะของหลักสูตรที่ดี

ฉันท ชาติทอง (2550, น.20) กล่าวว่าไว้ว่า หลักสูตรที่ดีย่อมส่งผลดีต่อการบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียน กล่าวคือ หลักสูตรที่ดีจะเป็นแนวทางให้ผู้บริหาร โรงเรียนนำไปปฏิบัติได้ดีมีประสิทธิภาพ ทางด้านครูสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้เกิดผลดีต่อผู้เรียน หลักสูตรที่ดีควรมีลักษณะดังนี้

1) หลักสูตรควรมีความคล่องตัว และสามารถปรับปรุงและยืดหยุ่นให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงได้เป็นอย่างดี

2) หลักสูตรควรเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้การเรียนการสอนได้บรรลุตามความมุ่งหมายที่กำหนด

3) หลักสูตรควรได้รับการจัดทำหรือพัฒนาจากคณะบุคคลหลายฝ่าย เช่น ครู ผู้ปกครอง ประชาชน นักวิชาการ นักพัฒนาหลักสูตรและผู้บริหาร ได้มีส่วนร่วมและรับรู้ในการจัดทำหลักสูตร

4) หลักสูตรจะต้องจัดได้ตรงตามความมุ่งหมายของการศึกษาแห่งชาติ

5) หลักสูตรควรมีกิจกรรม กระบวนการ และเนื้อหาสาระของเรื่องที่สอนบริบูรณ์เพียงพอที่จะช่วยให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และพัฒนาการเรียนของผู้เรียนในทุกๆ ด้าน

6) หลักสูตรควรบอกแนวทาง ด้านสื่อการสอน การใช้สื่อ การวัดและประเมินผลได้อย่างชัดเจน

7) หลักสูตรควรมีลักษณะที่สนองความต้องการและความสนใจ ทั้งของนักเรียนและสังคม

8) หลักสูตรควรส่งเสริมความเจริญงอกงามในตัวผู้เรียนทุกด้านรวมทั้งส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

9) หลักสูตรควรจัดทำมาจากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานด้านต่างๆ อย่างรอบคอบ เช่น ข้อมูลทางด้านปรัชญาการศึกษา จิตวิทยา สังคม การเมือง การปกครอง วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นต้น

10) เป็นหลักสูตรที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เนื้อหาและกิจกรรมต้องเหมาะสมกับธรรมชาติ และความต้องการของผู้เรียน

11) เนื้อหาและประสบการณ์ต้องสอดคล้องกับสภาพการดำรงชีวิตของผู้เรียน ประสบการณ์ต้องเป็นสิ่งที่ใกล้ตัว และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

บุญเลี้ยง ทุมทอง (2554, น.15-16) กล่าวว่า หลักสูตรเป็นแนวทางสำคัญในการจัดการเรียนการสอนลักษณะของการจัดหลักสูตรที่ดีจะนำไปสู่การจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพและเกิดสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษา หลักสูตรที่ดีควรมีลักษณะดังนี้

1) ตรงตามความหมายของการศึกษา

2) ตรงตามลักษณะพัฒนาการของเด็กในวัยต่างๆ

3) ตรงตามลักษณะวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี เอกลักษณ์ของชาติ

4) มีเนื้อหาสาระของเรื่องที่สอนบริบูรณ์เพียงพอที่จะช่วยให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็น และมีพัฒนาการในทุกด้าน

5) สอดคล้องกับชีวิตประจำวันของผู้เรียน คือ จัดวิชาทักษะ และวิชาเนื้อหาให้เหมาะสมกันในอันที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนเจริญงอกงามทุกด้าน

6) หลักสูตรที่ดีควรสำเร็จขึ้นด้วยความร่วมมือของทุกฝ่าย เพื่อจะได้ผลดีควรจัดทำเป็นรูปคณะกรรมการ

7) หลักสูตรที่ดีจะต้องให้นักเรียนได้เรียนรู้ต่อเนื่องกันไป และจะต้องเรียงลำดับความยากง่ายไม่ให้ขาดตอนจากกัน

8) หลักสูตรที่ดีจะต้องเป็นประสบการณ์ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของเด็ก เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสแก้ปัญหาต่างๆ ในชีวิตเพื่อให้ความเป็นอยู่อย่างมีความสุข

9) หลักสูตรที่ดีจะต้องเพิ่มพูนและส่งเสริมทักษะเบื้องต้นที่จำเป็นของเด็ก

10) หลักสูตรที่ดีย่อมส่งเสริมให้เด็กเกิดความรู้ ทักษะ เจตคติ ความคิดริเริ่ม มีความคิดสร้างสรรค์ในการดำเนินชีวิต

11) หลักสูตรที่ดีจะต้องส่งเสริมให้เด็กทำงานเป็นอิสระ และทำงานร่วมกันเป็นหมู่ เพื่อพัฒนาให้รู้จักการอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตย

12) หลักสูตรที่ดีย่อมบอกแนวทาง วิธีสอน และอุปกรณ์สื่อสารประกอบเนื้อหาสาระที่สอนไว้อย่างเหมาะสม

13) หลักสูตรที่ดีย่อมมีการประเมินผลอยู่ตลอดเวลา เพื่อทราบข้อบกพร่อง ในอันที่จะปรับปรุงให้ดียิ่งๆ ขึ้นไป

14) หลักสูตรที่ดีจะต้องจัดประสบการณ์ให้เด็กเกิดความรู้ความเข้าใจ และมีโอกาสแก้ปัญหาต่างๆ โดยเฉพาะปัญหาครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติ

15) หลักสูตรที่ดีต้องส่งเสริมให้เด็กรู้จักแก้ปัญหา

16) หลักสูตรที่ดีต้องจัดประสบการณ์ที่มีความหมายต่อชีวิตของเด็ก

17) หลักสูตรที่ดีต้องจัดประสบการณ์ และกิจกรรมหลาย ๆ อย่างเพื่อเปิดโอกาสให้เด็กได้เลือกอย่างเหมาะสมตามความสนใจความต้องการ และความสามารถของแต่ละบุคคล

18) หลักสูตรที่ดีจะต้องวางกฎเกณฑ์ไว้อย่างเหมาะสมแก่การนำไปปฏิบัติและสะดวกแก่การวัดและประเมินผล

จากลักษณะของหลักสูตรที่ดีข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า หลักสูตรที่ดีควรตรงตามความมุ่งหมายของการศึกษาแห่งชาติ จัดกิจกรรมให้นักเรียน สามารถคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ยึดนักเรียนเป็นสำคัญ ทั้งต้องบอกแนวทางวิธีสอน เนื้อหาสาระที่สอน สื่อการสอน การวัดและประเมินผล โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ จะเห็นได้ว่าการจัดทำหลักสูตรที่ดีย่อมส่งผลให้ผู้บริหาร โรงเรียนนำไปเป็นแนวทางปฏิบัติเพื่อการจัดการศึกษาได้มีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การจัดการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการศึกษา ทั้งยังช่วยให้ผู้วิจัยสามารถนำไปเป็นแนวทางในการจัดทำหลักสูตร ได้อย่างมีคุณภาพ

การพัฒนาหลักสูตร

1. ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร

วิชัย ดิสสระ (2535, น.31) ให้ความหมายว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง กระบวนการหรือขั้นตอนของการตัดสินใจเลือกแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมต่างๆ เข้าด้วยกันจนเป็นระบบที่ปฏิบัติได้

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539, น.13-14) ให้ความหมายว่า การพัฒนาหลักสูตรเป็นการสร้างหลักสูตรใหม่หรือจัดทำหลักสูตรที่มีอยู่เดิมให้ดีขึ้นโดยใช้กระบวนการวางแผนและพัฒนาประสบการณ์การเรียนรู้ต่าง ๆ ที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในผู้เรียน ประกอบด้วยการตัดสินใจเกี่ยวกับการเลือกจุดมุ่งหมายสำหรับหลักสูตร การเลือกกิจกรรม และประสบการณ์การเรียนรู้ และสื่อการเรียนการสอน วิธีการนำหลักสูตรไปใช้ให้บรรลุเป้าหมาย และประเมินความสำเร็จของหลักสูตรที่สร้างขึ้นใหม่

ศักดิ์ศรี ปาณะกุล และคณะ(2549, น.5) กล่าวว่า คำว่า “การพัฒนาหลักสูตร” (curriculum development) หมายถึง การจัดทำหลักสูตรขึ้นมาใหม่ โดยที่ยังไม่เคยมีหลักสูตรนั้นมาก่อนเลย กับในอีกความหมายหนึ่ง หมายถึง การจัดทำหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้นกว่าเดิม

ฉันท ชาติทอง (2550, น.28) สรุปไว้ว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึงการปรับแต่ง เสริมเติมต่อ หรือการดำเนินงานอื่นๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งความเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป และสนองต่อความต้องการของผู้เรียน

จากความหมายของนักวิชาการข้างต้น สรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การจัดทำหลักสูตรขึ้นมาใหม่หรือนำหลักสูตรที่มีอยู่แล้วมาปรับปรุงให้ดีขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป โดยมีการวางแผนและพัฒนาประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน

2. กระบวนการพัฒนาหลักสูตร

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2533, น.19) ได้เสนอกระบวนการพัฒนาหลักสูตรแบบครบวงจรไว้ 3 ระบบ โดยเริ่มต้นจากระบบการร่างหลักสูตร ระบบการนำหลักสูตรไปใช้ และระบบการประเมินหลักสูตร ซึ่งแต่ละระบบมีรายละเอียดและขั้นตอนดังต่อไปนี้

1) ระบบการร่างหลักสูตร ประกอบด้วย การกำหนดหลักสูตร โดยดูความสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา สภาพสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง หลังจากนั้นเริ่มกำหนดรูปแบบหลักสูตร ได้แก่ การกำหนดหลักการ โครงสร้าง องค์ประกอบหลักสูตร วัตถุประสงค์ เนื้อหา ประสบการณ์การเรียนรู้และการประเมินผล หลังจากนั้นดำเนินการตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรโดยผ่านผู้เชี่ยวชาญ หรือการสัมมนา และมีการทดลองนำร่อง พร้อมทั้งรวบรวมผลการวิจัยและปรับแก้หลักสูตรก่อนนำไปใช้

2) ระบบการใช้หลักสูตร ประกอบด้วย การขออนุมัติหลักสูตรจากหน่วยงานหรือกระทรวง ดำเนินการวางแผนการใช้หลักสูตร โดยเริ่มจากการประชาสัมพันธ์หลักสูตร การเตรียมความพร้อมของบุคลากร จัดงบประมาณและวัสดุหลักสูตร บริการสนับสนุนจัดเตรียมอาคารสถานที่ ระบบบริหาร และจัดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ และติดตามผลการใช้หลักสูตร

หลังจากนั้นเข้าสู่ระบบการบริหารหลักสูตรโดยการดำเนินการตามแผนกิจกรรมการเรียนการสอน แผนการสอน คู่มือครู คู่มือการเรียน เตรียมความพร้อมของผู้สอน ความพร้อมของผู้เรียนและการ ประเมินผลการเรียน

3) ระบบการประเมินผล ซึ่งประกอบด้วย การวางแผนการประเมินผลการใช้หลักสูตร ทั้งการประเมินย่อย การประเมินรวบยอด การประเมินระบบหลักสูตร ระบบการบริหารและ ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน หลังจากนั้นเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และรายงานข้อมูลตามลำดับ มณฑลพิษณุโลก (2539, น.17) ได้กล่าวถึงกระบวนการหรือขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร ไว้ดังนี้

1) การสร้างหลักสูตร

- การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน
- การกำหนดจุดมุ่งหมาย
- การกำหนดเนื้อหาสาระ
- การกำหนดประสบการณ์การเรียนรู้
- การกำหนดวิธีการวัดผลประเมินผล

2) การนำหลักสูตรไปใช้

3) การประเมินผลหลักสูตร

4) การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร

ธำรง บัวศรี (2542, น.152) ได้กล่าวถึงกระบวนการพัฒนาหลักสูตรไว้ดังนี้

ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

ขั้นที่ 2 การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ขั้นที่ 3 การกำหนดรูปแบบและโครงสร้างของหลักสูตร

ขั้นที่ 4 การกำหนดจุดประสงค์ของวิชา

ขั้นที่ 5 การเลือกเนื้อหา

ขั้นที่ 6 การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้

ขั้นที่ 7 การกำหนดประสบการณ์การเรียนรู้

ขั้นที่ 8 การกำหนดยุทธศาสตร์การเรียนการสอน

ขั้นที่ 9 การประเมินผลการเรียนรู้

ขั้นที่ 10 การจัดทำวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน

วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์ (2542, น.88) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรไว้ 7 ขั้นตอน คือ

1) การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

- 2) การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
- 3) การกำหนดเนื้อหาสาระและประสบการณ์
- 4) การนำหลักสูตรไปใช้
- 5) การประเมินหลักสูตร
- 6) การปรับปรุงแก้ไข และเปลี่ยนแปลงหลักสูตร
- 7) กระบวนการพัฒนาหลักสูตร

วิโถษฐ์ วัฒนานิมิตกุล (2548, น.184) ได้กล่าวในบทสรุปไว้ว่า ในการพัฒนาหลักสูตรมีความเชื่อมโยงกับกระบวนการหลัก 3 กระบวนการ ประกอบด้วย การสร้างหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินผลหลักสูตร สำหรับในการสร้างหลักสูตรนั้นดำเนินการใน 2 ลักษณะ คือการสร้างหลักสูตรขึ้นใหม่ และการปรับปรุง แก้ไขหลักสูตรที่มีอยู่แล้ว ในส่วนของขั้นตอนการสร้างหลักสูตรนั้น ประกอบด้วย ขั้นตอนสำคัญ ๆ 10 ขั้นตอน ได้แก่

- 1) การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน
- 2) การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
- 3) การกำหนดรูปแบบและโครงสร้างของหลักสูตร
- 4) การกำหนดจุดประสงค์ของวิชา
- 5) การคัดเลือกเนื้อหาวิชา
- 6) การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้
- 7) การกำหนดประสบการณ์การเรียนรู้
- 8) การกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน
- 9) การกำหนดวิธีการประเมินผลการเรียนรู้
- 10) การจัดทำวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน

ฉันท ชาติทอง (2550, น.49) สรุปไว้ว่า การจัดทำหรือพัฒนาหลักสูตรนั้นมีสิ่งที่ต้องปฏิบัติ และพิจารณาที่สำคัญ คือ

- 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน
- 2) การร่างหลักสูตร
 - การกำหนดจุดมุ่งหมาย
 - การกำหนดเนื้อหาสาระ
 - การกำหนดประสบการณ์การเรียนรู้
 - การกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล
- 3) การตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร

- 4) การทดลองใช้หลักสูตร
- 5) การประเมินหลักสูตร
- 6) การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร

จากกระบวนการพัฒนาหลักสูตรดังกล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่า ในการพัฒนาหลักสูตรนั้น ควรจะต้องศึกษาข้อมูลพื้นฐาน จัดทำร่างหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ ประเมินหลักสูตร และปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ

3. การนำหลักสูตรไปใช้

ธำรง บัวศรี (2542, น.303) ได้เสนอแนวคิดถึงการที่จะนำหลักสูตรไปใช้ในสถานศึกษา อย่างแพร่หลายนั้น มีสิ่งที่จะต้องกระทำ 4 ประการ คือ

- 1) การวางแผนนำหลักสูตรใหม่เข้าแทนที่หลักสูตรเดิม
- 2) การเตรียมการก่อนนำหลักสูตรไปใช้
- 3) การตรวจสอบความพร้อม
- 4) การบริหารงานการใช้หลักสูตร

วิโพทธิ์ วัฒนานิมิตกุล (2548, น.184) สรุปแนวทางการนำหลักสูตรไปใช้นั้นเป็นงานหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่ายตั้งแต่ระดับบริหารจนถึงระดับผู้สอนขอบเขตและงานของการนำหลักสูตรไปใช้จึงเป็นงานที่กว้างขวาง และเป็นสิ่งที่จะต้องกระทำอย่างรอบคอบและระมัดระวัง ซึ่งในที่นี้อาจสรุปเป็นหลักการของการนำหลักสูตรไปใช้ ได้ดังนี้

- 1) ควรมีการวางแผนและเตรียมการในการนำหลักสูตรไปใช้
- 2) ควรมีคณะบุคคลทั้งในส่วนกลางและท้องถิ่นในการดำเนินการร่วมกัน ทั้งในด้าน การเตรียมการนำหลักสูตรไปใช้ การส่งเสริมสนับสนุน และการติดตามประเมินผล
- 3) การนำหลักสูตรไปใช้ควรดำเนินการตามขั้นตอนที่วางแผนและเตรียมการไว้แล้ว อย่างเป็นระบบ
- 4) ควรมีการจัดเตรียมปัจจัยต่างๆ ที่จะช่วยให้การนำหลักสูตรไปใช้ ประสบความสำเร็จ ได้แก่ งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ เอกสารหลักสูตรต่างๆ และแหล่งเรียนรู้ เป็นต้น
- 5) ควรมีการพัฒนาผู้สอนอย่างเต็มที่และจริงจัง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการนำหลักสูตรไปใช้
- 6) ควรจัดตั้งให้มีหน่วยงานที่มีผู้ชำนาญการพิเศษ เพื่อให้การสนับสนุน และพัฒนาครู
- 7) ควรมีการประเมินผลการดำเนินงานเป็นระยะๆ โดยต้องกำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการอย่างชัดเจน ทั้งนี้ข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลจะนำมาวิเคราะห์เพื่อพัฒนาทั้งในแง่ของการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง และการวางแผนแนวทางในการนำหลักสูตรไปใช้ให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

รวีวรรณ สุวานิช (2548, น.126) ได้กล่าวถึง การนำหลักสูตรไปใช้ว่าในบรรดาขั้นตอนหรือกระบวนการพัฒนาหลักสูตรทั้งหมด ขึ้นนำหลักสูตรไปใช้หรือการใช้หลักสูตรนับว่าเป็นขั้นตอนสำคัญ ซึ่งให้ความหมายขั้นตอนนี้ไว้ว่าเป็นการนำเอกสารหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมาลงสู่การปฏิบัติเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายทางการศึกษา กระบวนการนำหลักสูตรไปใช้

- 1) ขั้นตอนการเตรียมการใช้หลักสูตร
- 2) ขั้นตอนการใช้หลักสูตร
- 3) ขั้นตอนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร

จะพบว่า การนำหลักสูตรไปใช้เป็นขั้นตอนที่นำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติถือได้ว่าเป็นขั้นตอนที่บอกถึงความสำเร็จของหลักสูตรเพียงใดซึ่งสอดคล้องกับ บุญเลี้ยง ทุมทอง (2554, น.286) ที่กล่าวบทสรุปไว้ว่า การนำหลักสูตรไปใช้เป็นการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอนเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่าย และเป็นกิจกรรมที่มีขั้นตอนการปฏิบัติหลายขั้นตอน วิธีการของกระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ น่าจะเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรมีผู้กล่าวว่า แม้เราจะมีหลักสูตรดีแสนดี แต่ถ้านำหลักสูตรไปใช้อย่างไม่ถูกต้องแล้วหลักสูตรนั้นก็ไม่มีประโยชน์อะไร เพราะฉะนั้นผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้ จะต้องศึกษาทำความเข้าใจกับการนำหลักสูตรไปใช้ตามบทบาทหน้าที่ของตนให้สมบูรณ์ที่สุด เพื่อให้การใช้หลักสูตรนั้นสัมฤทธิ์ผลตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

4. การประเมินผลหลักสูตร

การประเมินผลหลักสูตรเป็นขั้นตอนการตรวจสอบว่าหลักสูตรที่สร้างขึ้น เมื่อได้นำไปใช้แล้วเกิดผลอย่างไร บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่จัดทำเพียงใด มีข้อดี หรือที่ต้องแก้ไขในเรื่องใดบ้าง เพื่อจะได้แก้ไขปรับปรุงสิ่งที่เป็นปัญหา ข้อบกพร่องนั้น ๆ และทำให้หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นเป็นหลักสูตรที่ดีต่อไป ซึ่งนักวิชาการได้สรุปความหมายไว้ดังนี้

นิคม ชมพูลอง (2542, น.30) ได้ให้ความหมายของการประเมินผลหลักสูตรว่า เป็นการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการจัดทำหลักสูตร ทดลองใช้และผลของการใช้หลักสูตร ตลอดจนการตัดสินคุณค่าและคุณภาพของหลักสูตร

วิโพธิ์ วัฒนานิมิตกุล (2548, น.206) สรุปไว้ว่า การประเมินหลักสูตร หมายถึง การพิจารณา เปรียบเทียบ และตัดสินเกี่ยวกับองค์ประกอบต่าง ๆ ในระบบหลักสูตรว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไร มีความสอดคล้องระหว่างมาตรฐาน ความมุ่งหวัง และการปฏิบัติจริงเพียงใด หลักสูตรนั้นมีประสิทธิภาพเพียงใด มีผลกระทบอย่างไร เพื่อจะนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ปรับปรุงหลักสูตรนั้นให้ดีขึ้น

นิรมล ศตวฺฒติ (2551, น.109) กล่าวว่า การประเมินหลักสูตร หมายถึง การหาคำตอบว่า หลักสูตรบรรลุผลตามที่กำหนดจุดมุ่งหมายไว้หรือไม่บรรลุผลมากน้อยเพียงไรและสาเหตุที่ไม่บรรลุผลเพราะอะไร การประเมินหลักสูตรจึงเป็นกระบวนการเปรียบเทียบระหว่างผลการใช้หลักสูตรกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรว่าการนำหลักสูตรไปใช้จริงแล้วนั้น ได้ผลใกล้เคียงกับจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่

บังอร เสรีรัตน์ (2553, น.153) กล่าวว่า การประเมินหลักสูตร หมายถึง การพิจารณาเปรียบเทียบ และตัดสินเกี่ยวกับองค์ประกอบต่างๆในระบบหลักสูตรว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไร มีความสอดคล้องระหว่างมาตรฐาน ความมุ่งหวัง และการปฏิบัติจริงเพียงใด หลักสูตรนั้นมีประสิทธิภาพเพียงใด มีผลกระทบอย่างไรเพื่อจะนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ปรับปรุงหลักสูตรนั้นให้ดีขึ้น

บุญเลี้ยง ทุมทอง (2554, น.291) สรุปได้ว่า การประเมินหลักสูตร คือ กระบวนการในการพิจารณาตัดสินคุณค่าของหลักสูตรว่าหลักสูตรนั้นๆ มีประสิทธิภาพแค่ไหน เมื่อนำไปใช้แล้วบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ มีอะไรที่ต้องแก้ไขเพื่อนำผลที่ได้มาใช้เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจหาทางเลือกที่ดีต่อไป พร้อมทั้งสรุปขั้นตอนการประเมินหลักสูตรได้ดังนี้

1) ขั้นกำหนดวัตถุประสงค์ หรือจุดมุ่งหมายในการประเมิน การกำหนดจุดมุ่งหมายในการประเมินเป็นขั้นตอนแรกของกระบวนการในการดำเนินการประเมินหลักสูตรผู้ประเมินต้องกำหนดวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของการประเมิน ให้ชัดเจนว่าจะประเมินอะไรในส่วนใด ด้วยวัตถุประสงค์อย่างไร เช่น ต้องการประเมินเอกสารหลักสูตรเพื่อดูว่าเอกสารหลักสูตรถูกต้องสมบูรณ์ สามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพแค่ไหน หรือจะประเมินการนำหลักสูตรไปใช้ในเรื่องอะไรแค่ไหน หรือการนำหลักสูตรไปใช้ทั้งหมด หรือจะประเมินหลักสูตรทั้งระบบการกำหนดวัตถุประสงค์ในการประเมินที่ชัดเจนทำให้เราสามารถกำหนดวิธีการ เครื่องมือและขั้นตอนในการประเมินได้อย่างถูกต้อง และทำให้การประเมินหลักสูตรดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและได้ผลถูกต้องเป็นที่เชื่อถือได้

2) ขั้นกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการที่จะใช้ในการประเมินผล การกำหนดเกณฑ์และวิธีการประเมินเปรียบเสมือนเข็มทิศที่จะนำไปสู่เป้าหมายของการประเมิน เกณฑ์การประเมินจะเป็นเครื่องมือบ่งชี้คุณภาพในส่วนของหลักสูตรที่ถูกประเมิน การกำหนดวิธีการที่จะใช้ในการประเมินผลทำให้เราสามารถดำเนินงานไปตามขั้นตอนได้อย่างราบรื่น

3) ขั้นการสร้างเครื่องมือ และวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินหรือเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นสิ่งที่มีความสำคัญที่จะมีผลทำให้การประเมินนั้นน่าเชื่อถือมากน้อยแค่ไหน ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินหรือเครื่องมือ

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจึงเป็นขั้นตอนที่สำคัญ ซึ่งผู้ประเมินจะต้องเลือกใช้และสร้างอย่างมีคุณภาพมีความเชื่อถือได้ และมีความเที่ยงตรงสูง

4) ชั้นเก็บรวบรวมข้อมูล ในขั้นการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้นผู้ประเมินต้องเก็บรวบรวมข้อมูลตามขอบเขตและระยะเวลาที่กำหนดไว้ บางครั้งถ้าจำเป็นต้องอาศัยผู้อื่น ในการรวบรวมข้อมูล ควรพิจารณาผู้ที่มาทำหน้าที่เก็บรวบรวมข้อมูลที่มีความเหมาะสม เพราะผู้เก็บรวบรวมข้อมูลมีส่วนช่วยให้ข้อมูลที่รวบรวมได้มีความเที่ยงตรงและน่าเชื่อถือ

5) ชั้นวิเคราะห์ข้อมูล ในขั้นนี้ผู้ประเมินจะต้องกำหนดวิธีการจัดระบบข้อมูล พิจารณาเลือกใช้สถิติในการวิเคราะห์ที่เหมาะสม แล้วจึงวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูลเหล่านั้น โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้

6) ชั้นสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลและรายงานผลการประเมิน ในขั้นนี้ผู้ประเมินจะสรุปและรายงานผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นต้น ผู้ประเมินจะต้องพิจารณารูปแบบของการรายงานผลว่าควรจะเป็นรูปแบบใด และการรายงานผลจะมุ่งเสนอข้อมูลที่บ่งชี้ให้เห็นว่าหลักสูตรมีคุณภาพหรือไม่ เพียงใด มีส่วนใดบ้างที่ควรแก้ไข ปรับปรุง หรือยกเลิก

7) ชั้นนำผลที่ได้จากการประเมินไปพัฒนาหลักสูตรในโอกาสต่อไป

จากคำกล่าวข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าการประเมินผลหลักสูตร เป็นการตรวจสอบเพื่อหาคำตอบว่าหลักสูตรที่สร้างขึ้นบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ มีคุณภาพเพียงใดมีสิ่งใดควรแก้ไขหรือปรับปรุง เพื่อนำผลที่ได้จากการประเมินมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการพัฒนาหลักสูตรต่อไป ในการพัฒนาหลักสูตรสารพัดข่าวสารมีขั้นตอนดำเนินการ โดยสร้างเครื่องมือ เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล ปรับปรุงแก้ไข และนำไปใช้

ปรัชญาการศึกษากับการพัฒนาหลักสูตร

ในการพัฒนาหลักสูตร จำเป็นจะต้องพัฒนาโดยมีพื้นฐานรองรับ ข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนาหลักสูตรอาจแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

1) ข้อมูลที่คงที่ (static) เป็นข้อมูลในรูปของทฤษฎีหรือหลักการที่สามารถวิเคราะห์ได้จากเอกสารที่มีผู้เสนอแนวคิด ทฤษฎี หลักการไว้ ข้อมูลส่วนนี้ ได้แก่ ข้อมูลพื้นฐานทางปรัชญาการศึกษา และข้อมูลพื้นฐานทางจิตวิทยา

2) ข้อมูลที่เป็นพลวัต (dynamic) เป็นข้อมูลที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอจะวิเคราะห์ได้จากสภาพการณ์จริงในปัจจุบันหรือคาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตข้อมูลในส่วนนี้ ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับสังคม ผู้เรียน และความรู้

1. คุณค่าของปรัชญาการศึกษา

คุณค่าปรัชญาการศึกษามี 5 ประการ คือ

1) ปรัชญาการศึกษาช่วยในการตั้งคำถามที่ลึกซึ้ง เป็นการตั้งข้อสงสัยต่อแนวคิดและกิจกรรมต่าง ๆ ของการศึกษาทำไมจึงเป็นเช่นนี้ ทำไมจึงทำอย่างนี้ มีเหตุผลหรือพื้นฐานอะไรสิ่งที่ทำอยู่ได้ผลเพียงไร ปัญหาที่ทำอยู่มีอะไรอีกบ้าง ปัญหาแต่ละปัญหามีสาเหตุมาจากอะไร สาเหตุเหล่านั้นเป็นสาเหตุที่แท้จริงหรือไม่

2) ปรัชญาการศึกษาช่วยให้เกิดความเข้าใจ การศึกษาปรัชญาการศึกษาคือช่วยให้ผู้ศึกษาเกิดความเข้าใจต่อแนวคิด และกิจกรรมทางการศึกษาที่เป็นอยู่ชัดเจนขึ้น คุณค่าในข้อนี้อยู่ที่ การทำความเข้าใจในเหตุผลที่เราทำสิ่งต่างๆ อยู่ เช่น เราอบรมให้เด็กเชื่อฟังครูนั้นเราทำเพื่ออะไร เรามีเหตุผลอะไร เราทำตาม ๆ กันไปหรือเราทำเพราะเหตุผลของสิ่งนั้นชัดเจนแล้ว

3) ปรัชญาการศึกษาช่วยขจัดความไม่สอดคล้องต้องกัน ความขัดแย้งหรือความไม่สอดคล้องต้องกันในวงการการศึกษา เช่น จุดมุ่งหมายต้องการเสริมสร้างประชาธิปไตย แต่บทเรียนบอกว่าต้องเชื่อฟังครูทุกอย่าง โต้แย้งครูไม่ได้ หรือหลักสูตรมุ่งพัฒนาความสามารถและความสนใจเฉพาะบุคคล แต่ไม่เปิดโอกาสให้เด็กเลือกวิชาได้เลย สิ่งเหล่านี้มีมากและพบเห็นเสมอในการศึกษานักปรัชญาการศึกษาจะต้องมองปัญหานี้ให้ชัด และขจัดความขัดแย้งกันเองนี้ให้ได้ การศึกษาจึงจะดำเนินไปได้ด้วยดี

4) ปรัชญาการศึกษาช่วยให้เห็นภาพรวม ช่วยให้ผู้ศึกษาเห็นความสัมพันธ์และความสำคัญของแนวคิด และกิจกรรมต่างๆ ทางการศึกษาช่วยให้ผู้ศึกษามองเห็นภาพของการศึกษาทั้งหมด

5) ปรัชญาการศึกษาช่วยเสนอแนวคิดใหม่จากการตั้งปัญหา หากภาพรวม ทำความชัดเจนและขจัดความกำกวมต่างๆ แล้ว ย่อมเป็นการง่ายที่จะเสนอแนวคิดและทางเลือกใหม่ ปรัชญาการศึกษาจะช่วยเสนอแนวคิดและกิจกรรมใหม่ๆ ให้กับวงการการศึกษาได้

2. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับปรัชญาการศึกษา

ปรัชญาจะมีความเกี่ยวข้องกับพื้นฐาน 3 ประการ คือ ธรรมชาติของความจริง (reality) ธรรมชาติของความรู้ (knowledge) และธรรมชาติของคุณค่า (values) นักปรัชญาจะสำรวจและศึกษาธรรมชาติของความจริงในสาขาที่เรียกว่า อภิปรัชญา (ontology) สำรวจและศึกษาคุณสมบัติที่สำคัญของความรู้ในสาขาที่เรียกว่า ญาณวิทยา (epistemology) และสำรวจและศึกษาธรรมชาติของคุณค่าตลอดจนความดีสูงสุดในสาขาที่เรียกว่า คุณวิทยา (axiology) ปรัชญาการศึกษาก็มีความเกี่ยวข้องกับพื้นฐาน 3 ประการนี้เช่นกัน เนื่องจากปรัชญาการศึกษาประยุกต์มาจากปรัชญาทั่วไปหรือปรัชญาบริสุทธิ์

3. แนวคิดเกี่ยวกับปรัชญาการศึกษากับการพัฒนาหลักสูตร

ศักดิ์ศรี ปาณะกุล และคณะ (2549, น.32-37) ได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับปรัชญาการศึกษาไว้ดังนี้

1) ปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยม (Essentialism)

- ผู้ริเริ่มเผยแพร่ คือ วิลเลียม ซี แบกเลย์ (William, C. Bagley)
- มีรากฐานมาจากปรัชญาบริสุทธิ์ 2 กลุ่ม คือ จิตนิยม (Idealism) และสัจนิยม (Realism)
- เน้นเนื้อหาเป็นสำคัญ เป็นเนื้อหาที่ได้มาจากมรดกทางวัฒนธรรม
- ความรู้ที่เป็นอยู่ในปัจจุบันมีความสำคัญน้อยเมื่อเทียบกับความรู้ที่มีในอดีต
- หากมีการเปลี่ยนแปลง ก็ต้องเป็นการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้ความเชื่อและเนื้อหาของอดีตนั้นคงอยู่
- เน้นการถ่ายทอดวัฒนธรรม ทักษะ และความรู้ที่สำคัญต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสังคมให้แก่เยาวชน
- การศึกษามีหน้าที่อนุรักษ์วัฒนธรรม และรับผิดชอบในการถ่ายทอดหลักการและมาตรฐานของวัฒนธรรม เพื่อเป็นพื้นฐานให้สังคมก้าวไปข้างหน้า
- ความเชื่อและขนบธรรมเนียมเป็นส่วนสำคัญของความเป็นจริง และความดี
- ไม่ต่อต้านการเปลี่ยนแปลงแต่คาดหวังให้การเปลี่ยนแปลงเป็นไปตามครรลองที่มีระเบียบแบบแผนที่กำหนดไว้ล่วงหน้า

การจัดหลักสูตรตามแนวคิดปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยม

หลักสูตรมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนมีระเบียบวินัย ทำงานหนัก ใช้สติปัญญาให้มากและรักษาอุดมคติอันดีงามของสังคมไว้ด้วยหลักสูตรเน้นเนื้อหาวิชาเป็นหลัก โดยเฉพาะเนื้อหาที่เกี่ยวกับความรู้พื้นฐาน (basic knowledge) เช่น ภาษา ประวัติศาสตร์ คำนวณ เป็นต้น ซึ่งจะต้องจัดให้ทุกคนเรียน นอกจากนั้นหลักสูตรจะต้องเน้นเนื้อหาเกี่ยวกับศิลปะ ค่านิยมและวัฒนธรรมของสังคมที่ควรรักษาไว้ ในขณะที่เดียวกันความรู้พื้นฐานทางวิทยาศาสตร์และมานุษยวิทยาก็ถือว่าสำคัญ เน้นการจัดหลักสูตรเป็นรายวิชาวิธีสอนใช้การบรรยาย อภิปราย ให้ทำตามตัวอย่างและวิธีอุปมา

2) ปรัชญาการศึกษานิรันตรนิยม (Perennialism)

- เน้นความรู้เกี่ยวกับหลักการที่ยั่งยืนของความจริงความดีและความงามเป็นแกนของการศึกษามากกว่าจะเน้นเรื่องการถ่ายทอดวัฒนธรรม

- เชื่อว่าการศึกษาคควรจะได้สอนสิ่งที่เป็นนิรันดร ไม่เปลี่ยนแปลง มีคุณค่าไม่ว่าจะเป็นยุคสมัยใด สิ่งที่มีคุณค่าไม่เปลี่ยนแปลง ได้แก่ คุณค่าของเหตุผลและคุณค่าของศาสนา
- เนื้อหาวิชามีความสำคัญจริง แต่ไม่ใช่เนื้อหาของการศึกษาเนื้อหาเป็นแต่เพียงพาหะที่จะนำคนไปสู่สิ่งที่สูงส่งกว่า คือ การเป็นคนที่มีสมบูรณ์
- มุ่งสร้างคนให้เป็นคนที่มีสมบูรณ์ เป็นคนที่แท้จริง
- การที่จะสร้างคนให้เป็นคนที่มีสมบูรณ์ได้นั้น จะต้องรู้จักและเข้าใจตนเองพร้อมทั้งเห็นว่าตัวเองนั้นมีพลังธรรมชาติอยู่ภายในแล้ว
- การศึกษาก็คือ การส่งเสริมให้พลังธรรมชาติที่พัฒนาเต็มที่ พลังธรรมชาติคือสติปัญญาของมนุษย์ ถ้าสติปัญญาได้รับการขัดเกลาและพัฒนาอย่างคึกคักจะทำสิ่งต่างๆ อย่างมีเหตุผลเสมอ
- เป้าหมายของการศึกษาคควรเป็นไปเพื่อการพัฒนาคุณสมบัติในเชิงสติปัญญาและเหตุผลในตัวมนุษย์

การจัดหลักสูตรตามแนวคิดปรัชญาการศึกษาที่นิรันดรนิยม

หลักสูตรไม่จำเป็นต้องสนองความสนใจที่หลากหลายของเด็ก เพราะความรู้ที่สำคัญที่ควรรู้นั้นเหมือนกันทุกแห่งสำหรับทุกคน โรงเรียนมีหน้าที่กระตุ้นความมีเหตุผลที่แอบแฝงอยู่ในตัวมนุษย์ทุกคน การเรียนรู้ไม่ใช่การกระทำ แต่เป็นการให้เหตุผล ควรให้เด็กทุกคนคุ้นเคยและเข้าใจงานวรรณกรรมชั้นเอก วิธีสอนเน้นการฝึกสติปัญญา ให้ท่องจำ และถามตอบใช้เหตุผล

3) ปรัชญาการศึกษาที่พัฒนานิยม (Progressivism)

- มีรากฐานมาจากปรัชญาปฏิบัตินิยม (Pragmatism)
- พัฒนานิยมเป็นปรัชญาการศึกษาสำหรับสังคมประชาธิปไตย เชื่อในความสามารถของแต่ละบุคคลที่จะจัดการกับปัญหาของโลกได้และช่วยแก้ปัญหาที่สังคมเผชิญอยู่ได้ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง
- ถ้าคุณภาพของกระบวนการดี คุณภาพของผลผลิตก็ดีด้วย
- ทฤษฎีจะมีค่าต่อเมื่อได้มีการนำไปปฏิบัติ
- การศึกษาจะต้องมุ่งพัฒนาเด็กทั้งด้านร่างกายอารมณ์สังคม อาชีพ สติปัญญา ควบคู่กับความสนใจ ความถนัด
- ความคิดจะยังไม่มีความหมายจนกว่ามันจะอยู่ในส่วนหนึ่งของประสบการณ์ของมนุษย์
- ประสบการณ์ของบุคคลเป็นสิ่งสำคัญ ประสบการณ์ หมายถึง โอกาสของแปลกใหม่ ความไม่แน่นอน สิ่งที่ไม่เคยเห็นมาก่อน และความคาดหวัง ถ้าคนเรามีปฏิกิริยาตอบสนองต่อ

สิ่งเหล่านี้อย่างต่อเนื่อง และใช้ความคิดจะทำให้สิ่งเหล่านี้ รวมกันเป็นการกระทำ และสามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่ได้

- ความสงสัยเป็นการกระตุ้นให้เกิดความอยากรู้ ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการการคิด

การจัดหลักสูตรตามแนวคิดปรัชญาการศึกษาพิพัฒน์นิยม

การจัดหลักสูตรยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (child - centered) การศึกษาเป็นการเตรียมคนให้เข้าร่วมกิจกรรมการตัดสินใจของสังคมอย่างมีประสิทธิภาพและจะต้องจัดการศึกษาเพื่อสนองศักยภาพของแต่ละบุคคล โรงเรียนจะต้องสะท้อนชีวิตในสังคมให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่สำคัญและเปิดโอกาสให้ตัดสินใจ กระบวนการประชาธิปไตยเป็นเป้าหมายสูงสุดของการศึกษา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมุ่งการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ ใช้วิธีสอนแบบโครงการ อภิปรายกลุ่ม และแก้ปัญหา โดยเน้นกระบวนการมากกว่าจุดหมายปลายทาง กล่าวคือ เน้นในด้าน “คิดอย่างไร” ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทั้งร่างกาย จิตใจ ความรู้สึก และอารมณ์

4) ปรัชญาการศึกษาปฏิรูปนิยม (Reconstructionism)

- แนวคิดของปฏิรูปนิยม คือ การศึกษาควรจะช่วยปรับปรุง พัฒนา และปฏิรูปสังคม ตลอดจนช่วยแก้ปัญหาของสังคม

- มุ่งสร้างระเบียบใหม่ ของสังคมจากพื้นฐานเดิมที่มีอยู่
- มนุษย์จะต้องเห็นความสำคัญของสังคมควบคู่ไปกับตนเอง
- ควรพิจารณาอนาคตให้มากเท่ากับอดีต ปัจจุบันเป็นองค์ประกอบทั้งของอดีตและอนาคต

อนาคต

- การมีแนวคิดที่อนาคตควรจะเป็นอย่างไร จะช่วยให้ข้อมูลในการตัดสินใจในปัจจุบัน
- เน้นมนุษย์เป็นศูนย์กลางเหมือนพิพัฒน์นิยม คำนึงถึงความต้องการของแต่ละบุคคล
- ต้องมีการจัดระเบียบประชาธิปไตยอย่างมีแผน เพื่อจะได้นำกระบวนการประชาธิปไตยไปใช้ใน โรงเรียนและสังคมให้บังเกิดผล

การจัดหลักสูตรตามแนวคิดปรัชญาการศึกษาปฏิรูปนิยม

หลักสูตรตามปรัชญานี้เป็นหลักสูตรที่เน้นสังคม (social – oriented curriculum) เป็นหลัก ผู้เรียนจะต้องรู้จักและเข้าใจสภาพของสังคมอย่างดีพอมองเห็นปัญหาต่าง ๆ ในสังคม และแนวทางในการแก้ไขเนื้อหาวิชาในหลักสูตรจะศึกษาสภาพปัจจุบันและความเป็นมาพร้อมกันไป ซึ่งทำให้ผู้เรียนเข้าใจปัญหา และมองเห็นสาเหตุของปัญหาได้ชัดเจน และศึกษาจากสภาพที่ใกล้ตัวขยายออกไปถึงสังคมวงนอก ผู้เรียนในปรัชญากลุ่มนี้จะได้รับการปลูกฝังให้เห็นประโยชน์ของสังคม ตระหนักในคุณค่าของสังคม เรียนรู้วิธีการทำงานร่วมกันเพื่อเป้าหมายในการแก้ปัญหาของสังคมในอนาคต ผู้เรียนจะได้รับการฝึกฝนให้รู้จักเทคนิคและวิธีการต่างๆ ที่จะทำความเข้าใจ และ

แก้ปัญหาของสังคมในแนวทางของประชาธิปไตย การจัดการเรียนการสอนเน้นผลเพื่อชีวิตที่ดีขึ้น ใช้วิธีสอนแบบร่วมมือ

5) ปรัชญาการศึกษาภาวะนิยม (Existentialism)

- เป้าหมายของสังคมต้องมุ่งพัฒนาให้คนมีอิสรภาพและความรับผิดชอบ
- มนุษย์เราควรมีสิทธิ์ และ โอกาสที่จะเลือกสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง มากกว่าจะให้ใครมาป้อนหรือมอบให้
- ธรรมชาติของคนก็ดี สภาพแวดล้อมทางสังคมก็ดี เป็นสิ่งที่ไม่ตายตัวคนแต่ละคนสามารถกำหนดชีวิตของตนเองได้ เพราะมีอิสระในการเลือกทุกสิ่งทุกอย่างไม่อยู่คงที่แต่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ
- เน้นสิ่งที่เป็นตัวตนและมีอยู่ของแต่ละบุคคลเป็นแหล่งเบื้องต้นของความรู้ ความรู้เริ่มต้นจากปรากฏการณ์ที่แต่ละบุคคลมีประสบการณ์ จิตสำนึกของแต่ละบุคคลเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาความรู้
- เน้นตัวเองของแต่ละบุคคลเป็นแหล่งความรู้เกี่ยวกับชีวิตการที่จะเข้าใจชีวิตแต่ละคนต้องเข้าใจตัวเอง

การจัดการหลักสูตรตามแนวคิดปรัชญาการศึกษาภาวะนิยม

ปรัชญานี้มุ่งส่งเสริมการพัฒนาตนเอง อิสรภาพ ทางเลือก และความรับผิดชอบ การจัดการศึกษาเน้นที่ตัวผู้เรียนรายบุคคล (individual child - centered) หรือเอกัตบุคคลเป็นสำคัญให้ผู้เรียนได้รู้จักตนเอง มีโอกาสกำหนดเนื้อหาสาระที่จะเรียนตามความจริงและความเป็นอยู่ของตัวเองนั้น สภาพแวดล้อมที่ผู้เรียนมีความพึงพอใจไม่ถูกควบคุมจากสังคมมากเกินไป วิธีสอนไม่ใช้การถ่ายทอดแต่เป็นการเสนอให้และกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดของตัวเองโดยให้ผู้เรียนแต่ละคนได้ใช้คำถามนำไปสู่เป้าหมายที่ตนเองต้องการ ลักษณะการจัดการเรียนการสอนเป็นแบบระบบเปิดหรือแบบไม่แบ่งชั้นเรียน

6) ปรัชญาการศึกษาตามแนวพุทธปรัชญา (Buddhist Philosophy)

- ปรัชญาการศึกษาตามแนวพุทธปรัชญา หมายถึง ปรัชญาการศึกษาที่มีรากฐานความเชื่อมาจากพุทธปรัชญาดังนั้นพุทธธรรมหรือธรรมะของพระพุทธเจ้า คือ เนื้อหาสาระของพุทธปรัชญา
- พุทธศาสนามีความเชื่อว่าธรรมชาติที่แท้จริงของมนุษย์ก็คือ ทุกข์ จุดมุ่งหมายของการศึกษาในทัศนะของพระพุทธศาสนา คือ ความหลุดพ้นจากทุกข์ เพราะฉะนั้นการศึกษาจึงเป็นอุปกรณ์เพื่อบรรลุดังจุดหมายนี้ ทั้งในทางโลกและทางธรรม
- พระพุทธองค์ได้เสนอแนวทางแก้ปัญหาด้วยหลักต่างๆ ดังนี้

- หลักมัชฌิมาปฏิปทา
- หลักสัปปริสธรรม
- หลักตนเป็นที่พึ่งแห่งตน
- หลักสติสัมปชัญญะ
- หลักละความชั่ว ทำความดี และทำจิตให้บริสุทธิ์
- หลักไม่ยึดมั่นในสิ่งทั้งปวง

การจัดหลักสูตรตามแนวคิดของพุทธปรัชญา

จุดมุ่งหมายของการศึกษา คือ

- พัฒนาผู้เรียนให้มียุทธศาสตร์ในตัวเองให้น้อยลง
- การอยู่ร่วมกันในสังคมใช้หลักธรรมสาราณียธรรม 6 อปริหานิยธรรม 7 และ

หลักสัปปริสธรรม 7

- การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักคิด ใช้เหตุผลและปัญญาในการแก้ปัญหา

ผู้สอน ต้องมีคุณสมบัติดังนี้

- เป็นกัลยาณมิตร
- ตั้งใจประสิทธิ์ความรู้
- มีลีลาของนักสอน คือ สอนให้แจ่มแจ้ง จูงใจ แกล้วกล้า ราบรื่น
- ตรวจสอบตนเองด้วยลักษณะการสอนของบรมครู 3 ประการ คือ สอนด้วยความรู้

จริง สอนอย่างมีเหตุผล และสอนให้ได้ผลจริง สำเร็จความมุ่งหมาย

- ปฏิบัติต่อศิษย์เหมือนเป็นศิษย์ของเขา

ผู้เรียน มีหน้าที่ ดังนี้

- พึงปฏิบัติตามหลักธรรมสำหรับคนที่ประสบความสำเร็จ คือ จักร 4 และอิทธิบาท 4
- นอกจากรู้จักแสวงหาและเลือกรับความรู้ ความคิดเห็นจากครูอาจารย์ เพื่อน คนภายนอก ตำรา และสื่อมวลชนที่เป็นกัลยาณมิตรแล้ว ต้องรู้จักคิดเองเป็นด้วย
- ศึกษาให้เป็นพหูสูต คือ จะศึกษาเล่าเรียนอะไร ก็ทำตนให้เป็นพหูสูตในด้านนั้น ด้วยการสร้างความรู้ความเข้าใจให้แจ่มแจ้งชัดเจน

- เคารพผู้จุดประทีปปัญญาตามหลักปฏิบัติในเรื่องทิศหกกว่าด้วยเบื้องขวา

จากแนวความคิดของปรัชญาการศึกษาในการพัฒนาหลักสูตร จะพบว่ามีลักษณะแตกต่างกันออกไปตามความเชื่อของแต่ละกลุ่ม ซึ่งในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อนำไปใช้ในการจัดการศึกษา จึงจำเป็นต้องมีการผสมผสาน ประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับพื้นฐานของผู้เรียน สภาพแวดล้อม

จุดมุ่งหมาย เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งในการพัฒนาหลักสูตรครั้งนี้ได้นำหลักปรัชญา การศึกษานิรันดรนิยม ปรัชญาการศึกษาพิพัฒนนิยม และปรัชญาการศึกษาปฏิรูปนิยมมาผสมผสาน ในการพัฒนาหลักสูตรครั้งนี้ ดังนี้

- 1) จัดกิจกรรมกระตุ้นความมีเหตุผลที่แอบแฝงอยู่ในตัวนักเรียน ถามและตอบด้วย เหตุผล
- 2) การจัดกิจกรรมโดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น การอภิปรายกลุ่มและแก้ปัญหา รู้จักวิธีการทำงานร่วมกัน
- 3) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งให้นักเรียนนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิด ประโยชน์
- 4) ส่งเสริมนักเรียนให้รู้จัก เข้าใจ มองเห็นปัญหาและแนวทางแก้ไข
- 5) การจัดกิจกรรมที่กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความคิดโดยใช้คำถาม

จิตวิทยาการเรียนรู้กับการพัฒนาหลักสูตร

บุญเลี้ยง ทุมทอง (2554, น.98-100) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรนั้น นักพัฒนาหลักสูตร ต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการเรียนรู้ของมนุษย์ว่า มนุษย์เรียนรู้ได้อย่างไรในสถานการณ์ ใด หรือมีอะไรเป็นอุปสรรคในการเรียนรู้บ้าง ธรรมชาติของกระบวนการเรียนรู้มีอิทธิพลต่อ หลักสูตรในหลายลักษณะ และในการพัฒนาหลักสูตรจำเป็นต้องอาศัยทฤษฎีการเรียนรู้เป็นอย่างมาก จึงเป็นหน้าที่ของนักพัฒนาหลักสูตรที่ต้องศึกษาทฤษฎีการเรียนรู้ต่างๆ ให้ท่องแท้ ทั้งนี้โดย พิจารณาว่าในการเรียนเด็กเรียนสิ่งต่างๆ ได้อย่างไร มีองค์ประกอบอะไรบ้างที่บั่นทอนหรือ ส่งเสริมประสิทธิภาพในการเรียนของเด็ก เพื่อที่จะได้พิจารณาทฤษฎีที่เหมาะสมที่สุดมาใช้ในการ พัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ

1. ความหมายของการเรียนรู้

การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ทุกหนทุกแห่งในชีวิตประจำวัน ไม่จำกัดว่าจะเกิดจากการลองผิด ลองถูก การวางเงื่อนไข หรือการเลียนแบบก็ตามถือได้ว่าทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ทั้งสิ้นนักการศึกษา ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ไว้ดังนี้

วิวิญญู วัฒนานิมิตกุล (2548, น.89) การเรียนรู้ คือ กระบวนการที่บุคคลเกิดการ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างค่อนข้างถาวร อันเนื่องมาจากประสบการณ์ต่าง ๆ หรือการฝึกหัด โดยที่การเปลี่ยนแปลงนั้นสามารถเกิดขึ้นได้ทั้งพฤติกรรมภายนอก และพฤติกรรมภายในอีกทั้ง เปลี่ยนแปลงได้ทั้งความรู้ อารมณ์ และทักษะ

บุญเลี้ยง ทุมทอง (2554, น.99) กล่าวว่า การเรียนรู้ คือ การที่บุคคลสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหลังจากที่ได้รับสิ่งเร้าและประสบการณ์ต่าง ๆ การเปลี่ยนแปลงสามารถเกิดขึ้นได้ทั้งพฤติกรรมภายนอกและพฤติกรรมภายใน และเปลี่ยนแปลงได้ทั้งด้านความรู้ อารมณ์ และทักษะ

จากคำกล่าวข้างต้น พอสรุปการเรียนรู้ได้ว่า การเรียนรู้ คือ กระบวนการที่บุคคลเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเนื่องมาจากประสบการณ์หรือการฝึกหัด โดยที่การเปลี่ยนแปลงนี้เกิดขึ้นได้ทั้งด้านความรู้ อารมณ์ และทักษะ

2. ลักษณะของการเรียนรู้

2.1 ลักษณะของการเกิดการเรียนรู้

1) การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นเองในชีวิตประจำวันทั่วไป โดยอาจเกิดจากสภาพแวดล้อมหรือพันธุกรรม ซึ่งเราเรียกการเรียนรู้ในลักษณะนี้ว่า การเรียนรู้จากธรรมชาติ หรือการเรียนรู้อย่างไม่เป็นระบบ (Non formal Learning)

2) การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในลักษณะที่มีผู้จัดโดยไม่คำนึงถึงระบบระเบียบที่แน่นอน เรียกการเรียนรู้ในลักษณะนี้ว่า การเรียนรู้นอกระบบ (Informal Learning)

3) การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการจัดที่เป็นระบบระเบียบแบบแผนต้องมีการวางแผน ใ้เงื่อนไข มีการกำหนดคุณสมบัติทั้งตัวผู้เรียนและผู้สอนตลอดจนหลักสูตรที่กำหนดไว้อย่างสอดคล้องแน่นอนการเรียนรู้ในลักษณะนี้เรียกว่า การเรียนรู้ในระบบ (Formal Learning)

2.2 ลักษณะของการเรียนรู้

- 1) การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนั้นเป็นพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปจากเดิม
- 2) พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปนั้นเป็นพฤติกรรมที่ถาวร
- 3) การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนั้นจะต้องต่อเนื่องมาจากประสบการณ์

สรุปลักษณะของการเรียนรู้ได้ว่า เกิดจากการเรียนรู้ตามธรรมชาติ การเรียนรู้นอกระบบ และการเรียนรู้ในระบบ โดยลักษณะการเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคล

3. องค์ประกอบทางจิตวิทยาที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้

อย่างไรก็ตาม การที่ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ในเรื่องใดๆ ได้ นั้นต้องอาศัยองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ดังนี้

1) วุฒิภาวะ (Maturity) วุฒิภาวะ เป็นการบรรลุถึงขั้นสุดยอดของความเจริญเติบโตเต็มที่ในระยะเวลาใดระยะหนึ่ง และพร้อมที่จะประกอบกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งได้เหมาะสมกับวัย การเปลี่ยนแปลงตามธรรมชาตินี้ไม่จัดเป็นการเรียนรู้ แต่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น ในกรณีที่เด็กสามารถเดินได้ในเวลาที่ควรจะได้ เราเรียกว่า เด็กมีวุฒิภาวะพร้อมที่จะเดินไม่ใช่

เป็นการเรียนรู้ แต่เมื่อเด็กพร้อมที่จะเดินแล้วเราสอนท่าเดินให้กับเด็กและเด็กก็สามารถเดินได้ เราเรียกว่าเด็กเกิดการเรียนรู้

2) ความพร้อม (Readiness) เป็นภาวะของบุคคลที่มีวุฒิภาวะทางกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา ประสบการณ์เดิม และความสนใจที่จะเรียนรู้สิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างบังเกิดผล ความพร้อมในการเรียนรู้กิจกรรมแต่ละอย่างมีต่างกัน เช่น ความพร้อมในการเรียนอ่าน ความพร้อมในการเรียนซ่อมเครื่องยนต์ ความพร้อมในการปฏิบัติการศึกษาฝึกเดินสายไฟ เป็นต้น ในการเรียนรู้ใด ๆ ก็ตาม สิ่งที่สำคัญที่ครูจะต้องคำนึงถึงคือ ความพร้อม เพราะความพร้อมจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อครูสอนทักษะใดทักษะหนึ่งแก่ผู้เรียนได้อย่างรวดเร็วและบังเกิดผลดี ดังนั้น ถ้าผู้เรียนถูกบังคับให้เรียนในสิ่งที่ร่างกายยังไม่มีความพร้อมเพียงพอจะทำให้เกิดความคับข้องใจ เกิดเจตคติที่ไม่ดีต่อการเรียนรู้สิ่งนั้น ฉะนั้นครูควรคำนึงถึงหลักการข้อนี้และหาโอกาสสอนในช่วงที่เด็กมีความพร้อมตามความเป็นจริงในการสอนครูอาจหาโอกาสที่เด็กมีความพร้อมได้ยาก แต่สิ่งที่ครูจะทำได้ก็คือ ก่อนสอนเนื้อหาต่อไปครูอาจจะสั่งเด็กให้เตรียมวัสดุ อุปกรณ์ที่มีความจำเป็นด้วยตัวเอง หรือครูอาจเตรียมไว้ให้หากเป็นการสอนทฤษฎี ครูอาจจะกระตุ้นให้เด็กเกิดความพร้อมได้ด้วยการนำเข้าสู่บทเรียนโดยสร้างความสนใจ (Motivation) ให้นักเรียนเข้าใจถึงประโยชน์ของการเรียน เมื่อนักเรียนมีความสนใจและเห็นประโยชน์จากการเรียนรู้ก็จะทำให้นักเรียนมีความพร้อมทางด้านอารมณ์ และความพร้อมที่จะเรียนได้

3) การฝึกฝน (Practice) เป็นการกระทำซ้ำในพฤติกรรมนั้น ๆ เพื่อฝึกทักษะใดทักษะหนึ่งให้เกิดความชำนาญ ฉะนั้นผู้สอนควรคำนึงถึงหลักการข้อนี้ เพื่อจะได้นำหลักการฝึกฝนไปใช้กับผู้เรียนเพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้อย่างรวดเร็ว อย่างไรก็ตาม การนำหลักการฝึกฝนไปใช้ควรตระหนักให้ดีว่าจะทำให้เด็กเหนื่อยล้าเกินไปหรือไม่ บางครั้งคิดว่าจะเกิดผลดีกับกลายเป็นผลเสียไปก็ได้ เช่น การที่ผู้เรียนเกิดถูกเคียวเช็ญให้ทำในสิ่งใดสิ่งหนึ่งบ่อย ๆ ผู้เรียนอาจเบื่อหน่ายและมีเจตคติไม่ดีต่อสิ่งที่ทำได้

4) การส่งเสริมแรง (Reinforcement) เป็นการเพิ่มหลังให้บุคคลทำพฤติกรรมนั้น ๆ ซ้ำอีก โดยปกติคนเราจะทำในสิ่งที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจ ดังนั้น การเสริมแรงจึงเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้าและปฏิกิริยาตอบสนองมากขึ้น เป็นการแสดงให้เห็นว่าปฏิกิริยาตอบสนองได้รับการเสริมแรงซึ่งจะก่อให้เกิดการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้าและปฏิกิริยาตอบสนองนั้น ๆ มากขึ้น ดังคำกล่าวของสกินเนอร์ (Skinner) ที่ว่าการกระทำใด ๆ ถ้าหากได้รับการเสริมแรงจะมีแนวโน้มให้เกิดการกระทำนั้นอีก ดังเช่นครูกล่าวชมเชยนักเรียนที่มีพฤติกรรมดี จะทำให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมเช่นนั้นอีก

5) การถ่ายโอนการเรียนรู้ (Transfer of Learning) เป็นอีกองค์ประกอบหนึ่งที่ส่งเสริมการเรียนรู้ การเรียนรู้ครั้งก่อน ๆ ส่งผลต่อการเรียนรู้ในปัจจุบัน เช่น เมื่อนักเรียนเรียนทฤษฎีเกี่ยวกับหลักการทำงานของเครื่องทำความเย็นแล้ว นักเรียนสามารถแก้ไขหรือซ่อมบำรุงเครื่องทำน้ำเย็นได้ ลักษณะเช่นนี้เป็นการเชื่อมโยงความรู้ในครั้งก่อนมาใช้ในการเรียนรู้ครั้งใหม่ ทำให้ผู้เรียนรู้ครั้งใหม่นี้ได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

จะพบได้ว่าองค์ประกอบที่จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ข้างต้นนั้น คือ วุฒิภาวะ ความพร้อมของบุคคลทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา ประสบการณ์ โดยการฝึกฝนเพื่อให้เกิดความชำนาญ และการส่งเสริมแรงช่วยให้เกิดการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับปฏิกิริยาตอบสนองนั้น ๆ มากขึ้น รวมทั้งการถ่ายโอนการเรียนรู้ซึ่งเป็นลักษณะของการเชื่อมความรู้ครั้งก่อนกับการเรียนรู้ครั้งใหม่ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้เร็วขึ้น

4. ทฤษฎีการเรียนรู้

จากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณในปัจจุบันพบว่า ทฤษฎีการเรียนรู้ที่นำมาอธิบายกระบวนการเกิดความคิดอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียนที่สำคัญ ได้แก่ ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) ตามที่ ทิสนา แจมมณี (2554, น. 90 - 93) ได้อธิบายไว้

ทฤษฎีพัฒนาการทางเขาวนปัญญาของเพียเจต์ และของวิกทอทสกีเป็นรากฐานที่สำคัญของทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) เพียเจต์ อธิบายว่าพัฒนาการทางเขาวนปัญญาของบุคคลมีการปรับตัวผ่านทางกระบวนการซึบซาบหรือดูดซึม (assimilation) และกระบวนการปรับโครงสร้างทางปัญญา (accommodation) พัฒนาการเกิดขึ้นเมื่อบุคคลรับและซึมซาบข้อมูล หรือประสบการณ์ใหม่เข้าไปสัมพันธ์กับความรู้ หรือโครงสร้างทางปัญญาที่มีอยู่เดิมหากไม่ สามารถสัมพันธ์กันได้ จะเกิดภาวะไม่สมดุลขึ้น (disequilibrium) บุคคลจะพยายามปรับสภาวะให้อยู่ในภาวะสมดุล (equilibrium) โดยใช้กระบวนการปรับโครงสร้างทางปัญญา เพียเจต์ เชื่อว่า (Piaget, 1972, p.1-12) คนทุกคนจะมีการพัฒนาเขาวนปัญญาไปตามลำดับขั้น จากการมีปฏิสัมพันธ์ และประสบการณ์กับสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ และประสบการณ์ที่เกี่ยวกับการคิดเชิงตรรกะและคณิตศาสตร์ รวมทั้งการถ่ายทอดความรู้ทางสังคม (social transmission) วุฒิภาวะ (maturity) และกระบวนการพัฒนาความสมดุล (equilibration) ของบุคคลนั้น ส่วนวิกทอทสกี ให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมและสังคมมาก เขาอธิบายว่า มนุษย์ได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมตั้งแต่แรกเกิด ซึ่งนอกจากสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติแล้วยังมีสิ่งแวดล้อมทางสังคมซึ่งก็คือวัฒนธรรมที่แต่ละสังคมสร้างขึ้น ดังนั้นสถาบันสังคมต่าง ๆ เริ่มตั้งแต่สถาบันครอบครัวจะมีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางเขาวนปัญญาของแต่ละบุคคล นอกจากนั้น ภาษายังเป็นเครื่องมือสำคัญของการคิด และการพัฒนา

เชาวน์ปัญญาขั้นสูง พัฒนาการทางภาษาและทางความคิดของเด็กเริ่มด้วยการพัฒนาที่แยกจากกัน แต่เมื่ออายุมากขึ้น พัฒนาการทั้งสองด้านจะเป็นไปพร้อมกัน

ทั้งเพียเจต์ และวิกทอทสกี นับว่าเป็นนักทฤษฎีการเรียนรู้ในกลุ่มพุทธินิยม (Cognitivism) ซึ่งเป็นกลุ่มที่ให้ความสนใจศึกษาเกี่ยวกับ “cognition” หรือกระบวนการรู้คิด หรือกระบวนการทางปัญญา นักคิดคนสำคัญในกลุ่มนี้คือ อุลริค ไนส์เซอร์ (Ulrich Neisser) ได้ให้คำนิยามของคำนี้ไว้ว่า “เป็นกระบวนการรู้คิดของสมองในการปรับ เปลี่ยน ลด ตัด ทอน ขยาย จัดเก็บ และใช้ข้อมูลต่างๆ ที่รับเข้ามาทางประสาทสัมผัสซึ่งอาจจะเกิดหรือไม่เกิดจากการกระตุ้นของสิ่งเร้าภายนอกก็ได้ ดังนั้น การรู้สึกรับรู้ จินตนาการ การระลึกได้ การจำ การคงอยู่ การแก้ปัญหา การคิด และอื่น ๆ อีก มากจึงถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการรู้คิดนี้” เนยส์เซอร์ (Neisser ,อ้างถึงใน สุรางค์ ใ้วัด ระกุล, 2541, น 208-209)

การประยุกต์ใช้ทฤษฎีในการเรียนการสอน

การนำทฤษฎีการสร้างความรู้ไปใช้ในการเรียนการสอน สามารถทำได้หลายประการดังนี้

1) ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ ผลของการเรียนรู้จะมุ่งไปที่กระบวนการสร้างความรู้ (process of knowledge construction) และการตระหนักรู้ในกระบวนการนั้น (reflexive awareness of that process) เป้าหมายการเรียนรู้จะต้องมาจากการปฏิบัติงานจริง (authentic tasks) ครูจะต้องเป็นตัวอย่างและฝึกฝนกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเห็น ผู้เรียนจะต้องฝึกฝนการสร้างความรู้ด้วยตนเอง

2) เป้าหมายของการสอนจะเปลี่ยนจากการถ่ายทอดให้ผู้เรียนได้รับสาระความรู้ที่แน่นอนตายตัว ไปสู่การสาธิตกระบวนการแปลและสร้างความหมายที่หลากหลาย การเรียนรู้ทักษะต่างๆ จะต้องให้มีประสิทธิภาพถึงขั้นทำได้และแก้ปัญหาจริงได้

3) ในการเรียนการสอน ผู้เรียนจะเป็นผู้มีบทบาทในการเรียนรู้เองอย่างเต็มที่ ผู้เรียนจะต้องเป็นผู้จัดกระทำกับข้อมูลหรือประสบการณ์ต่าง ๆ และจะต้องสร้างความหมายให้กับสิ่งนั้นด้วยตนเอง โดยการให้ผู้เรียนอยู่ในบริบทจริง ซึ่งไม่ได้หมายความว่าผู้เรียนจะต้องออกไปยังสถานการณ์จริงเสมอไป แต่อาจเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ สิ่งของหรือข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นของจริงและมีความสอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน โดยผู้เรียนสามารถจัดกระทำ ศึกษา สืบค้น วิเคราะห์ ทดลอง ลองผิดลองถูกกับสิ่งนั้น ๆ จนเกิดความเข้าใจความเข้าใจขึ้น ดังนั้นความเข้าใจเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากกระบวนการคิดการจัดกระทำกับข้อมูล

4) ในการจัดการเรียนการสอนครูต้องพยายามสร้างบรรยากาศทางสังคมจริยธรรมให้เกิดขึ้น กล่าวคือ ผู้เรียนจะต้องมีโอกาสเรียนรู้ในบรรยากาศที่เอื้อต่อการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ซึ่งทางสังคมถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญของการสร้างความรู้เพราะลำพังกิจกรรมและวัสดุอุปกรณ์ทั้งหลาย

ที่ครูจัดให้หรือผู้เรียนแสวงหามาเพื่อการเรียนรู้ไม่เป็นการเพียงพอ ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม การร่วมมือ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความคิดและประสบการณ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน และบุคคลอื่น ๆ จะช่วยให้การเรียนรู้ของผู้เรียนกว้างขึ้น ชับซ้อนขึ้น และหลากหลายขึ้น

5) ในการเรียนการสอนผู้เรียนมีบทบาทในการเรียนรู้อย่างเต็มที่ โดยผู้เรียนจะนำตนเอง และควบคุมตนเองในการเรียนรู้ เช่น ผู้เรียนจะเป็นผู้เลือกสิ่งที่ต้องการเรียนเองตั้งกฎระเบียบเอง แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นเอง ตกลงกันเองเมื่อเกิดความขัดแย้งหรือมีความคิดเห็นแตกต่างกัน เลือกผู้ร่วมงานได้เอง และรับผิดชอบในการดูแลรักษาห้องเรียนร่วมกัน

6) ในการเรียนการสอนแบบสร้างความรู้ ครูจะมีบทบาทแตกต่างไปจากเดิม (Devries, 1992, p.3-6) คือ จากการเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้และควบคุมการเรียนรู้ เปลี่ยนไปเป็นการให้ความร่วมมือ อำนวยความสะดวก และช่วยเหลือผู้เรียนในการเรียนรู้ คือการเรียนการสอนจะเปลี่ยนแปลงจาก “instruction” ไปเป็น “construction” คือ เปลี่ยนจาก “การให้ความรู้” ไปเป็น “การให้ผู้เรียนสร้างความรู้” บทบาทของครูก็คือ จะต้องทำหน้าที่ช่วยสร้างแรงจูงใจภายในให้เกิดแก่ผู้เรียน จัดเตรียมกิจกรรมการเรียนรู้ที่ตรงความสนใจของผู้เรียน ดำเนินกิจกรรมให้ไปในทางที่ส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียน ให้คำปรึกษาแนะนำทั้งทางด้านวิชาการและด้านสังคมแก่ผู้เรียน ดูแลให้ความช่วยเหลือผู้เรียนที่มีปัญหา และประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน นอกจากนั้นครูยังต้องมีความเป็นประชาธิปไตยและมีเหตุผลในการสัมพันธ์กับผู้เรียนด้วย

7) ในด้านการประเมินผลการเรียนการสอน (Jonassen, 1992, p.137-147) เนื่องจากการเรียนรู้ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองนี้ ขึ้นกับความสนใจและการสร้างความหมายที่แตกต่างกันของบุคคล ผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจึงมีลักษณะหลากหลาย ดังนั้น การประเมินผลจึงจำเป็นต้องมีลักษณะเป็น “goal free evaluation” ซึ่งก็หมายถึงการประเมินตามจุดมุ่งหมายในลักษณะที่ยืดหยุ่นกันไปในแต่ละบุคคล หรืออาจใช้วิธีการที่เรียกว่า “socially negotiated goal” และการประเมินควรใช้วิธีการหลากหลาย ซึ่งอาจเป็นการประเมินจากเพื่อน แฟ้มผลงาน รวมทั้งการประเมินตนเองด้วย นอกจากนั้นการวัดผลจำเป็นต้องอาศัยบริบทจริงที่มีความซับซ้อนเช่นเดียวกับการจัดการเรียนการสอนที่ต้องอาศัยบริบท กิจกรรม และงานที่เป็นจริง การวัดผลจะต้องใช้กิจกรรมหรืองานในบริบทจริงด้วย ซึ่งในกรณีที่ต้องจำต้องจำลองของจริงมา ก็สามารถทำได้แต่เกณฑ์ที่ใช้ควรเป็นเกณฑ์ที่ใช้ในโลกของความเป็นจริง (real world criteria) ด้วย

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น พบว่าทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งจะส่งผลให้การเรียนรู้นั้นคงทน โดยครูทำหน้าที่เป็นเพียงผู้กระตุ้น เตรียมข้อมูลประสบการณ์ ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากกระบวนการคิด สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ ส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้เรียน สร้างแรงจูงใจ มีเหตุผล มีความเป็น

ประชาธิปไตย และยึดหยุ่นในเรื่องการวัดและประเมินผลส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงฝึกฝน แก้ปัญหา ตื่นตัว พร้อมทั้งผู้เรียนได้รับบทบาทในการเรียนรู้อย่างเต็มที่

สำหรับแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับจิตวิทยาการเรียนรู้ที่นำมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตร ครั้งนี้สรุปได้ดังนี้ ลักษณะการเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งการเรียนรู้ที่ดีต้องได้รับการส่งเสริมและมีความพร้อมในเรื่องของ วุฒิภาวะ ความพร้อม การฝึกฝน การส่งเสริมแรง และการถ่ายโอนการเรียนรู้ ส่วนทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งนำไปประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอน โดยผลของการเรียนรู้จะมุ่งไปที่กระบวนการสร้างความรู้และการตระหนักรู้ เป้าหมายของการสอนต้องให้นักเรียนแก้ปัญหาได้ นักเรียนมีบทบาทสำคัญเป็นผู้จัดกระทำข้อมูลหรือประสบการณ์ ครูเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวก และช่วยเหลือนักเรียนในการเรียนรู้

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

วิสัยทัศน์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิตโดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

หลักการ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

1. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล
2. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาค และมีคุณภาพ
3. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
4. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลาและการจัดการเรียนรู้
5. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

6. เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์

จุดหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพจึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติ ตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง

2. มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมี ทักษะชีวิต

3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย

4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและ การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนา สิ่งแวดล้อม มีจิตสำนึกที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคม อย่างมีความสุข

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสารมีวัฒนธรรมในการ ใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจา ต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลัก เหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึง ผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

2. ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิด อย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

3. ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญ ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจ

ความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้ มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น ต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคลการจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่างๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือก และใช้ เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเอง และสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึกในโอกาสต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณ และสร้างสรรค์

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษา ภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดี และวรรณกรรมไทย
อย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

การจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ หลักสูตร
แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญและ
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชน

1. หลักการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะ
สำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน โดยยึดหลักว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เชื่อว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนา
ตนเองได้ ยึดประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถ
พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทาง
สมอง เน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้ และคุณธรรม

2. กระบวนการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนจะต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่
หลากหลาย เป็นเครื่องมือที่จะนำพาตนเองไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็น
สำหรับผู้เรียน อาทิ กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการคิด
กระบวนการทางสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา กระบวนการเรียนรู้จาก
ประสบการณ์จริง กระบวนการปฏิบัติ ลงมือทำจริง กระบวนการจัดการ กระบวนการวิจัย
กระบวนการเรียนรู้การเรียนรู้ของตนเอง กระบวนการพัฒนาลักษณะนิสัย

กระบวนการเหล่านี้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝน พัฒนา
เพราะจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร ดังนั้น ผู้สอน จึง
จำเป็นต้องศึกษาทำความเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้สามารถเลือกใช้ในการจัด
กระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การออกแบบการจัดการเรียนรู้

ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาให้เข้าใจถึงมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สมรรถนะ
สำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน แล้วจึง
พิจารณาออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยเลือกใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอน สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การ
วัดและประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพและบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด

4. บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน

การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามเป้าหมายของหลักสูตร ทั้งผู้สอนและผู้เรียนควรมีบทบาท ดังนี้

4.1 บทบาทของผู้สอน

- 1) ศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลแล้วนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน
- 2) กำหนดเป้าหมายที่ต้องการ ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ด้านความรู้และทักษะกระบวนการที่เป็นความคิดรวบยอด หลักการ และความสัมพันธ์ รวมทั้งคุณลักษณะอันพึงประสงค์
- 3) ออกแบบการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย
- 4) จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้
- 5) จัดเตรียม และเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรมนำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน
- 6) ประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายเหมาะสมกับธรรมชาติของวิชาและระดับพัฒนาการของผู้เรียน
- 7) วิเคราะห์ผลการประเมินมาใช้ในการซ่อมเสริมและพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนเอง

4.2 บทบาทของผู้เรียน

- 1) กำหนดเป้าหมาย วางแผน และรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง
- 2) เสาะแสวงหาความรู้ เข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อความรู้ ตั้งคำถาม คิดหาคำตอบหรือหาแนวทางแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่าง ๆ
- 3) ลงมือปฏิบัติจริง สรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ
- 4) มีปฏิสัมพันธ์ ทำงาน ทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มและครู
- 5) ประเมินและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง

สื่อการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้เป็นเครื่องมือส่งเสริมสนับสนุนการจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเข้าถึงความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะตามมาตรฐานของหลักสูตร ได้อย่างมีประสิทธิภาพสื่อการเรียนรู้มีหลากหลายประเภท ทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยีและ

เครือข่าย การเรียนรู้ต่างๆ ที่มีในท้องถิ่น การเลือกใช้สื่อควรเลือกให้มีความเหมาะสมกับระดับพัฒนาการ และลีลาการเรียนรู้ที่หลากหลายของผู้เรียน

การจัดหาสื่อการเรียนรู้ ผู้เรียนและผู้สอนสามารถจัดทำและพัฒนาขึ้นเองหรือปรับปรุงเลือกใช้อย่างมีคุณภาพจากสื่อต่างๆ ที่มีอยู่รอบตัวเพื่อนำมาใช้ประกอบในการจัดการเรียนรู้ที่สามารถส่งเสริมและสื่อสารให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยสถานศึกษาควรจัดให้ได้อย่างพอเพียง เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง สถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้มีหน้าที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรดำเนินการดังนี้

1. จัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ ศูนย์สื่อการเรียนรู้ ระบบสารสนเทศการเรียนรู้และเครือข่ายการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพทั้งในสถานศึกษาและในชุมชน เพื่อการศึกษา ค้นคว้า และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ ระหว่างสถานศึกษา ท้องถิ่น ชุมชน สังคมโลก
2. จัดทำและจัดหาสื่อการเรียนรู้สำหรับการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียน เสริมความรู้ให้ผู้สอน รวมทั้งจัดหาสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้
3. เลือกและใช้สื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ มีความเหมาะสม มีความหลากหลาย สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ ธรรมชาติของสาระการเรียนรู้ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน
4. ประเมินคุณภาพของสื่อการเรียนรู้ที่เลือกใช้อย่างเป็นระบบ
5. ศึกษา ค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน
6. จัดให้มีการกำกับติดตามประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพเกี่ยวกับสื่อและการใช้สื่อการเรียนรู้เป็นระยะๆ และสม่ำเสมอ

ในการจัดทำ การเลือกใช้ และการประเมินคุณภาพสื่อการเรียนรู้ที่ใช้ในสถานศึกษา ควรคำนึงถึงหลักการสำคัญของสื่อการเรียนรู้ เช่น ความสอดคล้องกับหลักสูตร วัตถุประสงค์การเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียน เนื้อหา มีความถูกต้องและทันสมัย ไม่กระทบความมั่นคงของชาติ ไม่ขัดต่อศีลธรรม มีการใช้ภาษาที่ถูกต้อง รูปแบบการนำเสนอที่เข้าใจง่าย และน่าสนใจ

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต้องอยู่บนหลักการพื้นฐานสองประการคือการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนและเพื่อตัดสินผลการเรียน ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จนั้น ผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาและประเมินตามตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ สะท้อนสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนซึ่งเป็น

เป้าหมายหลักในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในทุกระดับไม่ว่าจะเป็นระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลและสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการ ความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน ตลอดจนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ

การพัฒนาหลักสูตรสารพัดข่าวสาร เพื่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก

1. ความหมายของข่าว

พิศิษฐ์ ชาวลาวัช (2549, น.9-10) ให้ความหมายว่า ความเป็นจริงสมบูรณ์ เป็นเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากอดีตสู่ปัจจุบันอย่างมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องรวมถึงข้อคิดเห็นด้วย ดังนั้นสิ่งที่ถูกบันทึกในเนื้อหาข่าวต้องเป็นข้อเท็จจริงที่ยืนยันได้ว่าไม่ว่าอีกกี่ปีข้างหน้า ข้อสำคัญ ข้อเท็จจริงจะเป็นเท็จหรือสมมติขึ้นเองหาได้ไม่ เรื่องราวเหล่านั้นบางครั้งอาจส่งผลกระทบต่อคนหมู่มากทั้งระดับท้องถิ่นหรือระดับประเทศ หรือมวลมนุษยชาติในโลก และเมื่อปรากฏเป็นข่าวสู่สาธารณชนสามารถก่อให้เกิดความเข้าใจในตัวเองได้ ข้อเท็จจริงที่เป็นข่าวนั้นต้องสามารถจะพิสูจน์ได้ไม่ว่าจะอีกกี่ปีข้างหน้า

มาลี บุญศิริพันธ์ (2550, น.105) ให้ความหมายข่าวว่าหมายถึงรายงานเหตุการณ์หรือเรื่องราวที่เกิดขึ้น ถ้าฟังเหตุการณ์ไม่ใช่ข่าว แต่ข่าวจะต้องเป็นเหตุการณ์ที่ได้รับการรายงานให้ผู้รับสารทราบสาระสำคัญของข่าวต้องเป็นรายงานเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่ผู้สื่อข่าว และบรรณาธิการเห็นต้องกันว่ามีความสำคัญและน่าสนใจพอที่ประชาชนควรหรือต้องรับรู้เหตุการณ์หรือเรื่องราวนั้นตามหลักการประเมินคุณค่าของข่าว

คมสัน รัตนะสิมากุล (2555, น.132) ให้ความหมายของข่าวว่า คือ รายงานข้อเท็จจริงหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น โดยเรื่องราวหรือเหตุการณ์นั้นต้องเป็นเรื่องที่ใหม่หรือเพิ่งเกิดขึ้นเมื่อไม่นานมานี้ มีความสำคัญ และมีความน่าสนใจต่อคนส่วนใหญ่ในสังคม

จากความหมายของข่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ข่าว หมายถึง เรื่องราว ความรู้ หรือเหตุการณ์ที่น่าสนใจ มีความเป็นจริง ที่ผู้รับผิดชอบในการเสนอข่าวต้องการให้ผู้รับข่าวได้ทราบเรื่องราว โดยที่ในการพัฒนาหลักสูตร ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ข่าวจากแหล่งข้อมูลทางสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ สารสนเทศ โทรทัศน์ การบอกเล่าจากชุมชน มาพัฒนาให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เพื่อให้เกิดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

2. ประเภทของข่าว

สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดเพชรบูรณ์ (2556, ออนไลน์) แบ่งประเภทของข่าว ตามพื้นที่ที่ข่าวเกิดขึ้น และแบ่งตามรูปแบบของการเสนอข่าว ได้ 4 ประเภท ประกอบด้วย

2.1 ข่าววิทยุกระจายเสียงแบ่งตามประเภทของข่าว

1) ข่าวหนัก (Hard News) เป็นข่าวที่เกี่ยวกับเหตุการณ์สำคัญ หรือมีผลกระทบต่อผู้คนจำนวนมาก เป็นเรื่องราวที่เข้าใจค่อนข้างยาก อาศัยความคิด ความรู้ ความสนใจในภูมิหลังเกี่ยวกับเรื่องนั้นๆพอสมควร โดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย ระเบียบวิธีปฏิบัติราชการ เช่น ข่าวการเมือง ข่าวเศรษฐกิจ แรงงาน ต่างประเทศ การศึกษา ศาสนา วิทยาศาสตร์และสิ่งแวดล้อม ฯลฯ ครุณี หิรัญรักษ์ (2538, น. 15-16) ได้กล่าวถึงลักษณะทั่วไปของข่าวหนักไว้ว่า ข่าวหนักที่เสนอทางวิทยุและโทรทัศน์จะเสนอโดยผู้วิจารณ์ข่าว เช่นเดียวกับกับข่าวหนังสือพิมพ์ ซึ่งต้องอาศัยผู้วิเคราะห์ข่าวในการเสนอข่าวสาร ในการรายงานข่าวประเภทนี้ ไม่ว่าจะป็นหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์จะต้องอาศัยผู้มีความรู้ ความสามารถเฉพาะด้าน หรือเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเหล่านี้ ได้แก่ ความรู้ในวงการรัฐบาล นโยบายการต่างประเทศ กฎหมาย การศึกษา วิทยาศาสตร์ ศาสนา เป็นต้น

2) ข่าวเบา (Soft News) เป็นข่าวที่เกี่ยวกับเหตุการณ์ที่มีความสำคัญต่อความเป็นอยู่ของผู้ฟัง (audience) ไม่มากเหมือนข่าวหนัก แต่เป็นเรื่องราวที่ผู้รับสารให้ความสนใจ และสามารถดึงดูดความอยากรู้อยากเห็น มักเน้นให้ผู้คนคล้อยตาม ให้เกิดความสงสัย ความสงสัย หรือความพิศวงของคนได้ เช่น ข่าวอุบัติเหตุ ข่าวอาชญากรรม ข่าวกีฬา และข่าวบันเทิง ฯลฯ

3) ข่าวเชิงสืบสวน หรือข่าวเจาะ เป็นข่าวที่มีความสำคัญต่อสาธารณชน และมีวิธีเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างต่อเนื่องด้วยการสืบค้น เจาะลึก เก็บรวบรวมหลักฐาน และรายงานตามข้อเท็จจริง ข่าวเชิงสืบสวนนี้ จำเป็นต้องใช้เวลา ความมานะ พยายาม และงบประมาณมากกว่าข่าวโดยทั่วไป ดังนั้นการรายงานข่าวเชิงสืบสวน ในสื่อกระจายเสียงปกติเป็นส่วนหนึ่งในรายการนิตยสารข่าว (news magazine program) จะใช้เวลา 10-15 นาที หรือเป็นสารคดีข่าวจะใช้เวลา 30-60 นาที หรือเป็น รายงานข่าวสั้นออกอากาศต่อเนื่องตลอดสัปดาห์ในช่วงข่าว เช่น เรื่องของการเปิดโปงการคอร์รัปชัน ข่าวเบื้องหลังการขนยาเสพติด เบื้องหลังการสังหารบุคคลสำคัญ ฯลฯ

2.2 ประเภทของข่าวจำแนกตามเนื้อหาของข่าว

1) เนื้อหาข่าวที่เป็นข้อมูลข่าวสารและความเป็นจริง ได้แก่ ข่าวในพระราชสำนัก ข่าวการเมือง ข่าวเศรษฐกิจ ข่าวเกษตร การศึกษา อุตสาหกรรม การเงิน การคลัง สาธารณสุข ข่าวสังคม อาชญากรรม รายงานจราจร พยากรณ์อากาศ ฯลฯ

2) เนื้อหาข่าวที่เป็นเรื่องของความบันเทิง เช่น ข่าวกีฬา ดารา นักแสดง ที่คนส่วนใหญ่ให้ความสนใจ

3) เนื้อหาข่าวที่เกี่ยวกับการโฆษณาประชาสัมพันธ์ เช่น ข่าวบริการ แนะนำกิจกรรม และบริการของหน่วยงาน ราชการภาครัฐและเอกชน

2.3 ประเภทของข่าวที่จำแนกตามพื้นที่ที่ข่าวเกิดขึ้น แบ่งได้ 2 กลุ่ม คือ ข่าวในประเทศ และข่าวต่างประเทศ

1) ข่าวในประเทศ หมายถึงข่าวที่เกิดขึ้นในทุกพื้นที่ของประเทศไทย แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือข่าวจากส่วนกลาง (central news) เป็นข่าวที่เกิดขึ้นในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และข่าวภูมิภาค (Local news) ซึ่งเป็นเรื่องราวหรือเหตุการณ์ข่าวที่เกิดขึ้นในจังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศโดยสถานีวิทยุที่มีเครือข่ายทั่วประเทศ ก็จะมีผู้สื่อข่าวของแต่ละสถานี ที่จะคอยรายงานเหตุการณ์ต่างๆในแต่ละจังหวัดมายังส่วนกลาง ที่มีเครือข่ายมากที่สุด ได้แก่สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยซึ่งนอกจากจะมีผู้สื่อข่าวประจำแต่ละสถานีแล้ว ยังมีประชาสัมพันธ์จังหวัดช่วยในการรายงานข่าวในแต่ละจังหวัดอีกด้วย

2) ข่าวต่างประเทศ หมายถึงข่าวที่เกิดขึ้นในประเทศต่างๆทั่วโลก ข่าวส่วนใหญ่ต้องซื้อจากสำนักข่าวต่างประเทศ ปกติแล้วจะต้องซื้อจากหลายสำนักเพื่อการเปรียบเทียบ นำมาแปลและเรียบเรียงให้กระชับ ส่วนใหญ่จะเป็นข่าวที่มีผลกระทบต่อคนจำนวนมาก เช่น ข่าวการก่อวินาศกรรมในสหรัฐฯ ข่าวสงครามสหรัฐฯบุกยึดอิรัก รวมถึงข่าวการเมือง ข่าวเศรษฐกิจ ข่าวความสูญเสียจากการสู้รบ ภัยธรรมชาติ นอกจากนี้ยังมีเรื่องเกี่ยวกับการค้นคว้าวิจัยที่สำคัญต่างๆ และข่าวกีฬาสำคัญๆในระดับโลก

2.4 ประเภทของข่าวที่แบ่งตามการนำเสนอข่าวเพื่อให้เกิดความหลากหลายเป็นที่น่าสนใจของผู้ฟัง แบ่งออกได้ดังนี้

1) ข่าวที่เขียนให้ผู้ประกาศอ่าน หรือข่าวอ่าน (The edited news report) มีลักษณะเหมือนการพูดทางวิทยุกระจายเสียงโดยทั่วไปในการประกาศข่าวจากการเขียนนี้ ผู้อ่านจะต้องซ้อมและอ่านบทข่าววิทยุขึ้นให้เข้าใจ และการอ่านต้องสามารถใช้ระดับเสียงให้เกิดความน่าเชื่อถือและน่าฟัง

2) ข่าวประกอบเสียง หรือการรายงานข่าวด้วยเสียงจริงที่เกี่ยวข้องเป็นบางส่วน เป็นการนำรายงานข่าวจากผู้สื่อข่าวส่งมาที่มีเนื้อหาหรือประเด็นที่เกี่ยวข้องกัน ทั้งที่มีเสียงสัมภาษณ์แหล่งข่าว หรือไม่มีเสียงแหล่งข่าว มาเรียบเรียงและเรียบร้อยใหม่ เพื่อให้ผู้ประกาศอ่าน โดยการสอดแทรกเสียงพูดของแหล่งข่าว เพื่อเป็นการยืนยันความเห็นต่างๆ ที่ผู้สื่อข่าวได้ไปสัมภาษณ์มา ซึ่งจะทำให้ข่าวนั้นน่าเชื่อถือยิ่งขึ้น

3) การรายงานข่าวด้วยเสียงของผู้สื่อข่าวเอง (voice report หรือ straight news report) เป็นการรายงานจากข้อเท็จจริงที่รวบรวมได้จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ตลอดจนความคิดเห็นจาก

ฝ่ายต่างๆที่นักข่าวเสาะหามาได้ แล้วนำมาสรุปตัดต่อ เรียบเรียงและเขียนให้น่าสนใจ โดยอาจจะมีการเสียดสีประจบ หรือเสียดสีสัมภาษณ์ผู้คนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง กับเหตุการณ์นั้นๆ ยิ่งจะเป็นการสร้าง ความเชื่อมั่นและน่าสนใจยิ่งขึ้น

4) การสัมภาษณ์ข่าว (news interview) เป็นรายการข่าววิทยุกระจายเสียงประเภทหนึ่งซึ่งมีการนำประเด็นที่กำลังอยู่ในความสนใจของผู้ฟังเป็นพิเศษ ทั้งที่เป็นการสัมภาษณ์ ออกอากาศสด หรือการบันทึกเทปไว้ นำมาประกอบเป็นส่วนหนึ่งของรายการข่าว หรือเป็นรายการ สัมภาษณ์ตลอดรายการก็ได้หากเป็นประเด็นที่มีเนื้อหามากและเข้าใจยาก

5) การรายงานข่าวจากสถานที่เกิดเหตุการณ์(On-the-spot-report) คือการรายงาน ข่าวจากสถานที่เกิดเหตุในขณะที่เหตุการณ์กำลังเกิดขึ้น เช่นกรณีเกิดเหตุเพลิงไหม้ การก่อวินาศกรรม จับตัวประกัน ที่ต้องใช้เวลากว่าเหตุการณ์นั้นจะกลับสู่ปกติ โดยผู้สื่อข่าวต้องมีภูมิหลังของเหตุการณ์ มาแนะนำเสนอด้วย ซึ่งจะช่วยให้ผู้ฟังเกิดความสนใจและตื่นตัวต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

6) รายการนิตยสารข่าว (news magazine) มีลักษณะการเสนอข่าวในรูปแบบ นิตยสาร ซึ่งมีหลากหลายเรื่องราวและวิธีในการนำเสนอภายในรายการเดียวกัน เช่นมีทั้งบทข่าว สำหรับผู้ประกาศ มีการสัมภาษณ์ข่าวสลับช่วง และการรายงานสดจากที่เกิดเหตุสลับจนจบรายการ

7) รายการสารคดีข่าว (news documentary) เป็นการจัดทำเพื่อให้เกิดความรู้ เกี่ยวกับข่าวสารที่เกิดขึ้นอย่างละเอียดด้วยแง่มุมที่หลากหลาย ภายใต้การนำเสนอที่ตั้งอยู่บนพื้นฐาน ของข้อเท็จจริงในรูปแบบของสารคดี

8) วิเคราะห์ข่าว (news analysis) เป็นการให้สาระเบื้องหลังข่าว เพื่อให้ผู้ฟังได้รับความรู้ในเชิงลึก ไปพร้อมๆกับการให้ข่าวสารส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องราวที่มีความสำคัญ ในระดับประเทศ และระดับโลก เช่น ข่าวการเมืองระหว่างประเทศ การเมืองในประเทศ หรือข่าวอื่น ๆ ที่อาจมีผลกระทบต่อผู้คนในวงกว้าง ก็อาจนำมาวิเคราะห์ได้ การวิเคราะห์ข่าวจะแตกต่างจากการ วิเคราะห์ข่าว เพราะการวิเคราะห์ข่าว มุ่งเน้นให้ผู้ฟังได้รู้ถึงเบื้องหน้าเบื้องหลัง เป็นเหตุเป็นผลที่จะ ชี้ให้เห็นถึงความหมายหรือนัยของข่าว (significance) และผลกระทบ (effect) ที่เกิดขึ้นเป็นสำคัญ

9) วิเคราะห์ข่าว เป็นการนำเสนอความคิดเห็นของผู้ส่งสาร ประกอบการนำเสนอ ข้อมูลข่าวสารโดยทั่วไปสู่ท่านผู้ฟังมีลักษณะให้ผู้รับสารคล้อยตาม นอกจากนี้ข่าวยังสามารถจำแนก ได้ตามช่วงเวลาของการนำเสนอด้วย เช่น ข่าวยามเช้า หรือข่าวภาคเช้า ข่าวต้นชั่วโมง ข่าวภาคเที่ยง ข่าวภาคค่ำ โดยเฉพาะข่าวภาคเช้าและข่าวภาคค่ำนั้น ถ้าเป็นช่วงเวลา 07.00 - 07.30 น. และ 19.00 - 19.30 น.สถานีวิทยุในประเทศไทยเกือบทั้งหมดต้องถ่ายทอดข่าวจากสถานี วิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จะมีอยู่เพียงสถานีวิทยุ จส.100 และสถานีวิทยุ สวพ.91 ซึ่งเป็นสถานีที่จัดตั้งขึ้นเพื่อ รายงานข่าวจรรยา จะไม่ถ่ายทอดเสียงจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย นอกจากนี้ ยังมี

บางสถานีที่ออกอากาศเป็นภาษาอังกฤษ และเมื่อจบการถ่ายทอดข่าวแล้ว สถานีแต่ละแห่งจะตัดกลับเข้าสู่รายการปกติ ซึ่งอาจจะเป็นรายการข่าวของสถานีเอง ส่วนรายการข่าวที่จัดโดยนักจัดรายการอิสระที่พบส่วนใหญ่ จะเป็นช่วงหลัง 21.00 น.ไปแล้ว บางสถานีจะมีรายการข่าวประเภทนี้ในช่วง 05.00 - 07.00 น.ส่วนใหญ่ นักจัดรายการจะนำข่าวจากหน้าหนังสือพิมพ์มาอ่านและวิจารณ์ข่าว โดยจะเน้นข่าวการเมือง เศรษฐกิจ และอาชญากรรมเป็นส่วนใหญ่

ชนกพร โปธิสาร (2556, ออนไลน์) นักประชาสัมพันธ์ ชำนาญการสำนักงานประชาสัมพันธ์ จังหวัดมุกดาหาร การแบ่งประเภทของข่าวสามารถพิจารณาได้หลายแง่มุมด้วยกัน ได้แก่

1. ประเภทของข่าวซึ่งพิจารณาในแง่ระดับข่าว ซึ่งแบ่งเป็น “ข่าวหนัก” ซึ่งเน้นเนื้อหาสาระความรู้มากกว่าความบันเทิง และ “ข่าวเบา” ซึ่งเน้นความบันเทิง หรือผลต่ออารมณ์ความรู้สึกของผู้อ่านเป็นหลัก

2. ประเภทของข่าวซึ่งพิจารณาในแง่ระดับความรู้สึกตอบสนองของผู้อ่าน ได้แก่ ข่าวที่ผู้อ่านรู้สึกตอบสนองได้ทันที แต่เป็นการตอบสนองในระยะสั้นๆ ได้แก่ ข่าวน่าสนใจ อาชญากรรม อุบัติเหตุ และข่าวที่ผู้อ่านรู้สึกตอบสนองช้า เพราะต้องใช้ความคิดพิจารณา ได้แก่ ข่าวการเมือง เศรษฐกิจ การศึกษา

3. ประเภทของข่าวซึ่งพิจารณาจากวิธีการนำเสนอข่าว ซึ่งแบ่งเป็น ข่าวที่เสนอโดยเน้นเหตุการณ์ คือ เสนอเฉพาะข้อเท็จจริง และข่าวที่เสนอโดยเน้นที่กระบวนการเกี่ยวเนื่องของข่าวคือเน้นการอธิบาย ตีความ ใช้ลีลาการเขียนแบบสารคดี เพื่อให้รายละเอียดที่เร้าใจ ดึงดูดความสนใจผู้อ่าน

ณรงค์ ชื่นนิรันดร์ (2556, ออนไลน์) แบ่งประเภทของข่าวไว้ดังนี้

1. ข่าวตามนโยบายของรัฐบาล หมายถึง ข่าวที่เป็นนโยบายของรัฐบาล คือ ข่าวกองทุนหมู่บ้าน ข่าวธนาคารประชาชน ข่าวการท่องเที่ยว ข่าวหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ข่าวชุมชนเข้มแข็ง

2. ข่าวเกษตร หมายถึง ข่าวที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรกรรม การเพาะปลูก การกำจัดแมลงศัตรูพืช ข่าวปริมาณผลผลิตด้านการเกษตร ข่าวราคาพืชผลทางการเกษตร เช่น ราคาขงพารา ราคาผลไม้ในท้องถิ่น ข่าวรณรงค์ให้บริโภคผลไม้ไทย เป็นต้น

3. ข่าวการท่องเที่ยว หมายถึง ข่าวที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ข่าวสิ่งแวดล้อม ข่าวเทศกาลถือศีลกินเจ ข่าวการเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ข่าวการปรับปรุงสาธารณูปโภคเพื่อรองรับการท่องเที่ยว เช่น ถนน ไฟฟ้า น้ำ โทรศัพท์ การจัดภูมิทัศน์ เป็นต้น ข่าวการก่อสร้างที่พักรองรับนักท่องเที่ยว ข่าวการจัดระเบียบชายหาด ข่าวการจัดผังเมืองท่องเที่ยว ข่าวแหล่ง

ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น น้ำตก ชายทะเล เดินป่าชมปะการัง เที่ยวหมู่เกาะ เป็นต้น ข้าราชการรักษาความปลอดภัยนักท่องเที่ยว ข้าราชการเปิดแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ ข้าราชการพบแหล่งโบราณคดี

4. ข้าราชการเมืองท้องถิ่น หมายถึง ข้าราชการรับสมัครรับเลือกตั้งท้องถิ่น ข้าราชการณรงค์ไปเลือกตั้งระดับท้องถิ่นในทุกระดับ ข้าราชการให้ความรู้การเลือกผู้แทนที่ดี ข้าราชการปกครองระบอบประชาธิปไตย ข้าราชการประชุมสภาเทศบาล, สภามอบการบริหารส่วนจังหวัด, สภามอบการบริหารส่วนตำบล

5. ข้าราชการเหตุการ์ณทั่วไป หมายถึง ข้าราชการเกิดอุบัติเหตุ ข้าราชการอาชญากรรม ข้าราชการจับกุมแรงงานต่างด้าว ข้าราชการสภาพน้ำท่วม ข้าราชการดินถล่มเส้นทาง ข้าราชการอบรมให้ความรู้ด้านกฎหมาย ข้าราชการต่อต้านยาเสพติด

6. ข้าราชการกีฬา หมายถึง ข้าราชการแข่งขันวิ่งมินิมาราธอนชิงถ้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพ ข้าราชการแข่งขันจักรยานเสือภูเขา

7. ข้าราชการพยากรณ์อากาศ หมายถึง ข้าราชการสภาพอากาศจากกรมอุตุนิยมวิทยา ข้าราชการแจ้งเตือนภัยพิบัติจากฝ่ายปกครอง ข้าราชการบรรเทาสาธารณภัย

8. ข้าราชการประชาสัมพันธ์ หมายถึง ข้าราชการที่หน่วยงานราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ และภาคประชาชนที่ต้องการเผยแพร่กิจกรรมของหน่วยงานในลักษณะข้อความสั้น ๆ เช่นเชิญเที่ยวงาน วันแดงโม ข้าราชการเที่ยวงานฝังลูกนิมิต ข้าราชการงานบวช งานแต่ง งานฌาปนกิจศพ ข้าราชการเชิญร่วมการแข่งขันกีฬา ข้าราชการรับสมัครงาน ข้าราชการประกวดราคา สอบราคา ข้าราชการรับสมัครเข้าอบรมสัมมนา ข้าราชการขายทอดตลาด ข้าราชการประกาศของหาย

จากการศึกษาประเภทของข่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ข้าราชการสามารถแบ่งได้หลากหลายลักษณะ แบ่งตามประเภทของข่าวจากวิทยุกระจายเสียง เช่น ข้าราชการนัก ข้าราชการเบา และข้าราชการเชิงสืบสวน แบ่งตามเนื้อหาของข่าว เช่น ข้าราชการในพระราชสำนัก ข้าราชการบันเทิง ข้าราชการกีฬา ข้าราชการการเมือง ข้าราชการเกษตร ข้าราชการการศึกษา ข้าราชการสาธารณสุข ข้าราชการทั่วไป ข้าราชการอาชญากรรม แบ่งตามพื้นที่ที่ข่าวเกิดขึ้น เช่นข้าราชการในประเทศ และข้าราชการต่างประเทศ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์นำประเภทของข่าว มาเป็นเนื้อหาสาระให้กับนักเรียนได้เป็นข้อมูลในการเรียน ดังนี้ คือข้าราชการทั่วไป ข้าราชการสุขภาพ ข้าราชการอาชญากรรม ข้าราชการต่างประเทศ ข้าราชการการศึกษา และข้าราชการบันเทิง

3. ความหมายของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, น.1073) ได้ให้ความหมายของ การคิดวิจารณ์ญาณ ว่า “ปัญญาที่สามารถรู้หรือให้เหตุผลที่ถูกต้องได้”

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization, อ้างถึงใน ลักษณะ สรวิวัฒน์, 2549, น.89) ให้ความหมายว่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นความสามารถที่จะวิเคราะห์ข้อมูล ข้าราชการสาร และ

ประเมินปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติ และพฤติกรรม เช่น ค่านิยม แรงกดดันจากกลุ่มเพื่อน อิทธิพลจากสื่อต่างๆ ที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต

สุวิทย์ มูลคำ (2547, น.9) ให้ความหมายว่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณ คือการคิดที่มีเหตุผล โดยผ่านการพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบมีหลักเกณฑ์ มีหลักฐานที่เชื่อถือได้เพื่อนำไปสู่การสรุป และตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพว่าสิ่งใดถูกต้อง สิ่งใดควรเชื่อ สิ่งใดควรเลือก หรือสิ่งใดควรทำ

กองวิชาการ สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร (2548, น.4) ให้ความหมายของ การคิดอย่างมีวิจารณญาณไว้ว่า หมายถึง การคิดที่มุ่งค้นหาและวิเคราะห์ปัญหา หรือข้อสงสัยแล้วหาทางแก้โดยอาศัยข้อมูลต่าง ๆ เป็นการคิดไตร่ตรองอย่างมีเหตุผลซึ่งนำไปสู่การแก้ปัญหาและการตัดสินใจว่าจะเชื่อหรือไม่เชื่อ หรือจะกระทำหรือไม่กระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2553, น.131) สรุปความหมายของการคิดอย่างมีวิจารณญาณว่า เป็นกระบวนการคิดพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบเกี่ยวกับข้อมูลหรือเหตุการณ์ต่างๆ โดยมีหลักฐานข้อมูลประกอบการตัดสินใจ และลงสรุปอย่างสมเหตุสมผล

ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ (2553, น.101) ให้ความหมายของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) หมายถึง กระบวนการคิดไตร่ตรองอย่างรอบคอบเกี่ยวกับสถานการณ์ที่เป็นปัญหาคลุมเครือ มีความขัดแย้ง เพื่อตัดสินใจว่าสิ่งใดควรเชื่อหรือไม่ควรเชื่อ สิ่งใดควรทำสิ่งใดไม่ควรทำ โดยใช้ความรู้ความคิดจากประสบการณ์ของตนจากข้อมูลที่รอบด้าน ทั้งข้อมูลเชิงวิชาการ ข้อมูลทางด้านสิ่งแวดล้อม และข้อมูลส่วนตัวของผู้คิด

วัชรมา เล่าเรียนดี (2553, น.36) ให้ความหมายของการคิดอย่างมีวิจารณญาณว่าเป็นการคิดที่ต้องอาศัยความรู้ เป็นการคิดอย่างมีเหตุผล เป็นการประเมินสิ่งที่ควรเชื่อถือควรปฏิบัติตามหรือไม่ โดยการพิจารณาอย่างละเอียดด้วยหลักการเหตุผล ความเหมาะสม และความน่าเชื่อถือของข้อมูลมาเป็นองค์ประกอบเพื่อช่วยในการตัดสินใจ

สุคนธ์ สิ้นธพานนท์และคณะ (2555, น.106) สรุปไว้ว่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง กระบวนการคิดที่ใช้เหตุผลโดยมีการศึกษาข้อเท็จจริง หลักฐาน และข้อมูลต่าง ๆ เพื่อประกอบการตัดสินใจแล้วนำมาพิจารณาวิเคราะห์อย่างสมเหตุสมผล ก่อนตัดสินใจว่าสิ่งใดควรเชื่อหรือไม่ควรเชื่อ ผู้ที่มีความคิดอย่างมีวิจารณญาณ จะเป็นผู้มีใจกว้าง ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างมีเหตุผลไม่ยึดถือความคิดเห็นของตนเอง ก่อนจะตัดสินใจในเรื่องใดก็จะมีข้อมูลหลักฐานเพียงพอและสามารถเปลี่ยนความคิดเห็นของตนเองให้เข้ากับผู้อื่นได้ ถ้าผู้นั้นมีเหตุผลที่เหมาะสมถูกต้องกว่า เป็นผู้มีภาวะต่อหรือร้อนในการค้นหาข้อมูลและความรู้ กล่าวได้ว่าผู้ที่มีความคิดอย่างมีวิจารณญาณจะเป็นผู้มีเหตุผล

จากความหมายของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ดังกล่าว สรุปได้ว่า การคิดอย่างมี
 วิจารณญาณ หมายถึง การคิดที่มุ่งค้นหาและวิเคราะห์ปัญหา ข้อสงสัย แล้วหาทางแก้ปัญหาโดย
 ต้องมีหลักฐานข้อมูลประกอบ และผ่านการพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบ เพื่อจะเลือกเชื่อ
 หรือไม่เชื่อเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสาร เหตุการณ์ต่างๆ ซึ่งจะนำไปสู่การตัดสินใจได้อย่างเหมาะสมและ
 มีเหตุผล

4. ความสำคัญของการสอนคิดอย่างมีวิจารณญาณ

การสอนคิดอย่างมีวิจารณญาณมีความสำคัญยิ่งต่อการดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบัน ซึ่งมี
 นักการศึกษา ได้กล่าวไว้ เช่น

ศิริกาญจน์ โกสุมภ์ และดารณี คำวังนัง (2545, น.64) กล่าวว่าไว้ว่าการจัดการเรียนการสอน
 เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความคิดอย่างมีวิจารณญาณจะเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน ดังนี้

- 1) ช่วยให้สามารถปฏิบัติงานอย่างมีหลักการและเหตุผล และได้งานที่มีประสิทธิภาพ
 - 2) ช่วยให้สามารถประเมินงานโดยใช้เกณฑ์ที่สมเหตุสมผล
 - 3) ส่งเสริมให้รู้จักประเมินตนเองอย่างมีเหตุผล
 - 4) ช่วยให้รู้เนื้อหาอย่างมีความหมายและเป็นประโยชน์
 - 5) ช่วยฝึกทักษะการใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา
 - 6) ช่วยฝึกการกำหนดเป้าหมาย รวบรวมข้อมูลเชิงประจักษ์ ค้นหาความรู้ ทฤษฎี
 หลักการ ตั้งข้อสันนิษฐาน ตีความหมายและลงข้อสรุป
 - 7) ช่วยฝึกให้ประสบความสำเร็จในการใช้ภาษาและสื่อความหมาย
 - 8) ช่วยให้คิดอย่างชัดเจน คิดอย่างถูกต้อง คิดอย่างแจ่มแจ้ง คิดอย่างกว้าง และคิดอย่าง
 ลุ่มลึก ตลอดจนคิดอย่างสมเหตุสมผล
 - 9) ช่วยให้เป็นผู้มีปัญญา มีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัย มีความเมตตา และเป็นผู้มี
 ประโยชน์
 - 10) ช่วยให้สามารถอ่าน เขียน พูด ฟัง ได้ดี
 - 11) ช่วยให้พัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างต่อเนื่องในสถานการณ์ที่
 โลกมีการเปลี่ยนแปลงสู่ยุคข่าวสารข้อมูลสารสนเทศ
- อรพรรณ ลือบุญวัชชัย (2543, น.7-8) กล่าวถึงความสำคัญของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
 ไว้ดังนี้
- 1) การคิดเป็นคุณสมบัติพิเศษของมนุษย์ที่มีสมอง มีปัญญา มนุษย์จะต้องคิดอยู่
 ตลอดเวลาเพื่อพัฒนาสร้างสรรค์โลก สังคม ครอบครัว และตนเองเพื่อการดำรงชีวิตที่ดีขึ้น

2) การคิดอย่างมีวิจารณญาณจะนำไปสู่ความรู้ที่ดีขึ้น เมื่อมีสิ่งเร้าเข้ามากระทบความรู้สึกแล้วคิดต่อจะทำให้การรับรู้ชัดเจนขึ้นเมื่อมีการสังเกตประกอบด้วยก็จะทำให้เห็นข้อมูล เมื่อมีการคิด ตีความ ก็จะทำให้เข้าใจข้อมูล การใช้สมองต่อไปก็ทำให้เกิดความชัดเจนในประเด็นปัญหา สามารถอธิบายได้อย่างเหมาะสม

3) การคิดอย่างมีวิจารณญาณจะนำไปสู่การตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพในการดำเนินชีวิตประจำวัน ในสังคมยุคข้อมูลข่าวสารที่แพร่กระจายอย่างรวดเร็วและมากมาย การตัดสินใจเลือกรับข้อมูลข่าวสาร การตัดสินใจเชื่อหรือไม่ในข้อมูลและเหตุการณ์ที่รับทราบ ตลอดจนการตัดสินใจในการเลือกปฏิบัติ จำเป็นต้องอาศัยการคิดวิเคราะห์ วินิจฉัย และตีความข้อมูลอย่างถูกต้องเหมาะสม

4) ความเจริญทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ทุกสาขาวิชา มีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว มนุษย์จะต้องใช้ปัญญาในการติดตามข้อความรู้เหล่านั้นสม่ำเสมอ มนุษย์ต้องคิดวิเคราะห์ เพื่อประยุกต์ศาสตร์ต่าง ๆ ที่มีวิวัฒนาการมากขึ้น เพื่อนำไปใช้อย่างถูกต้องเหมาะสม จำเป็นต้องใช้การคิดอย่างมีวิจารณญาณ

จากความสำคัญของการสอนคิดอย่างมีวิจารณญาณ ดังกล่าว ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นความสามารถที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ทุกคน ในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงไปในหลายด้าน ซึ่งต้องศึกษาข้อมูลข่าวสารโดยใช้ปัญญา ใช้เหตุผลในการตัดสินใจ เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจเลือกทางเลือกที่เหมาะสมและดีที่สุด

5. กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

นักการศึกษาได้ให้แนวคิดของกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณไว้ เช่น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545, น.19-21) ได้กล่าวถึงกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ประกอบด้วยกระบวนการดังต่อไปนี้

1) การนิยามปัญหา หมายถึง การกำหนดปัญหาและทำความเข้าใจกับปัญหาโดยพิจารณาเพื่อกำหนดปัญหาข้อโต้แย้งหรือข้อมูลที่คลุมเครือรวมทั้งการนิยามความหมายของคำหรือข้อความ ปัญหาเป็นสิ่งที่เร้าที่เป็นจุดเริ่มต้นของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

2) การรวบรวมข้อมูล หมายถึง การรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาข้อโต้แย้งหรือข้อมูลที่คลุมเครือจากแหล่งต่าง ๆ รวมทั้งการดึงข้อมูล หรือความรู้จากประสบการณ์เดิมที่มีอยู่มาใช้ ดังนั้นวิธีการรวบรวมข้อมูลที่เป็นสำหรับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ได้แก่ การสังเกต ทั้งการสังเกตด้วยตนเองและการรวบรวมข้อมูลจากการรายงานผลการสังเกตของผู้อื่น

3) การจัดระบบข้อมูล หมายถึง การพิจารณาความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล พิจารณาความเพียงพอของข้อมูล และการจัดระบบของข้อมูล ขณะเดียวกันก็ต้องประเมินความถูกต้องและ

ความเพียงพอของข้อมูลที่รวบรวมได้โดยแยกแยะความแตกต่างของข้อมูลคือจำแนกความแตกต่างระหว่างข้อมูลที่ชัดเจนกับข้อมูลที่คลุมเครือข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลที่ไม่เกี่ยวข้องกับปัญหา การระบุข้อตกลงเบื้องต้นเพื่อนำมาจัดกลุ่ม และจัดลำดับความสำคัญของข้อมูลเพื่อใช้เป็นแนวทางในการตั้งสมมติฐาน

4) การตั้งสมมติฐาน หมายถึง การพิจารณาแนวทางสรุปอ้างอิงของปัญหาข้อโต้แย้ง โดยการนำข้อมูลที่มีการจัดระบบแล้วมาพิจารณาเชื่อมโยงหาความสัมพันธ์ เพื่อกำหนดแนวทางสรุปที่น่าจะเป็นไปได้ว่าจากข้อมูลที่ปรากฏสามารถเป็นไปได้ในทิศทางใดบ้างเพื่อที่จะได้พิจารณาเลือกแนวทางที่เป็นไปได้มากที่สุด

5) การสรุปอ้างอิงโดยใช้หลักตรรกศาสตร์ หมายถึง การพิจารณาเลือกแนวทางที่สมเหตุสมผลที่สุดจากข้อมูลและแหล่งที่มีอยู่ การใช้เหตุผลเป็นทักษะวิธีการคิดที่จำเป็นต่อการตัดสินใจสรุป และเป็นทักษะการคิดที่สำคัญของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ดังนั้นการคิดอย่างมีวิจารณญาณจึงจำเป็นต้องใช้เหตุผลที่ดีเพื่อนำไปสู่ข้อสรุปอย่างสมเหตุสมผลและคุณลักษณะของการคิดอย่างมีวิจารณญาณมีความสัมพันธ์กับการใช้เหตุผลแบบตรรกศาสตร์หรือใช้เหตุผลแบบอุปมาน และอนุมาน

6) การประเมินสรุปอ้างอิง หมายถึง การประเมินความสมเหตุสมผลของการสรุปอ้างอิงหลังจากการตัดสินใจสรุปโดยใช้หลักตรรกศาสตร์ จะต้องประเมินข้อสรุปอ้างอิงว่าสมเหตุสมผลหรือไม่ รวมทั้งพิจารณาว่าข้อสรุปนั้นสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้หรือไม่ ผลที่เกิดขึ้นจะเป็นอย่างไร ถ้าข้อมูลที่ได้รับมีการเปลี่ยนแปลงและค้นพบข้อมูลเพิ่มเติม ต้องกลับไปรวบรวมข้อมูลที่มีอยู่อีกครั้งหนึ่ง เพื่อตั้งสมมติฐานและข้อสรุปอ้างอิงใหม่

เสาวนีย์ แสนคำ (2552, น.21) สรุปว่ากระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1) นิยามปัญหา หมายถึง การระบุ หรือการกำหนดประเด็นปัญหาข้อคำถามแล้วทำความเข้าใจกับประเด็นปัญหานั้น โดยอาศัยความสามารถในการพิจารณาข้อมูลหรือสถานการณ์ที่ปรากฏ

2) การพิจารณาและวิเคราะห์ข้อมูล หมายถึง การพิจารณาความน่าเชื่อถือของข้อมูล ซึ่งต้องพิจารณาจากความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล ความถูกต้องของข้อมูล และความเพียงพอของข้อมูล

3) การตั้งสมมติฐาน หมายถึง การใช้ความสัมพันธ์เชิงเหตุ และผลเพื่อบอกความเป็นไปได้และเป็นไปไม่ได้ของปัญหาหรือสถานการณ์ที่กำหนดให้โดยพิจารณาจากข้อมูลหลักฐานที่มีอยู่

4) การลงข้อสรุปอย่างสมเหตุสมผล หมายถึง การใช้ตรรกศาสตร์ในการพิจารณาข้อมูลหลักฐานที่มีอยู่แล้วลงข้อสรุปอย่างเหมาะสมเพื่อนำไปสู่การตัดสินใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

ประพันธ์ศิริ สุเสาวจิ (2553, น.108-109) สรุปกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ได้ว่า กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณประกอบด้วยกระบวนการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการคิด เริ่มจากปัญหา แล้วมีการศึกษาปัญหานั้นให้ชัดเจน การรวบรวมข้อมูล การจัดระบบข้อมูล การตั้งสมมติฐานและการลงข้อสรุปอย่างสมเหตุสมผล จึงนำไปสู่การตัดสินใจที่ถูกต้อง กระบวนการที่กล่าวมานี้ นับว่ามีความจำเป็นกับสังคมไทยในยุคโลกาภิวัตน์ ในเรื่องการเชื่อสิ่งใดนั้นจะต้องมีการคิดและตัดสินใจด้วยข้อมูลและหลักการแห่งเหตุผล เนื่องจากเกิดปัญหาความขัดแย้งขึ้นในสังคม ความเชื่อและการกระทำที่ไร้เหตุผลและความไม่รู้เท่าทันกับกระแสการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น การรู้จักแสวงหาข้อมูลข่าวสาร และความรู้จึงเป็นสิ่งจำเป็นและเป็นพื้นฐานสำคัญของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งข้อมูลที่ดีจะต้องมีลักษณะดังนี้

- 1) ข้อมูลที่มีความชัดเจน มีสาระความรู้ที่ถูกต้อง
- 2) ข้อมูลเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวาง สมเหตุสมผล และเชื่อถือได้
- 3) มีกระบวนการสรุปทั้งเชิงนิรนัยและอุปนัย และคำนึงถึงการตัดสินใจคุณค่าที่แท้จริง
- 4) การได้มาซึ่งข้อมูลเป็นไปอย่างหลากหลายวิธี และหลายแห่ง มีการปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น เพื่อได้ข้อมูลที่หลากหลายและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2553, น.139) กล่าวสรุปไว้ว่า กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ จะเริ่มที่การกระตุ้นให้ผู้เรียนมีนิยามปัญหาให้ได้ รวบรวมข้อมูล จัดระบบข้อมูลที่เพียงพอ และนำเชื่อถือ แล้วจึงตั้งสมมติฐานพิจารณาทางเลือกที่สมเหตุสมผลที่สุด จากข้อมูลหลักฐานที่มีอยู่ หลังจากนั้นจึงลงข้อสรุปอย่างสมเหตุสมผลและมีการประเมินข้อสรุปนั้นซ้ำ

ทิสนา แคมมณี (2554, น.114-115) กล่าวไว้ว่า วิธีการหรือขั้นตอนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้

- 1) ตั้งเป้าหมายในการคิด
- 2) ระบุประเด็นในการคิด
- 3) ประมวลข้อมูล ทั้งทางด้านข้อเท็จจริง และความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่คิด ทั้งทางกว้าง ลึก และไกล
- 4) วิเคราะห์ จำแนกแยกแยะข้อมูลจัดหมวดหมู่ของข้อมูลที่จะนำมาใช้
- 5) ประเมินข้อมูลที่จะใช้ในแง่ความถูกต้อง ความพึงพอใจ ความน่าเชื่อถือ
- 6) ใช้หลักเหตุผลในการพิจารณาข้อมูลเพื่อแสวงหาทางเลือกคำตอบที่สมเหตุสมผลตามข้อมูลที่มี

7) เลือกทางเลือกที่เหมาะสมโดยพิจารณาถึงผลที่จะตามมาและคุณค่าหรือความหมายที่แท้จริงของสิ่งนั้น

8) ชั่งน้ำหนักผลได้ผลเสียคุณโทษในระยะสั้น และระยะยาว

9) ไตร่ตรองทบทวนกลับไปกลับมาให้รอบคอบ

10) ประเมินทางเลือก และลงความเห็นเกี่ยวกับประเด็นที่คิด

สุคนธ์ สิ้นธพานนท์ และคณะ (2555, น.113-114) กล่าวสรุปไว้ว่า กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณนั้น มีขั้นตอนการฝึกการคิดหลายรูปแบบ ตามหลักการและแนวคิดของนักการศึกษาต่าง ๆ ที่ได้ผ่านการทดลองมาแล้ว ดังนั้น ครูผู้สอนสามารถเลือกกระบวนการคิดที่มีขั้นตอนต่าง ๆ ตามที่เหมาะสมกับเรื่องที่จะสอน หรือให้เข้ากับสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนรู้ซึ่งขั้นตอนส่วนใหญ่จะมีหัวข้อที่สามารถสรุปได้ว่ามีความคล้ายคลึงกันในเรื่องต่อไปนี้ คือ

1) การทำความเข้าใจกับปัญหา ประเด็นสำคัญ สถานการณ์ที่พบ

2) การรวบรวมข้อมูล ซึ่งเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการนำมาเป็นแนวทางการแก้ปัญหา

3) การวิเคราะห์ข้อมูล พิจารณาข้อมูล เพื่อหาทางเลือกหรือคำตอบที่ถูกต้องอย่างรอบคอบ ประเมินทางเลือกหลาย ๆ ทาง

4) การสรุป เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจ

เสาวนีย์ แสนคำ (2552, น.16) สรุปไว้ว่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณมี 5 องค์ประกอบ ได้แก่

1) การกำหนดนิยามของปัญหา

2) การตั้งสมมติฐาน

3) การตีความและลงข้อสรุปแบบนิรนัยและอุปนัย

4) การประเมินผลข้อสรุป

5) การประยุกต์ใช้ผลการประเมิน

สุคนธ์ สิ้นธพานนท์ และคณะ (2555, น.109) กล่าวสรุปไว้ว่าองค์ประกอบของการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่สามารถนำมาใช้ในชั้นเรียนนั้นจะประกอบด้วย การทำความเข้าใจกับประเด็นปัญหา คำถาม หรือสถานการณ์ที่พบ แล้วมีการรวบรวมข้อมูลหรือหาข้อมูลที่เกี่ยวข้อง โดยการพิจารณาว่าข้อมูลใดมีเหตุผลน่าเชื่อถือหรือไม่น่าเชื่อถือ แล้วจึงสรุปเพื่อตัดสินใจ

เอนนิส (1989, น.6) ได้อธิบายถึงการคิดอย่างมีวิจารณญาณว่าประกอบด้วย 3 ทักษะ คือ

1) ทักษะการนิยาม ได้แก่ การระบุสาระสำคัญของประเด็นปัญหา การระบุเหตุผลของข้อสรุป การตั้งคำถาม และการระบุข้อตกลงเบื้องต้น 2) ทักษะการตัดสินใจข้อมูล ได้แก่ การตัดสินใจความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล และการตัดสินใจความสอดคล้องของประเด็นปัญหา 3) ทักษะการอ้างอิง

ในการแก้ปัญหาและการลงข้อสรุปอย่างสมเหตุสมผลได้แก่ การลงข้อสรุปอ้างอิงในเชิงอุปนัยและ
นิรนัยรวมไปถึงการทำนายผลที่จะเกิดขึ้น

จากการศึกษากระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักการศึกษาหลายท่าน แสดงให้เห็น
องค์ประกอบและกระบวนการของการคิดอย่างมีวิจารณญาณมีความแตกต่างกันไปบ้างในบาง
ประเด็นแต่อย่างไรก็ตามจากการศึกษาวิเคราะห์แนวคิดดังกล่าวสามารถสรุปเป็นองค์ประกอบและ
กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย การระบุประเด็นปัญหา
การรวบรวมข้อมูล การใช้เหตุผลในการพิจารณาข้อมูล และการลงความเห็นได้อย่างสมเหตุสมผล
ดังที่แสดงในตารางที่ 1 ต่อไปนี้

ตารางที่ 1 สรุปกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักการศึกษา					
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2545	เสาวนีย์ แสนคำ ปี พ.ศ. 2552	ประพันธ์ศิริ สุเสาวัง ปี พ.ศ. 2553	ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ ปี พ.ศ. 2553	การวิเคราะห์กระบวนการคิด อย่างมีวิจารณญาณ	
<ol style="list-style-type: none"> 1.การนิยามปัญหา 2.การรวบรวมข้อมูล 3.การจัดระบบข้อมูล 4.การตั้งสมมติฐาน 5.การสรุปอ้างโดยใช้หลักตรรกศาสตร์ 6.การประเมินสรุปอ้างอิง 	<ol style="list-style-type: none"> 1.นิยามปัญหา 2.การพิจารณาและวิเคราะห์ข้อมูล 3.การตั้งสมมติฐาน 4.การลงข้อสรุปอย่างสมเหตุสมผล 	<ol style="list-style-type: none"> 1.ศึกษาปัญหาให้ชัดเจน 2.การรวบรวมข้อมูล 3.การจัดระบบข้อมูล 4.การตั้งสมมติฐาน 5.การลงสรุปอย่างสมเหตุสมผล 	<ol style="list-style-type: none"> 1.การนิยามปัญหา 2.การรวบรวมข้อมูล 3.การตั้งสมมติฐาน 4.การพิจารณาทางเลือกที่สมเหตุสมผลที่สุด 5.การลงสรุปอย่างสมเหตุสมผล 6.การประเมินข้อสรุปนั้นซ้ำอีกครั้งหนึ่ง 	<ol style="list-style-type: none"> 1.การระบุประเด็นปัญหา 2.การรวบรวมข้อมูล 3.การใช้เหตุผลในการพิจารณาข้อมูล 4.การลงความเห็นได้อย่างสมเหตุสมผล 	

ตารางที่ 1 (ต่อ)

กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักการศึกษา			
ทิตนา เขมมณี ปี พ.ศ. 2554	ศุคนธ์ อิศรพานนท์ และคณะ ปี พ.ศ. 2555	Ennis ปี ค.ศ. 1989	การวิเคราะห์กระบวนการคิดอย่างมี วิจารณญาณ
1.การตั้งเป้าหมายในการคิด 2.การระบุประเด็นในการคิด 3.การประมวลข้อมูล 4.การวิเคราะห์ จำแนกแยกแยะข้อมูล 5.การประเมินข้อมูล 6.การใช้หลักเหตุผล 7.การเลือกทางเลือกที่เหมาะสม 8.การตั้งน้ำหนักผล ได้ผลเสีย 9.การได้รองบททวน 10.การประเมินทางเลือก และลง ความเห็นเกี่ยวกับประเด็นที่คิด	1.การทำความเข้าใจกับประเด็นปัญหา 2.การรวบรวมข้อมูลหรือหาข้อมูลที่ เกี่ยวข้อง โดยการพิจารณาว่าข้อมูล ใดมีเหตุผลน่าเชื่อถือหรือไม่น่าเชื่อถือ 3.การสรุปเพื่อตัดสินใจ	1.การนิยาม 2.การตัดสินข้อมูล 3.การอ้างอิงในการแก้ปัญหาและการ ลงข้อสรุปอย่างสมเหตุสมผล	1.การระบุประเด็นปัญหา 2.การรวบรวมข้อมูล 3.การใช้เหตุผลในการพิจารณาข้อมูล 4.การลงความเห็นได้อย่าง สมเหตุสมผล

6. คุณลักษณะของผู้ที่มีความคิดอย่างมีวิจารณญาณ

ประพันธ์ศิริ สุเสาวัจ (2553, น.103) กล่าวว่า คุณลักษณะของผู้ที่มีความคิดอย่างมี
 วิจารณญาณ ประกอบด้วย 5 ลักษณะ ดังนี้

1) เป็นผู้ที่มีใจกว้าง คือยอมรับฟังและพิจารณาความคิดเห็นของผู้อื่น ไม่ยึดมั่นใน
 ความคิดของตนเองเป็นหลัก ไม่อคติ มีใจเป็นกลางและตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลประกอบเพียงพอ
 การมีใจกว้างขวางจะทำให้ได้ข้อมูลที่กว้างขวาง หลากหลาย มากพอต่อการใช้ในการตัดสินใจได้
 ดีมากขึ้น

2) มีความไวต่อความรู้สึกของผู้อื่น เข้าใจผู้อื่นการมีความรู้สึกที่ไวจะทำให้
 สามารถรับรู้สถานการณ์ ความคิด ความรู้สึกของผู้อื่นได้ดีกว่า

3) เปลี่ยนความคิดเห็นที่ตนมีอยู่ได้ ถ้ามีข้อมูลที่มีเหตุผลมากกว่า

4) กระตือรือร้นในการค้นหาข้อมูลและความรู้ การมีข้อมูลและความรู้มาก ทำ
 ให้การตัดสินใจย่อมถูกต้องและแม่นยำ การคิดพิจารณาต้องการข้อมูลความรู้มาก ๆ เพื่อ
 ประกอบในการตัดสินใจ แม้ว่าบางข้อมูลอาจมีประโยชน์น้อยก็ตาม

5) เป็นผู้มีเหตุผล ไม่ใช้อคติหรืออารมณ์ในการตัดสินใจ การยอมรับข้อมูล
 ใดๆ หรือการตัดสินใจใดๆ จะไม่เชื่อมั่นในตัวบุคคลหรืออารมณ์ ข้อมูลที่มีเหตุผลจะทำให้การ
 ตัดสินใจดีกว่า

ครูจึงต้องควรจัดบรรยากาศและกิจกรรมที่เสริมสร้างคุณลักษณะต่าง ๆ ดังกล่าวให้เกิด
 ขึ้นกับผู้เรียน เพื่อปลูกฝังความเป็นนักคิด

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2553, น.135) สรุปลักษณะของผู้ที่มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณได้ว่า
 เป็นผู้ที่สามารถบ่งชี้ประเด็นปัญหาได้ ประเมินพยานหลักฐานหรือข้อมูลต่างๆ โดยการมองหาทาง
 เลือกลหลาย ๆ ทาง เปิดใจกว้างพิจารณาทัศนะของผู้อื่น ๆ นอกเหนือจากแนวคิดของตน ไม่ด่วน
 ตัดสินใจ และจะตัดสินใจในกรณีที่มีหลักฐานและเหตุผลอย่างเพียงพอ จึงสรุปได้อย่างถูกต้อง
 สมเหตุสมผล

ทิสนา เขมมณี (2554, น.115) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อให้
 ได้ความคิดที่รอบคอบสมเหตุสมผลผ่านการพิจารณาปัจจัยรอบด้านอย่างกว้างขวาง ลึกซึ้ง และ
 ผ่านการพิจารณากลับกรอง ไตร่ตรอง ทั้งด้านคุณ-โทษ และคุณค่าที่แท้จริงของสิ่งนั้นมาแล้ว

เกณฑ์ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

ผู้ที่มีความคิดอย่างมีวิจารณญาณ จะมีความสามารถ ดังนี้

- 1) สามารถกำหนดเป้าหมายในการคิดอย่างถูกต้อง
- 2) สามารถระบุประเด็นในการคิดอย่างชัดเจน

3) สามารถประมวลข้อมูล ทั้งทางด้านข้อเท็จจริง และความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นที่คิด ทั้งทางกว้าง ทางลึก และทางไกล

4) สามารถวิเคราะห์ข้อมูล และเลือกข้อมูลที่ใช้ในการคิดได้

5) สามารถประเมินข้อมูลได้

6) สามารถใช้หลักเหตุผลในการพิจารณาข้อมูล และเสนอคำตอบทางเลือกที่สมเหตุสมผลได้

7) สามารถเลือกทางเลือก ลงความเห็นในประเด็นที่คิดได้

เบเยอร์ (Beyer 1988 อ้างถึงใน สุรางค์ โคว์ตระกูล, 2548, น.327) กล่าวถึงคุณลักษณะของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยได้สรุปทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณว่าประกอบด้วยความสามารถ ดังต่อไปนี้

1) สามารถแยกแยะได้ว่า สิ่งใดเน้นความจริงที่พิสูจน์ได้จากสิ่งทีคนอื่นว่าเป็นความจริง

2) สามารถแยกแยะข้อมูลข่าวสารที่มีความเกี่ยวข้องหรือไม่เกี่ยวข้องตรงกับกรณี

3) สามารถตรวจสอบตัดสินความแม่นยำตรงของคำกล่าว (statement) ต่าง ๆ

4) สามารถตรวจสอบตัดสินใจว่าแหล่งที่อ้างอิงเชื่อถือได้หรือไม่

5) สามารถบอกได้ว่าสิ่งที่ผู้ใช้ค้านเป็นสิ่งที่ควรเชื่อได้หรือไม่

6) สามารถชี้ได้ว่าสิ่งที่ฟังหรืออ่านมีหลักการพื้นฐานอะไรบ้าง แม้ว่าผู้เขียนหรือผู้พูดจะไม่ได้บ่งไว้ชัดเจน

7) สามารถชี้ความลำเอียง หรืออคติของผู้พูด ผู้เขียนได้

8) สามารถบอกได้ว่า ใช้ตรรกวิทยาอย่างผิด ๆ

9) สามารถชี้ความไม่คงเส้นคงวาของเหตุผลที่ให้ได้

10) สามารถหาจุดแข็ง และจุดอ่อนของข้อค้านได้

คันสนีย์ ฉัตรคุปต์ และอุษา ชูชาติ (2544, น.18) กล่าวว่า ผู้ที่คิดอย่างมีวิจารณญาณจะต้องมีลักษณะสำคัญอันดับแรก คือ การตั้งคำถามที่ชัดเจน ต่อมาต้องมีความสนใจใฝ่รู้และต้องการคิดค้นหาคำตอบที่ถูกต้อง โดยการเสาะแสวงหาข้อมูล รวบรวมข้อเท็จจริง ตรวจสอบข้อมูล วิเคราะห์ข้อสันนิษฐานความเห็นต่าง ๆ ประเมินข้อถกเถียงได้ ตีความที่เป็นไปได้หลาย ๆ ทาง ตัดสินและหาข้อสรุปบนพื้นฐานของเหตุผลและข้อเท็จจริงเพื่อใช้ในการตัดสินใจไม่ใช่อคติหรืออารมณ์ในการตัดสิน ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและเปลี่ยนความคิดเห็นและจุดยืนได้หากได้รับข้อมูลใหม่เพิ่มขึ้นหรือเมื่อมีเหตุผลที่ดีกว่า

จากคุณลักษณะของผู้ที่มีความคิดอย่างมีวิจารณญาณ ที่กล่าวมาแล้วข้างต้นสรุปได้ว่า บุคคลที่มีความคิดอย่างมีวิจารณญาณจะมีคุณลักษณะในด้านพฤติกรรมกรรมการแสดงออกคือ เป็นผู้ที่ มีใจกว้าง ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความกระตือรือร้นในการรับข้อมูลข่าวสาร สามารถ แสดงความคิดเห็นโดยอาศัยเหตุผล สามารถรวบรวมข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจ สามารถ กำหนดหรือระบุประเด็นปัญหาในการคิด เปลี่ยนแปลงความคิดเห็นของตนเองได้ ไม่ใช้อคติหรือ อารมณ์ สามารถตั้งคำถามได้ชัดเจน และสามารถสรุปข้อมูลได้อย่างสมเหตุสมผล

7. แนวทางการพัฒนาความสามารถเพื่อส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

ประพันธ์ศิริ สุเสาวจิ (2551, น.102-103) ให้แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการคิด ให้กับเด็กและเยาวชน ไว้ดังนี้

1) สร้างความกระตือรือร้น อยากรู้ อยากเห็น (Curiosity) โดยต้องได้รับการกระตุ้น ยั่ว โดยใช้สื่อ คำถาม กิจกรรม

2) ฝึกให้มีความกล้าเสี่ยง (Risk Taking) กล้าคิดแตกต่างไปจากคนส่วนใหญ่ กล้าเสี่ยงที่จะสร้างสิ่งใหม่หรือแตกต่างจากเดิม โดยใช้สถานการณ์ที่ช่วยให้อาคาการณ์และคาดเดาลี้ งต่างๆ ซึ่งอาจมีคำตอบหลายๆ แนวทาง

3) ความยุ่งยากซับซ้อน (Complexity) ความยุ่งยากซับซ้อนจะทำให้เกิดการพัฒนาค วามคิดระดับสูงได้ ต้องพัฒนาจากง่ายไปหายาก กิจกรรมที่ใช้และระดับความยากง่ายต้อง สอดคล้องเหมาะสมกับเด็กแต่ละคน

4) กระตุ้นให้เกิดจินตนาการ (Imagination) เด็กต้องได้รับการกระตุ้นให้มีความคิด จินตนาการ สร้างสรรค์อย่างหลากหลาย ทั้งที่เป็นการจินตนาการจากภาพ จากนิทาน จาก ประสบการณ์เดิม จากเหตุการณ์สิ่งแวดล้อมรอบตัว จากความรู้สึกของตนเอง

5) ฝึกฝนให้ใจกว้าง (Open Mind) เด็กควรได้รับการฝึกฝนให้ทำงานกลุ่ม การอภิปรายกลุ่ม การรับฟังและยอมรับความคิดเห็นของคนอื่น ยอมรับในเหตุผลและข้อมูลของกลุ่ม หรือของคนอื่นที่ดีกว่าหรือมีมากกว่า

6) สร้างความมั่นใจในตนเอง (Self Confidence) ความมั่นใจในตนเองจะทำให้เด็กได้ มีการพัฒนาการคิดและกล้าแสดงออกซึ่งความคิด การเลือกสรรกิจกรรมที่หลากหลายและ เหมาะสม จะทำให้เด็กกล้าแสดงออก เริ่มจากการตั้งคำถามง่ายๆ การแสดงออกอย่างง่ายแล้วยก ขึ้นตามลำดับ การเล่นเกมและการทำงานเป็นกลุ่ม แล้วลดลงจนเหลือคนเดียว ซึ่งการแสดงออกของ เด็กต้องได้รับกำลังใจและการสนับสนุน จะทำให้เด็กมีความมั่นใจมากขึ้น

สุคนธ์ สิ้นทพานนท์ และคณะ (2555, น.114-115) กล่าวว่าไว้ว่าในการพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณให้แก่แก่นักเรียนนั้น ครูผู้สอนมีส่วนสำคัญในการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น

1) ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงกระบวนการสอน โดยมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณอย่างเป็นระบบ ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้นักเรียนรู้จักคิดในสิ่งที่เรียน รู้จักคิดในแง่การตีความหมายในรายละเอียด รู้จักขยายผลของสิ่งที่คิดและปรับสิ่งที่ได้จากการคิดดังกล่าวไปใช้ในสถานการณ์อื่น ๆ ฝึกให้นักเรียนได้รู้ปัญหาวิธีแก้ไขปัญหา บนพื้นฐานของข้อมูลต่าง ๆ โดยนำมาวิเคราะห์ พิจารณาความน่าเชื่อถือก่อนการตัดสินใจ ประเด็นสำคัญคือการสร้างให้นักเรียนรู้จักคิดก่อนทำ และสามารถอธิบายการกระทำของตนว่ามีเหตุผลอย่างไร การฝึกให้นักเรียนมีเหตุผลจะใช้คำถามว่า “ทำไม” ให้นักเรียนตอบโดยมีพื้นฐานรองรับอยู่เสมอ

2) ส่งเสริมให้นักเรียนตัดสินใจด้วยตนเอง เปิดโอกาสให้นักเรียนตัดสินใจด้วยตนเองเป็นการพัฒนาทักษะการคิด มีความเชื่อมั่นในตนเองและมีความรู้สึกที่เป็นอิสระซึ่งผู้สอนอาจจัดกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน และให้นักเรียนได้มีโอกาสตัดสินใจในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เป็นการฝึกฝนและพัฒนาความคิดอย่างมีวิจารณญาณ อันเป็นพื้นฐานสำคัญที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง

3) จัดสื่อการเรียนรู้รูปแบบต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการฝึกทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งสื่อมีหลายรูปแบบ สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือ บทความประเภทต่าง ๆ หนังสือพิมพ์ นิตาน ฯลฯ เมื่อนักเรียนอ่านแล้วครูอาจใช้คำถามฝึกการคิด เช่น เรื่องนี้คล้ายคลึงหรือแตกต่างกันอย่างไร ความสัมพันธ์เชิงเหตุผลในการอ่านจะช่วยพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณได้วิธีหนึ่ง

4) ฝึกให้นักเรียนมีการอภิปรายร่วมกันตามหัวข้อต่าง ๆ ที่น่าสนใจหรือเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันจากข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ จากความคิดเห็นของบุคคลต่าง ๆ ในข่าวประจำวันจากการ์ตูนล้อการเมือง จะทำให้นักเรียนมีทักษะในการอภิปรายเชิงวิเคราะห์ วิจัย ฝึกให้นักเรียนมีทักษะในการลงข้อสรุปและรู้จักประเมินความคิดเห็นของผู้อื่น ทำให้นักเรียนรู้จักการอ้างเหตุผล และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นด้วยใจเป็นกลาง

5) ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักวางแผนการทำงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ โดยแนะนำให้นักเรียนวางเป้าหมาย ตรวจสอบขั้นตอนการดำเนินงานว่าเป็นไปตามจุดมุ่งหมายหรือไม่ โดยมีข้อมูลหลักฐานในการตรวจสอบ และใช้เหตุผลในการพิจารณาตัดสินใจปรับปรุงหรือดำเนินงานตามแผน และรู้จักวิธีการในการแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม รอบคอบ และควบคุมตนเองให้

ดำเนินงานตามแผน การทำงานหรือกิจกรรมใด ๆ ก็ตามที่ครูฝึกให้นักเรียนรู้จักวางแผนการซ่อม เป็นการดำเนินงานและมีการตรวจสอบ ตลอดจนเมื่อมีการดำเนินงานตามแผนแล้วมีการประเมินผลการทำงานนั้นจัดได้ว่าเป็นแนวทางหนึ่งที่จะส่งเสริมให้นักเรียนได้ใช้การคิดอย่างมีวิจารณญาณ

จากแนวทางการพัฒนาความสามารถเพื่อส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ข้างต้นนั้นสรุปได้ว่า ครูผู้สอนต้องสร้างความกระตือรือร้นในการเรียน ฝึกให้มีความกล้าเสี่ยง สร้างสถานการณ์ที่ช่วย เรียนรู้จากเรื่องที่ยากไปหายาก กระตุ้นให้เกิดจินตนาการ ฝึกฝนให้ใจกว้าง ส่งเสริมการทำงานกลุ่ม สร้างความมั่นใจในตนเอง ฝึกการใช้เหตุผลและอภิปรายร่วมกัน เปิดโอกาสให้นักเรียนตัดสินใจด้วยตนเอง จัดสื่อการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการฝึกทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้ คือ 1) ขั้นตอนกระตุ้นให้คิด 2) ขั้นตอนนำเสนอข้อมูลข่าวสาร 3) ขั้นตอนฝึกทักษะกระบวนการคิด ประกอบด้วย การระบุประเด็นปัญหา การรวบรวมข้อมูล การใช้เหตุผลในการพิจารณาข้อมูล การลงความเห็นได้อย่างสมเหตุสมผล และ 4) ขั้นสรุปความคิดเห็นเพื่อนำไปใช้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

สุปรียา ชำนาญเอื้อ (2543) ได้ศึกษาการพัฒนาการเรียนการสอน โดยใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อส่งเสริมความคิดอย่างมีวิจารณญาณเรื่องสารเคมีสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนคำทองประชานุกูล อำเภอศรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี พบว่าหลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการสามารถส่งเสริมความคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน โดยก่อนเรียนนักเรียนได้คะแนนความคิดวิจารณญาณเฉลี่ย 24.54 คิดเป็นร้อยละ 49.08 หลังเรียนนักเรียนได้คะแนนความคิดวิจารณญาณเฉลี่ย 37.57 คิดเป็นร้อยละ 75.14 แสดงว่า การจัดกิจกรรมการสอนเพื่อส่งเสริมความคิดอย่างมีวิจารณญาณ เรื่องสารเคมีโดยใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ทำให้นักเรียนมีความคิดวิจารณญาณเรื่องสารเคมีสูงขึ้น

อักรพันธ์ ศรีหาคำ (2545) ได้ทำการศึกษาผลการฝึกรูปแบบการคิดต่างกันที่มีต่อความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 พบว่า

1. นักเรียนได้รับการฝึกรูปแบบการคิดแบบวิเคราะห์ กับนักเรียนที่ได้รับการฝึกการคิดแบบจำแนกประเภท มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. นักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง นักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง และนักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณต่างกันอย่างไรมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จิรนนท์ วัชรกุล (2546) ได้ศึกษาผลของการฝึกการคิดอย่างมีวิจารณญาณในนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มทดลองได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการสอนตามปกติ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามปกติ

ดวงรัตน์ สบายยิ่ง (2549) ได้วิจัยการพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังการจัดการเรียนรู้ สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความสามารถในการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ส่วนการโยงความสัมพันธ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ดวงพร จิตใจมั่น (2550) ได้ศึกษาผลของการจัดการเรียนการสอนตามแนวกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่มีต่อความสามารถในการอ่านโฆษณาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิร สังเกตสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 1 จำนวน 27 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนตามแนวกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่มีต่อความสามารถในการอ่านโฆษณาสูงกว่าก่อนได้รับการจัดการเรียนการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนตามแนวกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณมีค่าเฉลี่ยของความสามารถในการอ่านโฆษณาสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60

จิตรกร พงษ์มาลี (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสอนของครูกับความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังเกตสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครราชสีมาเขต 6 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามพฤติกรรมการสอนของครู มาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ และแบบทดสอบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณมาตรฐานประมาณค่า 3 ระดับ ผลการวิจัยพบว่า

1. พฤติกรรมการสอนของครู เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงจากมากไปหาน้อยคือ การใช้คำถาม การใช้กิจกรรมกลุ่ม การสร้างแรงจูงใจใฝ่รู้ การสอนแบบบูรณาการและการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

2. ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงจากมากไปหาน้อยคือ การเลือกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการตระหนักในข้อตกลงเบื้องต้น การนิยามปัญหา การลงสรุปอย่างสมเหตุสมผลและการกำหนดเลือกสมมติฐาน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการสอนของครูกับความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนในภาพรวมไม่มีความสัมพันธ์กัน แต่พบว่าพฤติกรรมการสร้างแรงจูงใจใฝ่รู้มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณด้านการนิยามปัญหาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อัจฉรา ฉายวิวัฒน์ (2550, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยการพัฒนาหลักสูตรเสริมด้านทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีองค์ประกอบของทักษะ 5 ด้าน ได้แก่ ปัญหา ข้อมูล การตั้งสมมติฐาน การสรุปผลและการประเมิน กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนบ้านท่าหลวง ซึ่งเป็นกลุ่มทดลอง และโรงเรียนบ้านคอนเขาวัว เป็นกลุ่มควบคุม ดำเนินการในลักษณะการวิจัยเชิงทดลอง 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) การสร้างหลักสูตรเสริม 3) การทดลองใช้หลักสูตรเสริม 4) การประเมินการใช้หลักสูตรเสริม ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้ 1) การทดสอบก่อนหลังการสอน พบว่า ทักษะการคิดของกลุ่มทดลองหลังการสอนสูงกว่าก่อนการสอนและแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนกลุ่มควบคุมมีทักษะการคิดหลังการสอนสูงกว่าก่อนการสอนและไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 2) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านของทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือการประเมิน รองลงมาได้แก่ การตั้งสมมติฐาน ปัญหา ข้อมูลและการลงสรุป 3) ผลการประเมินการใช้หลักสูตรเสริมตามเกณฑ์ E_1 / E_2 (80 / 80) พบว่าได้ตามเกณฑ์เท่ากับ 81.94 / 81.08 และ 4) ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่าหลักสูตรเสริมมีความเหมาะสมในการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ปิยาภรณ์ พุ่มแก้ว (2551, บทคัดย่อ) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยมี 2 กลุ่มที่มีลักษณะทางสังคม และวัฒนธรรมใกล้เคียงกัน กลุ่มแรกคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านส้มป่อย (ส้มป่อยวิทยาเสริม) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 ภาคเรียน

ที่ 1 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 47 คน กลุ่มที่ 2 เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองหมี่หัวดง (ประชาวิทยาคาร) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 36 คน ผลการศึกษาวิจัยพบว่า โปรแกรมพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพ 77.15/76.22เป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้และความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เสาวนีย์ แสนคำ (2552, น.136) ได้ทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมต่อทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณด้วยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมมีคะแนนความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังการทำวิจัยสูงกว่าก่อนการทำวิจัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. งานวิจัยต่างประเทศ

เฟอร์เรลล์ (Ferrell, 1992) ได้ศึกษาผลของคำถามของครูและศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณคำถามประเภทการคิดอย่างมีวิจารณญาณของครู และปริมาณคำตอบประเภทการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างคำถามคำตอบของครูกับนักเรียน กับการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษา ผลการศึกษา พบว่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนที่ได้รับการสอน โดยครูใช้คำถามหลังจากการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองมีความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างปริมาณคำถามประเภทการคิดอย่างมีวิจารณญาณของครูและปริมาณคำถามคำตอบประเภทการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างคำถามคำตอบของครูกับนักเรียนกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมีความสัมพันธ์กัน

กิบสัน (Gibson, 1998) ได้ทำการศึกษารูปแบบการสื่อสาร โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัญหาว่าการสอนในโรงเรียนจะส่งผลโดยตรงต่อกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณได้อย่างไรเป็นการวิจัยเพื่อทดสอบคุณภาพของแบบการสอน วิธีการศึกษากระทำใน 2 ลักษณะ คือ 1) พัฒนากรอบข้อมูลเชิงเหตุผลจากวรรณคดีที่เกี่ยวข้องและตรวจสอบด้วยคำถาม 5 ข้อที่เกี่ยวข้องกับคิดมีวิจารณญาณ 2) แบบการสอนที่พัฒนามาจากเหตุผลและทดสอบด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยใช้แบบวัดการคิดอย่างมีวิจารณญาณของคอร์เนลล์ แบบแซด (The Cornell Critical Thinking Test, Form Z) และแบบทดสอบก่อนเข้าเรียนมหาวิทยาลัยของมหาวิทยาลัยวอชิงตัน ผลการวิจัยที่ได้มาจากการศึกษาเชิงประจักษ์ พบว่า

1. กลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนเพื่อพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณมีคะแนนการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ทักษะและกระบวนการเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นสิ่งที่สามารถกำหนด สอน และวัดได้

3. โปรแกรมสอนที่เน้นการค้นหาวิธีการด้วยการอ่านการเขียน การเข้าร่วมในชั้นเรียนสามารถช่วยในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียนได้

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณให้กับนักเรียนนั้น จะเห็นว่ามื่อนักการศึกษา นักวิจัยให้ความสำคัญต่อการพัฒนาการคิด โดยดำเนินการวิจัยในหลายเรื่อง เช่น การวิจัยเชิงปฏิบัติการและการมีส่วนร่วม ความเกี่ยวข้องของปริมาณคำถาม ประเภทของคำถาม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่แตกต่างกันยังส่งผลถึงความสามารถในการคิดที่แตกต่างกัน การใช้โปรแกรมในการพัฒนาการคิด การสร้างแรงจูงใจให้คิดส่งผลถึงความสามารถในการคิด และโดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณส่งผลต่อความสามารถในการอ่านโฆษณา

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการพัฒนาหลักสูตรสารพัดข่าวสาร เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมี
วิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้
ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรเป็น 4 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาโครงร่างหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตร

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลและการปรับปรุงหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

1.1 ศึกษาวิเคราะห์นโยบายการจัดการศึกษา

1.1.1 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.
2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ในมาตรา 22 และมาตรา 24 ที่กำหนดเป้าหมายสำคัญในการพัฒนา
คุณภาพมาตรฐานการศึกษา และการเรียนรู้ของคนไทย เพิ่มโอกาสทางการศึกษา และการเรียนรู้
อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการบริหารและการจัด
การศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนสามารถพัฒนาตนเองได้ รวมทั้ง
จัดกระบวนการเรียนรู้ฝึกทักษะกระบวนการคิด

1.1.2 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มุ่งเน้นพัฒนา
คุณภาพของผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญที่
เกี่ยวกับการคิด คือ การใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และ
ความสามารถในการแก้ปัญหา

1.1.3 หลักสูตรสถานศึกษา ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมทักษะการคิดของผู้เรียน
โดยได้กำหนดพันธกิจร่วมกันในการพัฒนาทักษะความสามารถของผู้เรียนด้านกระบวนการคิด
ตามแผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก

1.2 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการจัดทำหลักสูตร เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนา
หลักสูตรให้มีคุณภาพ

1.3 ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำหลักการ แนวคิด เกี่ยวกับการจัดการศึกษา และจุดมุ่งหมายในการพัฒนาหลักสูตรมาใช้เป็นแนวทางการพัฒนา หลักสูตรที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น

1.4 ศึกษาความสำคัญของการคิด และข้อมูลเกี่ยวกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งพบว่า ระบบการจัดการศึกษาของประเทศไทยให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการคิดให้แก่เด็กและเยาวชน ครูผู้สอนมีหน้าที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณภาพ และเรียนรู้อย่างเต็มตาม ศักยภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างมี วิจารณญาณ ซึ่งจะเป็ประโยชน์อย่างมากในการดำรงชีวิตในปัจจุบัน

จากขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ผู้วิจัยสามารถสรุปวิธีการ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงการดำเนินงาน ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

ขั้นตอนการวิจัย	วัตถุประสงค์	วิธีการดำเนินการ	แหล่งข้อมูล	ผลที่ได้
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูล พื้นฐาน	1. เพื่อศึกษา เกี่ยวกับนโยบาย การศึกษาของ ชาติ	ศึกษาเอกสาร เกี่ยวกับนโยบาย การศึกษาของ ชาติ	พระราชบัญญัติ การศึกษา แห่งชาติ	นโยบายการจัด การศึกษา แห่งชาติ ที่เกี่ยวกับการ จัดการเรียนรู้
	2. เพื่อวิเคราะห์ หลักสูตร แกนกลาง การศึกษาขั้น พื้นฐาน และ หลักสูตร สถานศึกษา	วิเคราะห์ หลักสูตร	1. เอกสาร หลักสูตร แกนกลาง การศึกษาขั้น พื้นฐาน พ.ศ.2551 2. หลักสูตร สถานศึกษา โรงเรียนวัดบาง ขุนเทียนนอก	1. ข้อมูล สมรรถนะที่ สำคัญที่ต้องการ ให้เกิดกับผู้เรียน 2. จุดมุ่งหมาย ของหลักสูตร สถานศึกษา

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ขั้นตอนการวิจัย	วัตถุประสงค์	วิธีการดำเนินการ	แหล่งข้อมูล	ผลที่ได้
	3. ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งองค์ประกอบ และรูปแบบของหลักสูตร	ศึกษาเอกสาร	เอกสารเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร รวมทั้งหลักการ แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำหลักสูตร
	4. ศึกษาความสำคัญของการคิด	ศึกษาเอกสาร	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการคิด โดยเฉพาะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	ข้อมูลเกี่ยวกับการคิด ความสำคัญของการคิด การส่งเสริม และแนวทางในการส่งเสริม กระบวนการคิด

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาโครงสร้างหลักสูตร

การพัฒนาโครงสร้างหลักสูตรสารพัดข่าวสาร เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมี วิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

ส่วนที่ 1 การสร้างโครงสร้างหลักสูตร ได้แก่

1. การกำหนดหลักการ

เป็นการพิจารณาข้อมูลพื้นฐาน ศึกษารายละเอียดของความจำเป็น ความสำคัญที่ ต้องการพัฒนาผู้เรียน โดยศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 หมวด 4 มาตรา 22 และมาตรา 24 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สร้างความกระตือรือร้นให้ผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติ กิจกรรมกลุ่ม เปิด โอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นกล้าแสดงออก มีความละเอียดรอบคอบ โดย ใช้เหตุผลเป็นหลัก ฟังการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นการรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมา

ประกอบการตัดสินใจ โดยนำข่าวสารที่มีเนื้อหามาเหมาะสมและสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร นำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมผู้เรียนให้มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

2. การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ในการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนใน 4 ด้าน คือ 1) ความสามารถในการระบุประเด็นปัญหา 2) ความสามารถในการรวบรวมข้อมูล 3) ความสามารถในการใช้เหตุผลพิจารณาข้อมูล และ 4) ความสามารถในการลงความเห็นได้อย่างสมเหตุสมผล

3. มาตรฐานกลุ่มสาระและสาระการเรียนรู้

การกำหนดมาตรฐานกลุ่มสาระและสาระการเรียนรู้ เป็นการวิเคราะห์มาตรฐานและสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ในสาระที่ 1 การอ่านมาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณและพูดแสดงความรู้ ความคิดและความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์ รวมทั้งตัวชี้วัดความสามารถในการคิด

4. โครงสร้างเนื้อหา และเวลา

การกำหนดโครงสร้างเนื้อหาและเวลา ผู้วิจัยได้ศึกษาเนื้อหาของข่าวโดยพิจารณาถึงความสอดคล้องความเหมาะสม และตรงตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยนำเนื้อหาเกี่ยวกับข่าวทั่วไป ข่าวสุขภาพ ข่าวอาชญากรรม ข่าวต่างประเทศ ข่าวการศึกษา และข่าวบันเทิง นำมากำหนดหน่วยการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ และเวลาเรียน

5. แนวทางการจัดการเรียนรู้

การกำหนดแนวทางในการจัดการเรียนรู้ โดยศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ จัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นกระบวนการกลุ่ม และกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ กล้าแสดงความคิดเห็นบนพื้นฐานข้อมูลที่ถูกต้องและมีเหตุผล

6. การกำหนดสื่อและแหล่งการเรียนรู้

การจัดสื่อและแหล่งการเรียนรู้ให้สอดคล้องเหมาะสมกับจุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ และผู้เรียน โดยจัดทำเป็นใบความรู้ ใบงาน บัตรภาพ บัตรคำ หนังสือพิมพ์และเกม

7. การวัดและประเมินผล

เป็นการระบุถึงวิธีการวัดและประเมินผล โดยกำหนดเครื่องมือ วิธีการวัดผลและ กำหนดเกณฑ์ในการวัดให้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และพฤติกรรมที่ ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน ใช้วิธีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง เช่น การตรวจผลงาน การ สังเกต การร่วมกิจกรรมกลุ่ม

8. แผนการจัดการเรียนรู้

การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ คำนึงถึงจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและแนวทางในการ จัดการเรียนรู้โดยกำหนดกระบวนการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับทั้งพฤติกรรมหรือความสามารถของ ผู้เรียนที่ต้องการวัดผลและประเมินผล โดยมีหัวข้อสำคัญ ดังนี้

- 1) สาระสำคัญ
- 2) จุดประสงค์การเรียนรู้
- 3) สาระการเรียนรู้
- 4) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้
- 5) สื่อและแหล่งการเรียนรู้
- 6) การวัดและประเมินผล

ส่วนที่ 2 การประเมินโครงสร้างหลักสูตร

1. จุดประสงค์ของการประเมิน

จุดประสงค์ในการประเมินโครงสร้างหลักสูตรเพื่อประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้อง ของโครงสร้างหลักสูตรโดยพิจารณาองค์ประกอบของหลักสูตร ได้แก่ หลักการ จุดมุ่งหมาย มาตรฐาน กลุ่มสาระและสาระการเรียนรู้ โครงสร้างเนื้อหาและเวลา แนวทางการจัดการเรียนรู้ สื่อและแหล่ง การเรียนรู้ การวัดและประเมินผล แผนการจัดการเรียนรู้ ว่ามีความเหมาะสมกับสภาพปัญหา และ สอดคล้องกันเพียงใด

2. ผู้ประเมิน

ในการประเมินโครงสร้างหลักสูตร ครั้งนี้ ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด 5 ท่าน โดยที่ ผู้เชี่ยวชาญจะทำการประเมินด้านความเหมาะสม และความสอดคล้องของโครงสร้างหลักสูตร

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย 2 ตอน

ตอนที่ 1 การประเมินความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตรมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 แบบประเมินความสอดคล้องของโครงร่างหลักสูตร ใช้ดัชนีความสอดคล้องเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา (Index of Objective Consistency = IOC)

ในส่วนท้ายของแต่ละตอนมีช่องว่างสำหรับผู้เชี่ยวชาญเขียนข้อเสนอแนะต่าง ๆ เพื่อเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไขโครงร่างหลักสูตร

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การประเมินความเหมาะสมใช้เปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานของแบบสอบถาม โดยนำเอาคำตอบจากแบบสอบถามของผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านมาแปลงเป็นคะแนน โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

คะแนน 5	หมายถึง	มีความเหมาะสมมากที่สุด
คะแนน 4	หมายถึง	มีความเหมาะสมมาก
คะแนน 3	หมายถึง	มีความเหมาะสมปานกลาง
คะแนน 2	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อย
คะแนน 1	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

จากนั้น คำนวณหาค่าเฉลี่ยของคะแนนความเหมาะสม ราตรี นันทสุคนธ์ (2554, น.136) จากความเห็นของผู้เชี่ยวชาญเพื่อนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ดังนี้

คะแนน 4.51 - 5.00	หมายถึง	มีความเหมาะสมมากที่สุด
คะแนน 3.51 - 4.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมมาก
คะแนน 2.51 - 3.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมปานกลาง
คะแนน 1.51 - 2.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อย
คะแนน 1.00 - 1.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

4.2 การประเมินความสอดคล้อง ใช้ดัชนีความสอดคล้องเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา (Index of Objective Consistency = IOC) มีเกณฑ์ดังนี้

คะแนนเป็น +1	มีความเห็นว่า	สอดคล้องกับองค์ประกอบโครงร่างหลักสูตร
คะแนนเป็น 0	มีความเห็นว่า	ไม่แน่ใจว่าสอดคล้องกับองค์ประกอบโครงร่างหลักสูตร
คะแนนเป็น -1	มีความเห็นว่า	ไม่สอดคล้องกับองค์ประกอบโครงร่างหลักสูตร

ซึ่งผลการประเมินความสอดคล้องขององค์ประกอบโครงร่างหลักสูตร โดยผู้เชี่ยวชาญ ได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ ซึ่งถือว่าแบบประเมินข้อนั้น ๆ มีความสอดคล้องเชิงเนื้อหา

จากขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาโครงร่างหลักสูตร ผู้วิจัยสามารถสรุปวิธีการ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงการดำเนินงาน ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาโครงร่างหลักสูตร

ขั้นตอนการวิจัย	วัตถุประสงค์	วิธีการ ดำเนินการ	แหล่งข้อมูล	ผลที่ได้
ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาโครงร่างหลักสูตร	1. เพื่อสร้างโครงร่างหลักสูตรสารพัดข่าวสาร เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	เขียนโครงร่างหลักสูตร และแผนการจัดการเรียนรู้	ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในขั้นตอนที่ 1	การสร้างหลักสูตรสารพัดข่าวสาร เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
	2. เพื่อประเมินความสอดคล้องของการสร้างหลักสูตรสารพัดข่าวสาร เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	ผู้เชี่ยวชาญประเมินโครงร่างหลักสูตร และให้ข้อเสนอแนะ	ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน	การสร้างหลักสูตรสารพัดข่าวสาร เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ที่ผ่านการประเมินความสอดคล้อง
	3. เพื่อประเมินความเหมาะสมของการสร้างโครงร่างหลักสูตร สารพัดข่าวสาร เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และตรวจสอบความถูกต้องของแผนการจัดการเรียนรู้	ผู้เชี่ยวชาญประเมินการสร้างหลักสูตร และให้ข้อเสนอแนะ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้องของแผนการจัดการเรียนรู้	ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน	การสร้างหลักสูตรสารพัดข่าวสาร เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ที่ผ่านการประเมินความเหมาะสม

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ขั้นตอนการวิจัย	วัตถุประสงค์	วิธีการ ดำเนินการ	แหล่งข้อมูล	ผลที่ได้
	4. เพื่อปรับปรุงการ สร้างหลักสูตร สารพัดข่าวสาร เพื่อ พัฒนาความสามารถ ในการคิดอย่างมี วิจารณญาณ	นำโครงร่าง หลักสูตรที่สร้าง ขึ้นและแผนการ จัดการเรียนรู้ ปรับปรุงแก้ไข ก่อนนำไปใช้	ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน	การสร้าง หลักสูตรสารพัด ข่าวสาร เพื่อ พัฒนา ความสามารถใน การคิดอย่างมี วิจารณญาณ และ แผนการจัดการ เรียนรู้ที่ผ่านการ ปรับปรุง

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตร

1. วัตถุประสงค์

เพื่อทดลองใช้หลักสูตรสารพัดข่าวสาร เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมี
วิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบาง
ขุนเทียนนอก สำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร จำนวน 90 คน ที่เรียนในภาคเรียนที่ 2 ปี
การศึกษา 2556

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/2 โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก
สำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร จำนวน 32 คน ที่เรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556
ซึ่งได้มาโดยวิธีเจาะจง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 10 หน่วยการเรียนรู้ ใช้เวลา 20 ชั่วโมงซึ่งเนื้อหาประกอบด้วยการเรียนรู้จากข่าวสาร โดยนำเนื้อหาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และสามารถนำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมผู้เรียนให้มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งประกอบด้วย ข่าวทั่วไป ข่าวสุขภาพ ข่าวอาชญากรรม ข่าวต่างประเทศ ข่าวการศึกษา และข่าวบันเทิง และในการจัดการเรียนรู้ยังมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ คือ 1) ความสามารถในการระบุประเด็นปัญหา 2) ความสามารถในการรวบรวมข้อมูล 3) ความสามารถในการใช้เหตุผลพิจารณาข้อมูล และ 4) ความสามารถในการลงความเห็นได้อย่างสมเหตุสมผล ซึ่งในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนดังนี้

- 1) ขั้นการกระตุ้นให้คิด
- 2) ขั้นการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร
- 3) ขั้นการฝึกทักษะกระบวนการคิด ประกอบด้วย
 - การระบุประเด็นปัญหา
 - การรวบรวมข้อมูล
 - การใช้เหตุผลในการพิจารณาข้อมูล
 - การลงความเห็นได้อย่างสมเหตุสมผล
- 4) ขั้นสรุปความคิดเห็นเพื่อนำไปใช้

3.2 แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้หลักสูตรสารพัดข่าวสาร เพื่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก เป็นแบบทดสอบปรนัยแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

- 1) กำหนดจุดประสงค์ในการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
- 2) ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบทดสอบ
- 3) ศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับข่าวที่เหมาะสมกับจุดประสงค์เพื่อนำมาเป็นเนื้อหาในการจัดทำแบบทดสอบ
- 4) สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ แบบปรนัยแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ โดยสร้างเผื่อไว้กับข้อสอบที่ใช้จริง
- 5) นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยมีเกณฑ์ ดังนี้

คะแนน +1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อสอบนั้นมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์
 คะแนน 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อสอบนั้นมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์
 คะแนน -1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อสอบนั้นไม่มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์
 นำผลการพิจารณาลงความเห็นของผู้เชี่ยวชาญค่าดัชนีความสอดคล้อง และนำ
 ค่า IOC ของข้อสอบมาคัดเลือก โดยได้ข้อสอบที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.80 ขึ้นไป ซึ่งถือได้ว่าข้อสอบมี
 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

6) นำแบบทดสอบไปทดลองใช้กับนักเรียน โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก
 สำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 32 คน เพื่อหาคุณภาพของ
 ข้อสอบรายข้อ โดยได้ข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.36 – 0.75 และค่าอำนาจจำแนก
 (r) อยู่ระหว่าง 0.22 – 0.72

7) นำแบบทดสอบที่ผ่านการวิเคราะห์คุณภาพรายข้อ จำนวน 30 ข้อ มา
 วิเคราะห์หาคุณภาพทั้งฉบับ โดยวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นจากสูตร KR-20 ของ กูเดอร์ ริชาร์ดสัน
 (Kuder Richardson) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.83

8) นำแบบทดสอบที่ผ่านการหาความเชื่อมั่นแล้วไปทดสอบนักเรียนกลุ่ม
 ตัวอย่าง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/2 จำนวน 32 คน ก่อนและหลังการใช้หลักสูตรสารพัดข้าวสาร เพื่อ
 พัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

3.3 แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนโดยใช้หลักสูตรสารพัด
 ข้าวสาร เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
 โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก

แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนโดยใช้หลักสูตรสารพัดข้าวสาร
 มีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือดังนี้

- 1) กำหนดจุดประสงค์ในการสร้างแบบวัดความพึงพอใจ
- 2) ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการสร้างแบบประเมินความพึงพอใจ
- 3) สร้างแบบวัดความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรสารพัด
 ข้าวสาร จำนวน 24 ข้อ แบ่งออกเป็น ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านสาระการเรียนรู้ ด้านการจัด
 กิจกรรมการเรียนรู้ ด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล มีลักษณะเป็น
 มาตรฐานประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ท มีเกณฑ์ให้คะแนน 5 ระดับ ดังนี้

คะแนน	5	หมายถึง	พึงพอใจมากที่สุด
คะแนน	4	หมายถึง	พึงพอใจมาก
คะแนน	3	หมายถึง	พึงพอใจปานกลาง

คะแนน	2	หมายถึง	พึงพอใจน้อย
คะแนน	1	หมายถึง	พึงพอใจน้อยที่สุด

การแปลความหมายของแบบวัดความพึงพอใจ 5 ระดับ ราตรี นันทสุคนธ์ (2554, น.136)

คะแนนเฉลี่ย	4.51 - 5.00	หมายถึง	พึงพอใจระดับมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	3.51 - 4.50	หมายถึง	พึงพอใจระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย	2.51 - 3.50	หมายถึง	พึงพอใจระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.51 - 2.50	หมายถึง	พึงพอใจระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย	1.00 - 1.50	หมายถึง	พึงพอใจระดับน้อยที่สุด

4) นำแบบสอบถามความพึงพอใจให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องโดยมีเกณฑ์ ดังนี้

คะแนนเป็น +1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการประเมิน

คะแนนเป็น 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการประเมิน

คะแนนเป็น -1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อความไม่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการประเมิน

โดยในแต่ละด้านได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามทุกข้อมีความสอดคล้องเชิงเนื้อหา

5) นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่ผ่านเกณฑ์ไปใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างหลังจากที่เรียนด้วยหลักสูตร สารพัดข่าวสาร เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก

4. การดำเนินการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ใช้การวิจัยแบบ One Group Pretest – Posttest Design นงลักษณ์ วิรัชชัย (2543, น.124) โดยมีแบบแผนการทดลอง ดังนี้

ตารางที่ 4 แบบแผนการทดลอง

กลุ่ม	ทดสอบก่อนเรียน	ใช้หลักสูตร	ทดสอบหลังเรียน
R	O ₁	X	O ₂

ความหมายของสัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการทดลอง

R	แทน	การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
X	แทน	ใช้หลักสูตร
O ₁	แทน	การทดสอบก่อนเรียน
O ₂	แทน	การทดสอบหลังเรียน

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัย ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

5.1 ทดสอบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียนด้วยหลักสูตรสารพัดข่าวสาร เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

5.2 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้เวลา 20 ชั่วโมง ในรายวิชาเพิ่มเติม โดยมีแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 10 แผน

5.3 ทดสอบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ หลังเรียนด้วยหลักสูตรสารพัดข่าวสาร เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณชุดเดิม

5.4 นำผลการทดสอบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนมาเปรียบเทียบระหว่างก่อนเรียน และหลังเรียน

5.5 ประเมินความพึงพอใจ จากแบบวัดความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียน โดยใช้หลักสูตรสารพัดข่าวสาร เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 คะแนนที่ได้จากการทดสอบ ของผู้เรียนที่เรียน โดยใช้หลักสูตรสารพัดข่าวสาร เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ หาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

6.2 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนน ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณทั้งก่อนการทดลองและหลังการทดลอง ด้วยการทดสอบค่าสถิติ โดยใช้สถิติ (t - test for dependent)

6.3 นำผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้หลักสูตร สารพัดข้าวสาร เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ หาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตร ผู้วิจัยสามารถสรุปวิธีการ ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 การดำเนินงานขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตร

ขั้นตอนการวิจัย	วัตถุประสงค์	วิธีการ ดำเนินการ	แหล่งข้อมูล	ผลที่ได้
ขั้นตอนที่ 3 การ ทดลองใช้ หลักสูตร	เพื่อทดลองใช้ หลักสูตร สารพัด ข้าวสาร เพื่อพัฒนา ความสามารถในการ คิดอย่างมี วิจารณญาณ ของ นักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางขุน เทียนนอก	ออกแบบทดลอง กลุ่มเดี่ยว ทดสอบก่อน และหลังการใช้ หลักสูตร โดย การสอนตาม แผนการจัดการ เรียนรู้โดยผู้วิจัย เป็นผู้สอนด้วย ตนเอง	กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และแผนการ จัดการเรียนรู้ จำนวน 10 แผน	ผลการทดลองใช้ หลักสูตรสารพัด ข้าวสาร เพื่อ พัฒนา ความสามารถใน การคิดอย่างมี วิจารณญาณ

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผล และการปรับปรุงหลักสูตร

การดำเนินการในขั้นตอนการประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร หลักจากนำหลักสูตรไป ทดลองใช้ ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การพิจารณาประสิทธิผลของหลักสูตร ดังนี้

1. ผลการทดสอบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน จากการใช้หลักสูตรสารพัดข้าวสาร เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. คะแนนเฉลี่ย ผลการทดสอบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 70

3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรสารพัดข้าวสาร เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก โดยรวมอยู่ในระดับมาก

จากขั้นตอนที่ 4 การประเมินผล และการปรับปรุงหลักสูตร ผู้วิจัยสามารถสรุปวิธีการ ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 การดำเนินงานขั้นตอนที่ 4 การประเมินผล และการปรับปรุงหลักสูตร

ขั้นตอนการวิจัย	วัตถุประสงค์	วิธีการดำเนินการ	แหล่งข้อมูล	ผลที่ได้
ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผล และการปรับปรุงหลักสูตร	1. เพื่อประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรสารพัดข้าวสาร เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	ประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรตามเกณฑ์ที่กำหนด	ข้อมูลจากการทดลองใช้หลักสูตรสารพัดข้าวสาร เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	หลักสูตรสารพัดข้าวสาร เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
	2. เพื่อปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรให้มีความสมบูรณ์	ปรับปรุงแก้ไขส่วนที่บกพร่อง	ผลการประเมินประสิทธิภาพและข้อเสนอแนะ	หลักสูตรสารพัดข้าวสาร เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ที่มี ความสมบูรณ์ และเหมาะสม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการพัฒนาหลักสูตรสารพัดช่างวสาร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก ครั้งนี้ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรทั้ง 4 ขั้นตอน

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาโครงร่างหลักสูตร

ตอนที่ 3 ผลการทดลองใช้หลักสูตร

ตอนที่ 4 ผลการประเมินและปรับปรุงหลักสูตร

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการนำเสนอ และการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n	แทน	จำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง
\bar{x}	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
IOC	แทน	ค่าดัชนีความสอดคล้อง
p	แทน	ค่าความยากง่าย
r	แทน	ค่าอำนาจจำแนก
t	แทน	การแจกแจงแบบที
***	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

การดำเนินการศึกษาในขั้นตอนนี้ แบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ

1. ผลการศึกษาวเคราะห์นโยบายการจัดการศึกษา

ผลการศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ในมาตรา 22 และมาตรา 24 ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด

กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ รวมทั้งฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ ให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ดังกล่าว ยังนำไปสู่การกำหนดมาตรฐานการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา มาตรฐานที่ 1 ผลการจัดการศึกษา ตัวบ่งชี้ที่ 4 ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น หมายถึง ผู้เรียนที่มีความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ คิดเป็นระบบ และสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้

ผลการศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 พบว่าจุดมุ่งหมายของหลักสูตรต้องการมุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญคือ 1)ความสามารถในการสื่อสาร 2) ความสามารถในการคิด 3) ความสามารถในการแก้ปัญหา 4)ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และ 5)ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี นอกจากนี้ ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ยังได้กำหนดมาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกในโอกาสต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

ผลการศึกษาหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก พบว่ามีการจัดการศึกษาโดยยึดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนตามมาตรฐานตัวชี้วัดที่กำหนด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้ความสำคัญกับการส่งเสริมทักษะการคิดของผู้เรียน โดยได้กำหนดพันธกิจร่วมกันในการพัฒนาทักษะความสามารถของผู้เรียนด้านกระบวนการคิด ตามแผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก

จากการศึกษานโยบายการจัดการศึกษาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนวัดบางขุนเทียน-นอก ล้วนส่งเสริมให้โรงเรียนจัดกระบวนการเรียนการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการจัดทำหลักสูตร

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการจัดทำหลักสูตร ศึกษาความจำเป็นในการพัฒนา การวางแผนและการเลือกสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดทำหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ และในการพัฒนาหลักสูตรครั้งนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์เนื้อหาจากข่าวมาเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้เรียน

2. ผลการศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี กับองค์ประกอบและรูปแบบของการพัฒนาหลักสูตรของนักการศึกษาหลายท่านได้แก่ ชำรง บัวศรี (2542, น.8 - 9) สงบ ลักษณะ (2542, น.9) วิโพภูษ วัฒนา นิमितกุล (2548, น.17) บังอร เสรีรัตน์ (2553, น.153) นิรมล ศตวุฒิ (2551, น.9) บุญเลี้ยง ทุมทอง (2554, น.15-16) ทาบา (Taba, 1962, น.10) นำมาสรุปได้ว่าองค์ประกอบของหลักสูตร ประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย มาตรฐานกลุ่มสาระและสาระการเรียนรู้ โครงสร้างเนื้อหา และเวลา แนวทางการจัดการเรียนรู้ การกำหนดสื่อและแหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และ แผนการจัดการเรียนรู้ ส่วนรูปแบบของการพัฒนาหลักสูตร แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน
- 2) การพัฒนาโครงร่างหลักสูตร
- 3) การทดลองใช้หลักสูตร
- 4) การประเมินและปรับปรุงหลักสูตร

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ดังนี้ การพัฒนาหลักสูตรโดยเน้นกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ต้องอาศัยการฝึกฝน ใช้กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้คำถาม การสร้างแรงจูงใจใฝ่เรียนรู้ การจัดกิจกรรมกลุ่ม เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง ซึ่งสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ผลการศึกษาความสำคัญของการคิด

จากการศึกษาความสำคัญของการคิดอย่างมีวิจารณญาณช่วยให้ผู้วิจัยได้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้เรียน โดยศึกษาถึงความสำคัญของการสอนคิดอย่างมีวิจารณญาณ องค์ประกอบของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ คุณลักษณะของผู้มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณ รวมทั้งแนวทางในการพัฒนาความสามารถเพื่อส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปเป็นความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ดังนี้

- 1) ความสามารถในการระบุประเด็นปัญหา
- 2) ความสามารถในการรวบรวมข้อมูล
- 3) ความสามารถในการใช้เหตุผลพิจารณาข้อมูล
- 4) ความสามารถในการลงความเห็นได้อย่างสมเหตุสมผล

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาหลักสูตร

จากผลการสังเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน รวมทั้งคำแนะนำจากอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ นำมาพัฒนาโครงสร้างหลักสูตร สารพัดข่าวสาร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก โดยแบ่งการดำเนินการสร้างหลักสูตร ออกเป็น 2 ส่วน คือ การสร้างโครงสร้างหลักสูตร และการประเมินโครงสร้างหลักสูตร ดังนี้

1. ผลการสร้างหลักสูตร

หลักสูตรสารพัดข่าวสาร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

หลักสูตรสารพัดข่าวสาร
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก

หลักการ

การคิดอย่างมีวิจารณญาณมีความสำคัญยิ่ง ในการดำรงชีวิตในโลกปัจจุบัน ซึ่งมีภาพหรือเหตุการณ์ที่สื่อออกมาที่มีทั้งความเป็นจริงบ้างไม่จริงบ้างซึ่งจะต้องคิดอย่างรอบคอบว่าเชื่อหรือไม่เชื่อ ซึ่งหากผู้เรียนได้รับการฝึกกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณแล้วจะช่วยให้ผู้เรียนคิดได้ว่า สิ่งใดควรทำหรือไม่ควรทำเพราะเหตุใด และผู้เรียนที่มีความคิดอย่างมีวิจารณญาณจะเป็นคนใจกว้าง ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างมีเหตุผล มีความกระตือรือร้นในการแสวงหาข้อมูลและความรู้อยู่เสมอ และเป็นบุคคลที่มีเหตุผล

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 เน้นให้สถานศึกษาจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญหา และจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ ให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุมาตรฐาน การเรียนที่กำหนดนั้น จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการคิด คือ 1) ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษา ถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร และประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่างๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลัก

เหตุผล และความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม 2) ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเอง และสังคมได้อย่างเหมาะสม 3) ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ และจากสาระการเรียนรู้ภาษาไทยทั้ง 5 สาระนั้น กำหนดให้สาระการอ่านมาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน สาระการฟัง การดู และการพูดมาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟัง และดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกลงในโอกาสต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณ และสร้างสรรค์ ทั้งยังได้กล่าวถึง การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนเป็นกระบวนการคิด คนที่จะคิดได้ดีต้องเป็นผู้ฟัง ผู้พูด ผู้อ่าน และผู้เขียนที่ดี บุคคลที่จะคิดได้ดีจะต้องมีความรู้ และประสบการณ์พื้นฐานในการคิด

ดังนั้นหลักสูตรสารพัดข่าวสาร โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก จึงมีการจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ โดยเฉพาะการเรียนรู้จากการทำงานกลุ่ม การส่งเสริมกระบวนการคิด และสร้างความรู้ด้วยตนเอง เพื่อเชื่อมโยงในการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ได้ ด้วยวิธีการและสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยนำเนื้อหาสาระจากข่าวสารต่างๆ ที่เหมาะสมสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายนำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน

จุดมุ่งหมาย

1) เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยสามารถระบุประเด็นปัญหา สามารถรวบรวมข้อมูล สามารถใช้เหตุผลพิจารณาข้อมูล และสามารถลงความเห็นได้อย่างสมเหตุสมผล

2) เพื่อให้นักเรียนทำงานร่วมกับผู้อื่นได้โดยผ่านกระบวนการทำงานกลุ่ม

3) เพื่อให้นักเรียนสามารถแสวงหาความรู้จากข่าวสารอื่นๆ รู้เท่าทันเหตุการณ์และนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์

ตารางที่ 7 มาตรฐานกลุ่มสาระและสาระการเรียนรู้

มาตรฐานการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	ตัวชี้วัดความสามารถในการคิด
<p>สาระที่ 2 การอ่าน</p> <p>มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน</p> <p>สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด</p> <p>มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณและพูดแสดงความรู้ ความคิดและความรู้สึกใน โอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ข่าวทั่วไป - ข่าวสุขภาพ - ข่าวอาชญากรรม - ข่าวต่างประเทศ - ข่าวการศึกษา - ข่าวบันเทิง 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความสามารถในการระบุประเด็นปัญหา 2. ความสามารถในการรวบรวมข้อมูล 3. ความสามารถในการใช้เหตุผลพิจารณาข้อมูล 4. ความสามารถในการลงความเห็นได้อย่างสมเหตุสมผล

ตารางที่ 8 โครงสร้างเนื้อหาและเวลา

หน่วยการเรียนรู้	หัวข้อข่าว	เวลา (ชั่วโมง)
1. เรื่องราวทั่วไป	ศึกษาและวิเคราะห์ข่าวทั่วไปจากหัวข้อข่าวเรื่อง อีอาน้ำซึมทะลุแผ่นปูนหนา 12 ซม. ได้อย่างไร	2
2. ใส่ใจสุขภาพ	ศึกษา และวิเคราะห์ข่าวสุขภาพ จากหัวข้อข่าว เรื่อง เตือน! นิด โบที่ออกซันตรายถึงตาย	2
3. ทราบเรื่องแปลก	ศึกษา และวิเคราะห์ข่าวทั่วไป จากหัวข้อข่าวเรื่อง อีอาน้ำทะพานสีทอง ชาวบ้านแห่บูชาขอโชคกลาง	2
4. แทรกเรื่องราว	ศึกษาและวิเคราะห์ข่าวอาชญากรรม จากหัวข้อข่าวเรื่อง รวบคืนแมวข่องเบาลักทรัพย์บ้านหุ	2
5. ข่าวบันเทิง	ศึกษา และวิเคราะห์ข่าวบันเทิง ข่าวต่างประเทศ จากหัวข้อข่าวเรื่อง จีนกฏเหล็กถ่วงน้ำ “พี๋มาก”	2
6. เชิงวิเคราะห์	ศึกษา และวิเคราะห์ข่าวสุขภาพ จากหัวข้อข่าวเรื่อง เตือน! หน้าฝนป่วย"ไข้เลือดออก"พุ่ง	2

ตารางที่ 8 (ต่อ)

หน่วยการเรียนรู้	หัวข้อข่าว	เวลา (ชั่วโมง)
7. เจาะเรื่องดี	ศึกษา และวิเคราะห์ข่าวสุขภาพ จากหัวข้อข่าวเรื่อง อนามัยอังกฤษลุยโครงการลดฟันผุให้เด็กใน จ.ตรัง	2
8. มีใกล้ตัว	ศึกษา และวิเคราะห์ข่าวการศึกษา จากหัวข้อข่าวเรื่อง ศธ.สั่งสอนวิธีเอาตัวรอดเมื่อติดในรถให้เด็ก	2
9. ทั่วทุกมุม	ศึกษา และวิเคราะห์ข่าวทั่วไป จากหัวข้อข่าวเรื่อง มนุษย์อำมหิต ล่า “ลิง” เปิบ	2
10. กลุ่มเด็กหอ	ศึกษา และวิเคราะห์ข่าวทั่วไป จากหัวข้อข่าวเรื่อง เตือนภัยเด็กหอ “ข้อควรรู้เมื่ออยู่หอพัก”	2
รวม		20

แนวทางการจัดการเรียนรู้

เพื่อให้การจัดการเรียนรู้ หลักสูตรสารพัดข่าวสาร โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร จึงได้กำหนดแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

1. การจัดการเรียนรู้โดยใช้เนื้อหาจากข่าวสารต่าง ๆ หลากหลายแหล่งนำมาให้ผู้เรียนศึกษาเพื่อฝึกความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง
3. ใช้ทักษะการตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นและเร้าความสนใจให้ผู้เรียนอยากรู้อยากเห็นเพื่อส่งเสริมให้เกิดกระบวนการคิด
4. ส่งเสริมการเรียนรู้จากการทำงานกลุ่ม การแสดงความคิดเห็นและโต้แย้งอย่างมีเหตุผล การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเมื่อผู้อื่นมีเหตุผลที่ถูกต้องและดีกว่า การฝึกให้ผู้เรียนกล้าแสดงออกและการนำเสนอผลงาน
5. กิจกรรมการเรียนรู้มุ่งการใช้เหตุผล การพิจารณาไตร่ตรอง การหาข้อมูลที่รอบคอบ โดยใช้เนื้อหาข่าวสารที่เหมาะสมสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
6. ฝึกการสังเกต จากการดู การฟัง การค้นหาข้อมูล การรวบรวมข้อมูล
7. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นตอน ดังนี้
 - 1) ขั้นการกระตุ้นให้คิด

2) ขั้นการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร

3) ขั้นการฝึกทักษะกระบวนการคิด ได้แก่ การระบุประเด็นปัญหา การรวบรวมข้อมูล การใช้เหตุผลในการพิจารณาข้อมูล การลงความเห็นได้อย่างสมเหตุสมผล

4) ขั้นสรุปความคิดเห็นเพื่อนำไปใช้

การกำหนดสื่อและแหล่งการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้เป็นเครื่องมือส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร โดยในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรสารพัดข่าวสาร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก ประกอบด้วยสื่อและแหล่งการเรียนรู้ ได้แก่ ใบความรู้เกี่ยวกับข่าวทั่วไป ข่าวสุขภาพ ข่าวอาชญากรรม ข่าวต่างประเทศ ข่าวการศึกษา และข่าวบันเทิง โดยค้นหาข้อมูลจากหนังสือพิมพ์ วารสาร อินเทอร์เน็ต รวมถึงสื่อประเททรูปภาพและใบงาน

การวัดและประเมินผล

ตารางที่ 9 การวัดและประเมินผล

สิ่งที่ต้องการวัด	เครื่องมือ	วิธีการ	เกณฑ์การประเมิน
1. ความสามารถในการระบุประเด็นปัญหา	- แบบทดสอบ	- ทดสอบ	ผ่านร้อยละ
2. ความสามารถในการรวบรวมข้อมูล	ก่อนเรียนหลังเรียน	- ตั้งเกต	70
3. ความสามารถในการใช้เหตุผลพิจารณาข้อมูล		- ตรวจ	
4. ความสามารถในการลงความเห็นได้อย่างสมเหตุสมผล	- แบบบันทึกการลงคะแนน	ผลงาน	
5. ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ โดยผ่านกระบวนการทำงานกลุ่ม			
6. ความสามารถแสวงหาความรู้จากข่าวสารอื่นๆ รู้เท่าทันเหตุการณ์และนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์			

แผนการจัดการเรียนรู้

หลักสูตรสารพัดข้าวสาร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก ประกอบไปด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 10 แผน ดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องราวทั่วไป

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 ใส่ใจสุขภาพ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 ทราบเรื่องแปลก

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 แทรกเรื่องราว

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 ข้าวบันเทิง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เชิงวิเคราะห์

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 เจาะเรื่องดี

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 มีใกล้ตัว

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9 ทั่วทุกมุม

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10 กลุ่มเด็กหอ

องค์ประกอบของแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย

- 1) สาระสำคัญ
- 2) จุดประสงค์การเรียนรู้
- 3) สาระการเรียนรู้
- 4) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้
- 5) สื่อและแหล่งการเรียนรู้
- 6) การวัดและประเมินผล

2. ผลการประเมินโครงร่างหลักสูตร

ผลการประเมินโครงร่างหลักสูตรสารพัดข้าวสาร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก จากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ได้ผลการประเมิน ดังนี้

1. ผลการประเมินความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตร ผลปรากฏดังตารางที่ 7

ตารางที่ 10 ผลการประเมินความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตรสารพัดวิชา ระดับประถมศึกษา
ปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก

รายการประเมิน	\bar{x}	S.D.	ระดับความ เหมาะสม
1. หลักการของหลักสูตร			
1.1 สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553	5.00	0.00	มากที่สุด
1.2 สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น พื้นฐาน พุทธศักราช 2551	5.00	0.00	มากที่สุด
1.3 มีความเป็นไปได้ และสามารถปฏิบัติได้จริง	4.80	0.45	มากที่สุด
1.4 มีแนวคิดทฤษฎีพื้นฐานรองรับ	4.80	0.45	มากที่สุด
รวม	4.90	0.22	มากที่สุด
2. จุดมุ่งหมาย			
2.1 แสดงถึงคุณภาพของผู้เรียนในด้านการคิดอย่างมี วิจารณญาณ	5.00	0.00	มากที่สุด
2.2 มีความเหมาะสมกับผู้เรียน	4.80	0.45	มากที่สุด
2.3 มีความชัดเจน	4.80	0.45	มากที่สุด
2.4 เกิดผลกับผู้เรียนได้จริง	5.00	0.00	มากที่สุด
รวม	4.90	0.22	มากที่สุด
3. มาตรฐานกลุ่มสาระและสาระการเรียนรู้			
3.1 สอดคล้องกับมาตรฐานของหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551	5.00	0.00	มากที่สุด
3.2 กำหนดมาตรฐานได้ชัดเจน	4.80	0.45	มากที่สุด
3.3 มีสาระสำคัญครบถ้วน	5.00	0.00	มากที่สุด
รวม	4.93	0.15	มากที่สุด

ตารางที่ 10 (ต่อ)

รายการประเมิน	\bar{x}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
4. โครงสร้างเนื้อหา และเวลาเรียน			
4.1 เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	5.00	0.00	มากที่สุด
4.2 เนื้อหาช่วยให้บรรลุจุดมุ่งหมาย	5.00	0.00	มากที่สุด
4.3 เนื้อหามีความเหมาะสมกับผู้เรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
4.4 เวลาเรียนมีความเหมาะสมกับเนื้อหา	4.80	0.45	มากที่สุด
รวม	4.95	0.11	มากที่สุด
5. แนวทางการจัดการเรียนรู้			
5.1 เน้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิด	5.00	0.00	มากที่สุด
5.2 เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	5.00	0.00	มากที่สุด
5.3 กิจกรรมส่งเสริมการทำงานร่วมกับผู้อื่น	5.00	0.00	มากที่สุด
5.4 นำไปสู่การบรรลุจุดประสงค์	5.00	0.00	มากที่สุด
รวม	5.00	0.00	มากที่สุด
6. การกำหนดสื่อและแหล่งการเรียนรู้			
6.1 ช่วยส่งเสริมกิจกรรมให้บรรลุจุดประสงค์	5.00	0.00	มากที่สุด
6.2 มีความสอดคล้องกับกิจกรรม	4.80	0.45	มากที่สุด
6.3 มีความชัดเจนและเหมาะสมกับผู้เรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
รวม	4.93	0.15	มากที่สุด
7. การวัดและประเมินผล			
7.1 ความเหมาะสมของเครื่องมือที่ใช้วัด	5.00	0.00	มากที่สุด
7.2 สามารถตรวจสอบการบรรลุจุดประสงค์	5.00	0.00	มากที่สุด
7.3 ครอบคลุมตามจุดมุ่งหมาย	5.00	0.00	มากที่สุด
รวม	5.00	0.00	มากที่สุด

ตารางที่ 10 (ต่อ)

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
8. แผนการจัดการเรียนรู้			
8.1 มีองค์ประกอบสมบูรณ์	5.00	0.00	มากที่สุด
8.2 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมบรรลุตามจุดประสงค์	5.00	0.00	มากที่สุด
8.3 มีความสอดคล้องกับผู้เรียน	4.80	0.45	มากที่สุด
รวม	4.93	0.15	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.94	0.13	มากที่สุด

จากตารางที่ 10 พบว่าความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตร โดยภาพรวมมีความเหมาะสมมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.94 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.13 เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบพบว่าทุกองค์ประกอบของโครงร่างหลักสูตร มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

ด้านหลักการของหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.90 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.22

ด้านจุดมุ่งหมาย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.90 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.22

ด้านมาตรฐานกลุ่มสาระและสาระการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.93 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.15

ด้านโครงสร้างเนื้อหาและเวลาเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.95 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.11

ด้านแนวทางการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.00 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.00

ด้านการกำหนดสื่อและแหล่งการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.93 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.15

ด้านการวัดและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.00 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.00

ด้านแผนการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.94 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.13

2. ผลการประเมินความสอดคล้องของโครงร่างหลักสูตร

ผลการประเมินความสอดคล้องของโครงร่างหลักสูตร มีผลดังนี้

2.1 หลักการสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร แนวทางการจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 1.00

2.2 จุดมุ่งหมายสอดคล้องกับมาตรฐานกลุ่มสาระและสาระการเรียนรู้ โครงสร้าง เนื้อหาและเวลา แนวทางการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และแผนการจัดการเรียนรู้ โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 1.00

2.3 แนวทางการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับ โครงสร้างเนื้อหาและเวลา การกำหนดสื่อ และแหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และแผนการจัดการเรียนรู้ โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 1.00

3. ผลการปรับปรุงโครงร่างหลักสูตรก่อนการนำไปทดลองใช้

ผู้วิจัยได้ปรับปรุงโครงร่างหลักสูตรตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ ก่อนนำไปทดลองใช้โดยปรับปรุงในประเด็นต่อไปนี้

3.1 หลักการของหลักสูตร ปรับปรุงด้านการร้อยเรียง การใช้ภาษาให้เห็นชัดเจนยิ่งขึ้น

3.2 โครงสร้างเนื้อหาและเวลา ปรับปรุงด้านเนื้อหาบางส่วนให้มีความเหมาะสมกับผู้เรียนและมีความหลากหลาย

3.3 แนวทางการจัดการเรียนรู้ ปรับปรุงขั้นตอนการจัดกิจกรรมให้ชัดเจนเพื่อให้บรรลุตามจุดประสงค์

3.4 แผนการจัดการเรียนรู้ ปรับปรุงด้านการเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ครอบคลุมตามสาระสำคัญ

3.5 ปรับปรุงแบบทดสอบ ในเรื่องของภาษาที่ใช้ และจำนวนข้อ ให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ตอนที่ 3 ผลการทดลองใช้หลักสูตร

ผลการทดลองใช้หลักสูตร ผู้วิจัยได้ทดลองใช้หลักสูตรสารพัดข่าวสาร ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก กับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/2 โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก สำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร จำนวน 32 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 ดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 10 แผน เวลา 20 ชั่วโมง โดยผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลังการทดลองใช้หลักสูตรสารพัดข่าวสาร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก

ตารางที่ 11 คะแนนเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และคะแนนเฉลี่ยร้อยละของผลการทดสอบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ก่อนและหลังการใช้หลักสูตรสารพัดข้าวสาร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก

การทดสอบ	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	คะแนนเฉลี่ยร้อยละ
ก่อนการทดลอง	30	14.50	3.86	48.33
หลังการทดลอง	30	22.59	4.10	75.30

จากตารางที่ 13 พบว่าก่อนเรียนหลักสูตรสารพัดข้าวสาร นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณเท่ากับ 14.50 คิดเป็นร้อยละ 48.33 หลังเรียนหลักสูตรสารพัดข้าวสาร นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณเท่ากับ 22.59 คิดเป็นร้อยละ 75.30

ตารางที่ 12 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ก่อนและหลังทดลองใช้หลักสูตรสารพัดข้าวสาร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก

การทดสอบ	n	\bar{X}	S.D.	t	p
ก่อนการทดลอง	32	14.50	3.86	16.78***	0.000
หลังการทดลอง	32	22.59	4.10		

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตารางที่ 12 พบว่าความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนก่อนและหลังการใช้หลักสูตร สารพัดข้าวสาร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .001

2. ผลการศึกษาความพึงพอใจ ของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรสารพัดข้าวสาร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก ผลปรากฏดังตารางที่ 10

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อ
หลักสูตร ธารพัดข้าวสาร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับความ พึงพอใจ
1. ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้			
1.1 เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน	4.59	0.62	มากที่สุด
1.2 สามารถนำไปใช้ได้จริง	4.50	0.67	มาก
รวม	4.55	0.63	มากที่สุด
2. ด้านสาระการเรียนรู้			
2.1 เรื่องที่ 1 อีสานน้ำซึมทะลุแผ่นดิน หนา 12 ซม. ได้ อย่างไร	4.44	0.72	มาก
2.2 เรื่องที่ 2 เตือน! นิดโบที่ออกซันตรายถึงตาย	4.53	0.72	มากที่สุด
2.3 เรื่องที่ 3 อีสาน ตะพานสีทอง ชาวบ้านแห่บูชาขอโชคลาภ	4.38	0.79	มาก
2.4 เรื่องที่ 4 รวบดินแมวของเบาลักทรัพย์บ้านหุ	4.53	0.67	มากที่สุด
2.5 เรื่องที่ 5 จีนกฐเหล็กถ่วงน้ำ “พี้มาก”	4.38	0.71	มาก
2.6 เรื่องที่ 6 เพยแซตก่อนนอน	4.31	0.78	มาก
2.7 เรื่องที่ 7 อนามัยอังกฤษลุยโครงการลดฟันผุให้เด็ก	4.50	0.72	มาก
2.8 เรื่องที่ 8 ศธ.สั่งสอนวิธีเอาตัวรอดเมื่อติดในรถให้เด็ก	4.44	0.80	มาก
2.9 เรื่องที่ 9 มนุษย์อำมหิต ล่า “ลิง” เปิบ	4.34	0.70	มาก
2.10 เรื่องที่ 10 เตือนภัยเด็กหอ “ข้อควรรู้เมื่ออยู่หอพัก”	4.69	0.47	มากที่สุด
รวม	4.45	0.67	มาก
3. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้			
3.1 ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเป็นผู้คิด	4.44	0.76	มาก
3.2 ผู้เรียนมีโอกาสแสดงความคิดเห็น	4.41	0.76	มาก
3.3 ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการทำงานกลุ่ม	4.53	0.76	มากที่สุด
3.4 ครูผู้สอนสามารถถ่ายทอดความรู้ได้ดี	4.59	0.67	มากที่สุด
3.5 บรรยากาศการเรียนรู้ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้	4.44	0.67	มาก
รวม	4.48	0.69	มาก

ตารางที่ 13 (ต่อ)

รายการประเมิน	\bar{x}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
4. ด้านการกำหนดสื่อและแหล่งการเรียนรู้			
4.1 ใบความรู้	4.56	0.56	มากที่สุด
4.2 ภาพประกอบ	4.56	0.62	มากที่สุด
4.3 ใบงาน	4.59	0.62	มากที่สุด
4.4 วัสดุอุปกรณ์	4.56	0.56	มากที่สุด
รวม	4.57	0.57	มากที่สุด
5. ด้านการวัดและประเมินผล			
5.1 การทดสอบ	4.53	0.67	มากที่สุด
5.2 การตรวจผลงาน	4.53	0.57	มากที่สุด
5.3 การทำงานกลุ่ม	4.63	0.61	มากที่สุด
5.4 การสังเกตพฤติกรรม	4.50	0.62	มาก
5.5 การมีส่วนร่วมในการประเมิน	4.53	0.62	มากที่สุด
รวม	4.54	0.59	มากที่สุด
รวมทั้ง 5 ด้าน	4.52	0.62	มากที่สุด

จากตารางที่ 13 พบว่าความพึงพอใจต่อหลักสูตรสารพัดข่าวสารของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.52$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับสูงสุด ($\bar{x} = 4.57$) รองลงมา คือ ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.55$) ด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{x} = 4.54$) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.48$) และด้านสาระการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.45$)

ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ นักเรียน มีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.55$) โดยเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับสูงสุด ($\bar{x} = 4.59$) รองลงมา คือ สามารถนำไปใช้ได้จริง ($\bar{x} = 4.55$)

ด้านสาระการเรียนรู้ นักเรียนมีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.45$) โดยเรื่องที่ 10 เตือนภัยเด็กหอ “ข้อควรรู้เมื่ออยู่หอพัก” มีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับสูงสุด ($\bar{x} = 4.69$) รองลงมา คือ เรื่องที่ 2 เตือน! นิดโบที่ออกซันตรายถึงตาย ($\bar{x} = 4.53$) เรื่องที่ 4 รวบดินแมวของเบาลัททรัพย์บ้านหุ ($\bar{x} = 4.53$) เรื่องที่ 7 อนามัยอังกฤษลุยโครงการลดฟันผุให้เด็กใน จ.ตรัง

($\bar{x} = 4.50$) เรื่องที่ 1 อี้อหาน้ำซึ่มทะเลแผ่นปูนหนา 12 ซม. ได้อย่างไร ($\bar{x} = 4.44$) เรื่องที่ 8 ศษ.สั่งสอนวิธีเอาตัวรอดเมื่อติดในรถให้เด็ก ($\bar{x} = 4.44$) เรื่องที่ 3 อี้อหา ตะพาบสีทอง ชาวบ้านแห่บูชาขอโชคลาภ ($\bar{x} = 4.38$) เรื่องที่ 5 จินกภูเหล็กถ่วงน้ำ “พี้มาก” ($\bar{x} = 4.38$) เรื่องที่ 9 มนุษย์อำมหิตล่า “ลิง” เปิบ ($\bar{x} = 4.34$) และเรื่องที่ 6 เพยแซตก่อนนอน ($\bar{x} = 4.31$)

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนมีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.48$) โดยครูผู้สอนสามารถถ่ายทอดความรู้ได้ดี มีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับสูงสุด ($\bar{x} = 4.59$) รองลงมา คือ ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการทำงานกลุ่ม ($\bar{x} = 4.59$) ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเป็นผู้คิด ($\bar{x} = 4.44$) บรรยากาศการเรียนรู้ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.44$) และผู้เรียนมีโอกาสแสดงความคิดเห็น ($\bar{x} = 4.41$)

ด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้ นักเรียนมีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.57$) โดยใบงานมีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับสูงสุด ($\bar{x} = 4.59$) รองลงมา คือ ใบความรู้ ($\bar{x} = 4.56$) ภาพประกอบ ($\bar{x} = 4.56$) และวัสดุอุปกรณ์ ($\bar{x} = 4.56$)

ด้านการวัดและประเมินผล นักเรียนมีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.54$) โดยการทำงานกลุ่ม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับสูงสุด ($\bar{x} = 4.63$) รองลงมา คือ การทดสอบ ($\bar{x} = 4.53$) การตรวจผลงาน ($\bar{x} = 4.53$) การมีส่วนร่วมในการประเมิน ($\bar{x} = 4.53$) และการสังเกตพฤติกรรม ($\bar{x} = 4.53$)

3. ผลการสังเกตพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน จากการทดลองใช้หลักสูตรสารพัดข่าวสาร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอกนอก สำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร จำนวน 32 คน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 ดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 10 แผน เป็นเวลา 20 ชั่วโมง ผู้วิจัยได้สังเกตพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน สรุปได้ดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 นักเรียนเรียนรู้จากข่าวเรื่อง อี้อหาน้ำซึ่มทะเลแผ่นปูน ได้อย่างไร จากการสังเกตในกิจกรรมกระตุ้นให้นักเรียนคิดนักเรียนสามารถร่วมกันแสดงความคิดเห็นและตอบคำถามจากหัวข้อข่าวได้หลากหลาย นักเรียนแต่ละกลุ่มตั้งใจศึกษาเนื้อหาจากข่าว สามารถบันทึกข้อมูลและร่วมอภิปรายระบุนประเด็นปัญหา บอกสาเหตุของปัญหาได้ถูกต้องโดยแต่ละกลุ่มสามารถรวบรวมข้อมูลจากข่าวได้ละเอียดรอบคอบ ใช้เหตุผลในการแสดงความคิดเห็นและนำเสนอผลงานได้ตรงประเด็น รวมทั้งยังสามารถบอกสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้และข้อคิดเพื่อการนำไปใช้ได้ เช่น ต้องใช้วิจารณญาณในการฟังหรือดูก่อนจะเลือกที่จะเชื่อหรือไม่เชื่อข่าวนั้น ๆ หรือต้องมีการพิสูจน์ให้แน่ชัดก่อนลงความเห็น

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 นักเรียนเรียนรู้จากข่าวเรื่อง เตือน ! ฉีด โบท็อกซ์อันตรายถึงตาย จากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนช่วยกันตอบคำถามจากคำถามที่ครูกระตุ้นให้นักเรียนคิดซึ่งจะได้คำตอบที่หลากหลายออกไปตามประสบการณ์ของแต่ละคน นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมศึกษาเนื้อหาของข่าวร่วมกัน โดยมีตัวแทนอ่านข่าวให้กับสมาชิกคนอื่น ๆ ฟังมีการสนทนาถึงเนื้อหาที่น่าสนใจในบางตอน นักเรียนทุกกลุ่มนำเสนอประเด็นปัญหาของข่าวที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งนำเสนอแนวทางแก้ไขได้ถูกต้อง ส่วนการรวบรวมข้อมูลจากการตรวจผลงานและการสังเกตพบว่านักเรียนมีการวางแผนการทำงานที่ดีสามารถรวบรวมข้อมูลได้ชัดเจน ใช้เหตุผลในการพิจารณาข่าวที่ศึกษาซึ่งนำไปสู่การลงความเห็นได้อย่างสมเหตุสมผล ทั้งยังสามารถบอกข้อคิด เพื่อการนำไปใช้และวิธีการดูแลตนเองได้ดี เช่น ควรพอใจในสิ่งที่ตนเองเป็นอยู่ การไม่เครียด ไม่โกรธง่าย การดูแลรักษาและทำความสะอาดใบหน้าบ่อย ๆ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 นักเรียนเรียนรู้จากข่าวเรื่อง ฮือฮา ตะพอบสีทอง ชาวบ้านแห่บูชาขอโชคลาภ นักเรียนร่วมแสดงความคิดเห็นจากภาพที่ครูนำมาให้นักเรียนดู ซึ่งช่วยกระตุ้นให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนกล้าพูดกล้าแสดงความคิดเห็น นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมศึกษาเนื้อหาของข่าวมีการสนทนาถึงเนื้อหาของข่าวในบางตอนที่นักเรียนสนใจ ส่วนการระบุประเด็นปัญหาจากการนำเสนอผลงานและการบันทึกข้อมูลของแต่ละกลุ่มสามารถระบุปัญหาได้ตรงประเด็น สามารถรวบรวมข้อมูลได้ทั้งรายบุคคลและเป็นกลุ่ม โดยใช้เหตุผลในการพิจารณาข้อมูลจากการนำเสนอและการร่วมแสดงความคิดเห็นเมื่อผู้อื่นออกมารายงาน และนำไปสู่การลงความเห็นได้อย่างสมเหตุสมผลโดยสมมติให้นักเรียนเข้าไปอยู่ในเหตุการณ์ ซึ่งนักเรียนสามารถสรุปความคิดเห็นเพื่อการนำไปใช้โดยให้ข้อคิดว่าต้องพิสูจน์ให้เห็นจริงก่อนการเชื่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งและควรใช้วิจารณญาณในการที่จะเชื่อเรื่องใด ๆ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 นักเรียนเรียนรู้จากข่าวเรื่อง รวบดินแมวของเบาลักทรัพย์บ้านหรุ จากการกระตุ้นให้นักเรียนคิดในหัวข้อข่าวนักเรียนสามารถร่วมสนทนา คาดเดาเหตุการณ์วิเคราะห์คำ นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน โดยที่อาสาเล่าเหตุการณ์จริงที่เคยประสบมา และจากการสังเกตการศึกษาข่าวร่วมกันเป็นกลุ่มนักเรียนมีความตั้งใจในการศึกษาโดยแต่ละกลุ่มจะมีอาสาสมัครอ่านข่าวให้เพื่อนฟังและเมื่อไม่เข้าใจจะย้อนกลับเพื่ออ่านข่าวอีกครั้ง โดยที่ทุกกลุ่มสามารถระบุประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นได้ รวมทั้งการรวบรวมข้อมูลมีการอภิปรายแสดงความคิดเห็นโดยใช้เหตุผลในการพิจารณาข้อมูลที่ได้รับ และสามารถแสดงความคิดเห็น โดยบอกถึงผลของการกระทำที่เกิดขึ้นได้สอดคล้อง เหมาะสม ซึ่งนำไปสู่การลงความเห็นได้อย่างสมเหตุสมผล ทั้งยังร่วมกันบอกถึงประโยชน์ของการศึกษาจากข่าวเพื่อให้เกิดความปลอดภัยกับตนเองและผู้อื่น

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 นักเรียนเรียนรู้จากข่าวเรื่อง จีนกฏเหล็กถ่วงน้ำ “พื้มาก” จากการศึกษากระตุ้นนักเรียนให้นักเรียนตอบคำถามจากหัวข้อข่าว ทำให้ทราบว่านักเรียนมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันไป ยกเว้นในส่วนของการตีความหมายของคำจากหัวข้อข่าวนักเรียนส่วนมากตอบได้ใกล้เคียงกันและตรงตามความหมาย และสามารถบอกได้ว่าเป็นข่าวประเภทใดได้ถูกต้อง จากการศึกษาสังเกตการอ่านข่าวของแต่ละคนพบว่านักเรียนให้ความสนใจและมีความตั้งใจในการอ่านมีเพียงบางคน que เริ่มพูดคุยเกี่ยวกับข่าวที่อ่าน นักเรียนทุกคนสามารถบันทึกข้อมูลที่อ่านได้ค่อนข้างละเอียด ในการระบุประเด็นปัญหาแต่ละกลุ่มร่วมแสดงความคิดเห็นบอกได้ว่าเป็นข่าวเกี่ยวข้องกับใคร ที่ไหน อย่างไร ซึ่งแต่ละกลุ่มสามารถนำเสนอได้ตรงประเด็น การรวบรวมข้อมูลสมาชิกแต่ละกลุ่มต่างวางแผนแบ่งหน้าที่รับผิดชอบและบันทึกข้อมูลตามแนวคิดของเสียงส่วนใหญ่ด้วยเหตุผล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการนำเสนอผลงานนักเรียนร่วมกันบอกความถูกต้องของข่าว และเสริมในเรื่องที่ขาดหายไป ในการสรุปความคิดเห็นเพื่อการนำไปใช้โดยสังเกตจากการสนทนานักเรียนสามารถบอกสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้ข่าวครั้งนี้ รวมทั้งบอกข้อคิดเพื่อการนำไปใช้ได้อย่างดีและเป็นประโยชน์

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 นักเรียนเรียนรู้จากข่าวเรื่อง เตือน! หน้าฝนป่วย “ไข้เลือดออกพุ่ง” จากการศึกษากระตุ้นให้นักเรียนคิดสังเกตการร่วมสนทนา นักเรียนสามารถให้ความหมายของคำจากหัวข้อข่าวได้หลากหลายแต่โดยความหมายแล้วนักเรียนเข้าใจความหมายของคำได้ตรงกัน นอกจากนั้นการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร นักเรียนร่วมสนทนาเกี่ยวกับเนื้อหาของข่าวคาดเดาความเป็นไปได้ ความเกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน และอ่านข่าวด้วยความสนใจ การเข้ากลุ่มเพื่อระบุประเด็นปัญหา นักเรียนมีการอภิปรายโต้แย้งกันบ้างแต่สามารถลงสรุปได้ด้วยเหตุผล โดยนักเรียนสามารถรวบรวมข้อมูลเพื่อแสดงความคิดเห็นต่อกลุ่มได้ชัดเจน นำไปสู่การลงความเห็นได้อย่างสมเหตุสมผลเพื่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งนักเรียนสามารถบอกสิ่งที่ได้จากการอ่านข่าวครั้งนี้ได้เป็นอย่างดี เช่น การทายากันขุข เบื่อน้ำทุกสัปดาห์ สักรวภษณะ กางมุงนอน ไล่ปลาฉงในอ่าง รวมทั้งจัดทำป้ายรณรงค์ได้นำสนใจ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 นักเรียนเรียนรู้จากข่าวเรื่อง อนามัยอังกฤษลุยโครงการลดฟันผุให้เด็กใน จังหวัดตรัง นักเรียนทำกิจกรรมด้วยความกระตือรือร้นให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม สามารถวิเคราะห์หัวข้อข่าวได้ตรงประเด็น รวมทั้งศึกษารายละเอียดของข่าวด้วยความตั้งใจ การระบุประเด็นปัญหาของแต่ละกลุ่มค่อนข้างเหมือนกันและถูกต้องตามความเป็นจริง นักเรียนสามารถบอกสาเหตุของปัญหา แนวทางการแก้ปัญหาได้ด้วยการใช้เหตุผลที่ชัดเจน นักเรียนมีการอภิปรายแสดงความคิดเห็นด้วยเหตุและผล รวมทั้งการบอกประโยชน์ของการเรียนรู้ข่าวเพื่อ

นำไปใช้ได้หลากหลายและถูกต้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนร่วมกันวางแผน จัดทำป้ายประชาสัมพันธ์รณรงค์เพื่อให้เด็ก ๆ เห็นความสำคัญของการดูแลรักษาฟัน ได้อย่างน่าสนใจ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 นักเรียนเรียนรู้จากข่าวเรื่อง ศช.สั่งสอนวิธีเอาตัวรอดเมื่อติดในรถให้เด็ก นักเรียนร่วมกิจกรรมและแสดงความคิดเห็นด้วยความกระตือรือร้น มีความตั้งใจในการศึกษาข่าวที่ได้รับ นักเรียนแต่ละกลุ่มสามารถระบุประเด็นปัญหาของข่าวได้โดยอภิปรายเนื้อหาจากหัวข้อข่าวได้ถูกต้อง และบอกความสำคัญของข่าวที่ส่งผลต่อตัวนักเรียนเองได้ สามารถรวบรวมข้อมูลโดยตรวจสอบจากการตอบคำถามและการบอกสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นได้ตรงประเด็น ส่วนการใช้เหตุผลในการพิจารณาข้อมูลนักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นตามประสบการณ์และข้อมูลในข่าวได้ชัดเจนซึ่งนักเรียนสามารถร่วมกันแสดงความคิดเห็นอย่างสมเหตุสมผล ทั้งยังบอกถึงประโยชน์ของการเรียนรู้เพื่อนำไปใช้ได้โดยดูจากการแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่กำหนดให้ซึ่งนักเรียนสามารถนำประสบการณ์ที่ได้รับมาแก้ปัญหาได้ด้วยเหตุผล

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9 นักเรียนเรียนรู้จากข่าวเรื่อง มนุษย์อำมหิต ต้า “ลิง” เปิบ จากการจัดกิจกรรมกระตุ้นให้นักเรียนคิด นักเรียนสามารถบอกความหมายของคำจากหัวข้อข่าวได้ถูกต้อง ทั้งยังได้ร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาในข่าว ความสำคัญของข่าว การศึกษาข่าวเป็นกลุ่มนักเรียนตั้งใจอ่านข่าวและมีการพูดคุยถึงเนื้อหาจากข่าวที่อ่าน ซึ่งช่วยให้แต่ละกลุ่มสามารถระบุประเด็นปัญหา เรียงลำดับเรื่องราวได้อย่างถูกต้อง บอกสาเหตุของปัญหาและตอบคำถามได้ถูกต้องเป็นส่วนมาก จากการสังเกตการร่วมแสดงความคิดเห็นของนักเรียน นักเรียนสามารถใช้เหตุผลในการแยกแยะข้อเท็จจริง พร้อมทั้งร่วมกันบอกแนวทางในการแก้ปัญหาจากเหตุการณ์ได้อย่างสมเหตุสมผล การร่วมสรุปความคิดเห็นเพื่อการนำไปใช้ นักเรียนร่วมกันบอกสิ่งที่ได้จากการอ่านข่าวและร่วมวางแผนรณรงค์เพื่ออนุรักษ์ลิง เช่น นักเรียนแสดงความคิดเห็นว่า ควรติดกล้องวงจรปิด การปลูกฝังความเมตตาการุณา การให้ความรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10 นักเรียนเรียนรู้จากข่าวเรื่อง เตือนภัยเด็กหอ “ข้อควรรู้เมื่ออยู่หอพัก” จากการจัดกิจกรรมกระตุ้นให้นักเรียนคิด นักเรียนสามารถจับคู่สัญลักษณ์ได้ถูกต้อง มีความกระตือรือร้นในการเรียน ร่วมสนทนาถึงความหมายของข่าวก่อนการศึกษานี้อาของข่าวเป็นกลุ่มอย่างตั้งใจซึ่งแต่ละกลุ่มสามารถระบุประเด็นปัญหาของข่าวได้ว่าเกิดอะไรขึ้น ที่ไหนอย่างไร โดยแต่ละกลุ่มสามารถรวบรวมข้อมูลบอกสาเหตุของปัญหาพร้อมกับอภิปรายแสดงความคิดเห็นด้วยเหตุผล และบอกได้ว่าเรื่องใดเป็นจริงหรือเป็นเท็จ ส่วนการสรุปประเด็นของข่าวเพื่อการนำไปใช้ นักเรียนสามารถบอกประโยชน์จากการได้ศึกษาข่าวในเรื่องของการดูแลตนเองเมื่อเข้าอยู่หอพัก หรือขณะอาศัยอยู่ที่บ้าน การระมัดระวังตัวเองให้ปลอดภัย การตรวจสอบข้อมูลหอพักก่อนเช่าอยู่

ตอนที่ 4 ผลการประเมินและปรับปรุงหลักสูตร

หลังจากนำหลักสูตรไปใช้ และผู้วิจัยทำการประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรเพื่อให้ได้หลักสูตรฉบับสมบูรณ์ ดังต่อไปนี้

การประเมินหลักสูตร

1. จุดประสงค์ในการประเมิน เพื่อประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรสารพัดข้าวสาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก หลังจากนำไปทดลองใช้

2. เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน

2.1 ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองใช้ หลักสูตรสารพัดข้าวสาร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 ค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70

2.3 ความพึงพอใจของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการเรียนตามหลักสูตรสารพัดข้าวสาร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก โดยรวมอยู่ในระดับมาก

3. ผลการประเมินหลักสูตร สรุปได้ว่า ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองใช้หลักสูตรสารพัดข้าวสาร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ คิดเป็นร้อยละ 75.30 ส่วนค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการเรียนตามหลักสูตรสารพัดข้าวสาร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญให้ปรับปรุงหลักการของหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล โดยปรับปรุงด้านการใช้ภาษา ผลการประเมินดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า หลักสูตรสารพัดข้าวสาร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ และเหมาะสมที่จะนำไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกับนักเรียนต่อไป

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยพัฒนาหลักสูตรสารพัดช่างวสาร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ เพื่อพัฒนาหลักสูตรสารพัดช่างวสาร เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก ระหว่างก่อนและหลังการใช้หลักสูตรสารพัดช่างวสาร และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน โดยใช้หลักสูตรสารพัดช่างวสารเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ ศึกษาวิเคราะห์นโยบายการจัดการศึกษา โดยผู้วิจัยศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 ในมาตรา 22 และมาตรา 24 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษา ศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการจัดทำหลักสูตรศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องศึกษาความสำคัญของการคิด

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาโครงร่างหลักสูตร

โครงร่างหลักสูตรที่สร้างขึ้นประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย มาตรฐานกลุ่มสาระและสาระการเรียนรู้ โครงสร้างเนื้อหาและเวลา แนวทางการจัดการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล แผนการจัดการเรียนรู้ หลังจากนั้นนำโครงร่างหลักสูตร ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมและความสอดคล้องของโครงร่างหลักสูตร และนำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงโครงร่างหลักสูตรให้มีความสมบูรณ์

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตร

เป็นการนำหลักสูตรไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก สำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร จำนวน 32 คน ที่เรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 ซึ่งได้มาโดยวิธีเจาะจง

การวิเคราะห์ข้อมูล จากการหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนที่ได้จากการทดสอบ เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทั้งก่อนการทดลองและหลังการทดลอง ด้วยการทดสอบค่าสถิติ โดยใช้สถิติ (t - test for dependent) และประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรสารพัดข้าวสาร สถิติที่ใช้ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลและการปรับปรุงหลักสูตร

การประเมินผลหลักสูตร พิจารณาจากค่าเฉลี่ยของคะแนนการทดสอบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองใช้หลักสูตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 และค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการเรียนตามหลักสูตรสารพัดข้าวสาร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

สรุปผลการวิจัย

ผลการพัฒนาหลักสูตรสารพัดข้าวสาร เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก สรุปผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. ได้หลักสูตรสารพัดข้าวสาร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก ที่มีความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ(ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก โดยมีองค์ประกอบครบถ้วน และมีความเหมาะสม ประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย มาตรฐานกลุ่มสาระและสาระการเรียนรู้ โครงสร้าง เนื้อหาและเวลา แนวทางการจัดการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล แผนการจัดการเรียนรู้

2. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ หลังการใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนการใช้หลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 แสดงว่าหลังการทดลองใช้หลักสูตรสารพัดข้าวสาร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก นักเรียนมีความสามารถในการระบุประเด็นปัญหา ความสามารถในการรวบรวมข้อมูล ความสามารถในการใช้เหตุผลพิจารณาข้อมูล และความสามารถในการลงความเห็นได้อย่างสมเหตุสมผล สูงขึ้น

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรสารพัดข้าวสาร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก พบว่าความพึงพอใจของนักเรียน

โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับสูงสุด รองลงมา คือด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผล ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านสาระการเรียนรู้ แสดงว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรสารพัดข่าวสาร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก

อภิปรายผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการพัฒนาหลักสูตรสารพัดข่าวสารชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก ได้หลักสูตรที่มีองค์ประกอบครบถ้วน หลักสูตรมีคุณภาพ มีความถูกต้องเหมาะสม และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน รวมทั้งนักเรียนยังมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรสารพัดข่าวสาร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรอย่างมีระบบตามขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ผู้วิจัยได้ศึกษาขั้นตอน และรายละเอียดต่าง ๆ เพื่อรวบรวมข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตร ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตร โดยผู้วิจัยศึกษาวิเคราะห์นโยบายการจัดการศึกษา ศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการจัดทำหลักสูตร ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ และในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียนฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ ให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รวมทั้งการศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ยังพบว่าการจัดการศึกษายังมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ คือ ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับ และส่งสารมีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเอง และการเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผล และความถูกต้อง มีความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์

การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ และโดยหลักสูตรของสถานศึกษา โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอกยังได้กำหนดให้มีการพัฒนาผู้เรียนเพื่อส่งเสริมความสามารถทางด้านทักษะการคิดเป็นสำคัญอีกด้วย ซึ่งในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดความสามารถตามวัตถุประสงค์นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการพัฒนาหลักสูตร โดยมีการกำหนดเนื้อหาสาระให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ต้องการ โดยผู้วิจัยได้วางแผนเลือกเนื้อหาสาระจากข่าวสาร โดยนำข่าวทั่วไป ข่าวสุขภาพ ข่าวอาชญากรรม ข่าวต่างประเทศ ข่าวการศึกษาและข่าวบันเทิง นำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

ตอนที่ 2 การพัฒนาโครงสร้างหลักสูตร เพื่อให้ได้หลักสูตรที่มีความเหมาะสมผู้วิจัยได้นำการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน จากขั้นตอนการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน เกี่ยวกับสภาพปัญหาความต้องการและความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตร รวมทั้งแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มาพัฒนาหลักสูตรสารพัดข่าวสาร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก โดยกำหนดองค์ประกอบของหลักสูตรประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย มาตรฐานกลุ่มสาระและสาระการเรียนรู้ โครงสร้างเนื้อหาและเวลา แนวทางการจัดการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล แผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของกรมวิชาการ (2540, น.8-9) ที่มีองค์ประกอบของหลักสูตรที่ประกอบไปด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้างเนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระ สื่อการเรียนการสอน วิธีสอน และการวัดและประเมินผล นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วราภรณ์ นาคสังข์ (2555, น.5) ที่กำหนดรายละเอียดของหลักสูตรว่าควรประกอบไปด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหา/เวลา แนวทางการจัดการเรียนรู้ สื่อ/แหล่งเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล

ในการตรวจสอบโครงสร้างหลักสูตร ผู้วิจัยได้นำโครงสร้างหลักสูตร เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ก่อนนำไปเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้อง ผลการประเมินความเหมาะสม ขององค์ประกอบของโครงสร้างหลักสูตรสารพัดข่าวสาร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก มีค่าเฉลี่ย 4.94 อยู่ในระดับมากที่สุด แสดงว่าทุกองค์ประกอบของโครงสร้างหลักสูตรมีความเหมาะสม ส่วนผลการประเมินความสอดคล้องมีค่าเท่ากับ 1.00 แสดงว่า โครงสร้างหลักสูตรมีความสอดคล้องกันทุกประเด็น หลังจากนั้นยังได้นำโครงสร้างไปปรับปรุง และแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปทดลองใช้

ตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตร ผู้วิจัยได้ดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ 10 แผน โดยให้ผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนร่วมในการนิเทศการสอนโดยภาพรวม

สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ตามแผน มีการบันทึกผลหลังการสอนทุกครั้งทำให้ทราบถึงข้อดีและข้อบกพร่องของหลักสูตร เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไข

ตอนที่ 4 การประเมินผลและการปรับปรุงหลักสูตร ผู้วิจัยได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรเกี่ยวกับการใช้ภาษา และเพิ่มเติมในส่วนของแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2. ผลการทดลองใช้หลักสูตรสารพัดข่าวสาร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก กับนักเรียนจำนวน 32 คน ทำการทดลองก่อนและหลังการใช้หลักสูตร ระยะเวลา 20 ชั่วโมง จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 10 แผน ผลการทดลองใช้หลักสูตร ที่นำมาอภิปราย มีดังนี้

2.1 เปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลังการทดลองใช้หลักสูตรสารพัดข่าวสาร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก พบว่า หลังการทดลองใช้หลักสูตรมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการทดลองใช้หลักสูตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด โดยการทดสอบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังการทดลองมีคะแนนเฉลี่ย คิดเป็นร้อยละ 75.30 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งนี้เนื่องมาจากหลักสูตรที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ที่ให้มีการจัดกิจกรรมที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้คิดเป็น ทำเป็นและแก้ปัญหาได้ นักเรียนให้ความสนใจ ตั้งใจศึกษา กล้าซักถาม และแสดงความคิดเห็น นอกจากนี้หลักสูตรสารพัดข่าวสาร เป็นหลักสูตรที่ใช้เนื้อหาจากข่าวสารที่น่าสนใจเป็นเรื่องใกล้ตัวนักเรียน ส่งเสริมการเรียนรู้จากการทำงานกลุ่ม การใช้ทักษะการตั้งคำถาม เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิด สอดคล้องกับงานวิจัยของ เฟอร์เรลล์ (Ferrell, 1992) ได้ทำการวิจัยศึกษาผลของคำถามของครูและศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณคำถามประเภทการคิดอย่างมีวิจารณญาณของครู และปริมาณคำตอบประเภทการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน พบว่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยครูใช้คำถามหลังจากการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อีกทั้งการจัดกิจกรรมยังมุ่งเน้นให้นักเรียนใช้เหตุผลพิจารณาไตร่ตรองด้วยความรอบคอบ ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักการสังเกต สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัครพันธ์ ศรีหาคำ (2545, บทคัดย่อ) ที่ใช้รูปแบบการคิดแบบวิเคราะห์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประวิทย์ บึงสว่าง (2543, น.79) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมจากการปฏิบัติจริง ได้คิดเอง ปฏิบัติเอง มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลหรือแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย จนสามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต

2.2 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรสารพัดข่าวสาร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก พบว่า โดยภาพรวมนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้ นักเรียนมีความพึงพอใจสูงสุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีการใช้สื่อ และแหล่งการเรียนรู้ที่นักเรียนเห็นภาพได้ชัดเจน ช่วยกระตุ้นความสนใจของนักเรียน ใบความรู้ช่วยให้นักเรียนค้นคว้าข้อมูลได้ตรงประเด็น การทำกิจกรรมจากใบงานที่น่าสนใจ ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเป็นผู้คิด สอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (2553, น.38-39) ที่กล่าวไว้ว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้จากการที่นักเรียนได้ซึมซับจากประสบการณ์ สิ่งแวดล้อม และสื่อการเรียนรู้ผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนจัดให้เปิดโอกาสให้เด็กคิดวิเคราะห์เรียนรู้ด้วยตนเอง การใช้สื่อการเรียนรู้อย่างหลากหลาย เกิดประสิทธิภาพจะก่อให้เกิดประสิทธิผลต่อนักเรียน รองลงมา ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55 ด้านการวัดและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48 และด้านสาระการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.45 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนเห็นความสำคัญของประโยชน์ที่ได้จากการเรียน การนำไปใช้ เกิดความเข้าใจ สนุกสนานกับการเรียน ทำให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรง ที่สำคัญการออกแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นตอน คือขั้นการกระตุ้นให้คิด ขั้นการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร ขั้นการฝึกทักษะกระบวนการคิด ได้แก่ การระบุประเด็นปัญหา การรวบรวมข้อมูล การใช้เหตุผลในการพิจารณาข้อมูล การลงความเห็นได้อย่างสมเหตุสมผล และขั้นสรุปความคิดเห็นเพื่อการนำไปใช้ เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งผลต่อการเรียนรู้ และความพึงพอใจในการเรียน โดยใช้หลักสูตรสารพัดข่าวสาร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2543, น.20) ซึ่งได้ให้ความเห็นว่า การจัดการเรียนการสอนที่ดีว่านักเรียนสำคัญที่สุด คือ การจัดการเรียนรู้โดยการให้โอกาสนักเรียนได้ค้นพบความรู้ด้วยตนเองมีส่วนร่วมในการสร้างผลผลิตที่มีความหมายแก่ตนเอง สิ่งที่ตนเองชอบและสนใจ และกรมวิชาการ (2552, น.1) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ เป็นการสอนที่มุ่งการจัดการกิจกรรมที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิต เหมาะสมกับความสามารถ โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติจริงทุกขั้นตอน จนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

จากผลการวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า หลักสูตรสารพัดข่าวสาร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก เป็นหลักสูตรที่มีความเหมาะสมสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ มีความสามารถในการแก้ปัญหา ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี กล้าแสดงความคิดเห็น และยอมรับฟังความ

คิดเห็นของผู้อื่น มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้แสวงหาข้อมูลและใช้เหตุผลในการพิจารณาไตร่ตรองข้อมูลต่างๆ อย่างรอบคอบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยระบุประเด็นปัญหา รวบรวมข้อมูล ใช้เหตุผลพิจารณาข้อมูล และลงความเห็นได้อย่างสมเหตุสมผล

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำหลักสูตรไปใช้

1. หลักสูตร สารพัดข่าวสาร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก สามารถปรับเนื้อหา เวลาเรียน ให้เหมาะสมหรือสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันได้
2. หลักสูตร สารพัดข่าวสาร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก ก่อนนำไปใช้สอน ครูควรศึกษาเนื้อหา การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การกำหนดสื่อและแหล่งการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดและประเมินผล ให้เข้าใจ
3. หลักสูตร สารพัดข่าวสาร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก สามารถนำไปใช้สอนในชั้นอื่น ๆ ได้โดยครูผู้สอนอาจปรับด้านเนื้อหาของข่าวให้เหมาะสมกับผู้เรียน
4. หลักสูตร สารพัดข่าวสาร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก อาจปรับในส่วนของเนื้อหา โดยให้นักเรียนเป็นผู้หาข่าวเพื่อนำมาเรียนรู้ร่วมกัน
5. ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้ง 4 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นการกระตุ้นให้คิด 2) ขั้นการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร 3) ขั้นการฝึกทักษะกระบวนการคิด ประกอบด้วย การระบุประเด็นปัญหา การรวบรวมข้อมูล การใช้เหตุผลในการพิจารณาข้อมูล การลงความเห็นได้อย่างสมเหตุสมผล และ 4) ขั้นสรุปความคิดเห็นเพื่อการนำไปใช้ พบว่า ในขั้นสรุปความคิดเห็นเพื่อการนำไปใช้ อาจเพิ่มเติมเทคนิควิธีให้นักเรียนทำแผนภาพความคิดสรุปข้อคิดหรือความรู้ที่ได้จากการวิเคราะห์ข่าวเพื่อการนำไปใช้

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรมีการทำวิจัยและพัฒนาหลักสูตรเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในระดับประถมต้นเพื่อเป็นการปูพื้นฐานการคิดให้กับนักเรียนโดยใช้กรณีศึกษา
2. ควรมีการทำวิจัยและพัฒนาหลักสูตรที่มีเนื้อหาจากข่าว เพื่อนำไปส่งเสริมการคิดแก้ปัญหา หรือการคิดวิเคราะห์

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- (2553). **การจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กองวิชาการ สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร. (2548). **แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการอ่าน คิด วิเคราะห์.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- คมสัน รัตนะสิมากุล. (2555). **หลักการเขียนบทวิทยุกระจายเสียงและบทวิทยุโทรทัศน์.** กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฉันท ชาติทอง. (2550). **การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น.** นครปฐม : เพชรเกษมการพิมพ์.
- จิตรากร พงษ์มาลี. (2550). **การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสอนของครูกับความ สามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่ศึกษานครราชสีมาเขต 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. สาขา การบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.**
- จิรนนท์ วัชรกุล. (2546). **ผลของการฝึกการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ในนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาพัฒนาการ. บัณฑิต วิทยาลัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น.**
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. (2539). **การพัฒนาหลักสูตร : หลักการและแนวปฏิบัติ.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ออลีนเพรส.
- ชนกพร โปธิสาร สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดมุกดาหาร. (2556). **ประเภทของข่าว.** ค้นเมื่อ วันที่ 7 มิถุนายน 2556. จาก <http://www.radiophetchabun.com>
- ชนาธิป พรกุล. (2544). **แคล์รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง.** กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชมพันธุ์ ภูษธร ณ อุษยา. (2540). **การพัฒนาหลักสูตร.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ข่าวทหารอากาศ.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2553). **เทคนิคการใช้คำถามพัฒนาการคิด. (พิมพ์ครั้งที่ 2).** กรุงเทพฯ : บริษัทสหมิตรพรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด.

- ภูถ นันทวงศ์ และไพโรจน์ คิ้วงวิเศษ. (2543). **หลักสูตรและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. สงขลา : สถาบันราชภัฏสงขลา.
- ณรงค์ ชื่นนิรันดร์. (ม.ป.ป.). **ประเภทของข่าว**. ค้นเมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 2556. จาก <http://www.narongthai.com>
- ดวงพร จิตใจมั่น. (2550). **ผลของการจัดการเรียนการสอนตามแนวกระบวนการคิดอย่างมี
วิจาร์ณญาณที่มีต่อความสามารถในการอ่านโฆษณาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5**.
วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. ภาควิชาหลักสูตรการสอนและเทคโนโลยี
การศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดวงรัตน์ สบายยิ่ง. (2549). **การพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจาร์ณญาณ ด้วยการจัดการ
เรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2**. วิทยานิพนธ์
ปริญญา ครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ ภาควิชาหลักสูตรและ
วิธีสอนมหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ทิสนา เขมมณี. (2554). **รูปแบบการเรียนการสอน : ทางเลือกที่หลากหลาย**. (พิมพ์ครั้งที่ 7).
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- . (2554). **ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**.
(พิมพ์ครั้งที่ 14). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธำรง บัวศรี. (2542). **ทฤษฎีหลักสูตร : การออกแบบและพัฒนา**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- นิคม ชมพุลอง. (2542). **ฝึกอบรมด้วยตนเอง การสร้างและพัฒนาหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญา
ท้องถิ่นกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ**. มหาสารคาม : อภิชาตการพิมพ์.
- นิรมล ศตวุฒิ. (2551). **การพัฒนาหลักสูตร**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- บงอร เสรีรัตน์. (2553). **การพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development)**. คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- บุญเลี้ยง ทุมทอง. (2554). **การพัฒนาหลักสูตร**. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ประพันธ์ศิริ สุเสาวัง. (2551). **การพัฒนาการคิด**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ห้าง
หุ้นส่วน จำกัด 9119 เทคนิค พรินต์.
- . (2553). **การพัฒนาการคิด**. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ห้างหุ้นส่วนจำกัด
9119 เทคนิค พรินต์.

- ประวิทย์ บึงสว่าง (2543). การปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้เรียนสำคัญที่สุด ในการร่วมคิด ร่วมเขียน.
กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- ปิยาภรณ์ พุ่มแก้ว. (2551). การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการ
ประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิศิษฐ์ ชวาลารวัช. (2549). การรายงานข่าวชั้นสูง. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- มณฑิชา ชนะสิทธิ์. (2539). การศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนาหลักสูตรในโรงเรียน
ประถมศึกษาในโครงการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นโดยวิธีภูมิปัญญาชาวบ้าน สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต.
ภาควิชาหลักสูตรการสอนและเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- มาลี บุญศิริพันธ์. (2550). วารสารศาสตร์เบื้องต้น : ปรัชญาและแนวคิด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์.
- รวีวรรณ สุวานิช. (2548). การพัฒนาหลักสูตร. อยุธา : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
ราตรี นันทสุคนธ์. (2554). การวิจัยในชั้นเรียนและการวิจัยพัฒนาการเรียนการสอน. มหาวิทยาลัย
ราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- ราชบัณฑิตสถาน. (2546). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์
พับลิเคชั่นส์.
- รุจิร ภู่อาระ. (2545). การพัฒนาหลักสูตร : ตามแนวปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ : บั๊ค พอยท์.
- ลักขณา สิริวัฒน์. (2549). การคิด. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- วราภรณ์ นาคสังข์. (2555). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและ
เทคโนโลยี เรื่อง การปลูกผักพื้นบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. สารนิพนธ์
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏ
บ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- วัชร เล่าเรียนดี. (2553). รูปแบบและกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด.
(พิมพ์ครั้งที่ 4). นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์. (2542). การพัฒนาหลักสูตรที่สานต่อท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : เซ็นเตอร์
ดิสคัฟเวอรี.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2543). การพัฒนาหลักสูตรแบบครบวงจร. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- วิโพษฐ์ วัฒนานิมิตกุล. (2548). เอกสารบรรยาย การพัฒนาหลักสูตร องค์ความรู้เพื่อพัฒนาการศึกษา. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- ศักดิ์ศรี ปาณะกุล นิรมล ศตวุฒิ และระวีวรรณ ศรีครามรัน. (2549). หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- คันสนีย์ ฉัตรคุปต์และอุษา ชูชาติ. (2544). ฝึกสมองให้คิดอย่างมีวิจารณญาณ. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช สารานุกรยธุรกิจ.
- ศิริกาญจน์ โกสุมภ์ และดารณี คำว้จ้ง. (2545). สอนเด็กให้คิดเป็น. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด เสริมสิน พรีเมส ชีสเทียม.
- สงบ ลักษณะ. (2542). “ปฏิรูปหลักสูตร” ปฏิรูปการศึกษา. ปีที่ 1 ฉบับที่ 12, 1-15 มีนาคม. สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดเพชรบูรณ์. (ม.ป.ป.). ประเภทของข่าว. ค้นเมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 2556. จาก [http:// www.radiophetchabun.com](http://www.radiophetchabun.com)
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). แผนการศึกษาแห่งชาติ (2545- 2559). กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- , (2545). สร้างสรรค์นักคิด คู่มือการจัดการศึกษา สำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ ด้านทักษะความคิดระดับสูง. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช สารานุกรยธุรกิจ.
- สุคนธ์ สินธพานนท์, วรรัตน์ วรรณเลิศลักษณ์ และพรณี สินธพานนท์. (2551). พัฒนาทักษะการคิดพิชิตการสอน. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- , (2555). พัฒนาทักษะการคิด ตามแนวปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด 9119 เทคนิคพรีนติ้ง.
- สุปรียา ชำนาญเอื้อ. (2543). การพัฒนาการเรียนการสอนโดยใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมความคิดอย่างมีวิจารณญาณเรื่องสารเคมีสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนค่างงประชานุกูล อำเภอศรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิทยาศาสตร์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุมิตร คุณานุกร. (2536). หลักสูตรและการสอน. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรางค์ ไคว้ตระกูล. (2548). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2547). กลยุทธ์...การสอน คิดอย่างมีวิจารณญาณ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์.

- เสาวนีย์ แสนคำ. (2552). การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมี
 วิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหา
 บัณฑิต. ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย.
- อรพรรณ ลือบุญธวัชชัย. (2543). การคิดอย่างมีวิจารณญาณ. กรุงเทพฯ : ธนาพรส แอนด์
 กราฟฟิค จำกัด.
- อักรพันธ์ ศรีหาคำ. (2545). ผลการฝึกรูปแบบการคิดต่างกันที่มีต่อความสามารถในการคิดอย่างมี
 วิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา
 มหาบัณฑิต. สาขาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ.
- อัจฉรา ฉายวิวัฒน์. (2550). การพัฒนาหลักสูตรเสริมด้านทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์หลักสูตร
 คุษฎิบัณฑิตสาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล จังหวัดนครราชสีมา.
- Ennis, R.H. (1989). **A logical basis for measuring critical thinking skills.** Educational
 Leadership.
- Ferrell, S.D. (March 1992). **Critical Thinking as A Function of Teacher Reaction.**
 Dissertation Abstracts International 52: 3223-A.
- Gibson, H.W. (1998). **Critical Thinking : A Communication Model.** Doctoral
 Dissertation. Washington State University.
- Good, Carter V. (1973). Dictionary of Education. New York : McGraw – Hill.
- Kerr, J. K. (April 1976). **“Meeting the Changing Need of Adults Through Education
 Programmes and Services”.** Dissertation Abstracts International. 36 (10) : 6424 – A
- Taba H. (1962). **Curriculum Development : Theory and Practice .** New York : Harcourt
 Brace and World Inc.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

1. อาจารย์ทวีศักดิ์ จงประดับเกียรติ	ผู้อำนวยการสำนักโรงเรียนสาธิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
2. นางสาวจันทร์ทัย สุพัฒนานนท์	ผู้อำนวยการสถานศึกษา
โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก
ปริญญาโทบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
3. ดร.สุธามาศ โปธิ์จันทร์	รองผู้อำนวยการสถานศึกษา
โรงเรียนบางขุนเทียนศึกษา
ปริญญาเอกบริหารการศึกษาและผู้นำ
การเปลี่ยนแปลง
มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย
4. นางสาวจุฑารัตน์ ศรีกุล	ครู วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก
หัวหน้าฝ่ายวัดผลประเมินผล
5. ว่าที่ร้อยตรีพิรพงษ์ ไชยสาร	ครู วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนวัดหลักสี่
ปริญญาโท การวัดและประเมินผลการศึกษา
มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ภาคผนวก ข
หนังสือราชการ

ที่ ศธ ๐๕๖๔.๑๔/๔๗๓

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
๑๐๖๑ ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ๑๐๖๐๐

๒๓ กันยายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์ทวีศักดิ์ จงประดับเกียรติ

ด้วยนางสาวธิดา อัครการวงศ์ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการวิจัยตามโครงการวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนาหลักสูตรสารพัดช่างสารเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก" โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

๑. รองศาสตราจารย์ ดร.บังอร เสรีรัตน์ ประธานกรรมการ
๒. ดร.เพ็ญพร ทองคำสุก กรรมการที่ปรึกษาร่วม

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ดังกล่าวข้างต้น ได้พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถ สอดคล้องกับหัวข้อการทำวิทยานิพนธ์ดังกล่าวเป็นอย่างดี ซึ่งคำแนะนำของท่านจะเกิดประโยชน์ต่อการปรับปรุงแก้ไขในการสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัยของนักศึกษาให้มีคุณภาพและเหมาะสมเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจแก้ไขเครื่องมือวิจัย ดังแนบมาพร้อมนี้ และบัณฑิตวิทยาลัย ขอขอบคุณอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารีวรรณ เอี่ยมสะอาด)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐-๒๔๗๓-๗๐๐๐ ต่อ ๑๘๑๐

ที่ ศธ ๐๕๖๔.๑๔/๔๓๔

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
๑๐๖๑ ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ๑๐๖๐๐

๒๓ กันยายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน นางสาวจันทร์ทัย สุพัฒนานนท์

ด้วยนางสาวธิดา อัคระการวงศ์ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการวิจัยตามโครงการวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนาหลักสูตรสารพัดข้าวสารเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก" โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

๑. รองศาสตราจารย์ ดร.บังอร เสรีรัตน์	ประธานกรรมการ
๒. ดร.เพ็ญพร ทองคำสุก	กรรมการที่ปรึกษาร่วม

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ดังกล่าวข้างต้น ได้พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถ สอดคล้องกับหัวข้อการทำวิทยานิพนธ์ดังกล่าวเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งคำแนะนำของท่านจะเกิดประโยชน์ต่อการปรับปรุงแก้ไขในการสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัยของนักศึกษาให้มีคุณภาพและเหมาะสมเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจแก้ไขเครื่องมือวิจัย ดังแนบมาพร้อมนี้ และบัณฑิตวิทยาลัย ขอขอบคุณอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารีวรรณ เอี่ยมสะอาด)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐-๒๕๗๓-๗๐๐๐ ต่อ ๓๘๑๐

ที่ ศธ ๐๕๖๔.๑๔/๔๗๕

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
๑๐๖๑ ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ๑๐๖๐๐

๒๓ กันยายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.สุธามาศ โทธีจันทร์

ด้วยนางสาวธิดา อัคระการวงศ์ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการวิจัยตามโครงการวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนาหลักสูตรสารพัดช่างสารเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก" โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

๑. รองศาสตราจารย์ ดร.บึงอร เสรีรัตน์	ประธานกรรมการ
๒. ดร.เพ็ญพร ทองคำสุก	กรรมการที่ปรึกษาร่วม

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ดังกล่าวข้างต้น ได้พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถ สอดคล้องกับหัวข้อการทำวิทยานิพนธ์ดังกล่าวเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งคำแนะนำของท่านจะเกิดประโยชน์ต่อการปรับปรุงแก้ไขในการสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัยของนักศึกษาให้มีคุณภาพและเหมาะสมเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจแก้ไขเครื่องมือวิจัย ดังแนบมาพร้อมนี้ และบันทึกวิทยาลัย ขอขอบคุณอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารีวรรณ เอี่ยมสะอาด)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐-๒๔๗๓-๗๐๐๐ ต่อ ๑๘๑๐

ที่ ศธ ๐๕๖๔.๑๔/๔๗๖

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
๑๐๖๑ ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ๑๐๖๐๐

๒๓ กันยายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นางสาวจุฑารัตน์ ศรีกุล

ด้วยนางสาวธิดา อัคระการวงศ์ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการวิจัยตามโครงการวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนาหลักสูตรสารพัดข่าวสารเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก" โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

๑. รองศาสตราจารย์ ดร.บ็อง เสรีรัตน์	ประธานกรรมการ
๒. ดร.เพ็ญพร ทองคำสุก	กรรมการที่ปรึกษาร่วม

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ดังกล่าวข้างต้น ได้พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถ สอดคล้องกับหัวข้อการทำวิทยานิพนธ์ดังกล่าวเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งคำแนะนำของท่านจะเกิดประโยชน์ต่อการปรับปรุงแก้ไขในการสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัยของนักศึกษาให้มีคุณภาพและเหมาะสมเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจแก้ไขเครื่องมือวิจัย ดังแนบมาพร้อมนี้ และบัณฑิตวิทยาลัย ขอขอบคุณอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารีวรรณ เอี่ยมสะอาด)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐-๒๔๗๗๓-๗๐๐๐ ต่อ ๑๘๑๐

ที่ ศธ ๐๕๖๔.๑๔/๔๗๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
๓๐๖๓ ถนนอิสรภาพ แขวงทิวรุจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ๑๐๖๐๐

๒๓ กันยายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน ว่าที่ร้อยตรี พิรพงษ์ ไชยสาร

ด้วยนางสาวธิดา อัครการวงศ์ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการวิจัยตามโครงการวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรสารพัดข้าวสารเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก” โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

๑. รองศาสตราจารย์ ดร.บ็อง เสรีรัตน์	ประธานกรรมการ
๒. ดร.เพ็ญพร ทองคำสุก	กรรมการที่ปรึกษาร่วม

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ดังกล่าวข้างต้น ได้พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถ สอดคล้องกับหัวข้อการทำวิทยานิพนธ์ดังกล่าวเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งคำแนะนำของท่านจะเกิดประโยชน์ต่อการปรับปรุงแก้ไขในการสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัยของนักศึกษาให้มีคุณภาพและเหมาะสมเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจแก้ไขเครื่องมือวิจัย ดังแนบมาพร้อมนี้ และบัณฑิตวิทยาลัย ขอขอบคุณอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารีวรรณ เอี่ยมสะอาด)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐-๒๔๗๓-๗๐๐๐ ต่อ ๓๘๑๐

ภาคผนวก ค
ผลการวิเคราะห์เครื่องมือ

ตารางที่ 11 ค่าดัชนีความสอดคล้อง(IOC)ขององค์ประกอบโครงร่างหลักสูตรสารพัดข้าวสาร ชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก

รายการประเมิน	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC ของโครง ร่าง หลักสูตร	สรุป ผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1. หลักการกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2. หลักการกับแนวทางการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
3. หลักการกับการวัดและประเมินผล	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
4. จุดมุ่งหมายกับมาตรฐานกลุ่มสาระ และสาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
5. จุดมุ่งหมายกับ โครงสร้างเนื้อหาและ เวลา	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
6. จุดมุ่งหมายกับแนวทางการจัดการ เรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
7. จุดมุ่งหมายกับการวัดและประเมินผล	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
8. จุดมุ่งหมายกับแผนการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
9. แนวทางการจัดการเรียนรู้กับ โครงสร้างเนื้อหาและเวลา	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
10. แนวทางการจัดการเรียนรู้กับการ กำหนดสื่อและแหล่งการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
11. แนวทางการจัดการเรียนรู้กับการวัด และประเมินผล	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
12. แนวทางการจัดการเรียนรู้กับแผนการ จัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ตารางที่ 12 ค่าดัชนีความสอดคล้องด้านของคำถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัด

กิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรสารพัดข้าวสาร

รายการประเมิน	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC ของแบบ ประเมิน ความพึง พอใจ	สรุป ผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1. ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้							
1.1 เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
1.2 สามารถนำไปใช้ได้จริง	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2. ด้านสาระการเรียนรู้							
2.1 เรื่องที่ 1 อี้อหาน้ำซึมทะเลแผ่นปูน หนา 12 ซม. ได้อย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2.2 เรื่องที่ 2 เตือน! นิคโบที่ออกซ์อันตราย ถึงตาย	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2.3 เรื่องที่ 3 อี้อหาตะพานสีทอง ชาวบ้านแห่บูชาขอโชคลาภ	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2.4 เรื่องที่ 4 รวบดินแมวของเบาลัก ทรัพย์บ้านหรรุ	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2.5 เรื่องที่ 5 จินกฏเหล็กถ่วงน้ำ“พี้มาก”	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2.6 เรื่องที่ 6 เผยแซตก่อนนอน	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2.7 เรื่องที่ 7 อนามย์อังกฤษลุยโครงการ ลดพื้นที่เด็กในจ.ตรัง	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2.8 เรื่องที่ 8 คร.สั่งสอนวิธีเอาตัวรอดเมื่อ ติดในรถให้เด็ก	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2.9 เรื่องที่ 9 มนุษย์อำมหิต ล่า “ลิง” เปิบ	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2.10 เรื่องที่ 10 เตือนภัยเด็กหอ “ข้อควรรู้ เมื่ออยู่หอพัก”	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ตารางที่ 12(ต่อ)

รายการประเมิน	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC ของแบบ ประเมิน ความพึง พอใจ	สรุป ผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
3. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้							
3.1 ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเป็นผู้คิด	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
3.2 ผู้เรียนมีโอกาสดแสดงความคิดเห็น	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
3.3 ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการทำงานกลุ่ม	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
3.4 ครูผู้สอนสามารถถ่ายทอดความรู้ได้ดี	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
3.5 บรรยากาศการเรียนรู้ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
4. ด้านการกำหนดสื่อและแหล่งการเรียนรู้							
4.1 ใบความรู้	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
4.2 ภาพประกอบ	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
4.3 ใบงาน	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
4.4 วัสดุอุปกรณ์	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
5. ด้านการวัดและประเมินผล							
5.1 การทดสอบ	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
5.2 การตรวจผลงาน	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
5.3 การทำงานกลุ่ม	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
5.4 การสังเกตพฤติกรรม	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
5.5 การมีส่วนร่วมในการประเมิน	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ตารางที่ 13 การวิเคราะห์ข้อสอบเพื่อวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ความสามารถในการคิดอย่าง มีวิจารณญาณ	หัวข้อข่าว								รวม (ข้อ)
	เสียงใช้ขงมีน หมู 6 อัดแม่น้ำ	ใช้เลือดออกระบาดหนักรอบ 10 ปี	ช่วยน้องหมา	ชาวเกาหลีคลั่งศัลยกรรมทำจนหน้าพัง	ชาวบ้านแห่ขอความช่วยเหลือเครื่องล้างรถไฟตกน้ำมัน	วิจัยพบเด็กยุคใหม่ผูกเชือกกรองทำเป็นซ้ำ	ขยะเต็มชายหาด น้ำทะเลเริ่มมีคราบน้ำมัน ๗	จับลูกชายอดีตรองนายก อบต. อเบงนไม่พะยุง	
ความสามารถในการระบุประเด็น ปัญหา	1	1	1	1	1	1	1	1	8
ความสามารถในการรวบรวม ข้อมูล	1	1	1	1	1	1	1	1	8
ความสามารถในการใช้เหตุผล พิจารณาข้อมูล	1	1	1	1	-	1	1	1	7
ความสามารถในการลงความเห็น ได้อย่างสมเหตุสมผล	1	-	1	1	1	1	1	1	7
รวม									30

ตารางที่ 14 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดอย่างมี
 วิจารณญาณ

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า ioc	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
11	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
16	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
17	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
18	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
19	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
20	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า ioc	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
21	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
22	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
23	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
24	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
25	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
26	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
27	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
28	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
29	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
30	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
31	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
32	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
33	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
34	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
35	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
36	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
37	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
38	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
39	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
40	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้

ตารางที่ 15 ผลการวิเคราะห์ความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัด
ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

ข้อ	ค่า p	ค่า r	แปลความหมาย	ข้อ	ค่า p	ค่า r	แปลความหมาย
1	0.69	0.39	ใช้ได้	16	0.64	0.72	ใช้ได้
2	0.67	0.56	ใช้ได้	17	0.75	0.50	ใช้ได้
3	0.70	0.28	ใช้ได้	18	0.64	0.39	ใช้ได้
4	0.67	0.22	ใช้ได้	19	0.72	0.44	ใช้ได้
5	0.75	0.39	ใช้ได้	20	0.53	0.50	ใช้ได้
6	0.69	0.28	ใช้ได้	21	0.61	0.44	ใช้ได้
7	0.67	0.33	ใช้ได้	22	0.64	0.39	ใช้ได้
8	0.50	0.22	ใช้ได้	23	0.58	0.39	ใช้ได้
9	0.67	0.33	ใช้ได้	24	0.72	0.44	ใช้ได้
10	0.53	0.22	ใช้ได้	25	0.64	0.39	ใช้ได้
11	0.61	0.44	ใช้ได้	26	0.42	0.67	ใช้ได้
12	0.67	0.61	ใช้ได้	27	0.36	0.39	ใช้ได้
13	0.61	0.56	ใช้ได้	28	0.47	0.50	ใช้ได้
14	0.58	0.50	ใช้ได้	29	0.67	0.56	ใช้ได้
15	0.67	0.22	ใช้ได้	30	0.64	0.61	ใช้ได้

ภาคผนวก ง
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบฉบับนี้มี 30 ข้อ ให้เวลาทำ 1 ชั่วโมง
2. ให้นักเรียนอ่านข่าวตามที่กำหนดให้ โดยในแต่ละข้อมีคำตอบให้เลือก 4 คำตอบ ให้เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อละ 1 คำตอบเท่านั้น
3. ในการตอบให้นักเรียนขีดเครื่องหมายกากบาท (X) ลงในช่อง ก ข ค หรือ ง ในกระดาษคำตอบ ดังนี้

กระดาษคำตอบ

ข้อ	ก	ข	ค	ง	จ
1		X			
2					

4. ถ้าต้องการเปลี่ยนคำตอบให้ขีดเส้นทับคำตอบเดิม แล้วขีดเครื่องหมายกากบาท (X) ลงในช่องที่เลือกใหม่

กระดาษคำตอบ

ข้อ	ก	ข	ค	ง	จ
1		X		X	
2					

5. ห้ามขีดเขียนสิ่งใดลงในแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

อ่านข่าวเรื่องที่ 1 แล้วตอบคำถามข้อ 1 – 4

เชียงใหม่ มุม 6 พันตัวอืดแม่น้ำ

เมื่อวันที่ 13 มี.ค. บีบีซีรายงานสถานการณ์ซากหมูตายลอยน้ำอืดไหลตามแม่น้ำหวงผุ แม่น้ำสายหลักในมหานครเชียงใหม่ของประเทศจีนซึ่งเจ้าหน้าที่เร่งเก็บซากหมูที่พบในช่วงแรกเพียง 900 ตัว อีกไม่กี่วันถัดมาเพิ่มเป็น 1,200 ตัว และ 3,000 ตัว ล่าสุดพบซากหมูรวมแล้วกว่า 6,600 ตัว ปลุกกระแสสร้างความวิตกเรื่องคุณภาพน้ำ และเชื้อโรคจากซากหมูที่อาจปนเปื้อนแม่น้ำหวงผุ ซึ่งนำไปใช้ผลิตน้ำประปาให้แก่ชุมชนทั่วนครเชียงใหม่

ทางการแถลงชี้แจงว่าเจ้าหน้าที่ตรวจพบซากหมูในแม่น้ำหวงผุ อย่างน้อย 6,600 ตัว ตั้งแต่ 7 ก.พ. ที่ผ่านมา สันนิษฐานว่าซากหมูเหล่านั้นมาจากเมืองเจียง ในมณฑลเจ้อเจียง เบื้องต้นจากการตรวจสอบสภาพน้ำ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขยืนยันกรณีความปลอดภัย และระบุยังไม่มีการระบาดของโรคร้ายแรงของหมูในพื้นที่ต้องสงสัย อย่างไรก็ตามซากหมูบางส่วนตรวจพบเชื้อของโรคเซอร์โคไวรัส(พีซีวีดี) โรคติดต่อในหมูที่เคยระบาดในหลายประเทศรวมถึงไทย

(ข้อมูลจากหนังสือพิมพ์ข่าวสด ฉบับวันที่ 14 มีนาคม 2556)

1. ข้อใดเป็นประเด็นสำคัญของข่าว
 - ก. พบซากหมูตายโดยไม่ทราบสาเหตุ
 - ข. คุณภาพน้ำประปาไม่ได้มาตรฐาน
 - ค. การแพร่เชื้อจากสัตว์มาสู่คน
 - ง. ทุกประเทศต้องได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์นี้
2. สาเหตุใดที่ทำให้ประชาชนในนครเชียงใหม่วิตกกังวล
 - ก. ประชาชนจะไม่มีหมูบริโภค
 - ข. ต่างประเทศขาดความไว้วางใจ
 - ค. น้ำประปาที่ใช้อาจไม่มีคุณภาพ
 - ง. เจ้าหน้าที่เก็บซากหมูไม่ทัน
3. หากเกิดเหตุการณ์ข้างต้นควรทำสิ่งใดก่อนจึงจะเหมาะสม
 - ก. รีบหาคนทำผิด
 - ข. ปิดข่าวนี้ให้เงียบ
 - ค. รีบกำจัดซากหมู
 - ง. เลือกใช้น้ำประปา

4. บุคคลใดปฏิบัติตนได้ดีที่สุดเมื่อเกิดเหตุการณ์“เชียงใหม่ยังมีหมอก 6 พันตัวอัดแน่นน้ำ”

- ก. เหมยรีระมัดระวังเรื่องการบริโภคและการป้องกันจากโรคระบาด
- ข. หลีกเลี่ยงที่ย้ายที่อยู่ทันทีแล้วเลิกรับประทานหมูโดยเด็ดขาด
- ค. อาหวางไปตรวจร่างกายที่โรงพยาบาลทุกสัปดาห์
- ง. หวังผิงเลี้ยงหมูไว้กินเองเพื่อป้องกันคนในครอบครัวติดโรค

อ่านข่าวเรื่องที่ 2 แล้วตอบคำถามข้อ 5 – 7

ไข้เลือดออกกระบาดหนักรอบ 10 ปี

เมื่อวันที่ 12 มี.ค. นายภักดีหาญส์ หิมะทองคำ รองโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรีแถลงผลการประชุมคณะรัฐมนตรี (ครม.) ว่ากระทรวงสาธารณสุข (สธ.) ได้รายงานสถานการณ์โรคไข้เลือดออก ซึ่งกำลังระบาดอย่างหนัก จากสถิติเมื่อวันที่ 1 มกราคม – 19 กุมภาพันธ์ 2556 พบว่าอัตราผู้ป่วย 13 คนต่อประชากรหนึ่งแสนคนสูงสุดในรอบ 10 ปี คาดว่าจะป่วยมากขึ้นถึง 1.2 - 1.5 แสนคน ครม.จึงมีมติให้กระทรวงมหาดไทยกำชับผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้นำท้องถิ่น ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนกวดล้างลูกน้ำตั้งแต่เดือนมีนาคมไปจนถึงเดือนมิถุนายน

ส่วนกระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) ให้กำชับผู้บริหารโรงเรียนในการหาผู้รับผิดชอบในการดำเนินการกวดล้างลูกน้ำ กระทรวงอุตสาหกรรมขอให้ดูแลทุกอาคาร กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาให้ประสานไปยังรีสอร์ท โรงแรมสถานที่ท่องเที่ยว และกรมประชาสัมพันธ์ รมรงค์ผ่านสื่อทุกช่องทาง ในการให้ประชาชนดูแลบ้านเรือนไม่ให้มีลูกน้ำในลักษณะต่าง ๆ

(ข้อมูลจากหนังสือพิมพ์มติชน วันที่ 13 มีนาคม 2556)

5.อะไรคือปัญหาสำคัญของข่าว “ไข้เลือดออกกระบาดหนักรอบ 10 ปี”

- ก. การระบาดของไข้เลือดออกที่มากขึ้น
- ข. มีผู้ป่วยที่เป็นไข้เลือดออกเสียชีวิต
- ค. เด็กเป็นไข้เลือดออกมีจำนวนมากขึ้น
- ง. การระบาดของยุงลายในต่างจังหวัด

6. สาเหตุของปัญหาในข่าวเกิดจากอะไร

- ก. ขาดการประชาสัมพันธ์
- ข. ขาดความร่วมมือจากทุกฝ่าย
- ค. การแพร่ระบาดของลูกน้ำยุงลาย
- ง. ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจ

7. แนวทางใดที่สามารถแก้ปัญหาครั้งนี้ได้เหมาะสมที่สุด

- ก. กำชับให้ทุกคนออกกำลังกาย
- ข. ร่วมกันกำจัดลูกน้ำ
- ค. เก็บภาชนะทุกชนิดในบ้าน
- ง. ควรรอนกางมุ้งทุกครั้ง

อ่านข่าวเรื่องที่ 3 แล้วตอบคำถามข้อ 8 – 11

ช่วยน้องหมา

เจ้าหน้าที่เขตรอยตรวจยึดสุนัขจำนวน 650 ตัว ที่ถูกแก๊งค้าหมาข้ามชาตินำไปพักไว้ในป่าลึกเขตรอยต่อบ้านกุงศรี-บ้านม่วง ต.นาเพียง อ.กุสุมาลย์ จ.สกลนคร เพื่อเตรียมส่งข้ามชายแดนไปขายประเทศเพื่อนบ้าน(ข้อมูลจากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 6 พฤษภาคม 2556)

8. ข้อใดเป็นประเด็นปัญหาสำคัญของข่าว

- ก. การนำสุนัขไปขายต่างประเทศ
- ข. เจ้าหน้าที่ทำงานได้รวดเร็ว
- ค. การค้าสุนัขในประเทศไทย
- ง. ขบวนการค้าสุนัขข้ามชาติ

9. หน่วยงานใดควรมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือสุนัขครั้งนี้

- ก. เจ้าหน้าที่สวนสัตว์
- ข. เจ้าหน้าที่รักษาพันธุ์สัตว์ป่า
- ค. เจ้าหน้าที่สาธารณสุข
- ง. เจ้าหน้าที่มูลนิธิสัตว์

10. ข้อมูลใดไม่ถูกต้อง

- ก. แก๊งค้าสุนัขถูกตำรวจจับได้
- ข. สุนัขได้รับการช่วยเหลือ
- ค. ขบวนการค้าสุนัขมีหลายคน
- ง. เจ้าหน้าที่ยึดสุนัขได้ในป่า

11. การกระทำของแก๊งค้าสุนัขขาดคุณธรรมในข้อใด

- ก. ความกตัญญู
- ข. ความสามัคคี

ค. ความซื่อสัตย์สุจริต

ง. ความรอบคอบ

อ่านข่าวเรื่องที่ 4 แล้วตอบคำถามข้อ 12 – 15

สาวเกาหลีลี้ภัยการทำงานหน้าฟัง

สลด! อดีตนางแบบเกาหลีใต้เสพติดศัลยกรรมฉีดซิลิโคน-น้ำมันพืชจนหน้าฟัง น.ส.ฮาง มิโอกุ อดีตนางแบบชื่อดัง ชาวเกาหลีใต้ที่เสพติดศัลยกรรมขนาดหนักแม่หมอไม่อนุญาตให้ทำแล้ว แต่กลับคืนรนชื่อซิลิโคนมาฉีดเองจนใบหน้าวมผิดปกติ ฮางเปิดใจผ่านโทรทัศน์เกาหลีใต้ ว่าเริ่มศัลยกรรมเมื่ออายุ 28 ปีโดยฉีดซิลิโคนเรื่อยมาเพื่อให้ใบหน้าเต่งตึง กระทั่งแพทย์ไม่อนุญาตจึงชื่อซิลิโคนมาฉีดเอง และใช้น้ำมันพืชผสมด้วย แต่ทำให้ใบหน้าอักเสบและผิดปกติ

(ข้อมูลจากหนังสือโพสต์ทูเดย์ วันที่ 10 พฤษภาคม 2556)

12. ประเด็นปัญหาของข่าวคือเรื่องใด

ก. นางแบบเกาหลีอยากดัง

ข. ชาวเกาหลีชอบนางแบบสวย

ค. คนดังชอบทำศัลยกรรม

ง. นางแบบใช้ซิลิโคนจนหน้าผิดปกติ

13. สาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นมาจากเรื่องใด

ก. คุณหมอไม่มีความรู้เรื่องการทำศัลยกรรม

ข. คุณหมอให้นางแบบฉีดซิลิโคนเอง

ค. นางแบบใช้ซิลิโคนจนติด

ง. นางแบบไม่ยอมเสียเงินผ่าตัด

14. จากข่าว “สาวเกาหลีลี้ภัยการทำงานหน้าฟัง” ให้ข้อคิดอะไร

ก. ควรพอใจในสิ่งที่ตนเป็นอยู่

ข. ความสวยไม่อยู่คงทน

ค. ทำอะไรได้อย่างนั้น

ง. ไม่มีใครอยู่ค้ำฟ้า

15. สาเหตุใดที่ทำให้ น.ส.ฮาง มิโอกุ นางแบบสาวออกมาเปิดเผยการทำศัลยกรรม

ก. ต้องการหาผู้รับผิดชอบที่ทำศัลยกรรม

ข. ต้องการให้เห็นถึงผลของการทำศัลยกรรม

ค. ต้องการให้หมอช่วยรักษาใหม่

ง. ต้องการให้คนบริจาซิลิโคน-น้ำมันพืช

อ่านข่าวเรื่องที่ 5 แล้วตอบคำถามข้อ 16 – 18

ชาวบ้านแห่ ขอหวย เครื่องสำรองไฟตกน้ำมัน

เกิดเหตุประหลาดที่บ้านของ น.ส.เน่งน้อย แสงสี พบว่าชาวบ้านจำนวนมากแห่ไปขอหวยเลขเด็ดจากเครื่องสำรองไฟและปรับแรงดันหรือที่เราเรียกกันง่ายๆว่าUPSตกน้ำมันไหลเอี่ยมออกมาตามปกติเราจะพบว่า "เสา" เท่านั้นที่ตกน้ำมันได้ ตามความเชื่อโบราณเชื่อว่าเสาตกน้ำมันนั้นเป็นที่อยู่ของนางไม้ที่สิงในต้นตะเคียน และเกิดแต่ในพันธุ์ไม้เท่านั้น แต่ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นกับ UPS ตกน้ำมันนั้น ชาวบ้านเชื่อว่าอาจจะเป็นสัมภเวสีที่ไม่มีที่สิงสถิตย์และขออาศัยอยู่ก็เป็นได้

(ข้อมูลจากหนังสือโพสต์ทูเดย์ วันที่ 8 พฤษภาคม 2556)

16. ประเด็นปัญหาของข่าวคือเรื่องใด
 - ก. ชาวบ้านเกิดความหวาดกลัว
 - ข. ชาวบ้านไม่ชอบทำงาน
 - ค. เครื่องสำรองไฟตกน้ำมัน
 - ง. เครื่องสำรองไฟใช้ไม่ได้
17. สาเหตุใดที่ทำให้ชาวบ้านไปขอหวยเลขเด็ดจากเครื่องสำรองไฟ
 - ก. เพราะความเชื่อ
 - ข. เพราะความนับถือ
 - ค. เพราะความอยากลอง
 - ง. เพราะความอยากรู้
18. ข้อใดเป็นการสรุปเรื่องราวจากข่าวได้ดีที่สุด
 - ก. เป็นความเชื่อของแต่ละบุคคลควรใช้เหตุและผลในการพิจารณา
 - ข. การกระทำใดๆก็ตามที่มีคนเชื่อถือน่าจะยอมปฏิบัติตามได้
 - ค. การช่วยเหลือบุคคลอื่นให้พ้นทุกข์จะได้บุญมาก
 - ง. การมีทรัพย์ที่ได้มาโดยไม่คาดคิดทำให้เกิดความสุข

อ่านข่าวเรื่องที่ 6 แล้วตอบคำถามข้อ 19 – 22

วิจัยพบเด็กยุคใหม่ผูกเชือกรองเท้าเป็นซ้ำ

ผลสำรวจจากเว็บไซต์เด็กดีวีคส์ดอทคอมพบเด็กยุคใหม่ผูกเชือกรองเท้าเป็นซ้ำกว่าการเรียนรู้เพื่อใช้งานเทคโนโลยีเรื่องของการเรียนรู้ทักษะต่างๆ ตั้งแต่เด็กเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้เด็กเกิดพัฒนาการซึ่งจะทำให้เด็กใช้ชีวิตในสังคมได้ง่ายขึ้นแต่ปัจจุบัน มีผลสำรวจจากเว็บไซต์

ลิตเต้ลวู้ดส์ คอตคอม แสดงว่ามีเด็กจำนวนน้อยมากที่สามารถผูกเชือกรองเท้าได้เมื่ออายุ 6 ขวบและที่เลวร้ายกว่านั้น เด็กบางคนมีปัญหาในการผูกเชือกรองเท้าในขณะที่อายุ 9-10 ขวบแล้ว โดยบางคนก็โทษว่าเป็นเพราะโรงเรียนให้นักเรียนใส่รองเท้าแบบไม่มีเชือกหรือรองเท้าที่มีสายรัดในขณะที่เมื่อราว 30 ปีก่อนเด็กจะสามารถเรียนรู้การผูกเชือกรองเท้าได้ตั้งแต่วัย 4 ขวบ “ปัจจุบันเด็กเรียนรู้ที่จะใช้เทคโนโลยีได้ก่อนที่จะเรียนรู้การผูกเชือกรองเท้าเสียอีก โดยรองเท้าที่ไม่มีเชือกทำให้เด็กไม่มีความจำเป็นที่ต้องเรียนรู้การผูกเชือก” แกร์กิบเบิล ผู้อำนวยการเว็บไซต์ลิตเต้ลวู้ดส์ คอตคอม กล่าว
(ข้อมูลจากหนังสือโพสท์ทูเดย์ วันที่ 8 พฤษภาคม 2556)

19. ข้อใดเป็นประเด็นปัญหาสำคัญของข่าว
 - ก. เด็กผูกเชือกรองเท้าไม่เป็น
 - ข. เด็กผูกเชือกรองเท้าเป็นช้า
 - ค. เด็กไม่ชอบรองเท้าที่มีเชือกผูก
 - ง. เด็กไม่ยอมผูกเชือกรองเท้า
20. สาเหตุใดที่ทำให้เกิดปัญหาเรื่องการผูกเชือกรองเท้า
 - ก. ผู้ปกครองมีภาระงานมากทำให้ไม่มีเวลา
 - ข. เด็กผูกเชือกรองเท้าไม่สวย
 - ค. ตลาดการค้าเริ่มพัฒนาสินค้าให้มีประสิทธิภาพ
 - ง. ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีต่างๆ ในยุคนี้
21. การกระทำใดเป็นการช่วยแก้ปัญหาจากข่าวได้
 - ก. พ่อแม่หรือผู้ปกครองควรสอนให้เด็กผูกเชือกรองเท้า
 - ข. พ่อแม่หรือผู้ปกครองต้องซื้อรองเท้าที่เด็กชอบ
 - ค. โรงเรียนต้องปรับเปลี่ยนให้นักเรียนซื้อรองเท้าที่ผูกเชือก
 - ง. โรงเรียนควรสอนการผูกเชือกรองเท้าก่อนการสอนเทคโนโลยีใด ๆ
22. จากข่าวข้างต้นใครได้รับผลกระทบมากที่สุด
 - ก. โรงเรียน
 - ข. เด็กๆ
 - ค. ร้านขายรองเท้า
 - ง. ผู้ใหญ่

อ่านข่าวเรื่องที่ 7 แล้วตอบคำถามข้อ 23 – 26

ขยะเต็มชายหาดน้ำทะเลเริ่มมีคราบน้ำมัน ปลาขนาดเล็กเริ่มตายคาฝั่ง

ที่ จ.ชลบุรี มีชาวบ้านที่เข้าไปเล่นน้ำบริเวณชายหาดบางแสนแจ้งว่าในช่วงนี้บริเวณชายหาดบางแสนมีขยะพัดเข้ามาติดบริเวณชายหาดเต็มไปหมด ตลอดแนวชายหาดและยังมีคราบน้ำมันปะปนกับน้ำ และมีปลาเริ่มตายบ้างแล้ว จากการไปตรวจสอบพบว่า บริเวณตลอดแนวชายหาดบางแสนมีขยะ ถุงพลาสติก เศษไม้อยู่บริเวณตลอดแนวชายหาด และน้ำทะเลก็มีคราบน้ำมัน และมีปลาขนาดเล็กเริ่มตายถูกซัดเข้าชายฝั่ง เริ่มเหม็นและจากการสอบถามผู้ประกอบการร้านเตียงผ้าใบ กล่าวว่า ในช่วงนี้ลมทะเลจะพัดเข้าฝั่งส่งผลทำให้คลื่นพัดเอาขยะบริเวณเกาะสีชังซัดเข้าฝั่งทำให้บริเวณชายหาดบางแสนมีขยะ ทำให้คนที่มาเล่นน้ำไม่กล้าลงเล่นทางผู้ประกอบการเตียงผ้าใบ ก็พยายามจะเก็บขยะออกจากชายหาดแต่ขยะก็พัดเข้ามาอย่างต่อเนื่องซึ่งทางเทศบาลเมืองแสนสุขเตรียมนำท่อนไปกั้นขยะ เพื่อไม่ให้ขยะพัดเข้าฝั่งโดยในช่วงเดือนนี้มีวันหยุดราชการติดต่อกันหลายวันจะส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวของบางแสนได้

(ข้อมูลจากหนังสือโพสต์ทูเดย์ วันที่ 13 พฤษภาคม 2556)

23. เกิดปัญหาอะไรกับชายหาดบางแสน

- ก. ไม่มีนักท่องเที่ยว
- ข. เกิดพายุลมแรง
- ค. มีปลาตายเป็นจำนวนมาก
- ง. มีขยะจำนวนมาก

24. ต้นเหตุของปัญหานี้เกิดจากการกระทำของใคร

- ก. มนุษย์
- ข. สิ่งแวดล้อม
- ค. นักท่องเที่ยว
- ง. ชาวประมง

25. สาเหตุที่เกิดขึ้นข้างต้นเนื่องจากผู้กระทำขาดคุณธรรมในเรื่องใด

- ก. ความรับผิดชอบ
- ข. ความกระตือรือร้น
- ค. ความเมตตากรุณา
- ง. ความเอื้ออาทรกัน

26. ใครได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์นี้มากที่สุด

- ก. สัตว์น้ำในทะเล
- ข. ผู้ประกอบการเตียงผ้าใบ
- ค. แม่ค้าตามชายหาด
- ง. ผู้ค้าน้ำมัน

อ่านข่าวเรื่องที่ 8 แล้วตอบคำถามข้อ 27 – 30

จับลูกชายอดีตรองนายกอบต.แอบขนไม้พะยุง

เมื่อเวลา 08.30 น. วันที่ 27 ก.ค. ผู้สื่อข่าว รายงานว่า ที่บริเวณริมฝั่งแม่น้ำโขง บ้านถิ่นดุง หมู่ 10 ต.วัดหลวง อ.โพธิ์ชัยจ.หนองคาย นาวาตรีการ์นต์ มินวงษ์ หัวหน้าสถานีเรือรัตนวาปีรักษากรหวัหน้าหน่วยเรือโพธิ์ชัย.อ.กลวิตร บุนนาคผอ.ส่วนประจำสำนักปฏิบัติการพิเศษ กรมสอบสวนคดีพิเศษ และป่าไม้ร่วมกันจับกุมนายภานุ สุตาภิรมย์ อายุ 32 ปี อยู่บ้านเลขที่ 160 หมู่ 10 ต.วัดหลวง อ.โพธิ์ชัย ลูกชายอดีตรองนายก อบต.วัดหลวง ขณะเตรียมนำไม้พะยุง 9 ท่อนที่กองอยู่ริมฝั่งแม่น้ำโขงลงเรือข้ามไปยังประเทศลาวหลังจากถูกจับได้นายภานุสารภาพว่ายังมีไม้ซ่อนอยู่ที่บ้านและตามพงหญ้าข้างบ้านจึงได้พาเจ้าหน้าที่ไปตรวจยึดได้ไม้พะยุงทั้งหมดรวม 70 ท่อนจากการสอบสวนนายภานุ ให้การรับสารภาพว่ามีชายคนหนึ่งไม่ทราบชื่อมาติดต่อขอฝากไม้พะยุงไว้โดยให้ค่าฝาก 5,000 บาท แต่ก็ยังไม่ได้รับเงินขอให้ชายคนดังกล่าวนำไม้ข้ามแม่น้ำโขงไปก่อนจึงจะได้เงิน โดยตนมีหน้าที่แค่เฝ้าไม้เท่านั้น ทำครั้งนี้เป็นครั้งที่สองเจ้าหน้าที่จึงตรวจยึดไม้ของกลางทั้งหมด ไปยังหน่วยเรือโพธิ์ชัยก่อนดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป

(ข้อมูลจากหนังสือข่าวสด วันที่ 27 กรกฎาคม 2556)

27. ปัญหาที่สำคัญจากข่าวคือข้อใด

- ก. ไม้พะยุงกองอยู่ริมฝั่งแม่น้ำโขง
- ข. ผู้กระทำความผิดยอมรับสารภาพ
- ค. ของกลางที่จับได้มีมาก
- ง. การค้าไม้ที่ผิดกฎหมาย

28. นายภานุ ถูกจับได้ที่ไหน

- ก. ริมฝั่งแม่น้ำโขง
- ข. ข้างบ้าน
- ค. กลางป่า

ง. พงหญ้า

29. คำว่า “ของกลาง” ในที่นี้หมายถึงอะไร

ก. ชายไม่ทราบชื่อ

ข. ไม้พะยุง

ค. แม่น้ำโขง

ง. นายภานุ

30. นักเรียนคิดว่าไม้พะยุงมีความสำคัญอย่างไร

ก. หายากและมีราคาสูง

ข. ต่างประเทศนิยมใช้

ค. หาได้ง่ายในประเทศไทย

ง. นำมาตกแต่งได้ง่าย และสวย

.....

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก สำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร
 หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องราวทั่วไป เรื่อง ฮีฮาน้ำซึ่มทะเลแผ่นปูน หน้า 12 ชม. ได้อย่างไร
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 เวลาเรียน 2 ชั่วโมง
 วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

สาระสำคัญ

การเรียนรู้ข่าวสารทั่วไป ควรมีการศึกษาข้อมูลที่เป็นจริง หรือข้อมูลที่เป็นเท็จให้ละเอียดรอบคอบ โดยผ่านการพิจารณาไตร่ตรอง การร่วมแสดงความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เพื่อจะเลือกเชื่อหรือไม่เชื่อข่าวนั้น ๆ หรือไม่ เพราะเหตุใด ซึ่งจะช่วยให้ทราบถึงประเด็นสำคัญจากข่าว และจะนำไปสู่การสรุปอย่างสมเหตุสมผล

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถระบุประเด็นปัญหาจากข่าวได้
2. นักเรียนสามารถรวบรวมข้อมูลจากข่าวได้
3. นักเรียนสามารถใช้เหตุผลพิจารณาข้อมูลได้
4. นักเรียนสามารถลงความเห็นได้อย่างสมเหตุสมผล

สาระการเรียนรู้

หัวข้อข่าวเรื่องฮีฮาน้ำซึ่มทะเลแผ่นปูน หน้า 12 ชม. ได้อย่างไร

กิจกรรมการเรียนรู้

1.ขั้นการกระตุ้นให้คิด

1.1 ครูคิดแถบประโยคหัวข้อข่าว เรื่อง ฮีฮาน้ำซึ่มทะเลแผ่นปูน หน้า 12 ชม. ได้อย่างไร
 ให้นักเรียนอ่านพร้อมกัน

1.2 ครูตั้งคำถามให้นักเรียนคิดและช่วยกันตอบ ดังนี้

- จากหัวข้อข่าวนักเรียนคิดว่าน่าจะมีอะไรขึ้น
- ข่าวนี้น่าเชื่อถือได้หรือไม่เพราะเหตุใด
- คำใดในหัวข้อข่าวที่สามารถกระตุ้นให้คนอยากอ่านข่าวนี

2. ขั้นการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร

2.1 แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5- 6 คน คละเก่งอ่อน ตัวแทนรับใบความรู้เรื่อง
 ฮีฮาน้ำซึ่มทะเลแผ่นปูน หน้า 12 ชม. ได้อย่างไร

2.2 แต่ละกลุ่มศึกษาเนื้อหาของข่าวจากใบความรู้ร่วมกัน

3. ขั้นการฝึกทักษะกระบวนการคิด

3.1 การระบุประเด็นปัญหา

- นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายหัวข้อข้างต้นดังกล่าว ว่ากล่าวถึงอะไร เกี่ยวข้องกับใครมีความสำคัญต่อเราหรือไม่อย่างไร เกิดปัญหาอะไร เมื่อได้รับทราบข่าวแล้วจะทำอย่างไร

- นักเรียนร่วมกันบันทึกข้อมูล

- ตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอ โดยให้ผู้รับฟังร่วมแสดงความคิดเห็นได้

3.2 การรวบรวมข้อมูล

- ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบ เช่น “ปัญหาที่เกิดขึ้นมีสาเหตุจากอะไรบ้าง” ให้แต่ละกลุ่มอภิปรายแสดงความคิดเห็น

- นักเรียนแต่ละคนรับใบงานที่ 1 และตอบคำถามจากใบงาน

- นักเรียนเข้ากลุ่มเดิมและนำเสนอคำตอบต่อกลุ่ม พร้อมบันทึกคำตอบที่ได้อีกครั้งลงในใบงานที่ 2 ระดมสมอง

3.3 การใช้เหตุผลในการพิจารณาข้อมูล

- แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงาน พร้อมทั้งให้โอกาสกลุ่มอื่นได้แสดงความคิดเห็นต่อกลุ่มที่ออกมารายงาน เพื่อฝึกการใช้เหตุผลร่วมกัน

3.4 การลงความเห็นได้อย่างสมเหตุสมผล

- ครูคิดแถบประโยค “บางคนเริ่มจะนำน้ำไปผสมกับน้ำอาบกันบ้างแล้ว” ให้นักเรียนอ่าน จากนั้นนักเรียนแต่ละคนแสดงความคิดเห็นว่าถ้านักเรียนอยู่ในเหตุการณ์นักเรียนจะทำเช่นนี้หรือไม่ เพราะเหตุใด

4. ขั้นสรุปความคิดเห็นเพื่อนำไปใช้

4.1 นักเรียนร่วมกันสรุปประเด็นของข่าว และสิ่งที่ได้จากการวิเคราะห์ข่าวในครั้ง นี้ นักเรียนสามารถนำความรู้อะไร ไปใช้ได้บ้าง

4.2 ครูคิดข้อความที่เป็นข้อคิด “การเลือกเชื่อหรือไม่เชื่อสิ่งใดก็ตามต้องใช้ วิจารณญาณในการตัดสินใจ” ให้นักเรียนเปรียบเทียบกับข่าวดังกล่าว สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. แถบประโยคหัวข้อข่าว “สื่อฮาน้ำซิมทะเลแผ่นปูน หน้า 12 ชม. ได้อย่างไร”
2. ใบความรู้ข่าว “สื่อฮาน้ำซิมทะเลแผ่นปูน หน้า 12 ชม. ได้อย่างไร”
3. ใบงานที่ 1 ตอบคำถาม

4. ใบบงานที่ 2 ระคมสมอง

การวัดและประเมินผล

ประเด็นการประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
1.ความสามารถในการระบุประเด็นปัญหา 2.ความสามารถในการรวบรวมข้อมูล 3.ความสามารถในการใช้เหตุผลพิจารณา ข้อมูล 4.ความสามารถในการลงความเห็นได้อย่าง สมเหตุสมผล	ตรวจผลงาน	แบบบันทึก คะแนน	ระดับ 2 ขึ้นไป

(ลงชื่อ).....ผู้สอน

เกณฑ์การประเมินการคิด

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
	ระดับ 3	ระดับ 2	ระดับ 1
1.ความสามารถในการระบุประเด็นปัญหา	ระบุปัญหาของข่าวที่กำหนดได้ถูกต้องชัดเจน	ระบุปัญหาของข่าวที่กำหนดได้ครอบคลุมปานกลาง	ระบุปัญหาของข่าวที่กำหนดได้ไม่ชัดเจนไม่ครอบคลุม
2.ความสามารถในการรวบรวมข้อมูล	ระบุสาเหตุของปัญหาได้ถูกต้องและรวบรวมข้อมูลได้เชื่อมโยงกัน	ระบุสาเหตุของปัญหาได้ถูกต้องแต่รวบรวมข้อมูลได้ไม่ชัดเจน	ระบุสาเหตุของปัญหาไม่ถูกต้องและรวบรวมข้อมูลได้ไม่ชัดเจน
3.ความสามารถในการใช้เหตุผลพิจารณาข้อมูล	มีเหตุผลในการเสนอแนวทางที่ถูกต้องชัดเจนและเป็นไปได้	มีเหตุผลในการเสนอแนวทางที่ถูกต้องปานกลางและไม่ชัดเจน	มีเหตุผลในการเสนอแนวทางค่อนข้างน้อยและไม่ชัดเจน
4.ความสามารถในการลงความเห็นได้อย่างสมเหตุสมผล	ใช้แนวทางที่สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างสมเหตุสมผล	ใช้แนวทางที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ปานกลาง	ใช้แนวทางที่ไม่สมเหตุสมผล

เกณฑ์ระดับคุณภาพ

คะแนน 10 – 12 ระดับคุณภาพ 3

คะแนน 6 – 9 ระดับคุณภาพ 2

คะแนน 1 – 5 ระดับคุณภาพ 1

เกณฑ์การตัดสิน ได้ระดับคุณภาพ 2 ขึ้นไปถือว่าผ่าน

ใบความรู้

เรื่องฮีตฮาน้ำซึมทะเลแผ่นปูนหนา 12 ซม. ได้อย่างไร

วันนี้ (28 เม.ย.) ผู้สื่อข่าวได้รับแจ้งจาก นายวิทย์ เือบกมล อายุ 40 ปี ว่าที่ลานตากข้าวภายในวัดวังแดงเหนือ ม.2 ต.วังแดง อ.ท่าเรือ จ.พระนครศรีอยุธยา มีน้ำซึมจากใต้ดินผ่านลานตากข้าวขึ้นมา เป็นที่ข้องใจแก่พระ และชาวบ้านที่พบเห็น ว่าซึมขึ้นมาได้อย่างไรทั้งๆที่การเทปูนคอนกรีตหนาถึง 12 ซม.จึงเดินทางไปตรวจสอบพบว่า ลานตากข้าวขนาดกว้าง 30 เมตร ยาว 14 เมตร เทคอนกรีตปูนหนา 12 ซม. อยู่ติดกับกุฏิพระและหอรบของวัด มีน้ำซึมจากใต้ดินผ่านลานคอนกรีตเป็นวงกว้าง สร้างความประหลาดใจให้กับผู้ที่พบเห็น ทั้งที่พระและชาวบ้านได้ช่วยกันกวาดน้ำออกจากลานนี้อยู่เป็นประจำนายวิทย์เปิดเผยว่าเป็นเรื่องแปลกมากที่มีน้ำซึมขึ้นมาได้อย่างไร เพราะปูนคอนกรีตที่เทเป็นลานตากข้าวหนามาก น้ำได้ซึมขึ้นมาได้ประมาณ 2 อาทิตย์ที่ผ่านมา ตรวจสอบดูรอบๆไม่พบว่ามีท่อน้ำประปาแตกแต่อย่างใด จุดที่น้ำซึมไม่มีการวางท่อประปา บริเวณนี้เคยเป็นแอ่งแล้วมีการถมดินสูงถึง 80 ซม. ก่อนจะเทปูนทับ ยี่งนานวันชาวบ้านยิ่งลือกันไปต่างๆนาๆ บางคนเริ่มจะนำน้ำไปผสมกับน้ำอาบกันบ้างแล้ว อยากให้มีการพิสูจน์ให้ชัดว่าน้ำซึมขึ้นมาได้อย่างไร พระธงชัย ปุณฺณกโม อายุ 28 ปี พระลูกวัด กล่าวว่าได้ออกมากวาดน้ำที่ซึมขึ้นมาเป็นประจำเพราะลานตากข้าว ระยะเวลาหลังมีเด็กมาออกกำลังอยู่เป็นประจำ และมีน้ำจะซึมขึ้นมาช่วงเย็นจนถึงเช้าจะไหลนองเกือบครึ่งลานตากข้าวต้องกวาดทุกวันไม่รู้ซึมขึ้นมาได้อย่างไร มีคนบอกว่าก่อนที่จะทำลานตากข้าวมีการขุดเจาะบ่อบาดาลแบบโยกลีกลงไปในดิน กว่ 15 เมตรแล้วมีการถมดินทับ ไวนานแล้วน้ำไม่น่าจะไหลซึมขึ้นมาได้ จนถึงเวลานี้เด็กๆไม่กล้ามาเล่นออกกำลังกาย อยากเตือนประชาชนอย่าไปเชื่อตามที่ผู้พูดว่าเป็นน้ำศักดิ์สิทธิ์ ต้องรอให้มีการพิสูจน์ให้ชัดเจน

(ข้อมูลจากเดลินิวส์ ฉบับวันที่ 28 เมษายน 2556)

ใบงานที่ 1 ตอบคำถาม

ชื่อ.....ชั้น.....

คำชี้แจงให้นักเรียนตอบคำถามจากการอ่านข่าว“ฮือฮาน้ำซึมทะเลแผ่นดินป่วน หน้า 12 ชม. ได้อย่างไร”

1. เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นที่ใด

2. ปัญหาที่เกิดขึ้นมีสาเหตุมาจากอะไร

3. สถานที่เกิดเหตุใช้ทำประโยชน์ใดได้บ้าง

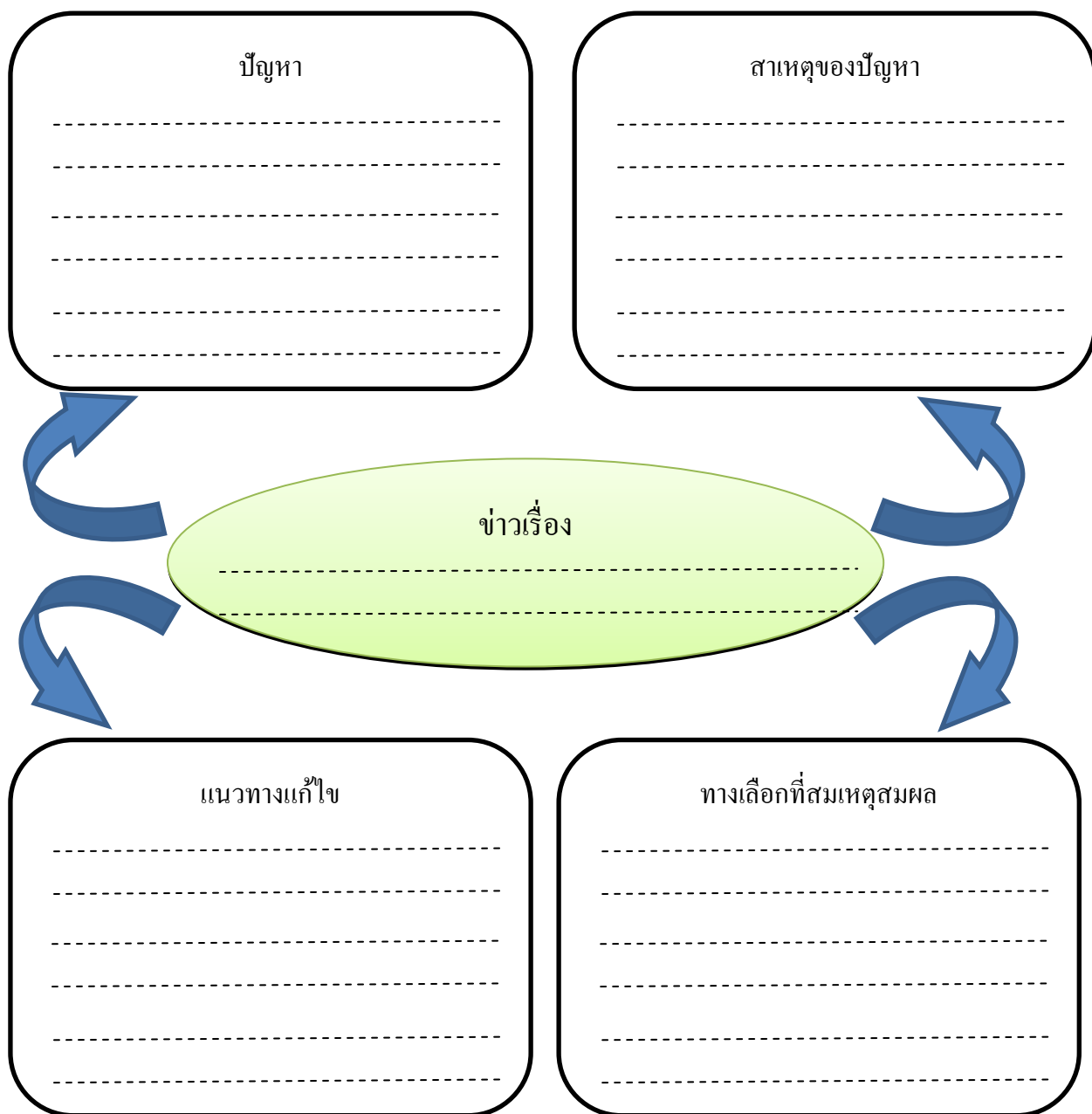
4. สิ่งใดที่น่าเชื่อถือ และสิ่งใดไม่น่าเชื่อถือ

5. ผู้เสนอข่าวแสดงความคิดเห็นอย่างไรต่อข่าวนี้

ใบงานที่ 2 ระดมสมอง

กลุ่ม.....

คำชี้แจง นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก สำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร
 หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ใส่ใจสุขภาพ เรื่องที่ 2 เตือน! นิด โบท็อกซ์อันตรายถึงตาย
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 เวลาเรียน 2 ชั่วโมง
 วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

สาระสำคัญ

การเรียนรู้ข่าวสารด้านสุขภาพควรมีการศึกษาข้อมูลข่าวสารให้ละเอียดรอบคอบ พิจารณาไตร่ตรองด้วยเหตุผล การร่วมแสดงความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น จะช่วยให้ทราบถึงประเด็นสำคัญจากข่าวเพื่อนำไปสู่การสรุปอย่างสมเหตุสมผลช่วยให้ผู้อ่านมีความรู้ สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถระบุประเด็นปัญหาจากข่าวได้
2. นักเรียนสามารถรวบรวมข้อมูลจากข่าวได้
3. นักเรียนสามารถใช้เหตุผลพิจารณาข้อมูลได้
4. นักเรียนสามารถลงความเห็นได้อย่างสมเหตุสมผล

สาระการเรียนรู้

หัวข้อข่าวเรื่องเตือน! นิด โบท็อกซ์อันตรายถึงตาย

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ขั้นการกระตุ้นให้คิด

1.1 ครูคิดแถบประโยคหัวข้อข่าว เรื่อง“ เตือน! นิด โบท็อกซ์อันตรายถึงตาย” ให้นักเรียนอ่านพร้อมกัน

1.2 ครูตั้งคำถามให้นักเรียนคิดและช่วยกันตอบ

- จากหัวข้อข่าวน่าจะเกิดอะไรขึ้นและเกี่ยวข้องกับใคร
- นักเรียนรู้หรือไม่ว่าโบต็อกซ์คืออะไร ลองคาดเดาน่าจะเป็นอะไรได้บ้าง
- นักเรียนคิดว่าเกิดเหตุการณ์นี้แล้วหรือยังเพราะเหตุใด

1.3 ครูให้นักเรียนเปรียบเทียบภาพคนก่อนและหลังการฉีดโบต็อกซ์ แล้วสนทนาร่วมกัน

ดังนี้

- นักเรียนคิดอย่างไร ชอบหรือไม่เพราะเหตุใด
- นักเรียนคิดว่าในอนาคตโบหน้ายังคงสวยเช่นนี้หรือไม่

2. ขั้นการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร

2.1 ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับประเภทของข่าว มีข่าวอะไรบ้าง เช่น ข่าวทั่วไป ข่าวสุขภาพ ข่าวการศึกษา ข่าวกีฬา ข่าวบันเทิง ข่าวต่างประเทศ ฯ

2.2 จากหัวข้อข่าว “เตือน! นิดโบที่อกซ์อันตรายถึงตาย” ให้นักเรียนร่วมแสดงความคิดเห็นว่าน่าจะเป็นข่าวประเภทใด พร้อมบอกเหตุผล

2.3 แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 – 5 คน โดยคณะ เก่งอ่อนตัวแทนรับใบความรู้ เรื่อง “เตือน! นิดโบที่อกซ์อันตรายถึงตาย”

2.4 แต่ละกลุ่มศึกษาเนื้อหาของข่าวจากใบความรู้ร่วมกัน

3. ขั้นการฝึกทักษะกระบวนการคิด

3.1 การระบุประเด็นปัญหา

- ครูแจกกระดาษเทาขาวกลุ่มละ 1 แผ่นสีเมจิก 1 กล่อง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มระดมความคิดเพื่อช่วยกันเขียนประเด็นปัญหาของข่าวที่เกิดขึ้น โดยทำเป็นแผนภาพความคิดที่นักเรียนออกแบบกันเอง

- แต่ละกลุ่มออกมานำเสนอ พร้อมทั้งให้กลุ่มที่เป็นผู้ฟังประเมินผลการนำเสนอของเพื่อน

- นักเรียนร่วมสรุปและแสดงความคิดเห็นว่าปัญหาสำคัญของข่าวนี้อะไร เกี่ยวข้องกับนักเรียนหรือไม่อย่างไร

3.2 การรวบรวมข้อมูล

- ครูตั้งคำถามให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นร่วมกัน เช่น เพราะเหตุใดจึงมีการนิดโบที่อกซ์ การนิดโบที่อกซ์มีผลดีหรือผลเสียอย่างไร

- นักเรียนแต่ละกลุ่มรับใบงานที่ 1 (ร่วมหาข้อมูล) เพื่อร่วมกันหาข้อมูลจากข่าวตามหัวข้อที่กำหนด

- แต่ละกลุ่มนำเสนอผลงาน

3.3 การใช้เหตุผลในการพิจารณาข้อมูล

ครูทำฉลากคำถาม จากนั้นให้แต่ละกลุ่มจับฉลากคำถาม แล้วร่วมกันหาเหตุผลในการตอบคำถาม และนำเสนอเป็นกลุ่ม ดังนี้

- สาเหตุใดจึงมีการนำเสนอข่าว “เรื่องเตือน! นิดโบที่อกซ์อันตรายถึงตาย”

- นักเรียนคิดว่ามีผู้เสียชีวิตหรือไม่ เพราะเหตุใด

- นักเรียนจินตนาการวาดภาพสุดท้ายหลังจากการนิดโบที่อกซ์

- อะไรเป็นสาเหตุที่มีการนิดโบที่อกซ์ตามห้องเช่าหรือคอนโด

3.4 การลงความเห็นได้อย่างสมเหตุสมผล

- นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น ในหัวข้อ นักเรียนคิดว่าอนาคตจะ
คิด โบท็อกซ์หรือไม่ เพราะเหตุใด

4. ขั้นสรุปความคิดเห็นเพื่อการนำไปใช้

4.1 นักเรียนร่วมกันอภิปรายเพื่อบอกข้อคิดที่ได้จากข่าวนี้

4.2 ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับการดูแลตนเองอย่างไรเพื่อไม่ต้องพึ่งพาหมอ
ตามข่าวที่นักเรียนอ่าน จากนั้นนักเรียนทำใบงานที่2 (การสรุปความรู้)

4.3 สุ่มนักเรียนนำเสนอผลงาน

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. รูปภาพคนก่อนและหลังการฉีดโบท็อกซ์
2. ใบความรู้ข่าว “เตือน!ฉีดโบท็อกซ์อันตรายถึงตาย”
3. ใบงานที่1 ร่วมหาข้อมูล
4. ใบงานที่2 การสรุปความรู้
5. ฉลากคำถาม
6. กระดาษเทาขาว
7. สีเมจิก

การวัดและประเมินผล

ประเด็นการประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
1.ความสามารถในการระบุประเด็นปัญหา 2.ความสามารถในการรวบรวมข้อมูล 3.ความสามารถในการใช้เหตุผลพิจารณา ข้อมูล 4.ความสามารถในการลงความเห็นได้อย่าง สมเหตุสมผล	ตรวจผลงาน	แบบบันทึก คะแนน	ระดับ 2 ขึ้นไป

(ลงชื่อ).....ผู้สอน

เกณฑ์การประเมินการคิด

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
	ระดับ 3	ระดับ 2	ระดับ 1
1.ความสามารถในการระบุประเด็นปัญหา	ระบุปัญหาของข่าวที่กำหนดได้ถูกต้องชัดเจน	ระบุปัญหาของข่าวที่กำหนดได้ครอบคลุมปานกลาง	ระบุปัญหาของข่าวที่กำหนดได้ไม่ชัดเจนไม่ครอบคลุม
2.ความสามารถในการรวบรวมข้อมูล	ระบุสาเหตุของปัญหาได้ถูกต้องและรวบรวมข้อมูลได้เชื่อมโยงกัน	ระบุสาเหตุของปัญหาได้ถูกต้องแต่รวบรวมข้อมูลได้ไม่ชัดเจน	ระบุสาเหตุของปัญหาไม่ถูกต้องและรวบรวมข้อมูลได้ไม่ชัดเจน
3.ความสามารถในการใช้เหตุผลพิจารณาข้อมูล	มีเหตุผลในการเสนอแนวทางที่ถูกต้องชัดเจนและเป็นไปได้	มีเหตุผลในการเสนอแนวทางที่ถูกต้องปานกลางและไม่ชัดเจน	มีเหตุผลในการเสนอแนวทางค่อนข้างน้อยและไม่ชัดเจน
4.ความสามารถในการลงความเห็นได้อย่างสมเหตุสมผล	ใช้แนวทางที่สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างสมเหตุสมผล	ใช้แนวทางที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ปานกลาง	ใช้แนวทางที่ไม่สมเหตุสมผล

เกณฑ์ระดับคุณภาพ

คะแนน 10 – 12 ระดับคุณภาพ 3

คะแนน 6 – 9 ระดับคุณภาพ 2

คะแนน 1 – 5 ระดับคุณภาพ 1

เกณฑ์การตัดสิน ได้ระดับคุณภาพ 2 ขึ้นไปถือว่าผ่าน

ใบความรู้

เรื่องที่ 2 เตือน! นิดโบที่ออกซ์อันตรายถึงตาย

แพทย์ย้ำ นิดโบที่ออกซ์อันตรายถึงตาย หากนิดกับแพทย์เตือนแนะเลือกสถานที่สะอาดมี
เครื่องช่วยชีวิตเบื้องต้น เตือน 4 กลุ่มเสี่ยงแพ้ง่าย

13 พ.ค.56 นพ.จินดา โรจนเมธินทร์ รักษาการแทนผู้อำนวยการสถาบันโรคผิวหนัง กล่าวถึงการนิดโบที่ออกซ์ ว่าการนิดโบที่ออกซ์คือ การนิดสารเพื่อเติมเต็มส่วนที่ผู้ฉีดต้องการให้กลับมาเต่งตึงเช่น บริเวณหน้าผาก หางตา ข้างปาก คาง เป็นต้นเนื่องจากเป็นบริเวณที่มักจะพบรอยเหี่ยวย่นง่ายกว่าอวัยวะส่วนอื่นๆ ของร่างกายอย่างไรก็ตามปัจจุบันกระแสความนิยมการใช้โบที่ออกซ์เพื่อความงามก็ยังคงเป็นกระแสที่ได้รับความนิยมอย่างต่อเนื่อง โดยจะเห็นได้จากจำนวนผู้เข้ามารับบริการที่สถาบันโรคผิวหนังจากปกติที่จะมีผู้มารับบริการเฉลี่ยเดือนละ 10 คน กลับเพิ่มขึ้นถึงเดือนละ 100 คนซึ่งจะมากขึ้นเรื่อยๆ ทั้งนี้อายุเฉลี่ยของผู้ใช้บริการยังมีอายุเฉลี่ยที่ต่ำลงเรื่อยๆ อยู่ที่อายุ 19-20 ปี นพ.จินดา กล่าวต่อว่า สำหรับวิธีการเลือกนิดโบที่ออกซ์ต้องเลือกจากหลายปัจจัย ได้แก่ 1.การเลือกแพทย์ที่ฉีดต้องเลือกแพทย์ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทางและเลือกแพทย์ที่เชื่อถือได้เท่านั้น 2.สถานที่ที่จะใช้ฉีดโบที่ออกซ์ต้องสะอาด ปลอดภัย และมีเครื่องช่วยชีวิตเบื้องต้น เช่น เครื่องช่วยหายใจ ที่ปฐมพยาบาลเบื้องต้น นอกจากนี้หากต้องการที่จะนิดโบที่ออกซ์ก็ไม่ควรไปนิดเองตามห้องเช่าหรือคอนโดเนื่องจากจะมีความเสี่ยงหากเกิดกรณีฉุกเฉินจะไม่สามารถช่วยเหลือได้ทันจนอาจส่งผลให้ถึงขั้นเสียชีวิตได้ทั้งนี้แม้แต่สารที่ใช้ในการนิดก็ต้องเป็นสารที่ได้รับการรับรองจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา(อย.) เนื่องจากหากเกิดข้อผิดพลาดในการนิดจะไม่สามารถแก้ไขได้เนื่องจากยาที่ได้มาตรฐานมักจะทำยาที่แก้ไขหากเกิดกรณีผิดพลาดควบคุมมาด้วย อย่างไรก็ตามการนิดโบที่ออกซ์เป็นเรื่องธรรมดาที่มักจะพบอาการแทรกซ้อนดังนั้นกลุ่มคนที่ไม่ควรนิดโบที่ออกซ์เนื่องจากจะแพ้ง่ายและอาจเกิดอันตรายมากกว่ากลุ่มอื่นซึ่งสามารถจำแนกได้เป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ 1.กลุ่มหญิงตั้งครรภ์ 2.กลุ่มคนที่มีประวัติแพ้ง่าย 3.กลุ่มคนที่มีปัญหาเลือดออกแล้วหยุดยาก และ 4. กลุ่มที่มีอาการเนื้อเยื่อหรือกล้ามเนื้ออ่อนแรง

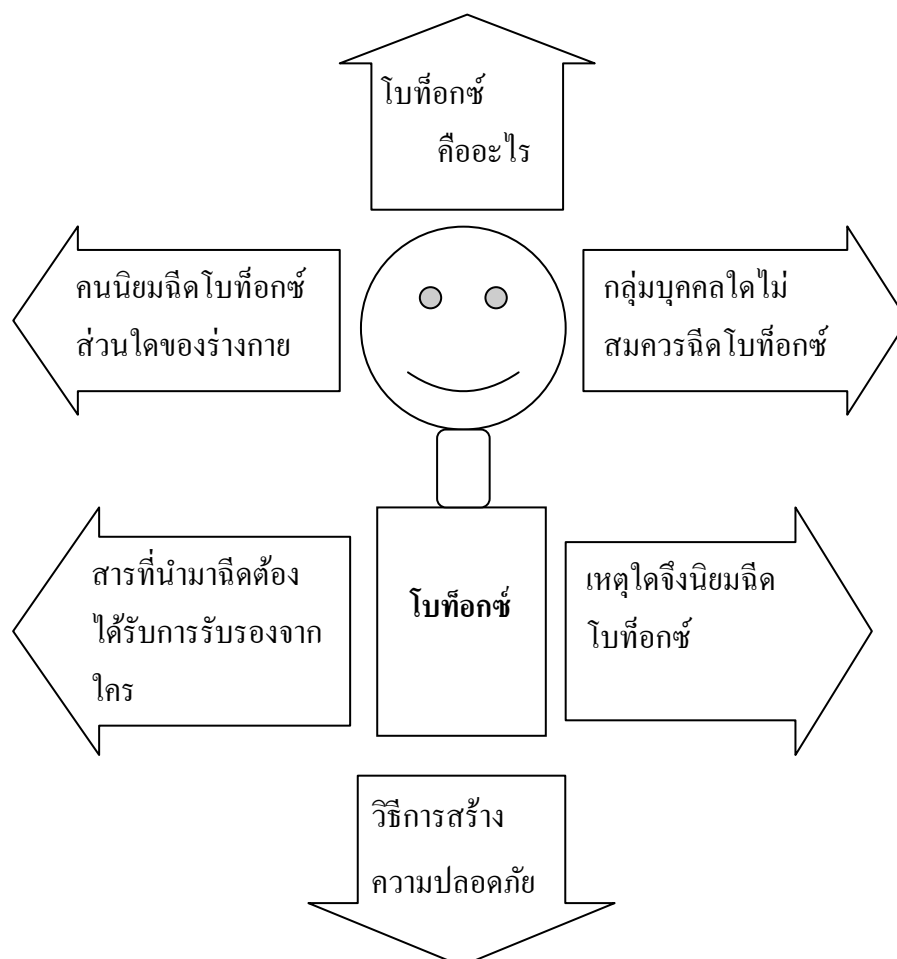
รักษาการแทนผู้อำนวยการสถาบันโรคผิวหนัง กล่าวต่ออีกว่าอย่างไรก็ตามก่อนที่จะทำการนิดทุกครั้งผู้ที่ทำการนิดควรมีการสอบถามถึงชื่อและชนิดของยาที่จะใช้ฉีดก่อนเนื่องจากหากเกิดข้อผิดพลาดมาจะได้รู้ว่ายาที่ใช้ฉีดเป็นยาชนิดไหนและประเภทใดเพราะเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินจะได้หาทางแก้ไขได้ทันนอกจากนี้ก่อนที่จะไปรับบริการนิดก็ควรที่จะศึกษาข้อมูลของแพทย์และสถานที่ที่จะไปฉีดรวมถึงควรมีการหาข้อมูลจากหลายๆแห่งก่อนตัดสินใจฉีด

(ข้อมูลจากหนังสือ คม ชัด ลึก วันที่ 14 พฤษภาคม 2556)

ใบงานที่ 1 ร่วมหาข้อมูล

กลุ่ม.....

คำชี้แจง นักเรียนร่วมกันหาข้อมูลตามหัวข้อที่กำหนดให้

ใบงานที่ 2 การสรุปความรู้

ชื่อ.....ชั้น.....

โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก สำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร

คำชี้แจงนักเรียนบอกข้อคิดที่ได้จากข่าวพร้อมทั้งมีวิธีการดูแลตนเองอย่างไร

ข้อคิดที่ได้จากข่าว

.....

.....

.....

.....

.....

.....

วิธีการดูแลตนเอง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3

โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก สำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร
 หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ทราบเรื่องแปลกเรื่องที่ 3 อี้อาตะพาบสีทอง ชาวบ้านแห่บูชาขอโชคลาภ
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 เวลาเรียน 2 ชั่วโมง
 วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

สาระสำคัญ

การอ่านข่าวหรือการเรียนรู้เรื่องราวใด ๆ ต้องอาศัยการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยต้องคิดไตร่ตรอง ใช้เหตุผลพิจารณาให้ละเอียดรอบคอบบนฐานของข้อมูลที่ต้องการ เพื่อจะนำไปสู่การตัดสินใจเลือกที่จะเชื่อหรือไม่เชื่ออย่างสมเหตุสมผล ตามประเด็นปัญหาของข่าว และนักเรียนสามารถนำข้อคิดจากการอ่านข่าวไปใช้ให้เกิดประโยชน์

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถระบุประเด็นปัญหาจากข่าวได้
2. นักเรียนสามารถรวบรวมข้อมูลจากข่าวได้
3. นักเรียนสามารถใช้เหตุผลพิจารณาข้อมูลได้
4. นักเรียนสามารถลงความเห็นได้อย่างสมเหตุสมผล

สาระการเรียนรู้

หัวข้อข่าวเรื่องอี้อาตะพาบสีทอง ชาวบ้านแห่บูชาขอโชคลาภ

กิจกรรมการเรียนรู้

1.ขั้นการกระตุ้นให้คิด

- 1.1 ให้นักเรียนดูภาพตะพานน้ำที่เป็นสีทอง นักเรียนสนทนาร่วมกัน ดังนี้
 - นักเรียนคิดอย่างไรเมื่อเห็นภาพนี้
 - นักเรียนคิดว่าเหตุใดตะพานน้ำจึงมีสีที่ผิดไปจากธรรมชาติ

- 1.2 ครูคิดแถบประโยคหัวข้อข่าวอี้อาตะพาบสีทอง ชาวบ้านแห่บูชาขอโชคลาภให้นักเรียนอ่านพร้อมกัน

- 1.3 ครูตั้งคำถามให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น

- ข่าวนี้เกิดขึ้นจริงหรือไม่เพราะเหตุใด
- นักเรียนคิดว่าคนทั่วไปน่าจะชอบหรือไม่ชอบอ่านข่าวประเภทนี้พร้อมบอก

เหตุผล

2. ขั้นการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร

2.1 จากหัวข้อข่าวดังกล่าวให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นว่าเป็นข่าวประเภทใด น่าจะเกี่ยวข้องกับใคร และเกิดอะไรขึ้น

2.2 นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 3–4 คนโดยคละเก่งอ่อน นักเรียนรับใบความรู้ เรื่อง “สื่อฮาดะพาบสีทอง ชาวบ้านแห่บูชาขอโชคลาภ” และศึกษาข่าวร่วมกัน

3. ขั้นการฝึกทักษะกระบวนการคิด

3.1 การระบุประเด็นปัญหา

- นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์ประเด็นสำคัญของข่าวร่วมกันในกลุ่มของตนเอง โดยครูให้นักเรียนฝึกคิดจากคำถาม เช่น ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร และทำไม

-นักเรียนร่วมกันบันทึกข้อมูล

- ตัวแทนกลุ่มนำเสนอ

3.2 การรวบรวมข้อมูล

- นักเรียนแต่ละคน รับใบงานที่ 1 (ตอบคำถาม)และหาคำตอบจากใบงาน
- ให้นักเรียนเข้ากลุ่มเดิมพร้อมกับนำเสนอคำตอบของแต่ละคนร่วมกันในกลุ่มเพื่อนำข้อมูลที่ได้บันทึกลงในใบงานที่ 2 (รวมพลังความคิด)

3.3 การใช้เหตุผลในการพิจารณาข้อมูล

- ตัวแทนนักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลการทำใบงาน โดยให้กลุ่มที่ฟังเป็นผู้วิจารณ์ ชักถามและประเมินให้คะแนน

3.4 การลงความเห็นได้อย่างสมเหตุสมผล

- ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นว่าเจ้าของตงพาบน้ำจะได้รับการโชคหรือไม่ เพราะเหตุใด

- ครูสมมติให้นักเรียนทุกคนไปอยู่ในเหตุการณ์ดังกล่าวนักเรียนจะทำอย่างไร

4. ขั้นสรุปความคิดเห็นเพื่อนำไปใช้

4.1 ครูใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียนคิด ดังนี้ นักเรียนเคยได้ยินประโยคที่ว่าควรใช้วิจารณญาณในการรับชม หรือไม่ ที่ไหน(โทรทัศน์) และเพราะเหตุใดจึงต้องบอกกับผู้ชมรายการเช่นนั้น นักเรียนแสดงความคิดเห็นร่วมกัน

4.2 ให้นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้ นักเรียนได้ข้อคิดอะไร สามารถนำความรู้ไปใช้ได้อย่างไร

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. ใบความรู้ข่าว “ฮือฮาตะพานสีทอง ชาวบ้านแห่บูชาขอโชคลาภ”
2. ใบงาน 1 ตอบคำถาม
3. ใบงาน 2 รวบรวมพลังความคิด
4. รูปภาพ

การวัดและประเมินผล

ประเด็นการประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
1.ความสามารถในการระบุประเด็นปัญหา	ตรวจผลงาน	แบบบันทึกคะแนน	ระดับ 2 ขึ้นไป
2.ความสามารถในการรวบรวมข้อมูล			
3.ความสามารถในการใช้เหตุผลพิจารณาข้อมูล			
4.ความสามารถในการลงความเห็นได้อย่างสมเหตุสมผล			

(ลงชื่อ).....ผู้สอน

เกณฑ์การประเมินการคิด

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
	ระดับ 3	ระดับ 2	ระดับ 1
1.ความสามารถในการระบุประเด็นปัญหา	ระบุปัญหาของข่าวที่กำหนดได้ถูกต้องชัดเจน	ระบุปัญหาของข่าวที่กำหนดได้ครอบคลุมปานกลาง	ระบุปัญหาของข่าวที่กำหนดได้ไม่ชัดเจนไม่ครอบคลุม
2.ความสามารถในการรวบรวมข้อมูล	ระบุสาเหตุของปัญหาได้ถูกต้องและรวบรวมข้อมูลได้เชื่อมโยงกัน	ระบุสาเหตุของปัญหาได้ถูกต้องแต่รวบรวมข้อมูลได้ไม่ชัดเจน	ระบุสาเหตุของปัญหาไม่ถูกต้องและรวบรวมข้อมูลได้ไม่ชัดเจน
3.ความสามารถในการใช้เหตุผลพิจารณาข้อมูล	มีเหตุผลในการเสนอแนวทางที่ถูกต้องชัดเจนและเป็นไปได้	มีเหตุผลในการเสนอแนวทางที่ถูกต้องปานกลางและไม่ชัดเจน	มีเหตุผลในการเสนอแนวทางค่อนข้างน้อยและไม่ชัดเจน
4.ความสามารถในการลงความเห็นได้อย่างสมเหตุสมผล	ใช้แนวทางที่สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างสมเหตุสมผล	ใช้แนวทางที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ปานกลาง	ใช้แนวทางที่ไม่สมเหตุสมผล

เกณฑ์ระดับคุณภาพ

คะแนน 10 – 12 ระดับคุณภาพ 3

คะแนน 6 – 9 ระดับคุณภาพ 2

คะแนน 1 – 5 ระดับคุณภาพ 1

เกณฑ์การตัดสิน ได้ระดับคุณภาพ 2 ขึ้นไปถือว่าผ่าน

ภาพตะพานน้ำสีทอง

ใบความรู้

เรื่องที่ 3 อื้อสาตะพาทสีทอง ชาวบ้านแห่บูชาขอโชคลาภ

ชาวบ้าน ต.ลาดสวาย จ.ปทุมธานี อื้อสาพบตะพาทสีทอง แห่กราบไหว้บูชา เชื่อเป็นเรื่องมงคล พร้อมลอบคลำ หวังเลข โผล่ เอาไปเสี่ยงโชค เจ้าของรับมีคนมาขอซื้อ แต่ไม่ขาย...

วันที่ 14 พ.ค.56 ผู้สื่อข่าวได้รับแจ้งจากชาวบ้าน ตำบลลาดสวาย ว่ามีคนพบตะพาทน้ำสีทองติดขึ้นมาขณะยกขอหาปลา ที่บ้านเลขที่ 12/4 ม.1 ต.ลาดสวาย อ.ธัญบุรี จ.ปทุมธานี ซึ่งชาวบ้านเชื่อว่าเป็นเรื่องมงคล จนมีคนแห่ไปขอชมและจุดธูปขอโชคลาภกันเป็นจำนวนมาก หลังทราบเรื่องจึงเดินทางไปตรวจสอบ เมื่อไปถึงพบกลุ่มชาวบ้านนับสิบคนกำลังจับกลุ่มวิพากษ์วิจารณ์ และมุงดูตะพาทน้ำสีทองที่เจ้าของใส่ไว้ในกะละมังพลาสติก นอกจากนี้ยังมีการจุดธูปขอโชคขอลาภกันอยู่ตลอดเวลา

นางลำภู ราชบุญศึก อายุ 53 ปี เจ้าของบ้านและเจ้าของตะพาทน้ำสีทอง กล่าวว่า เมื่อวานนี้ลูกชายของตนเองได้ทำการยกขอที่ติดตั้งไว้ริมคลองห้าซึ่งอยู่ข้างๆบ้าน โดยเมื่อลูกชายยกขอขึ้นมาแล้วก็พบว่ามีปลาอยู่ในขอจำนวนหนึ่ง และสังเกตเห็นสิ่งหนึ่งมีสีเหลืองๆแบนๆ ตอนแรกลูกชายคิดว่าใบไม้แห้งที่ร่วงลงไปในคลองแล้วติดขอขึ้นมาแต่พอมองดูสักครู่สิ่งที่เป็สีทองๆนั้นก็ขยับตัวและเคลื่อนไหวจึงได้ตะโกนเรียกตนมาดูและพบว่าเป็ตะพาทน้ำตัวเล็กๆแต่มีสีผิดไปจากตะพาทน้ำทั่วไป เนื่องจากมีสีเหลืองทองทั้งตัว จึงคิดว่าน่าจะเป็นสิ่งมงคลที่มาให้โชคให้ลาภกับครอบครัวของตน จึงนำไปเสี่ยงไว้ในบ้านและเมื่อชาวบ้านทราบเรื่องก็มีการพูดต่อกัน ไปจนมีคนแห่มาดูกันเป็นจำนวนมาก ซึ่งก็มีคนมาขอซื้อตะพาทน้ำตัวนี้ด้วยแต่ไม่ขาย เพราะเชื่อว่าจะให้ลาภกับตน

ผู้สื่อข่าวรายงานว่า ชาวบ้านที่เดินทางมาดูตะพาทน้ำสีทองต่างพากันเพ่งมองไปตามตัวและบางคนลอบคลำขจัดดูเพื่อหาตัวเลข โดยหลายคนบอกว่าเห็นตัวเลขแล้วแต่ก็ไม่ยอมบอกกันว่าเลขที่เห็นนั้นเป็นเลขอะไร โดยให้เหตุผลว่าดวงใครดวงมัน ตาใครตามัน และกลัวเลขเคลื่อน

(ข้อมูลจากหนังสือ ไทยรัฐ วันที่ 14 พฤษภาคม 2556)

ใบงานที่ 1 ตอบคำถาม

ชื่อ.....ชั้น.....

คำชี้แจงให้นักเรียนแต่ละกลุ่มตอบคำถามต่อไปนี้

1. เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นที่ใด

2. สิ่งใดที่ทำให้ชาวบ้านเชื่อถือเป็นสิริมงคล

3. ใครเป็นผู้ไปตรวจสอบข่าว

4. จากข่าวเรื่องใดไม่น่าเชื่อถือ

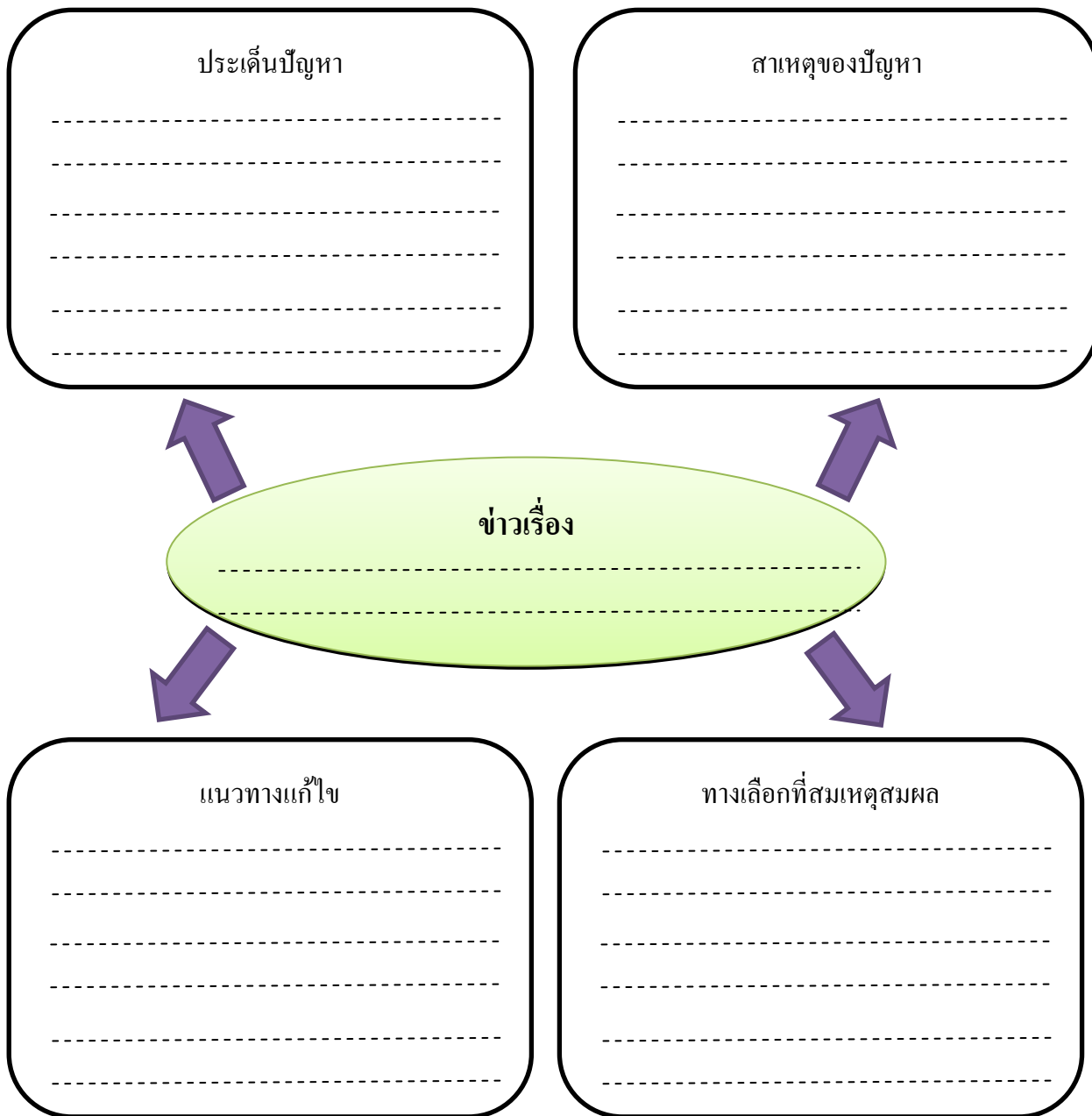
5. ชาวบ้านมีความเชื่อในเรื่องใดบ้าง

8. นักเรียนคิดว่าเพราะเหตุใดสะพานน้ำจึงเป็นสิทอง

ใบงานที่ 2 รวมพลังความคิด

กลุ่ม.....

คำชี้แจง นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4

โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก สำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร
 หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 แทรกเรื่องราว เรื่องที่ 4 รวดดินแมวของเบาลักทรัพย์บ้านหุ
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 เวลาเรียน 2 ชั่วโมง
 วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

สาระสำคัญ

การเรียนรู้ข่าวอาชญากรรม ควรมีการศึกษาข้อมูลให้ละเอียดรอบคอบ โดยผ่านการพิจารณาไตร่ตรองด้วยเหตุผล การร่วมแสดงความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เพื่อจับประเด็นสำคัญของข่าว นำไปสู่การลงความเห็นอย่างสมเหตุสมผล จะช่วยให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน สามารถนำข้อคิดไปปรับใช้ เพื่อรู้เท่าทันเหตุการณ์ และสามารถถ่ายทอดความรู้ให้ผู้อื่นเข้าใจได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถระบุประเด็นปัญหาจากข่าวได้
2. นักเรียนสามารถรวบรวมข้อมูลจากข่าวได้
3. นักเรียนสามารถใช้เหตุผลพิจารณาข้อมูลได้
4. นักเรียนสามารถลงความเห็นได้อย่างสมเหตุสมผล

สาระการเรียนรู้

หัวข้อข่าวเรื่องรวดดินแมวของเบาลักทรัพย์บ้านหุ

กิจกรรมการเรียนรู้

1.ขั้นการกระตุ้นให้คิด

1.1 ให้นักเรียนดูภาพคนร้ายทีละส่วน แล้วให้นักเรียนคาดเดาว่าเป็นใครเป็นคนดีหรือไม่ ถ้านักเรียนพบเห็นจะปฏิบัติอย่างไร

1.2 ครูให้นักเรียนอ่านหัวข้อข่าวพร้อมกัน“รวดดินแมวของเบาลักทรัพย์บ้านหุ” แล้วร่วมสนทนากับนักเรียนถึงหัวข้อข่าว

- จากหัวข้อข่าวทำให้เกิดอะไรขึ้น
- ข่าวนี้เป็นข่าวประเภทใด
- คำว่าดินแมวหมายความว่าอย่างไร

2. ขั้นการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร

2.1 นักเรียนสนทนาช่องทางการรับรู้ข่าวสารจากสื่อ เช่น หนังสือพิมพ์ วารสาร โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต

2.2 แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4–5 คน ตัวแทนรับใบความรู้และศึกษาข่าวร่วมกัน

3. ขั้นการฝึกทักษะกระบวนการคิด

3.1 การระบุประเด็นปัญหา

- นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาประเด็นปัญหาของข่าว และร่วมกันอภิปรายถึงเนื้อหาของข่าว มีใครเกี่ยวข้องบ้าง เกิดอะไรขึ้น ที่ไหน อย่างไร และเกี่ยวข้องกับนักเรียนหรือไม่ อย่างไร

- นักเรียนแต่ละคนรับใบงานที่ 1 (ตอบคำถาม) พร้อมบันทึกคำตอบ

- ให้นักเรียนเข้ากลุ่มเดิม นำคำตอบที่ได้นำเสนอต่อกลุ่ม สมาชิกอภิปรายแสดงความคิดเห็น แล้วร่วมกันดำเนินการเขียนข้อมูลที่ได้ลงในกระดาษเทาขาว

- นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงาน ให้สมาชิกกลุ่มอื่นประเมินผลงานของกลุ่มที่ออกรายงาน

3.2 การรวบรวมข้อมูล

- ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบ เช่น “ปัญหาที่เกิดขึ้นมีสาเหตุจากอะไรบ้าง” ให้แต่ละกลุ่มร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็น

- แต่ละกลุ่มรับใบงานที่ 2 (ระดมสมอง) พร้อมบันทึกข้อมูล

3.3 การใช้เหตุผลในการพิจารณาข้อมูล

- ตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอผลงานที่ร่วมกันคิด โดยให้นักเรียนกลุ่มอื่นแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม เช่น แนวทางในการตอบถูกต้องหรือไม่เพราะเหตุใด

3.4 การลงความเห็นได้อย่างสมเหตุสมผล

- นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นถึงผลของการกระทำของคนร้าย พร้อมทั้งช่วยกันคิดสำนวนไทยที่ตรงกับผลของการกระทำดังกล่าว เช่น การทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่ว รักดีห้ามจู้รักชั่วห้ามเสา

- นักเรียนร่วมลงความคิดเห็นร่วมกันว่าการกระทำของคนร้ายผิดศีลข้อใดจึงจะสมเหตุสมผล

4. ขั้นสรุปความคิดเห็นเพื่อการนำไปใช้

4.1 ครูสนทนากับนักเรียนถึงประโยชน์ของการรับทราบข้อมูลข่าวสารที่ได้เรียนรู้

4.2 นักเรียนทำอย่างไรในการดูแลตนเองให้ปลอดภัยเมื่อพบเห็นคนร้ายหรือบุคคลที่ไม่น่าไว้วางใจ โดยบันทึกในใบงานที่ 3 (ปลอดภัยไว้ก่อน)

4.3 นักเรียนนำเสนอผลงาน

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. หนังสือพิมพ์
2. ภาพคนร้าย
3. ใบความรู้
4. ใบงานที่ 1 ตอบคำถาม
5. ใบงานที่ 2 ระดมสมอง
6. ใบงานที่ 3 ปลอดภัยไว้ก่อน
7. กระดาษเทาขาว

การวัดและประเมินผล

ประเด็นการประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
1.ความสามารถในการระบุประเด็นปัญหา 2.ความสามารถในการรวบรวมข้อมูล 3.ความสามารถในการใช้เหตุผลพิจารณาข้อมูล 4.ความสามารถในการลงความเห็นได้อย่างสมเหตุสมผล	ตรวจผลงาน	แบบบันทึก คะแนน	ระดับ 2 ขึ้นไป

(ลงชื่อ).....ผู้สอน

เกณฑ์การประเมินการคิด

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
	ระดับ 3	ระดับ 2	ระดับ 1
1.ความสามารถในการระบุประเด็นปัญหา	ระบุปัญหาของข่าวที่กำหนดได้ถูกต้องชัดเจน	ระบุปัญหาของข่าวที่กำหนดได้ครอบคลุมปานกลาง	ระบุปัญหาของข่าวที่กำหนดได้ไม่ชัดเจนไม่ครอบคลุม
2.ความสามารถในการรวบรวมข้อมูล	ระบุสาเหตุของปัญหาได้ถูกต้องและรวบรวมข้อมูลได้เชื่อมโยงกัน	ระบุสาเหตุของปัญหาได้ถูกต้องแต่รวบรวมข้อมูลได้ไม่ชัดเจน	ระบุสาเหตุของปัญหาไม่ถูกต้องและรวบรวมข้อมูลได้ไม่ชัดเจน
3.ความสามารถในการใช้เหตุผลพิจารณาข้อมูล	มีเหตุผลในการเสนอแนวทางที่ถูกต้องชัดเจนและเป็นไปได้	มีเหตุผลในการเสนอแนวทางที่ถูกต้องปานกลางและไม่ชัดเจน	มีเหตุผลในการเสนอแนวทางค่อนข้างน้อยและไม่ชัดเจน
4.ความสามารถในการลงความเห็นได้อย่างสมเหตุสมผล	ใช้แนวทางที่สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างสมเหตุสมผล	ใช้แนวทางที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ปานกลาง	ใช้แนวทางที่ไม่สมเหตุสมผล

เกณฑ์ระดับคุณภาพ

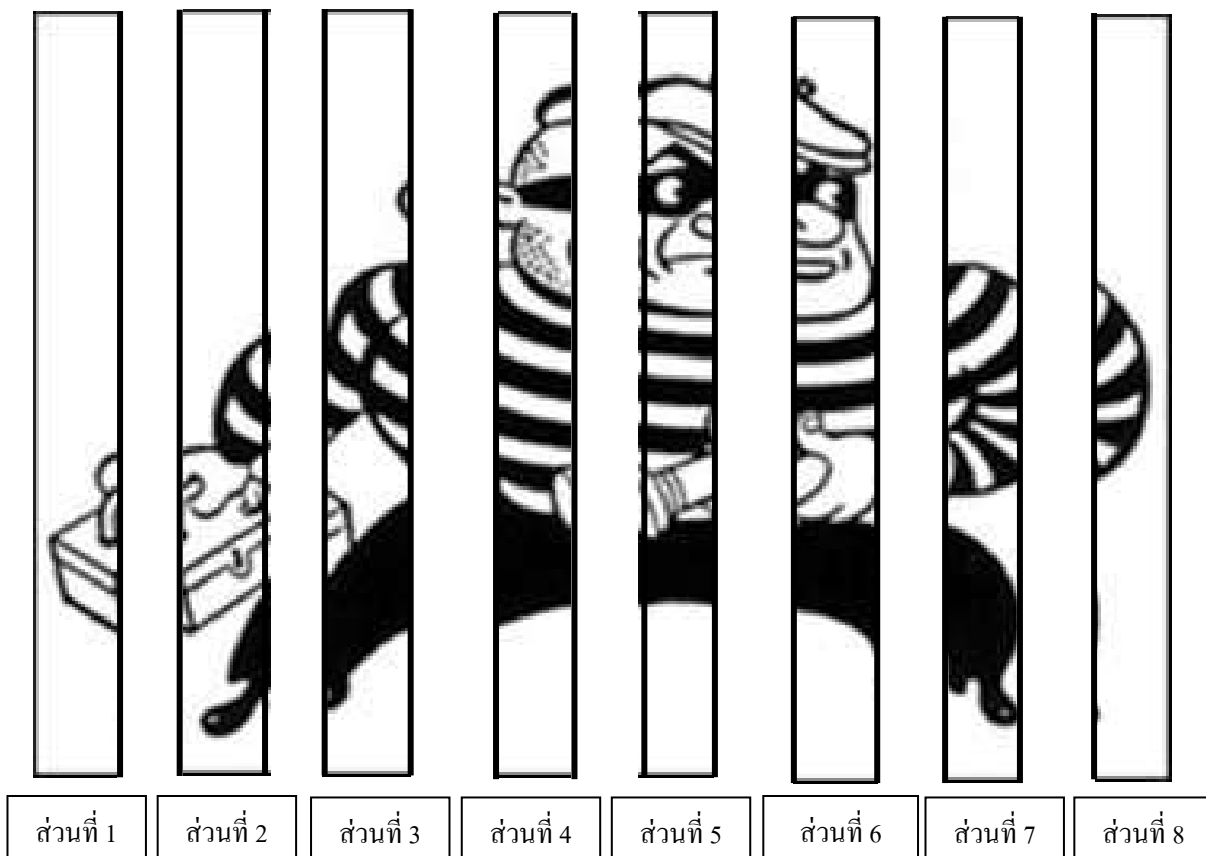
คะแนน 10 – 12 ระดับคุณภาพ 3

คะแนน 6 – 9 ระดับคุณภาพ 2

คะแนน 1 – 5 ระดับคุณภาพ 1

เกณฑ์การตัดสิน ได้ระดับคุณภาพ 2 ขึ้นไปถือว่าผ่าน

ภาพคนร้าย

ใบความรู้

เรื่องที่ 4 รวบดินเมวฮ่องบาลักทรัพย์บ้านหรุ

พล.ต.ท.คำรณวิทย์ ธูปกระจ่าง ผบช.น. พร้อมด้วย พล.ต.ต.ปริญญา จันทร์สุริยาพล.ต.ต.มานิต วงศ์สมบุรณ์ ทงพล.ต.ต.ฐิติราช หนองหาญพิทักษ์ รองผบช.น. พล.ต.อ.สุพจน์พรหมสิริ รองผบช.น.5 พล.ต.อ.บรรจง อมฤทธิ์ ผกก.สส.บก.น.5 พล.ต.อ.อดิศร เสมศวัดดี ผกก.สน.บางโพธิ์พวง และชุดสืบสวน ร่วมแถลงข่าวจับกุมตัวนายอุกฤษ หรือชวัญ งามเป็รัมย์อายุ 29 ปี ของกลางโทรศัพท์ 2 เครื่อง ไขควง กระเป๋าสตางค์สายลายทหาร 1 ใบ สร้อยคอเงินสดอีกจำนวนหนึ่ง และของกลางที่เคยก่อเหตุมากกว่า 60 รายการโดยถูกจับกุมได้บริเวณหน้าห้องพักเลขที่ 307-308 ชั้น 3 อาคารเลขที่ 450/19-20 ภายในซอยเพชรบุรี5 ถนนเพชรบุรี แขวงพญาไท เขตราชเทวี เมื่อเวลา 01.0 น. วันที่ 13 พ.ค. ที่ผ่านมา

สืบเนื่องจากเมื่อเวลา 20.00 น. วันที่ 1 มี.ค. ถึงเวลาประมาณ 07.00 น. วันที่ 2 มี.ค. ได้มีคนร้ายไม่ทราบจำนวนเข้าไปลักทรัพย์ภายในบ้านเลขที่ 5 และ 9 ภายในหมู่บ้านแอลเอชวิลล่า ถนนนราธิวาส แขวงช่องนนทรี เขตยานนาวาในพื้นที่ สน.บางโพธิ์พวง ต่อมาวันที่ 4 พ.ค. เวลาประมาณ 07.00 น. คนร้ายได้เข้ามาลักทรัพย์บ้านเลขที่ 4 และ 5 ในหมู่บ้านดังกล่าวอีกรวมทั้งหมด 4 หลัง มีผู้เสียหายจำนวนหลายราย ชุดสืบสวน บก.น.5 จึงได้ทำการสืบสวนจนกระทั่งทราบว่าคนร้ายคือนายอุกฤษซึ่งผู้ต้องหาเก็บของทั้งหมดที่ลักทรัพย์มาทั้งหมดไว้ในห้องพักของตัวเองที่ย่านถนนเพชรบุรี จากการตรวจสอบพบว่าเคยก่อเหตุในพื้นที่สน.บางโพธิ์พวงและอีกหลายพื้นที่ในช่วงระยะเวลา 2-3 ปีที่ผ่านมาสอบสวนนายอุกฤษ รับสารภาพว่าของกลางทั้งหมดได้จากการปีนเข้าไปลักทรัพย์ในบ้านพัก 4 หลังของหมู่บ้านแอลเอชวิลล่า ทำมานานกว่า 3 ปีแล้วทรัพย์สินอื่นนอกเหนือจากที่ถูกยึดมาได้นำไปขายจนหมดแล้วคนมีอาชีพขายของอยู่แล้ว จึงได้นำของที่ลักทรัพย์มาได้ไปวางขายด้วยก่อนลงมือก่อเหตุจะนั่งรถแท็กซี่ไปสังเกตการณ์เพื่อเลือกที่ก่อเหตุที่มีสภาพดูร้ายเป็นหลักและมีการป้องกันหละหลวมเงินที่ได้มาก็นำไปใช้เที่ยวเตร่จนหมดเบื่องต้นเจ้าหน้าที่จึงได้แจ้งข้อกล่าวหาลักทรัพย์ในเวลากลางคืนก่อนนำตัวผู้ต้องหาพร้อมของกลางส่งพนักงานสอบสวนสน.บางโพธิ์พวงเพื่อดำเนินคดีต่อไป

(ข้อมูลจากหนังสือ เนชั่น วันที่ 14 พฤษภาคม 2556)

ใบงานที่ 1 ตอบคำถาม

ชื่อ.....ชั้น.....

คำชี้แจงให้นักเรียนแต่ละกลุ่มตอบคำถามต่อไปนี้

1. “ตีนแมว”ในข่าวนี้หมายถึงใคร

2. ของกลางที่ยึดมาได้เป็นอะไรบ้าง

3. เพราะเหตุใดคนร้ายจึงลักทรัพย์อยู่เป็นเวลานาน

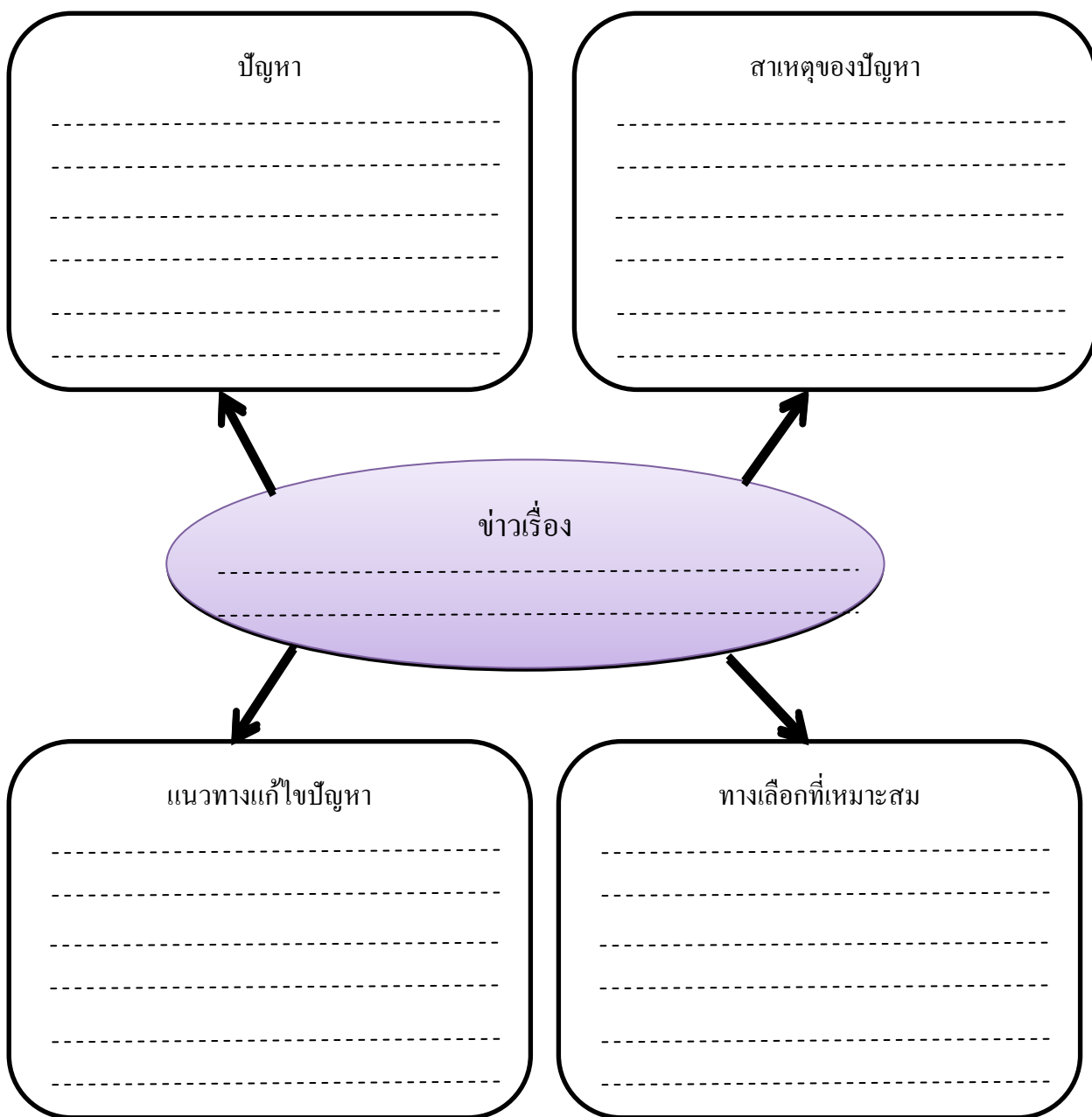
4. นักเรียนคิดว่าคนร้ายถูกจับได้เร็วหรือช้า เพราะเหตุใด

5. นักเรียนคิดว่าคนร้ายฉลาดหรือไม่ เพราะเหตุใด

ใบงานที่ 2 ระดมสมอง

กลุ่ม.....

คำชี้แจง นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้

ใบงานที่ 3 ปลอดภัยไว้ก่อน

ชื่อ.....ชั้น.....

คำชี้แจงนักเรียนทำอย่างไรในการดูแลตนเองให้ปลอดภัย เมื่อพบคนร้ายหรือผู้ที่ไม่น่าไว้วางใจ

.....
.....

.....
.....

.....
.....

.....
.....

.....
.....

.....
.....

2.1 นักเรียนดูภาพ(ภาพยนตร์เรื่องพีมาก) ให้นักเรียนสนทนาแสดงความคิดเห็นว่าคนในภาพเป็นใครเกี่ยวข้องกับหัวข้ออย่างไร

2.2 นักเรียนแต่ละคนรับใบความรู้ เรื่อง จีนกฏเหล็กถ่วงน้ำ“พีมาก”และศึกษาข้อมูลในข่าวให้เข้าใจ พร้อมกับบันทึกประเด็นสำคัญที่อ่าน

2.3 นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 3 – 4 คนจากนั้นแต่ละกลุ่มร่วมพูดคุยแสดงความคิดเห็นจากข่าวตามประเด็นที่บันทึกอีกครั้ง

3. ขั้นการฝึกทักษะกระบวนการคิด

3.1 การระบุประเด็นปัญหา

- ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มแสดงความคิดเห็นถึงประเด็นสำคัญของข่าวดังกล่าว เกี่ยวข้องกับใคร ที่ไหน อย่างไร เกิดปัญหาอะไร โดยบันทึกคำตอบลงในใบงานที่ 1 (ค้นหาเรื่องจริง)

- แต่ละกลุ่มนำเสนอปัญหาที่ได้

3.2 การรวบรวมข้อมูล

- ครูตั้งคำถาม “สาเหตุใดบ้างที่ทำให้ภาพยนตร์เรื่องนี้ไม่ได้เข้าฉายในประเทศจีน” จากนั้นให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็น

- นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ เพื่อบันทึกข้อมูลลงในกระดาษเทาขาวตามแนวคิดของแต่ละกลุ่ม

3.3 การใช้เหตุผลในการพิจารณาข้อมูล

- ตัวแทนนักเรียนนำเสนอผลงาน และให้กลุ่มอื่นมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในเรื่องของความถูกต้องของข้อมูล ความเพียงพอของข้อมูล

- นักเรียนรับใบงานที่ 2 (ตอบคำถามจากข่าว)และปฏิบัติตามใบงาน จากนั้นร่วมพูดคุยถึงคำตอบที่ได้โดยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นร่วมกันในกลุ่ม

3.4 การลงความเห็นได้อย่างสมเหตุสมผล

ครูตั้งคำถามเพื่อให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น ดังนี้

- การที่ประเทศจีนวางมาตรการห้ามฉายภาพยนตร์ดังกล่าว ทำให้เกิดประโยชน์หรือโทษแก่ใคร อย่างไร

- ภาพยนตร์เรื่อง “พีมาก พระโขนง” มีเนื้อหาเหมาะสมกับนักเรียนหรือไม่เพราะเหตุใด

- นักเรียนร่วมกันบอกแนวทางในการแก้ปัญหาดังกล่าว

4. ขั้นสรุปความคิดเห็นเพื่อนำไปใช้

- นักเรียนสนทนาร่วมกันถึงสิ่งที่ได้จากการอ่านข่าวดังกล่าวและสามารถ

นำความรู้ ข้อคิดได้ไปปรับใช้ได้บ้าง

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. บัตรภาพ
2. แถบประโยค
3. ใบความรู้เรื่อง จินกฏเหล็กถ่วงน้ำ“พื้มาก”
4. ใบงานที่ 1 ค้นหาเรื่องจริง
5. ใบงานที่ 2 ตอบคำถามจากข่าว
6. กระดาษเทาขาว

การวัดและประเมินผล

ประเด็นการประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
1.ความสามารถในการระบุประเด็นปัญหา 2.ความสามารถในการรวบรวมข้อมูล 3.ความสามารถในการใช้เหตุผลพิจารณา ข้อมูล 4.ความสามารถในการลงความเห็นได้อย่าง สมเหตุสมผล	ตรวจผลงาน	แบบบันทึก คะแนน	ระดับ 2 ขึ้นไป

(ลงชื่อ).....ผู้สอน

เกณฑ์การประเมินการคิด

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
	ระดับ 3	ระดับ 2	ระดับ 1
1.ความสามารถในการระบุประเด็นปัญหา	ระบุปัญหาของข่าวที่กำหนดได้ถูกต้องชัดเจน	ระบุปัญหาของข่าวที่กำหนดได้ครอบคลุมปานกลาง	ระบุปัญหาของข่าวที่กำหนดได้ไม่ชัดเจนไม่ครอบคลุม
2.ความสามารถในการรวบรวมข้อมูล	ระบุสาเหตุของปัญหาได้ถูกต้องและรวบรวมข้อมูลได้เชื่อมโยงกัน	ระบุสาเหตุของปัญหาได้ถูกต้องแต่รวบรวมข้อมูลได้ไม่ชัดเจน	ระบุสาเหตุของปัญหาไม่ถูกต้องและรวบรวมข้อมูลได้ไม่ชัดเจน
3.ความสามารถในการใช้เหตุผลพิจารณาข้อมูล	มีเหตุผลในการเสนอแนวทางที่ถูกต้องชัดเจนและเป็นไปได้	มีเหตุผลในการเสนอแนวทางที่ถูกต้องปานกลางและไม่ชัดเจน	มีเหตุผลในการเสนอแนวทางค่อนข้างน้อยและไม่ชัดเจน
4.ความสามารถในการลงความเห็นได้อย่างสมเหตุสมผล	ใช้แนวทางที่สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างสมเหตุสมผล	ใช้แนวทางที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ปานกลาง	ใช้แนวทางที่ไม่สมเหตุสมผล

เกณฑ์ระดับคุณภาพ

คะแนน 10 – 12 ระดับคุณภาพ 3

คะแนน 6 – 9 ระดับคุณภาพ 2

คะแนน 1 – 5 ระดับคุณภาพ 1

เกณฑ์การตัดสิน ได้ระดับคุณภาพ 2 ขึ้นไปถือว่าผ่าน

ภาพ “ภาพยนตร์เรื่องพี่มากพระโขนง”

ที่มา fanlakorn.gmember.com เมื่อวันที่ 7 มกราคม 2556

ใบความรู้

เรื่องที่ 5 จินกฏเหล็กถ่วงน้ำ “พี่มาก”

จินกฏเหล็กถ่วงน้ำ “พี่มาก” : ทีมข่าวบันเทิงรายงาน

หลังจากภาพยนตร์สุดฮอตอย่าง พี “มาก พระโขนง” โกยรายได้ไปทะลุ 500 ล้านบาท ในประเทศไทย และเปิดตัวฉายในภูมิภาคเอเชีย ทั้งประเทศอินโดนีเซียเข้าฉายไปเมื่อวันที่ 5 เมษายนที่ผ่านมา ประเทศสิงคโปร์ เข้าฉายเมื่อวันที่ 13 เมษายน ฮองกง เตรียมเข้าฉายในวันที่ 16 พฤษภาคมนี้ ประเทศกัมพูชา เข้าฉายในวันที่ 23 พฤษภาคม ประเทศมาเลเซีย เข้าฉายวันที่ 6 มิถุนายน และไต้หวัน จะเข้าฉายในวันที่ 25 มิถุนายนนี้

ก่อนหน้านี้ ค่ายหนัง “จีทีเอช” ผู้สร้างภาพยนตร์มีแผนที่จะนำเรื่องดังกล่าวเข้าฉายในประเทศจีน เนื่องจาก “มาริโอ้ เมาเร่อ” พระเอกของภาพยนตร์เรื่อง “พี่มาก พระโขนง” เป็นที่ชื่นชอบของคอหนังฮอลลีวูดจีน แต่ล่าสุดภาพยนตร์เรื่อง “พี่มาก พระโขนง” ก็ถูกห้ามเข้าฉายในประเทศจีน ทำให้เกิดข้อสงสัยว่าทำไมจึงถูกห้ามฉายทั้งที่เป็นภาพยนตร์ที่ไม่มีฉากล่อแหลมแม้แต่น้อย

เรื่องนี้พระเอกหนุ่ม มาริโอ้ เมาเร่อ เปิดเผยหลังทราบข่าวว่าเกิดจากประเทศจีนมีกฎเกณฑ์บางอย่างเกี่ยวกับหนังต่างชาติห้ามเข้าฉายในประเทศ

“พี่มาก พระโขนง ไม่ได้ไปฉายที่จีนแล้ว เพราะประเทศจีนเขามีเรื่องเกี่ยวกับหนังบางชนิดอย่างหนังผีเขาจะไม่ให้ไปฉาย ก็ไม่เสียใจหรอกเพราะคนจีนอยู่เมืองไทยก็เยอะ เขาอาจได้มากู้ที่นี่แล้วถ้าไม่ได้ฉายที่โรงหนังก็ไม่ใช่ไร เพราะยังมีดีวีดีก็ขอให้ชื่อของแท้ก็พอ” พระเอกหนุ่มกล่าว

หลังจากค้นหาข้อมูลทำให้ได้คำตอบเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า รัฐบาลจีนได้มีมาตรการบังคับใช้คือการกำหนดโควตาการนำเข้าภาพยนตร์จากต่างประเทศปีละ 20 เรื่อง ทั้งนี้การนำเข้าหรือจัดจำหน่ายจะต้องผ่านหน่วยงานของรัฐ หรือที่ได้รับอนุญาตโดยรัฐเท่านั้นและอีกมาตรการบังคับ คือห้ามภาพยนตร์ หรือละครต่างประเทศ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับผีวิญญาณ ศาสตร์มืด และเนื้อหาที่เกี่ยวกับเพศที่สาม หรือการรักร่วมเพศเข้าฉาย

ส่วนมาตรการบังคับดังกล่าวของจีนส่งผลให้ภาพยนตร์ไทยหลายเรื่อง เช่น “พี่มาก พระโขนง” มีเนื้อหาเกี่ยวกับผีและเรื่อง “Yes or No รักไม่รัก อย่างก็เลย” ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรักระหว่างผู้หญิงกับผู้หญิงที่นักแสดงนำของทั้งสองเรื่องอย่าง “มาริโอ้ เมาเร่อ” และ “ออม” สุชาร์มานะยังเป็นนักแสดงที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากในประเทศจีน

ไม่ใช่แค่เพียงภาพยนตร์ไทยเท่านั้น ภาพยนตร์สุดฮิตของฮอลลีวูดอย่าง “อวตาร” ก็เคยถูก

จำกัดการเข้าฉาย โดยอนุญาตให้เข้าฉายได้บางโรงภาพยนตร์ในประเทศจีนเท่านั้นด้วยเหตุผลที่ว่า เนื้อหาของภาพยนตร์จะเป็นชนวนเหตุให้คนลุกขึ้นมาต่อต้านความวุ่นวายซึ่ง "ออกไซด์ แปะ" ผู้กำกับชื่อดังของเอเชีย ที่มีสายเลือดฮ่องกงเคยให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับมาตรการบังคับใช้ในเรื่องนี้ว่ามีผลต่อการผลิตภาพยนตร์ของผู้สร้างภาพยนตร์ชาวต่างชาติ

ก่อนหน้านี้ภาพยนตร์เรื่อง จังโก้ คนแดนเถื่อน (Django Unchained) ผลงานล่าสุดของ "เคเวนดิน ทาร์นต์โน" ที่ดูเหมือนผ่านการเซ็นเซอร์ได้ลงโรงฉายช่วงกลางเดือนเมษายน แล้วก็ฉายจริงแต่ปรากฏว่าฉายได้แค่วันเดียว ก็ถูกถอดจากโปรแกรมอย่างกะทันหันด้วยเหตุผลคลุมเครือข่าวบางกระแสระบุว่า บางโรงฉายไปได้หนึ่งนาทีก็หยุดฉายดื้อๆ โดยให้เหตุผลว่า "ขัดช่องทางเทคนิค"

ข่าวว่า บริษัทตัวแทนของโซนี่พิกเจอร์สในจีน ต้องเจรจาและทำงานร่วมกับทางการจีนอยู่นับเดือนกระทั่งกลับมาลงโรงได้อีกครั้งอย่างน่าประหลาดใจอีกเช่นกันเมื่อต้นสัปดาห์ที่ผ่านมาซึ่ง บ้างก็ว่าปัญหาเกิดจากฉากเปลือยบางฉากดูไม่เหมาะสมบางฝ่ายก็ว่าอาจเป็นแนวคิดทางการเมืองที่อาจจะปลุกเร้าจิตใจชนชั้นล่างให้ลุกขึ้นมาต่อสู้กับการถูกข่มเหง เป็นสาเหตุของโรคเลื่อน

(ข้อมูลจากหนังสือ คมชัดลึก วันที่ 15 พฤษภาคม 2556)

ใบงานที่ 2 ตอบคำถามจากข่าว

ชื่อ.....ชั้น.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามจากการอ่านข่าว“พื้มาก พระโขนง”

1. ภาพยนตร์เรื่อง“พื้มาก พระโขนง” เข้าฉายที่ใดบ้าง

2. สาเหตุสำคัญที่ทำให้ภาพยนตร์เรื่อง “พื้มาก พระโขนง” ไม่ได้เข้าฉายในประเทศจีน

3. ชาวจีนได้มีโอกาสดูภาพยนตร์เรื่อง “พื้มาก พระโขนง” หรือไม่ เพราะเหตุใด

4. บอกข้อห้ามของเนื้อหาภาพยนตร์ที่จะเข้าฉายในประเทศจีน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6

โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก สำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร
 หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 เริงวิเคราะห์ เรื่องที่ 6 เดือน!หน้าฝนป่วยไข้เลือดออก'ฟุ้ง
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 เวลาเรียน 2 ชั่วโมง
 วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

สาระสำคัญ

การเรียนรู้ข่าวสารด้านสุขภาพ ควรมีการศึกษาข้อมูลให้ละเอียดรอบคอบ โดยอาศัยเหตุผล พิจารณาไตร่ตรอง ร่วมกันแสดงความคิดเห็น และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น จะช่วยให้นักเรียนทราบถึงประเด็นสำคัญของข่าวเพื่อการลงความเห็นได้อย่างสมเหตุสมผล และนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถระบุประเด็นปัญหาจากข่าวได้
2. นักเรียนสามารถรวบรวมข้อมูลจากข่าวได้
3. นักเรียนสามารถใช้เหตุผลพิจารณาข้อมูลได้
4. นักเรียนสามารถลงความเห็นได้อย่างสมเหตุสมผล

สาระการเรียนรู้

หัวข้อข่าวเรื่องที่ 6เดือน!หน้าฝนป่วยไข้เลือดออก'ฟุ้ง

กิจกรรมการเรียนรู้

1.ขั้นการกระตุ้นให้คิด

1.1 แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4-5 คน ครูแจกบัตรภาพวงจรชีวิตยุงลายให้นักเรียนกลุ่มละ 1 ชุด แล้วให้นักเรียนช่วยกันจัดวงจรชีวิตยุงลายให้ถูกต้องและร่วมสนทนาถึง โทษของยุงลายที่เป็นพาหะนำเชื้อ ไข้เลือดออก

1.2 นักเรียนอ่านหัวข้อข่าวจากแถบประโยคเดือน!หน้าฝนป่วยไข้เลือดออก'ฟุ้ง

1.3 นักเรียนร่วมแสดงความคิดเห็น คำว่า “ฟุ้ง” ในความหมายจากหัวข้อข่าวหมายความว่าอย่างไร

2. ขั้นการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร

2.1 นักเรียนร่วมสนทนา เกี่ยวกับหัวข้อข่าว “เดือน!หน้าฝนป่วยไข้เลือดออก'ฟุ้ง” เช่น จากหัวข้อข่าวน่าจะเกี่ยวกับอะไร เกิดอะไรขึ้น เกี่ยวข้องกับนักเรียนหรือไม่อย่างไร

2.2 นักเรียนรับใบความรู้เตือนหน้าฝนป่วยไข้เลือดออก'พุง อ่านและศึกษาเป็นรายบุคคล

3. ขั้นการฝึกทักษะกระบวนการคิด

3.1 การระบุประเด็นปัญหา

- นักเรียนเข้ากลุ่มเดิม ร่วมอภิปรายเนื้อหาของข่าว กล่าวถึงอะไรเกี่ยวข้องกับใคร มีความสำคัญต่อนักเรียนหรือไม่อย่างไร เมื่อได้รับทราบข่าวแล้ว เราจะมีหลักปฏิบัติตนอย่างไร เพื่อร่วมกันบอกประเด็นปัญหาของข่าว

3.2 การรวบรวมข้อมูล

- ครูตั้งคำถามสาเหตุใดจึงทำให้เป็นไข้เลือดออก นักเรียนสนทนาร่วมกัน

- นักเรียนแต่ละคนทำใบงานที่ 1 (ตอบคำถามจากข่าว) เตือน! หน้าฝนป่วย'ไข้เลือดออก'พุง

- นักเรียนเข้ากลุ่มเดิม พร้อมทั้งนำข้อมูลจากการทำใบงานที่ 1 มาร่วมพูดคุยใช้เหตุผลในการแสดงความคิดเห็นเพื่อให้ได้ความคิดในแนวทางเดียวกันของกลุ่ม

- แต่ละกลุ่มรับใบงานที่ 2 (ระดมสมอง) นักเรียนร่วมกันสรุปคำตอบในแต่ละประเด็น

3.3 การใช้เหตุผลในการพิจารณาข้อมูล

- ตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอผลงาน พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้นักเรียนอภิปรายการนำเสนอของแต่ละกลุ่มในประเด็นของความถูกต้อง ข้อมูลเพียงพอหรือไม่ ความร่วมมือของแต่ละกลุ่ม

3.4 การลงความเห็นได้อย่างสมเหตุสมผล

- นักเรียนทำใบงานที่ 3 (แผนภาพความคิด) ในหัวข้อ “การดูแลตนเองเพื่อให้ปลอดภัยจากการเป็นไข้เลือดออก”

- สุ่มนักเรียนนำเสนอผลงาน

4. ขั้นสรุปความคิดเห็นเพื่อนำไปใช้

- นักเรียนร่วมกันบอกประโยชน์จากการรับรู้ข่าวสารในครั้งนี้

- นักเรียนกลุ่มเดิมร่วมกันวางแผน จัดทำป้ายเขียนข้อคิด ข้อเตือนใจเพื่อรณรงค์ และประชาสัมพันธ์ให้เด็ก ๆ ในโรงเรียนรู้จักการดูแลตนเองเพื่อไม่ให้เกิดโรคไข้เลือดออกในชุมชน

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. ใบความรู้ข่าว เตือน! หน้าฝนป่วย'ไข้เลือดออก'พุง
2. บัตรภาพวงจรชีวิตยุงลาย

3. แถบประโยค
4. ใบงานที่ 1 ตอบคำถามจากข่าว
5. ใบงานที่ 2 ระดมสมอง
6. ใบงานที่ 3 แผนภาพความคิด

การวัดและประเมินผล

ประเด็นการประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
1.ความสามารถในการระบุประเด็นปัญหา 2.ความสามารถในการรวบรวมข้อมูล 3.ความสามารถในการใช้เหตุผลพิจารณาข้อมูล 4.ความสามารถในการลงความเห็นได้อย่างสมเหตุสมผล	ตรวจผลงาน	แบบบันทึก คะแนน	ระดับ 2 ขึ้นไป

(ลงชื่อ).....ผู้สอน

เกณฑ์การประเมินการคิด

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
	ระดับ 3	ระดับ 2	ระดับ 1
1.ความสามารถในการระบุประเด็นปัญหา	ระบุปัญหาของข่าวที่กำหนดได้ถูกต้องชัดเจน	ระบุปัญหาของข่าวที่กำหนดได้ครอบคลุมปานกลาง	ระบุปัญหาของข่าวที่กำหนดได้ไม่ชัดเจนไม่ครอบคลุม
2.ความสามารถในการรวบรวมข้อมูล	ระบุสาเหตุของปัญหาได้ถูกต้องและรวบรวมข้อมูลได้เชื่อมโยงกัน	ระบุสาเหตุของปัญหาได้ถูกต้องแต่รวบรวมข้อมูลได้ไม่ชัดเจน	ระบุสาเหตุของปัญหาไม่ถูกต้องและรวบรวมข้อมูลได้ไม่ชัดเจน
3.ความสามารถในการใช้เหตุผลพิจารณาข้อมูล	มีเหตุผลในการเสนอแนวทางที่ถูกต้องชัดเจนและเป็นไปได้	มีเหตุผลในการเสนอแนวทางที่ถูกต้องปานกลางและไม่ชัดเจน	มีเหตุผลในการเสนอแนวทางค่อนข้างน้อยและไม่ชัดเจน
4.ความสามารถในการลงความเห็นได้อย่างสมเหตุสมผล	ใช้แนวทางที่สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างสมเหตุสมผล	ใช้แนวทางที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ปานกลาง	ใช้แนวทางที่ไม่สมเหตุสมผล

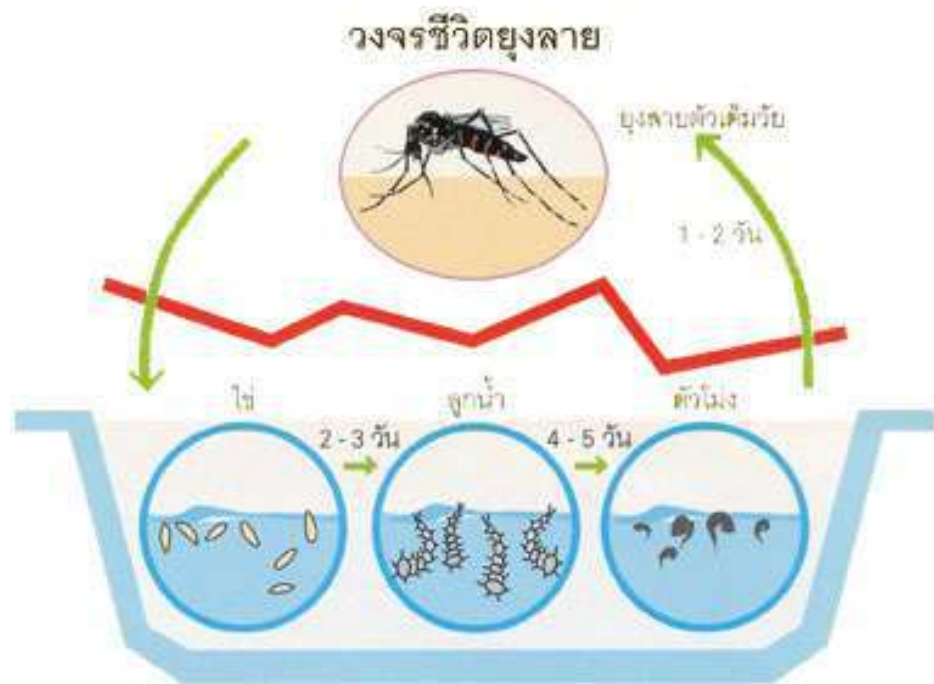
เกณฑ์ระดับคุณภาพ

คะแนน 10 – 12 ระดับคุณภาพ 3

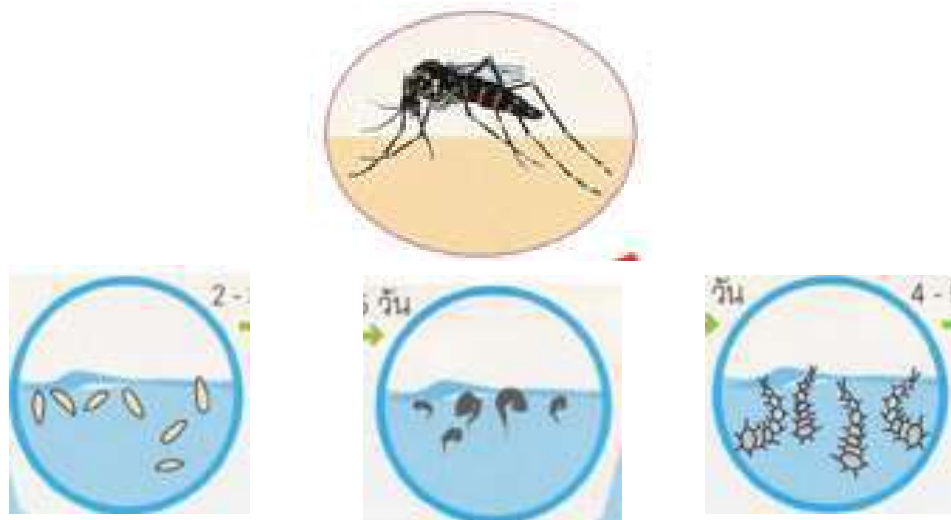
คะแนน 6 – 9 ระดับคุณภาพ 2

คะแนน 1 – 5 ระดับคุณภาพ 1

เกณฑ์การตัดสิน ได้ระดับคุณภาพ 2 ขึ้นไปถือว่าผ่าน

บัตรภาพ

บัตรคำ

ไข่

ลูกน้ำ

ตัวโม่ง

ตัวเต็มวัย

ใบความรู้

เรื่องที่ 6 เดือนหน้าฝนป่วยไข้เลือดออก'ฟุง

สจ.ระนอง เผยสถิติไข้เลือดออกลดกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อน ซึ่งเป็นผลมาจากมาตรการป้องกันที่รัดกุมขึ้นเดือนช่วงฝนตกหนักป่วยไข้เลือดออก'ฟุง

4 ส.ค. 56 นายแพทย์สุริยะ คูหะรัตน์นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดระนอง เปิดเผยถึงสถานการณ์โรคไข้เลือดออกในพื้นที่ตั้งแต่ต้นปีถึงปัจจุบันว่า พบผู้ป่วยทั้งหมด 176 รายน้อยกว่าช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมาเล็กน้อยเพราะผลจากการวางมาตรการป้องกันการระบาดด้วยการเน้นให้ประชาชนร่วมกันกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลายในบ้านและรอบบ้าน รวมทั้งการรณรงค์นอนมุ้ง และทายากันยุงทำให้ตัวเลขผู้ป่วยไม่สูงเช่นในหลายพื้นที่

ทั้งนี้ ผู้ป่วยที่พบในพื้นที่ จ.ระนองเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 10-14 ปีพบผู้ป่วยทุกอำเภอพบมากที่สุดในเขตอำเภอกระบุรี รองลงมาคืออำเภอเมืองระนองผู้ป่วยส่วนใหญ่เป็นนักเรียน เกษตรกร และรับจ้างขณะนี้จังหวัดระนองเข้าสู่ฤดูฝนเป็นช่วงที่พบการระบาดของจังหวัดระนองและเป็นช่วงที่โรงเรียนเปิดเทอมมาตรการป้องกันการระบาดเป็นสิ่งสำคัญที่ประชาชนต้องร่วมมือกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงตามที่อยู่อาศัยในบ้านเรือนและรอบบ้าน รวมถึงป้องกันการถูกยุงกัด

อย่างไรก็ตามจากการดำเนินงานควบคุมโรคของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขและอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านพบว่าประชาชนให้ความสำคัญในการทำลายยุงเพียงอย่างเดียว ส่วนภาชนะเก็บกักน้ำต่างๆยังคงพบลูกน้ำรวมถึงตามแหล่งขยะต่างๆ ที่มีน้ำขังเมื่อฝนตกจึงขอความร่วมมือสำรวจภาชนะเก็บกักน้ำในบ้านและเปลี่ยนน้ำบ่อยๆส่วนน้ำที่ใช้ในการอุปโภคใส่ทรายอะเบท ป้องกันการวางไข่ของยุงปรับสภาพแวดล้อมในบ้านไม่ให้มีมุมอับชื้น เพราะยุงชอบอาศัยในพื้นที่ดังกล่าวและจัดเก็บขยะไม่ให้มีน้ำขัง สำหรับผู้ป่วยที่มีอาการไข้สูงลอย ปวดศีรษะ หน้าแดงคลื่นไส้ อาเจียน ติดต่อกหลายวัน ควรรีบพบแพทย์ทันทีหากได้รับการตรวจวินิจฉัยจากแพทย์ว่าเป็นไข้เลือดออกควรแจ้งให้คนในบ้านและรอบบ้านทราบเพื่อป้องกันยุงกัดและร่วมทำลายแหล่งแพร่พันธุ์ยุงไม่ให้ป่วยเป็นไข้เลือดออกต่อไป

(ข้อมูลจากหนังสือ คม ชัด ลึก วันที่ 5 สิงหาคม 2556)

ใบงานที่ 1 ตอบคำถามจากข่าว

ชื่อ.....ชั้น.....

คำชี้แจง นักเรียนตอบคำถามจากการอ่านข่าว “เตือน! หน้าฝนป่วยไข้เลือดออก'พุง”

1. นักเรียนอธิบายข้อความ “ช่วงฝนตกหนักป่วยไข้เลือดออก'พุง” หมายความว่าอย่างไร

.....
.....
.....
.....

2. ผู้ป่วยที่เป็นไข้เลือดออกส่วนมากจะเป็นในวัยใด

.....
.....

3. สาเหตุใดที่ทำให้ช่วงฤดูฝนมีการระบาดของไข้เลือดออกมีมากขึ้น

.....
.....
.....
.....

4. จังหวัดระนองมีการวางแผนป้องกันไข้เลือดออกอย่างไร

.....
.....
.....
.....

5. ผู้ที่เป็นไข้เลือดออกจะมีอาการอย่างไรบ้าง

.....
.....
.....
.....

ใบงานที่ 2 ระดมสมอง

กลุ่ม.....

คำชี้แจง นักเรียนร่วมกันรวบรวมข้อมูล

ประเด็นปัญหา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สาเหตุของปัญหา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข่าวเรื่อง

.....

.....

แนวทางแก้ไขปัญหา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สรุปสิ่งที่ได้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่ 3 แผนภาพความคิด

ชื่อ.....ชั้น.....

คำชี้แจง นักเรียนเขียนแผนภาพความคิด “ การดูแลตนเองเพื่อไม่ให้ปลอดภัยจากการเป็น
ไข้เลือดออก”

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7

โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก สำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร
 หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 เจาะเรื่องดี เรื่องที่ 7 อนามัยอังกฤษลุยโครงการฟื้นฟูให้เด็กใน จ.ตรัง
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 เวลาเรียน 2 ชั่วโมง
 วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

สาระสำคัญ

การเรียนรู้ข่าวสารต่าง ๆ ควรมีการศึกษาข้อมูลให้ละเอียด รอบคอบ โดยผ่านการพิจารณาไตร่ตรอง การร่วมแสดงความคิดเห็น และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เพื่อจะเลือกเชื่อหรือไม่เชื่อข่าวนั้น ๆ หรือไม่ เพราะเหตุใด ซึ่งจะช่วยให้ทราบถึงประเด็นสำคัญจากข่าว และจะนำไปสู่การสรุปอย่างสมเหตุสมผล

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถระบุประเด็นปัญหาจากข่าวได้
2. นักเรียนสามารถรวบรวมข้อมูลจากข่าวได้
3. นักเรียนสามารถใช้เหตุผลพิจารณาข้อมูลได้
4. นักเรียนสามารถลงความเห็นได้อย่างสมเหตุสมผล

สาระการเรียนรู้

หัวข้อข่าวเรื่อง อนามัยอังกฤษลุยโครงการฟื้นฟูให้เด็กใน จ.ตรัง

กิจกรรมการเรียนรู้

1.ขั้นการกระตุ้นให้คิด

- นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4 – 5 คน จากนั้นครูแจกภาพจิ๊กซอ(เด็กแปรงฟัน)ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันต่อภาพให้ถูกต้อง และร่วมสนทนาเกี่ยวกับภาพ เช่น ภาพที่นักเรียนต่อเป็นภาพอะไรเกี่ยวข้องกับนักเรียนอย่างไร

- นักเรียนอ่านหัวข้อข่าว “อนามัยอังกฤษลุยโครงการฟื้นฟูให้เด็กใน จ.ตรัง” นักเรียนร่วมกันอภิปรายหัวข้อข่าวดังกล่าว ว่ากล่าวถึงอะไร เกี่ยวข้องกับใคร มีความสำคัญต่อเราอย่างไร

2. ขั้นการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร

2.1 นักเรียนดูภาพเด็กฟันผุ สนทนาเกี่ยวกับภาพ

2.2 นักเรียนรับใบความรู้ข่าว “อนามัยอังกฤษลุยโครงการฟื้นฟูให้เด็กใน จ.ตรัง”

จากนั้นนักเรียนแต่ละคนอ่านข่าวและศึกษารายละเอียด

3. ขั้นการฝึกทักษะกระบวนการคิด

3.1 การระบุประเด็นปัญหา

- นักเรียนนั่งเป็นวงกลมตามกลุ่มเดิม แล้วร่วมกันพูดคุยถึงประเด็นสำคัญในข่าว กล่าวถึงเรื่องใด และเรื่องใดที่เป็นปัญหา โดยให้แต่ละคนได้แสดงความคิดเห็น
- นักเรียนร่วมกันบันทึกข้อมูลที่ได้

3.2 การรวบรวมข้อมูล

- ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบ ดังนี้ ปัญหาที่เกิดขึ้นมีสาเหตุมาจากอะไรบ้าง สุ่มให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มได้ตอบคำถามและแสดงความคิดเห็น
- ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันทำใบงานที่ 1 (ระดมสมอง)
- ตัวแทนแต่ละกลุ่มรายงาน พร้อมบอกข้อสรุปร่วมกัน

3.3 การใช้เหตุผลในการพิจารณาข้อมูล

- นักเรียนแต่ละคนรับใบงานที่ 2 (ตอบคำถามจากข่าว) ปฏิบัติตามใบงาน
- นักเรียนนำข้อมูลจากการทำใบงานที่ 2 เข้ากลุ่มแล้วร่วมกันพูดคุยถึงคำตอบ โดยให้แต่ละคนแสดงความคิดเห็น และปรับปรุงแก้ไขตามแนวคิดของกลุ่ม
- ตัวแทนกลุ่ม ออกมานำเสนอผลงานที่ทำร่วมกัน และให้นักเรียนกลุ่มที่เป็นผู้ฟังร่วมแสดงความคิดเห็น เช่น เห็นด้วยกับคำตอบหรือไม่ หรือมีความคิดเห็นใดที่แตกต่างออกไป

3.4 การลงความเห็นได้อย่างสมเหตุสมผล

- นักเรียนร่วมกันอภิปรายว่า เพราะเหตุใดมูลนิธิ The borrow Foundation ของประเทศอังกฤษจึง ร่วมทำโครงการนมฟลูออไรด์ลดฟันผุในเด็กจังหวัดตรัง

4. ขั้นสรุปความคิดเห็นเพื่อนำไปใช้

- นักเรียนร่วมกันบอกประโยชน์จากการเรียนรู้ข่าวดังกล่าว และร่วมกันพูดคุยถึงการดูแลรักษาฟันให้อยู่กับนักเรียนไปนานๆ ว่าต้องทำอะไรบ้าง
- นักเรียนเข้ากลุ่มวางแผนเขียนป้ายประชาสัมพันธ์รณรงค์เพื่อให้เด็ก ๆ

เห็นความสำคัญและดูแลรักษาฟัน

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. เกมจิ๊กซอ
2. ภาพเด็กฟันผุ
3. ใบความรู้อนามัยอังกฤษลุยโครงการฟันผุให้เด็กใน จ.ตรัง
4. ใบงานที่ 1 ระดมสมอง

5. ใบงานที่ 2ตอบคำถามจากข่าว

6. กระดาษเทาขาว

การวัดและประเมินผล

ประเด็นการประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
1.ความสามารถในการระบุประเด็นปัญหา 2.ความสามารถในการรวบรวมข้อมูล 3.ความสามารถในการใช้เหตุผลพิจารณาข้อมูล 4.ความสามารถในการลงความเห็นได้อย่างสมเหตุสมผล	ตรวจผลงาน	แบบบันทึก คะแนน	ระดับ 2 ขึ้นไป

(ลงชื่อ).....ผู้สอน

เกณฑ์การประเมินการคิด

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
	ระดับ 3	ระดับ 2	ระดับ 1
1.ความสามารถในการระบุประเด็นปัญหา	ระบุปัญหาของข่าวที่กำหนดได้ถูกต้องชัดเจน	ระบุปัญหาของข่าวที่กำหนดได้ครอบคลุมปานกลาง	ระบุปัญหาของข่าวที่กำหนดได้ไม่ชัดเจนไม่ครอบคลุม
2.ความสามารถในการรวบรวมข้อมูล	ระบุสาเหตุของปัญหาได้ถูกต้องและรวบรวมข้อมูลได้เชื่อมโยงกัน	ระบุสาเหตุของปัญหาได้ถูกต้องแต่รวบรวมข้อมูลได้ไม่ชัดเจน	ระบุสาเหตุของปัญหาไม่ถูกต้องและรวบรวมข้อมูลได้ไม่ชัดเจน
3.ความสามารถในการใช้เหตุผลพิจารณาข้อมูล	มีเหตุผลในการเสนอแนวทางที่ถูกต้องชัดเจนและเป็นไปได้	มีเหตุผลในการเสนอแนวทางที่ถูกต้องปานกลางและไม่ชัดเจน	มีเหตุผลในการเสนอแนวทางค่อนข้างน้อยและไม่ชัดเจน
4.ความสามารถในการลงความเห็นได้อย่างสมเหตุสมผล	ใช้แนวทางที่สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างสมเหตุสมผล	ใช้แนวทางที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ปานกลาง	ใช้แนวทางที่ไม่สมเหตุสมผล

เกณฑ์ระดับคุณภาพ

คะแนน 10 – 12 ระดับคุณภาพ 3

คะแนน 6 – 9 ระดับคุณภาพ 2

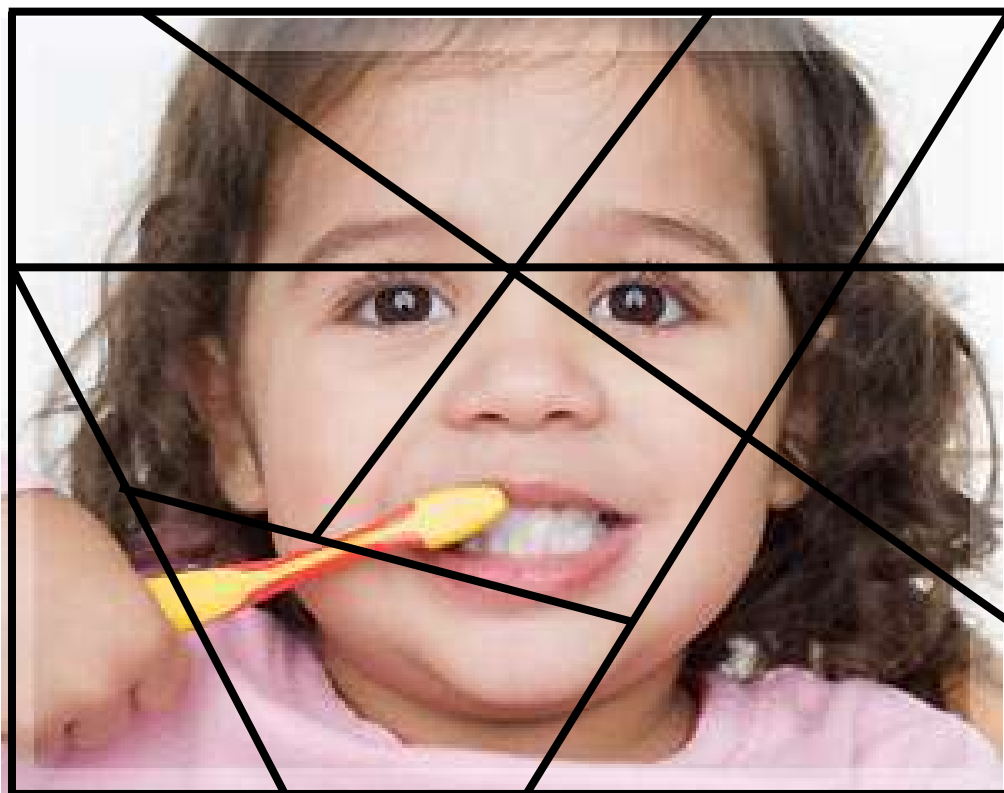
คะแนน 1 – 5 ระดับคุณภาพ 1

เกณฑ์การตัดสิน ได้ระดับคุณภาพ 2 ขึ้นไปถือว่าผ่าน

ภาพเด็กฟันผุ

เกมจิกซอ

ที่มา pakpleehos.go.th ค้นเมื่อวันที่ 19 เม.ย. 2556

ใบความรู้

เรื่องที่ 7 อนามัยอังกฤษลุยโครงการลดฟันผุให้เด็กในจ.ตรัง

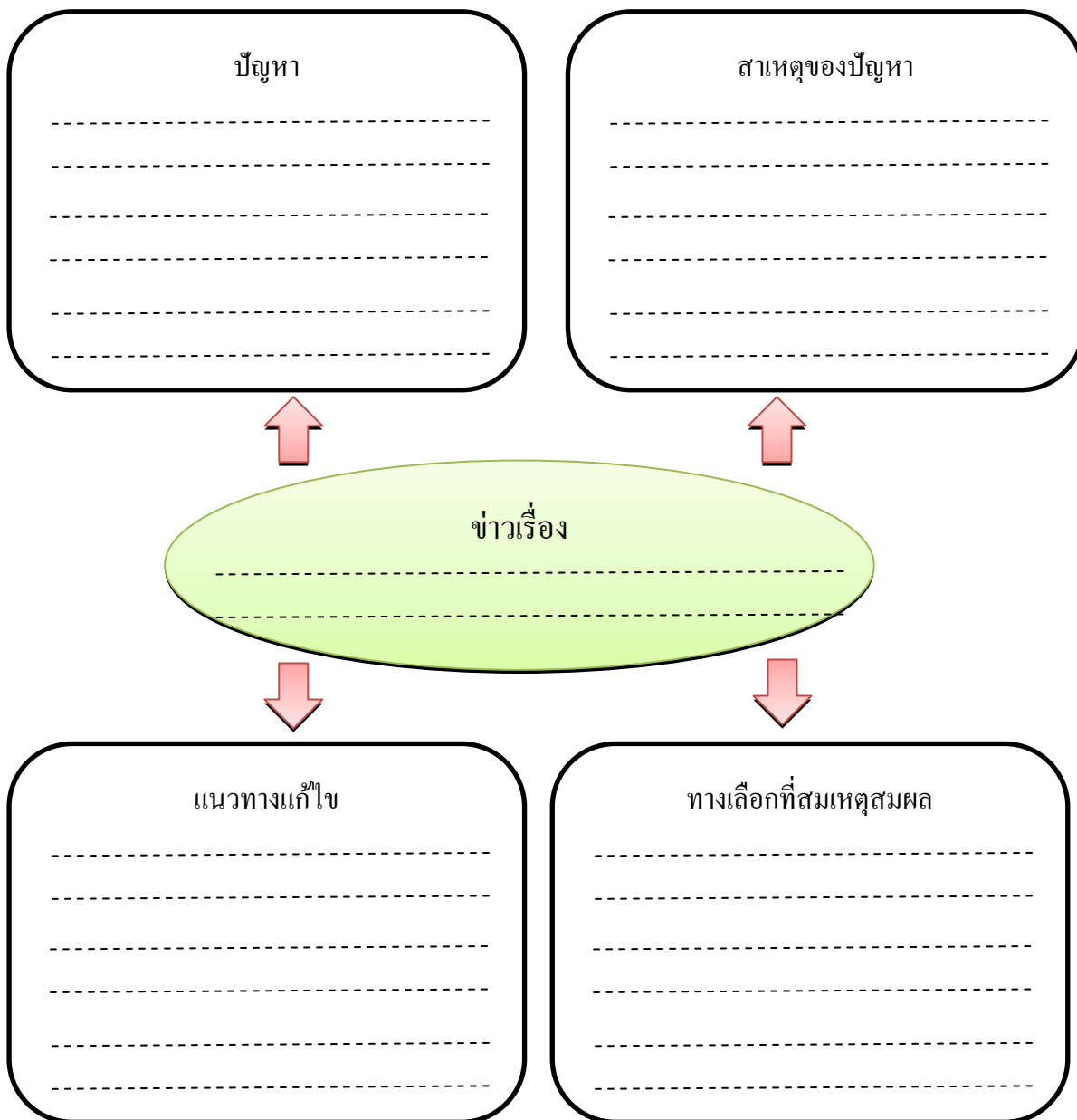
เมื่อเวลา 10.00 น. (9 พ.ค. 56) ที่ห้องผู้ว่าราชการจังหวัดตรัง Mr.Nigel Borrow ประธานมูลนิธิ The borrow Foundation ประเทศอังกฤษ พร้อมเจ้าหน้าที่กรมอนามัยและเจ้าหน้าที่ทันตสาธารณสุขจังหวัดตรัง เข้าพบ นายธีระยุทธ เอี่ยมตระกูลผู้ว่าราชการจังหวัดตรังเพื่อหารือการพัฒนาโครงการนมฟลูออไรด์ลดฟันผุในเด็กจังหวัดตรังโดยสำนักทันตสาธารณสุขกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ได้ร่วมกับโครงการส่วนพระองค์สวนจิตรลดาและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องภายใต้การสนับสนุนด้านวิชาการจากองค์การอนามัยโลกและงบประมาณจากมูลนิธิ The borrow Foundation ประเทศอังกฤษดำเนินโครงการนมฟลูออไรด์ป้องกันฟันผุในประเทศไทย ตั้งแต่ปี 2543 เพื่อเป็นมาตรการทางเลือกหนึ่งในการลดโรคฟันผุในเด็กไทยในระดับชุมชนภายใต้สถานการณ์ที่มีฟันผุสูงในเด็กและฟลูออไรด์ในน้ำบริโภคต่ำโดยขณะนี้ได้มีการดำเนินงานอยู่ 8 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดกรุงเทพมหานคร ชุมพรขอนแก่นสุราษฎร์ธานี สระแก้ว ชลบุรี กระบี่ และพัทลุงและจากแนวคิดขององค์การอนามัยโลกที่ส่งเสริมให้ใช้ฟลูออไรด์เสริมผ่านทางนมเป็นมาตรการหนึ่งในการป้องกันฟันผุ รวมทั้งโครงการส่วนพระองค์ สวนจิตรลดาได้ให้ความร่วมมือในการผลิตนมฟลูออไรด์ขึ้นเป็นแห่งแรกในประเทศไทยและสนับสนุนให้เด็กนักเรียนได้ดื่มนมฟลูออไรด์พาสเจอร์ไรซ์ขนาดบรรจุ 200 มิลลิลิตรที่มีปริมาณฟลูออไรด์ 0.5 มิลลิกรัม ตามขนาดที่องค์การอนามัยโลกแนะนำและติดตามประเมินผลพบว่าเด็กในกรุงเทพมหานครที่ดื่มนมฟลูออไรด์ต่อเนื่อง เป็นเวลา 5 ปี จะมีประสิทธิผลลดโรคฟันผุในฟันแท้ได้มากกว่าเด็กที่ไม่ได้ดื่มนมฟลูออไรด์ถึงร้อยละ 34.4 นอกจากนี้ได้มีการศึกษาปริมาณฟลูออไรด์โดยรวมที่ได้รับในแต่ละวันของเด็กที่ดื่มนมฟลูออไรด์พบว่ายังอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม มีความปลอดภัย และไม่พบผลเสียในเรื่องฟันตกกระจึงสมควรที่จะให้การสนับสนุนการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องเพื่อสุขภาพช่องปากที่ดีต่อไป

(ข้อมูลจากหนังสือ คม ชัด ลึก วันที่ 9 พฤษภาคม 2556)

ใบงานที่ 1 ระดมสมอง

กลุ่ม.....

คำชี้แจง นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้

ใบงานที่ 2 ตอบคำถามจากข่าว

ชื่อ.....ชั้น.....
 วัน.....ที่.....เดือน.....พ.ศ.

คำชี้แจงนักเรียนตอบคำถามจากข่าว“อนามัยอังกฤษลุยโครงการฟื้นฟูให้เด็กใน จ.ตรัง”

1. หน่วยงานใดมีส่วนเกี่ยวข้องกับข่าวดังกล่าวบ้าง

2. กรมการอนามัยโลกทำหน้าที่เกี่ยวกับเรื่องใด

3. การดื่มนมพลูออไรด์ช่วยลดปัญหาฟันผุได้หรือไม่ อย่างไร

4. ปริมาณพลูออไรด์ที่เหมาะสม ตามที่องค์กรอนามัยโลกแนะนำกำหนดเป็นเท่าไร

5. เหตุใดจึงใช้ จังหวัดตรังในการร่วมวางแผนตาม โครงการนมพลูออไรด์ลดฟันผุในเด็กจังหวัดตรัง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8

โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก สำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร
 หน่วยการเรียนรู้ที่ 8 เรื่องที่ 8 ศธ. สั่งสอนวิธีเอาตัวรอดเมื่อติดในรถให้เด็ก
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 เวลาเรียน 2 ชั่วโมง
 วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

สาระสำคัญ

การเรียนรู้ข่าวสารต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์ ควรมีการศึกษาข้อมูลอย่างละเอียดรอบคอบ โดยผ่านการพิจารณาไตร่ตรอง การใช้เหตุผลในการร่วมแสดงความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ซึ่งจะช่วยให้ทราบถึงประเด็นสำคัญจากข่าว จุดมุ่งหมายของการนำเสนอ และจะนำไปสู่การสรุปอย่างสมเหตุสมผล

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถระบุประเด็นปัญหาจากข่าวได้
2. นักเรียนสามารถรวบรวมข้อมูลจากข่าวได้
3. นักเรียนสามารถใช้เหตุผลพิจารณาข้อมูลได้
4. นักเรียนสามารถลงความเห็นได้อย่างสมเหตุสมผล

สาระการเรียนรู้

หัวข้อข่าวเรื่องศธ. สั่งสอนวิธีเอาตัวรอดเมื่อติดในรถให้เด็ก

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ขั้นการกระตุ้นให้คิด

- 1.1 ครูตั้งคำถามให้นักเรียนร่วมสนทนา “นักเรียนเดินทางมาโรงเรียนโดยวิธีใดบ้าง” เช่น เดิน จักรยาน นั่งมอเตอร์ไซค์รับจ้าง นั่งรถตู้
- 1.2 นักเรียนร่วมแสดงความคิดเห็นถึงวิธีการเดินทางอย่างไรให้ปลอดภัย
- 1.3 นักเรียนอ่านหัวข้อข่าว “ศธ. สั่งสอนวิธีเอาตัวรอดเมื่อติดในรถให้เด็ก” และร่วมกันบอกว่า ศธ. หมายถึงอะไร

2. ขั้นการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร

- 2.1 ครูให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายหัวข้อข่าวดังกล่าว เช่น เกิดอะไรขึ้น ในข่าว กล่าวถึงอะไร เกี่ยวข้องกับใคร มีความสำคัญต่อนักเรียนอย่างไร
- 2.2 นักเรียนรับใบความรู้ข่าว “ศธ. สั่งสอนวิธีเอาตัวรอดเมื่อติดในรถให้เด็ก” จากนั้นนักเรียนแต่ละคนอ่านข่าวและศึกษาข่าวให้ละเอียด

3. ขั้นการฝึกทักษะกระบวนการคิด

3.1 การระบุประเด็นปัญหา

- นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4 - 5 คน โดยแต่ละเก่งอ่อน ให้แต่ละกลุ่มอภิปรายเนื้อหาจากหัวข้อข้างดังกล่าว ว่ากล่าวถึงอะไร เกิดปัญหาอะไรขึ้นจึงต้องทำเช่นนี้ เนื้อหาเกี่ยวข้องกับใคร มีความสำคัญต่อนักเรียนหรือไม่อย่างไร เมื่อได้รับทราบข่าวแล้วนักเรียนจะปฏิบัติอย่างไร

- นักเรียนสนทนาร่วมกันถึงประเด็นสำคัญของข่าวดังกล่าวคืออะไร พร้อมบันทึกข้อมูลในใบงานที่ 1 (ศึกษาปัญหา)

3.2 การรวบรวมข้อมูล

- ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบ ดังนี้ ปัญหาที่เกิดขึ้นมีสาเหตุมาจากอะไรบ้าง

- สุ่มให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มได้ตอบคำถามและแสดงความคิดเห็น

- ให้นักเรียนแต่ละคนทำใบงานที่ 2(ตอบคำถามจากข่าว) “ศร. สั่งสอนวิธีเอาตัวรอดเมื่อติดในรถให้เด็ก”

- นักเรียนเข้ากลุ่มเดิมร่วมกันอภิปรายถึงคำตอบที่ได้เพื่อเป็นผลงานกลุ่ม

3.3 การใช้เหตุผลในการพิจารณาข้อมูล

- แต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลงาน

- นักเรียนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำหนดทางเลือกที่เป็นไปได้ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น

3.4 การลงความเห็นได้อย่างสมเหตุสมผล

- นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นจากข่าวดังกล่าว เพราะเหตุใดเด็กที่ติดอยู่ในรถจึงเสียชีวิต

- ครูให้นักเรียนอ่านสำนวนต่อไปนี้ วิวหายล้อมคอก รักวัวให้ผูก รักลูกให้ตี จากนั้นให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นว่าจากข่าว “ศร. สั่งสอนวิธีเอาตัวรอดเมื่อติดในรถให้เด็ก” ตรงกับสำนวนใดเพราะเหตุใด

4. ขั้นสรุปความคิดเห็นเพื่อการนำไปใช้

- ครูกำหนดสถานการณ์ดังนี้

1) ถ้ากลุ่มของนักเรียนติดอยู่ในลิฟท์

2) เมื่อกลุ่มของนักเรียนไปเที่ยวป่าแล้วเกิดหลงป่า

3) ถ้ากลุ่มของนักเรียนติดอยู่บนอาคารตึกที่เกิดไฟไหม้

- 4) เมื่อกลุ่มของนักเรียนไปที่ขวเกาะแล้วติดอยู่ที่เกาะ
- 5) เมื่อมีเหตุการณ์เกิดแผ่นดินไหว
- แต่ละกลุ่มเลือก 1 เรื่องโดยไม่ซ้ำกัน แล้วช่วยกันแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่กำหนดโดยทำเป็นแผนภาพความคิด ใบงานที่ 3 (สถานการณ์จำลอง)
 - แต่ละกลุ่มนำเสนอผลงาน โดยนักเรียนร่วมแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม
 - ให้นักเรียนร่วมกันบอกสาเหตุของการเกิดเหตุการณ์ที่เราไม่คาดคิด และวิธีแก้ปัญหา
 - นักเรียนร่วมพูดคุยถึงประโยชน์ที่ได้จากข่าว และการนำความรู้ที่ได้รับไปปรับ

ใช้ในชีวิตประจำวัน

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. ใบความรู้ ข่าว “ศธ. สั่งสอนวิธีเอาตัวรอดเมื่อติดในรถให้เด็ก”
2. ใบงานที่ 1 ตอบคำถามจากข่าว
3. ใบงานที่ 2 ศึกษาปัญหา
4. ใบงานที่ 3 สถานการณ์จำลอง
3. ตัวอย่างสถานการณ์

การวัดและประเมินผล

ประเด็นการประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
1.ความสามารถในการระบุประเด็นปัญหา	ตรวจผลงาน	แบบบันทึกคะแนน	ระดับ 2 ขึ้นไป
2.ความสามารถในการรวบรวมข้อมูล			
3.ความสามารถในการใช้เหตุผลพิจารณาข้อมูล			
4.ความสามารถในการลงความเห็นได้อย่างสมเหตุสมผล			

(ลงชื่อ).....ผู้สอน

เกณฑ์การประเมินการคิด

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
	ระดับ 3	ระดับ 2	ระดับ 1
1.ความสามารถในการระบุประเด็นปัญหา	ระบุปัญหาของข่าวที่กำหนดได้ถูกต้องชัดเจน	ระบุปัญหาของข่าวที่กำหนดได้ครอบคลุมปานกลาง	ระบุปัญหาของข่าวที่กำหนดได้ไม่ชัดเจนไม่ครอบคลุม
2.ความสามารถในการรวบรวมข้อมูล	ระบุสาเหตุของปัญหาได้ถูกต้องและรวบรวมข้อมูลได้เชื่อมโยงกัน	ระบุสาเหตุของปัญหาได้ถูกต้องแต่รวบรวมข้อมูลได้ไม่ชัดเจน	ระบุสาเหตุของปัญหาไม่ถูกต้องและรวบรวมข้อมูลได้ไม่ชัดเจน
3.ความสามารถในการใช้เหตุผลพิจารณาข้อมูล	มีเหตุผลในการเสนอแนวทางที่ถูกต้องชัดเจนและเป็นไปได้	มีเหตุผลในการเสนอแนวทางที่ถูกต้องปานกลางและไม่ชัดเจน	มีเหตุผลในการเสนอแนวทางค่อนข้างน้อยและไม่ชัดเจน
4.ความสามารถในการลงความเห็นได้อย่างสมเหตุสมผล	ใช้แนวทางที่สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างสมเหตุสมผล	ใช้แนวทางที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ปานกลาง	ใช้แนวทางที่ไม่สมเหตุสมผล

เกณฑ์ระดับคุณภาพ

คะแนน 10 – 12 ระดับคุณภาพ 3

คะแนน 6 – 9 ระดับคุณภาพ 2

คะแนน 1 – 5 ระดับคุณภาพ 1

เกณฑ์การตัดสิน ได้ระดับคุณภาพ 2 ขึ้นไปถือว่าผ่าน

ใบความรู้ เรื่องที่ 8ศธ.สั่งสอนวิธีเอาตัวรอดเมื่อติดในรถให้เด็ก

ศธ.ล้อมคอกเด็กเสียชีวิตในรถทำหนังสือแจ้งทุกหน่วยงาน สอนเด็กให้ช่วยเหลือตัวเอง หากติดในรถอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้งเมื่อวันที่ 15 พ.ค. กระทรวงศึกษาธิการ(ศธ.)เตรียมทำหนังสือขอความร่วมมือทุกหน่วยงานที่มีสถานศึกษาสอนเด็กให้ช่วยเหลือตัวเอง หากติดในรถอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้งหลังล่าสุดเกิดเหตุสดล “น้องพอดเตอร์” ติดในรถซักรอย “น้องเอย” นานกว่า 7 ชม.จนเสียชีวิตนางพินิตา กำภู ณ อยุธยา ปลัดศธ. เปิดเผยว่า นายพงศ์เทพ เทพกาญจนาได้กำชับให้หน่วยงานที่มีสถานศึกษาหรือศูนย์เด็กเล็กในสังกัดทั้งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.)และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.)ให้กำชับไปยังผู้บริหาร โรงเรียนและครูให้เข้มงวดในการดูแลเรื่องการรักษาความปลอดภัยของนักเรียน โดยเฉพาะกรณีเด็กเสียชีวิตบนรถรับส่งนักเรียนที่ล่าสุดเกิดเหตุการณ์ลักษณะนี้เป็นครั้งที่ 2 โดยขอความร่วมมือให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำหนังสือกำชับไปยังสถานศึกษาและขอให้มีการสอนวิธีการช่วยเหลือนักเรียนหากติดอยู่ในรถเพื่อช่วยเหลือตนเองให้กับเด็กเล็กเช่น การเปิด ประตู การปีบเมตร เพื่อขอให้สอนเรื่องดังกล่าวอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้งเพื่อให้เด็กเกิดความชำนาญและความเคยชิน สามารถช่วยเหลือตัวเองได้หากเกิดเหตุด้าน นายบัณฑิต ศรีพุทธางกูร เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (กช.)กล่าวว่า นับตั้งแต่เกิดเหตุการณ์กรณี ด.ญ. มณีนันท์ ทองภู หรือ "น้องเอย" วัย 3 ขวบ นักเรียนชั้นอนุบาล 1 โรงเรียนอนุบาลแห่งหนึ่งใน จ.สมุทรปราการที่ถูกลิ้มไว้ในรถตู้รับ-ส่งนักเรียนของโรงเรียนนานกว่า 4 ชั่วโมงและเข้ารักษาตัวจนเสียชีวิตในที่สุดนั้น ตั้งแต่เกิดเหตุศธ.ก็ได้ทำหนังสือกำชับไปยังสถานศึกษาให้ระมัดระวังตรวจตราทุกครั้งในการรับส่งนักเรียนให้มีการนำพานักเรียนไปส่งถึงห้องเรียนกับครูประจำชั้นทุกคนและทำบันทึกเก็บข้อมูลเป็นลายลักษณ์อักษรและให้สอนการดูแลช่วยเหลือตนเองหากติดอยู่ในรถซึ่งแม้กระทั่งก่อนเปิดภาคเรียนก็ได้ทำหนังสือย้ำเป็นครั้งที่ 2 แต่ยังคงเกิดเหตุการณ์ดังกล่าวขึ้นอีกคาดว่าจากที่ทำหนังสือไปโรงเรียนยังไม่ได้ซักซ้อมทั้งนี้ รดรับส่งดังกล่าวเป็นรถกระบะต่อเติมหลังคา และมีที่นั่งโดยวันเกิดเหตุเด็กซึ่งทราบว่าเป็นญาติห่างกับคนขับได้นั่งบริเวณแคปด้านหลังคนขับ และเกิดหลับจนเมื่อถึงโรงเรียนเด็กลงหมดจากกระบะหลังเหลือเพียงเด็กคนดังกล่าวคนเดียวและคนขับก็ไม่ทันได้ดู มาพบอีกทีตอนเวลาประมาณ 15.00 น.ก็เสียชีวิตแล้ว ทั้งนี้ คาดว่าคนขับเป็นครูผู้สอนในโรงเรียนดังกล่าวด้วยอย่างไรก็ตาม ได้ตั้งกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงลงไปตรวจสอบเรื่องดังกล่าวแล้วส่วนการลงโทษผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูที่เกี่ยวข้องในส่วนของ ศธ.นั้นคงทำได้ตามลำดับตั้งแต่กล่าวตักเตือน โดยพิจารณาตามความผิดแต่ในกรณีลักษณะนี้ก็จะมิโทษทางกฎหมายคือ โทษอาญา

(ข้อมูลจากหนังสือโพสต์ทูเดย์ วันที่ 15 พฤษภาคม 2556)

ใบงานที่ 1 ศึกษาปัญหา

เรื่องศร.สั่งสอนวิธีเอาตัวรอดเมื่อติดในรถให้เด็ก

กลุ่มที่.....สมาชิก 1.....ประธานกลุ่ม

2.

3.

4.

5.เลขานุการกลุ่ม

ปัญหาของข่าวนี้อะไร

Handwriting practice area with horizontal dotted lines inside a rounded purple border.

ใบงานที่ 2 ตอบคำถามจากข่าว

ชื่อ.....ชั้น.....

วัน.....ที่.....เดือน.....พ.ศ.

คำชี้แจง นักเรียนตอบคำถามจากการอ่านข่าวศร.สั่งสอนวิธีเอาตัวรอดเมื่อติดในรถให้เด็ก

1. “ศร.ล้อมคอกเด็กเสียชีวิตในรถ” จากข้อความจับประเด็นได้อย่างไร

2.จากรายงานข่าวแสดงว่ามีเด็กที่เสียชีวิตจากการติดอยู่ในรถแล้วอย่างน้อยกี่ครั้ง

3. สาเหตุใดที่ทำให้เด็กติดอยู่ในรถ

4. นักเรียนคิดว่าใครควรมีหน้าที่ดูแลเรื่องดังกล่าวบ้าง

5. จากข่าวข้างต้นผู้ที่มีความรับผิดชอบได้มีมาตรการในการแก้ไขปัญหอย่างไรบ้าง

ใบงานที่ 3 สถานการณ์จำลอง

สมาชิก

กลุ่ม.....

.....
.....
.....
.....

ช่วยคิดหน่อยทำอย่างไรจึงจะปลอดภัย

สถานการณ์
.....
.....
.....

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9

โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก สำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร
 หน่วยการเรียนรู้ที่ 9 เรื่องที่ 9 มนุษย์อำมหิต ล่า “ลิง” เปิบ
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 เวลาเรียน 2 ชั่วโมง
 วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

สาระสำคัญ

การเรียนรู้ข่าวสารทั่วไป ควรมีการศึกษาข้อมูลที่เป็นจริง หรือข้อมูลที่เป็นเท็จให้ละเอียดรอบคอบ โดยผ่านการพิจารณาไตร่ตรอง การร่วมแสดงความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เพื่อจะเลือกเชื่อหรือไม่เชื่อข่าวนั้น ๆ หรือไม่ เพราะเหตุใด ซึ่งจะช่วยให้ทราบถึงประเด็นสำคัญจากข่าว และจะนำไปสู่การสรุปอย่างสมเหตุสมผล

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถระบุประเด็นปัญหาจากข่าวได้
2. นักเรียนสามารถรวบรวมข้อมูลจากข่าวได้
3. นักเรียนสามารถใช้เหตุผลพิจารณาข้อมูลได้
4. นักเรียนสามารถลงความเห็นได้อย่างสมเหตุสมผล

สาระการเรียนรู้

หัวข้อข่าวเรื่องมนุษย์อำมหิต ล่า “ลิง” เปิบ

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ขั้นการกระตุ้นให้คิด

1.1 นักเรียนอ่านหัวข้อข่าวมนุษย์อำมหิต ล่า “ลิง” เปิบ ร่วมให้ความหมายของคำว่าอำมหิต เปิบหมายถึงอะไร

1.2 จากหัวข้อข่าวดังกล่าวนักเรียนร่วมแสดงความคิดเห็น เช่น ในข่าวน่าจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร มีความสำคัญต่อเราอย่างไร คิดอย่างไรเกี่ยวกับหัวข้อข่าว

2. ขั้นการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร

2.1 แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4- 5 คน คละเก่งอ่อน ตัวแทนรับใบความรู้เรื่อง มนุษย์อำมหิต ล่า “ลิง” เปิบ

2.2 แต่ละกลุ่มศึกษาเนื้อหาของข่าวจากใบความรู้ร่วมกัน

3. ขั้นการฝึกทักษะกระบวนการคิด

3.1 การระบุประเด็นปัญหา

- นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันลำดับเรื่องราว และสรุปปัญหาจากข่าวโดยทำกิจกรรมจากใบงานที่ 1 (ลำดับเรื่องราว)

- นักเรียนนำเสนอผลงาน โดยช่วยกันบอกถึงคำตอบที่ได้ถูกต้องหรือไม่อย่างไร

3.2 การรวบรวมข้อมูล

- ครูตั้งคำถาม “เพราะเหตุใดจึงเกิดปัญหาดังกล่าว” ให้นักเรียนร่วมแสดงความคิดเห็น

-แต่ละกลุ่มรับใบงานที่ 2 (รวบรวมข้อมูล) และปฏิบัติตามใบงาน พร้อมทั้งสรุปร่วมกันถึงสาเหตุของปัญหา

3.3 การใช้เหตุผลในการพิจารณาข้อมูล

- ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ในกรณีที่เป็นนักเรียนจะทำตามข่าวหรือไม่เพราะเหตุใด

- จากนั้นให้แต่ละคนรับใบงานที่ 3 (เป็นจริงหรือเท็จ) ปฏิบัติตามใบงาน นักเรียนช่วยกันบอกคำตอบพร้อมบอกเหตุผลว่าเป็นเพราะเหตุใด

3.4 การลงความเห็นได้อย่างสมเหตุสมผล

- นักเรียนช่วยกันบอกแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

- นักเรียนรับใบงานที่ 4 (แนวทางแก้ไข) และปฏิบัติตามใบงาน

4. ขั้นสรุปความคิดเห็นเพื่อการนำไปใช้

- นักเรียนช่วยกันบอกสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้ข่าว มนุษย์อำมหิต ล่า “ลิง” เปิบ

- นักเรียนร่วมกันวางแผนเพื่อรณรงค์ช่วยเหลือลิงโบราณ ลงในกระดาษเทาขาว ขนาด กว้าง 30 นิ้ว ยาว 20 นิ้ว

- นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอ

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. ใบความรู้ ข่าว “มนุษย์อำมหิต ล่า “ลิง” เปิบ”
2. ใบงานที่ 1 ลำดับเรื่องราว
3. ใบงานที่ 2 รวบรวมข้อมูล
4. ใบงานที่ 3 เป็นจริงหรือเท็จ
5. ใบงานที่ 4 แนวทางแก้ไข
6. กระดาษเทาขาว

การวัดและประเมินผล

ประเด็นการประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
1.ความสามารถในการระบุประเด็นปัญหา 2.ความสามารถในการรวบรวมข้อมูล 3.ความสามารถในการใช้เหตุผลพิจารณาข้อมูล 4.ความสามารถในการลงความเห็นได้อย่างสมเหตุสมผล	ตรวจผลงาน	แบบบันทึก คะแนน	ระดับ 2 ขึ้นไป

(ลงชื่อ).....ผู้สอน

เกณฑ์การประเมินการคิด

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
	ระดับ 3	ระดับ 2	ระดับ 1
1.ความสามารถในการระบุประเด็นปัญหา	ระบุปัญหาของข่าวที่กำหนดได้ถูกต้องชัดเจน	ระบุปัญหาของข่าวที่กำหนดได้ครอบคลุมปานกลาง	ระบุปัญหาของข่าวที่กำหนดได้ไม่ชัดเจนไม่ครอบคลุม
2.ความสามารถในการรวบรวมข้อมูล	ระบุสาเหตุของปัญหาได้ถูกต้องและรวบรวมข้อมูลได้เชื่อมโยงกัน	ระบุสาเหตุของปัญหาได้ถูกต้องแต่รวบรวมข้อมูลได้ไม่ชัดเจน	ระบุสาเหตุของปัญหาไม่ถูกต้องและรวบรวมข้อมูลได้ไม่ชัดเจน
3.ความสามารถในการใช้เหตุผลพิจารณาข้อมูล	มีเหตุผลในการเสนอแนวทางที่ถูกต้องชัดเจนและเป็นไปได้	มีเหตุผลในการเสนอแนวทางที่ถูกต้องปานกลางและไม่ชัดเจน	มีเหตุผลในการเสนอแนวทางค่อนข้างน้อยและไม่ชัดเจน
4.ความสามารถในการลงความเห็นได้อย่างสมเหตุสมผล	ใช้แนวทางที่สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างสมเหตุสมผล	ใช้แนวทางที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ปานกลาง	ใช้แนวทางที่ไม่สมเหตุสมผล

เกณฑ์ระดับคุณภาพ

คะแนน 10 – 12 ระดับคุณภาพ 3

คะแนน 6 – 9 ระดับคุณภาพ 2

คะแนน 1 – 5 ระดับคุณภาพ 1

เกณฑ์การตัดสิน ได้ระดับคุณภาพ 2 ขึ้นไปถือว่าผ่าน

ใบความรู้

เรื่องที่ 9 มนุษย์อำมหิต ล่า “ลิง” เปิบ

เมนูมันสมองสด “รายีไสล” จวนสูญพันธุ์

นำเป็นห้วงลิงโบราณบ้านหว่าน อ.รายีไสล จ.ศรีสะเกษ ใกล้สูญพันธุ์ ตกเป็นเหยื่อแก๊งมนุษย์ใจโหดไล่ล่าจับไปทำเมนู “สมองลิง” ให้เหล่านักเปิบพิสดาร จากเดิมที่มีผู้นับพันตัวต้องเผชิญภัยแล้งขาดอาหารและน้ำดื่ม บางส่วนอพยพไปอยู่ที่อื่น ไม่ก็ถูกจับขาย จนตอนนี้เหลือแค่ 100 ตัวเท่านั้น เพชชวบ้านเคยช่วยกันจับแก๊งล่าลิงได้ คาหนังคาเขา แต่ตำรวจดำเนินคดีไม่ได้ เพราะชาวบ้านปล่อยลิงออกจากกรงไปหมดแล้ว กลัวอดตายเลยไม่มีหลักฐานมัดตัว พ่อเมืองศรีสะเกษสั่งตำรวจประสานผู้นำท้องถิ่นกับชาวบ้านจัดเวรยามเฝ้าดูแลป้องกันไม่ให้แก๊งใจบาปเข้ามาล่าลิงได้อีก

เรื่องราวของมนุษย์ใจโหดไล่จับฝูงลิงไปทำเมนูเปิบพิสดารเปิดเผยที่สวนลิงบ้านหว่าน ต.หว่านคำ อ.รายีไสล จ.ศรีสะเกษ เมื่อวันที่ 30 เม.ย. ผู้สื่อข่าวรายงานว่าลิงแสมที่อาศัยอยู่ในคอนปู้ตามานานหลายร้อยปีจากเดิมที่มีผู้นับพันตัวจนกลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติอีกแห่งหนึ่งของ จ.ศรีสะเกษ ล่าสูญลงมีจำนวนลดน้อยลงเหลือเพียงประมาณ 100 ตัวเท่านั้น นักท่องเที่ยวที่มาชมความน่ารักของฝูงลิงพากันซื้อขนมมาแจกให้ลิงกินเป็นอาหารประทังความหิวโหย สาเหตุเนื่องจากในป่าขาดแคลนอาหารและน้ำ ส่งผลให้ลิงจำนวนหนึ่งพากันย้ายไปอยู่ที่อื่น เช่น ที่ป่าสาธารณประโยชน์เมืองแคน อ.รายีไสล ซึ่งมีแหล่งน้ำที่สมบูรณ์กว่า ขณะเดียวกัน ได้มีกลุ่มเยาวชนจิตอาสาพิทักษ์ป่าหว่านคำ นำโดยนายภูสิทธิ์ จิตมัน อายุ 25 ปี และนายสุวรรณ พิรรัตน์ อายุ 25 ปี ได้รับการสนับสนุนจากนายเฉวก ศรีบุญ เจ้าของร้านวังอุ่น อนุเคราะห์วัสดุอุปกรณ์ก่อสร้างบ่อเก็บน้ำให้ลิงดื่มกินในช่วงหน้าแล้งนายภูสิทธิ์ จิตมัน แกนนำกลุ่มเยาวชนจิตอาสาพิทักษ์ป่าหว่านคำกล่าวว่า หน้าแล้งปีนี้ลิงที่คอนปู้ตาแห่งนี้ได้รับผลกระทบมากเนื่องจากไม่มีอาหารกิน โดยอาหารที่อบต.เอามาเลี้ยงลิงไม่พอเพียงทำให้ลิงอดอยากมาก ทุกวันนี้ลิงจะได้กินอาหารเป็นประจำจากพระสุรศักดิ์ พระเลขานุการเจ้าคณะตำบลหว่านคำ ที่นำเอากล้วย ผลไม้ต่างๆ รวมทั้งข้าวกันบาตรมาเลี้ยงลิงในช่วงเวลาประมาณ 10.00-11.00 น.เป็นประจำทุกวัน

นายภูสิทธิ์กล่าวต่อไปว่า ปัญหาสำคัญอีกอย่างหนึ่งที่ทำให้ลิงโบราณในสวนลิงบ้านหว่านจำนวนลดน้อยลงไปมากเนื่องจากขณะนี้แก๊งคนร้ายพากันมาลักลอบดักจับลิงไปขายให้กับผู้ที่ชื่นชอบเปิบพิสดาร โดยการกินสมองลิง โดยคนร้ายแก๊งนี้จะนำอาหารมาใส่ไว้ในกรงเพื่อล่อให้ลิงเข้าไปกินแล้วปิดประตูกรงจับลิงได้ครั้งละ 10-20 ตัวใส่ท้ายรถปิกอัพขับไปส่งลูกค้าทางภาคกลาง ล่าสุดชาวบ้านช่วยกันจับกุมคนร้ายได้พร้อมกรงที่ใส่ลิง แต่ตำรวจปล่อยตัวไปเพราะไม่มีหลักฐาน

เนื่องจากชาวบ้านต้องรีบปล่อยลิงออกจากกรงเพราะกลัวมันตาย ทั้งนี้จากการที่บริเวณคอนปู้ตาซึ่งเป็นที่อยู่ของลิงโบราณมีทางเข้าออกหลายทางทำให้ยากต่อการป้องกันไม่ให้คนร้ายแอบเข้ามาดักจับลิง หากปล่อยไว้แบบนี้ลิงโบราณในคอนปู้ตาก็อาจจะสูญพันธุ์ จึงอยากขอวอนไปยังส่วนราชการที่เกี่ยวข้องให้เข้ามาช่วยดูแลด้วย

นายประทีป กิรติเรชา ผวจ.ศรีสะเกษ เผยว่า มีความเป็นห่วงในเรื่องดังกล่าวมาก ได้สั่งการให้ พ.ต.อ.ชัชวาลย์ แก้วจันดี ผกก.สภ.ราษีไศล ไปประสานงานกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน นายก อบต. ห้วยน้ำคำ และผู้นำชุมชน ผู้นำหมู่บ้าน ช่วยกันวางมาตรการไม่ให้คนร้ายเข้ามาลักลอบจับลิงไปขายได้อย่างเด็ดขาด

ด้านนายวิไล ทิพวัน กำนัน ต.ห้วยน้ำคำ เผยว่า ชาวบ้านเคยช่วยกันจับคนร้ายกลุ่มนี้ได้ โดยมีลิงถูกจับไว้ในกรงทำयरดปีกอัพกว่า 10 ตัว คนร้ายสารภาพว่าจะเอาลิงไปขายให้กับนายทุนที่มารับซื้อไปขายให้กับนักเปิพิศดารที่ชอบกินสมองลิงเพราะเชื่อว่าเป็นยาอายุวัฒนะ แต่ขณะจะนำตัวส่งตำรวจ ชาวบ้านเห็นว่าลิงถูกขังอยู่ในกรงหลายวัน มีสภาพหิวโซ จึงต้องปล่อยคืนสู่ป่าไป ทำให้ตำรวจไม่มีหลักฐานดำเนินคดีกับแก๊งดังกล่าวได้ เบื้องต้นต้องขอแรงชาวบ้านช่วยกันสอดส่องดูแลไม่ให้แก๊งคนร้ายกลับมาจับลิงได้อีก

นายวานิช ยอดสง่า รองนายก อบต.ห้วยน้ำคำ กล่าวว่า อบต.มีกองทุนสำหรับการเลี้ยงอาหารลิงทุกวันขณะนี้เงินเหลือในกองทุนประมาณ 30,000 บาทส่วนเหตุที่ลิงถูกจับไปขายนั้นได้ประสานขอความร่วมมือกับผู้นำหมู่บ้านและชาวบ้านพร้อมสนับสนุนงบประมาณให้ช่วยกันดูแลป้องกันไม่ให้คนร้ายเข้ามาลักลอบดักจับลิงไปขายได้อีกต่อไป ขณะนี้ชาวบ้านได้จัดเวรยามเฝ้าดูแลอย่างเต็มที่เพื่อรักษาลิงโบราณไม่ให้สูญพันธุ์ไปจากสวนลิงบ้านห้วยน้ำแห่งนี้

(ข้อมูลจากไทยรัฐ ฉบับวันที่ 2 พฤษภาคม 2556)

ใบงานที่ 1 ลำดับเรื่องราว

ชื่อกลุ่ม.....

สมาชิกของกลุ่ม

1.....

2.....

3.....

4.....

5.....

คำชี้แจง นักเรียนช่วยกันลำดับเรื่องราวของข่าว จากประโยคที่กำหนดให้

1. ลิงโบราณใกล้สูญพันธุ์ เพราะขาดอาหารและน้ำ

2. นักเป็บพิศดารเชื่อว่าการบริโภ�คสมองลิ่งเป็นยาอายุวัฒนะ

3. ลิงโบราณบ้านหว่าน อ. ราชสีไศล จ. ศรีสะเกษ คือลิ่งแสม

4. กลุ่มเยาวชนจิตอาสาช่วยกันพิทักษ์ลิ่งโบราณ

5. เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่สามารถจับคนร้ายได้เพราะชาวบ้านช่วยกันปล่อยลิ่ง

ตอบ.....

ใบงานที่ 2 รวบรวมข้อมูล

ชื่อกลุ่ม.....

สมาชิกของกลุ่ม

1.....

2.....

3.....

4.....

5.....

คำชี้แจง: ให้แต่ละกลุ่มรวบรวมข้อมูลของข่าวตามหัวข้อที่กำหนดให้ เขียนลงในใบงาน และนำเสนอผลงาน

1. สาเหตุใด กลุ่มเยาวชนจิตอาสาพิทักษ์ป่าจึงต้องทำงานนี้

.....

2. สาเหตุใด ลิงโบราณ หรือลิงแสม จึงลดจำนวนลง

.....

3. เจ้าหน้าที่ของรัฐช่วยเหลือลิงเหล่านี้ด้วยวิธีการใด

.....

4. ชาวบ้านในตำบลบ้านห้วย อ.รามัญ จ.ศรีสะเกษ ได้ช่วยเหลือลิงด้วยวิธีการใด

.....

5. เพราะเหตุใดเจ้าหน้าที่ตำรวจจึงไม่สามารถจับผู้ร้ายได้

.....

ใบงานที่ 3 เป็นจริงหรือเท็จ

ชื่อ.....ชั้น.....

คำชี้แจง: นักเรียนตอบคำถามข้อที่เป็นจริงกับข้อที่เป็นเท็จ โดยทำเครื่องหมาย ✓ ใน

1. เมนูเปิบพิศดาร ‘สมองลิง’ เป็นยาอายุวัฒนะ

เป็นจริง เป็นเท็จ

2. ชาวบ้านตำบลบ้านหว้าน อ.ราษีไศล จ. ศรีสะเกษ ไม่เห็นความสำคัญของลิงโบราณ

เป็นจริง เป็นเท็จ

3. พระภิกษุ เขวชนจิตอาสา และ เจ้าหน้าที่ อบต. ช่วยกันปกป้องลิงโบราณ

เป็นจริง เป็นเท็จ

4. เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่สามารถจับผู้ร้ายได้ เพราะไม่มีหลักฐาน

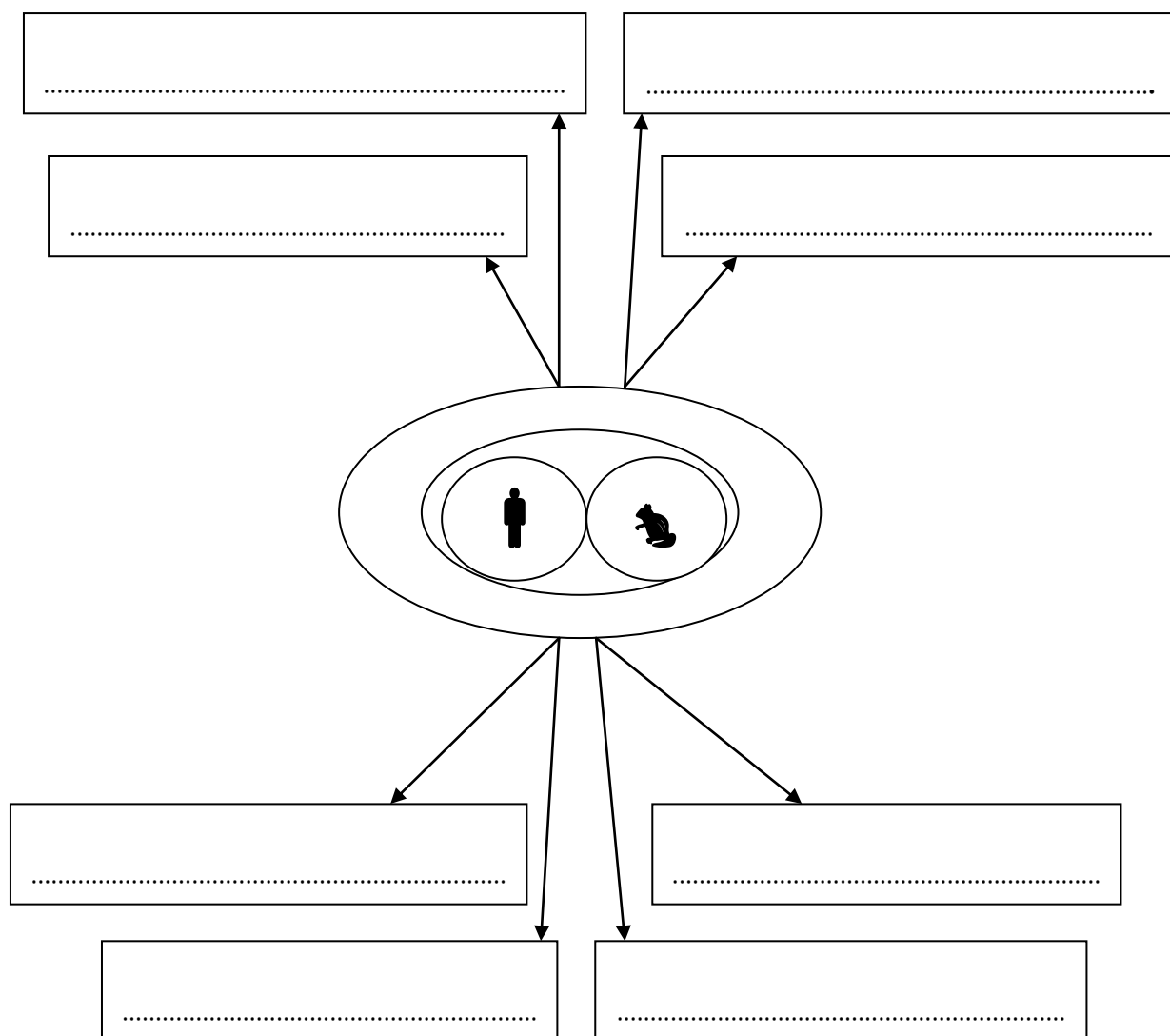
เป็นจริง เป็นเท็จ

5. ลิงสูญพันธุ์เพราะมนุษย์ใจบาป

เป็นจริง เป็นเท็จ

ใบงานที่ 4 แนวทางแก้ไข

คำชี้แจง: ถ้านักเรียนเป็นชาวบ้านตำบลบ้านหว้าน อ. ราษีไศล จ. ศรีสะเกษ มีวิธีการใดที่จะช่วยกัน
ดูแลและปกป้องสิ่งโบราณเหล่านั้นคืนกลับไปอยู่กับธรรมชาติได้อย่างมีความสุข

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10

โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก สำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร
 หน่วยการเรียนรู้ที่ 10 เรื่องที่ 10 เดือนภัย “เด็กหอ” ข้อควรรู้เมื่ออยู่หอพัก
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 เวลาเรียน 2 ชั่วโมง
 วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

สาระสำคัญ

การอ่านข่าวด้วยความตั้งใจใช้ความรอบคอบในการพิจารณาไตร่ตรอง จับประเด็นปัญหาสำคัญของข่าวที่อ่าน โดยใช้เหตุผลในการพิจารณารวบรวมข้อมูล ซึ่งจะช่วยให้นำไปสู่การสรุปอย่างสมเหตุสมผลส่งผลให้สามารถนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ โดยเฉพาะในเรื่องของภัยใกล้ตัวเกิดขึ้นได้โดยที่เราไม่สามารถทราบล่วงหน้า แต่เราสามารถป้องกันและระมัดระวังได้โดยไม่ตั้งอยู่ในความประมาท

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถระบุประเด็นปัญหาจากข่าวได้
2. นักเรียนสามารถรวบรวมข้อมูลจากข่าวได้
3. นักเรียนสามารถใช้เหตุผลพิจารณาข้อมูลได้
4. นักเรียนสามารถลงความเห็นได้อย่างสมเหตุสมผล

สาระการเรียนรู้

หัวข้อข่าวเรื่องเดือนภัย “เด็กหอ” ข้อควรรู้เมื่ออยู่หอพัก

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ขั้นการกระตุ้นให้คิด

1.1 ครูสนทนากับนักเรียน เกี่ยวกับข่าวการเดือนภัยต่าง ๆ ที่เคยได้ฟัง ได้ดู หรือ ได้อ่าน และให้นักเรียนช่วยกันบอก เช่น การเดือนภัยเรื่องสึนามิ น้ำท่วม ไฟไหม้ นักเรียนได้จะไร กับข่าวนั้น ๆ จากนั้นครูขออาสาสมัคร 10 คน รับผิดชอบ(ป้ายเดือน) บัตรคำคนละ 1 ใบ ครูให้นักเรียนอาสาจับคู่บัตรภาพกับบัตรคำให้มีความหมายตรงกัน ครูกับนักเรียนร่วมกันเฉลยพร้อมกัน

1.2 ครูคิดแถบประโยคหัวข้อข่าว เรื่อง เดือนภัย “เด็กหอ” ข้อควรรู้เมื่ออยู่หอพัก ให้นักเรียนอ่านพร้อมกัน จากนั้นร่วมสนทนาถึงหัวข้อข่าวเช่น เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร เกี่ยวข้องกับใคร น่าจะเกิดอะไรขึ้น นักเรียนควรจะเรียนรู้หรือไม่อย่างไร

2. ขั้นการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร

2.1 แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 - 5 คน คละเก่งอ่อน ตัวแทนรับใบความรู้ เรื่อง เตือนภัย “เด็กหอ” ข้อควรรู้เมื่ออยู่หอพัก

2.2 แต่ละกลุ่มศึกษาเนื้อหาของข่าวจากใบความรู้ร่วมกัน

3. ขั้นตอนการฝึกทักษะกระบวนการคิด

3.1 การระบุประเด็นปัญหา

- นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันแสดงความคิดเห็นต่อข่าวที่อ่าน เช่น เกิดอะไรขึ้น ที่ไหน อย่างไร และช่วยกันระบุประเด็นปัญหา พร้อมบันทึกข้อมูล
- ตัวแทนแต่ละกลุ่มนำเสนอประเด็นปัญหาของข่าวโดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาที่เพื่อนนำเสนอ ในประเด็นของความถูกต้อง การใช้เหตุผลเพียงพอหรือไม่ หรือจะเสนอข้อมูลเพิ่มเติม

3.2 การรวบรวมข้อมูล

- ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบ “ปัญหาที่เกิดขึ้นมีสาเหตุจากอะไรบ้าง” ให้แต่ละกลุ่มอภิปรายแสดงความคิดเห็น
- นักเรียนแต่ละกลุ่มรับใบงานที่ 1 (ระดมความคิด) และร่วมแสดงความคิดเห็นร่วมกัน
- ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงาน พร้อมทั้งให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานของเพื่อน

3.3 การใช้เหตุผลในการพิจารณาข้อมูล

- ครูคิดแถบประโยคข้อความต่อไปนี้บนกระดานเพื่อให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกตอบว่าเป็นจริง หรือเท็จ โดยให้เหตุผลประกอบ
 - 1) โครงการ “หอพักดีดดาว” เป็นโครงการที่ดีสำหรับผู้ประกอบการกับผู้เช่าพักอาศัย
 - 2) “เด็กหอ” คือ บุคคลทั่วไปที่เข้าไปพักอาศัยในหอพักนั้น
 - 3) กฎหมายระบุให้ “หอพัก” กำหนดผู้เช่าพักในหอพักนั้น ได้ทั้ง หญิงชาย และบุคคลทั่วไป
 - 4) ผู้ประกอบการ “หอพัก” ใคร ๆ ก็สามารถประกอบการได้
 - 5) ภัย “เด็กหอ” ป้องกันได้ด้วยความปลอดภัย และไม่ควรวางใจผู้อื่น

3.4 การลงความเห็นได้อย่างสมเหตุสมผล

- ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันคิดและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมหรือสิ่งที่ควรปฏิบัติของทั้งผู้ผู้ประกอบการและเด็กหอเพื่อให้เกิดความปลอดภัยของทั้งสองฝ่าย พร้อมกับบันทึกข้อมูลในใบงานที่ 2 (ร่วมกันคิด)

- ตัวแทนแต่ละกลุ่มนำเสนอ โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมในกรณีที่นักเรียนมีความคิดเห็นที่แตกต่างออกไป

4. ขั้นสรุปความคิดเห็นเพื่อนำไปใช้

4.1 นักเรียนร่วมกันสรุปประเด็นของข่าว และสิ่งที่ได้จากการวิเคราะห์ข่าวในครั้งนี้นักเรียนสามารถนำความรู้อะไรไปใช้ได้บ้าง

4.2 ให้นักเรียนเขียนคำขวัญหรือคำเตือนที่ได้เรียนรู้จากข่าวเพื่อประชาสัมพันธ์ให้ผู้อื่นทราบ
สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. ใบความรู้ เรื่องที่ 10 เตือนภัย “เด็กหอ” ข้อควรรู้เมื่ออยู่หอพัก
2. ใบงานที่ 1 ระดมความคิด
3. ใบงานที่ 2 ร่วมกันคิด
4. แลปประโยคข้อความ

การวัดและประเมินผล

ประเด็นการประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
1.ความสามารถในการระบุประเด็นปัญหา 2.ความสามารถในการรวบรวมข้อมูล 3.ความสามารถในการใช้เหตุผลพิจารณาข้อมูล 4.ความสามารถในการลงความเห็นได้อย่างสมเหตุสมผล	ตรวจสอบผลงาน	แบบบันทึก คะแนน	ระดับ 2 ขึ้นไป

(ลงชื่อ).....ผู้สอน

เกณฑ์การประเมินการคิด

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
	ระดับ 3	ระดับ 2	ระดับ 1
1.ความสามารถในการระบุประเด็นปัญหา	ระบุปัญหาของข่าวที่กำหนดได้ถูกต้องชัดเจน	ระบุปัญหาของข่าวที่กำหนดได้ครอบคลุมปานกลาง	ระบุปัญหาของข่าวที่กำหนดได้ไม่ชัดเจนไม่ครอบคลุม
2.ความสามารถในการรวบรวมข้อมูล	ระบุสาเหตุของปัญหาได้ถูกต้องและรวบรวมข้อมูลได้เชื่อมโยงกัน	ระบุสาเหตุของปัญหาได้ถูกต้องแต่รวบรวมข้อมูลได้ไม่ชัดเจน	ระบุสาเหตุของปัญหาไม่ถูกต้องและรวบรวมข้อมูลได้ไม่ชัดเจน
3.ความสามารถในการใช้เหตุผลพิจารณาข้อมูล	มีเหตุผลในการเสนอแนวทางที่ถูกต้องชัดเจนและเป็นไปได้	มีเหตุผลในการเสนอแนวทางที่ถูกต้องปานกลางและไม่ชัดเจน	มีเหตุผลในการเสนอแนวทางค่อนข้างน้อยและไม่ชัดเจน
4.ความสามารถในการลงความเห็นได้อย่างสมเหตุสมผล	ใช้แนวทางที่สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างสมเหตุสมผล	ใช้แนวทางที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ปานกลาง	ใช้แนวทางที่ไม่สมเหตุสมผล

เกณฑ์ระดับคุณภาพ

คะแนน 10 – 12 ระดับคุณภาพ 3

คะแนน 6 – 9 ระดับคุณภาพ 2

คะแนน 1 – 5 ระดับคุณภาพ 1

เกณฑ์การตัดสิน ได้ระดับคุณภาพ 2 ขึ้นไปถือว่าผ่าน

บัตรคำ – บัตรภาพ

อันตรายไฟฟ้าแรงสูง

แจ้งเหตุไฟไหม้

บริเวณรังสี หรือวัตถุกัมมันตรังสี

ห้ามรับประทานอาหาร

ระวังวัตถุไวไฟ

ใบความรู้

เรื่องที่ 10 เดือนภัย “เด็กหอ” ข้อควรรู้เมื่ออยู่หอพัก

เดือนภัย'เด็กหอ'ข้อควรรู้เมื่ออยู่หอพัก : คอลัมน์ท่องโลกเรียนรู้ : โดย...ขวัญเรียม แก้วสุวรรณ

“สุดแสนสบายแมนชั่น” หอพักที่อยู่สบายดังชื่อจริงๆถ้าคุณมีตังค์ คุณรวยจริง คุณก็อยู่ได้อย่างสะดวกสบาย เพราะเจ้าของหอ “หน้าเลือดมาก” เรื่องหักเงินเจ้าของหอผู้นี้ซ้ำชองมาก ทั้งเก็บ 50 บาทเมื่อยืมกุญแจสำรอง, ค่าน้ำแบบเหมาจ่ายเดือนละ 200 บาท แต่หากเราใช้กิน 10 หน่วยท่านก็คิดเราเพิ่มหน่วยละ 20 บาท (แล้วจะบอกว่าเหมาจ่ายทำไม?) เปลี่ยนหลอดไฟ, ส้วมตัน ฯลฯ คิดเงินหมด

ประโยชน์ข้างต้นจาก<http://สุดแสนสบายแมนชั่น.blogspot.com>อาจสะท้อนถึงปัญหาที่ “เด็กหอ” กำลังเผชิญซ้ำร้ายไปกว่านั้นยังต้องเจอกับภัยอันตรายทางร่างกาย ทรัพย์สิน ดังนั้น เมื่อเร็วๆนี้ มหาวิทยาลัยรามคำแหง นำโดย ผศ.วุฒิสักดิ์ ลากเจริญทรัพย์ อธิการบดีพร้อมด้วยสำนักส่งเสริมและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ (สท.) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) และหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ จัดเสวนา “ข้อควรรู้ เมื่ออยู่หอพัก” พร้อมเชิญชวนผู้ประกอบการเข้าโครงการ “หอพักคิดดาว” ครั้งที่ 5 ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยมีผู้ประกอบการหอพักบริเวณใกล้มหาวิทยาลัยรามคำแหง (หัวหมาก-บางนา) และนักศึกษาเข้าร่วมเสวนาครั้งนี้ด้วย

ณรงค์จันทร์ บุรณะพินิจ นักพัฒนาสังคมชำนาญการ สท.พม. เล่าว่าทำงานคลุกคลีอยู่กับหอพักนิสิตนักศึกษามาเป็นเวลานาน ปัญหาส่วนใหญ่คือผู้ประกอบการไม่จดทะเบียนหอพักตาม

กฎหมายระบุ หมายความว่าหอพักจะไม่มีการแยกหญิงชายบุคคลทั่วไปสามารถพักรวมกับนักศึกษาได้เมื่อเกิดเหตุร้ายขึ้นผู้เช่าจะไม่ได้ได้รับความคุ้มครองตามที่กฎหมายกำหนด

“ถามถึงเหตุผลที่ไม่ขอจดทะเบียนหอพัก ได้คำตอบหลายอย่าง เช่นหากแยกชายหญิงห้องพักจะว่างเยอะขาดทุน เกิดอาการเครียด ต้องนอนโรงพยาบาลต้องจ่ายภาษีแพง ผมว่าผู้ประกอบการเข้าใจผิด แม้ว่าหอพักไม่แยกชายหญิง ไม่จดทะเบียนแต่หากผู้ประกอบการขาด 2 ข้อนี้ ได้แก่ 1.มีเป้าหมายชัดเจนว่ากลุ่มผู้เช่าคือใคร 2.ความเอาใจใส่หอพักและผู้เช่าต่อให้จดทะเบียน ถูกกฎหมายกิจการหอพักไม่มีทางประสบความสำเร็จดังนั้นแนะนำให้ผู้ประกอบการเปลี่ยนแปลงปรับเปลี่ยนความคิด ทำหอพักให้น่าอยู่เอาใจใส่ ดูแลผู้เช่าเหมือนเขาเป็นลูกหลานของเราทำนี้ผมเชื่อว่ารุ่นพี่จะบอกต่อรุ่นน้องให้มาเช่าหอคุณเอง” ณรงค์ กล่าว

ขณะเดียวกัน แม้นักศึกษาจะอยู่ในหอพักที่ถูกกฎหมายแต่ไม่ได้แยกชายหญิง และขาดความระมัดระวังตนเองก็จะตกเป็นเหยื่อผู้ไม่หวังดีได้เช่น หอพักมหาวิทยาลัยย่านดินแดน มีทั้งหมด 5 ชั้น อยู่ติดกับหอพักรวม 6 ชั้นมีผู้ชายนำเชือกโรยตัวลงมาบนคานฟ้าลัดลอบเข้าทางระเบียงห้องของนักศึกษาหญิงที่เปิดประตูทิ้งไว้เข้าไปทำร้ายร่างกายจนเสียชีวิตและเก็บเอาทรัพย์สินที่มีค่าไปญาติผู้เสียหายได้ร้องเรียนไปที่ สคบ. แต่ สคบ. ส่งเรื่องมายัง พม.ซึ่งเขาได้เป็นผู้ช่วยดำเนินการสามารถช่วยได้ในระดับหนึ่ง

“ผมแนะนำว่า เวลาอยู่ที่หอคนเดียว โดยเฉพาะผู้หญิงอย่าเปิดประตูทั้งหน้าห้อง และหลังห้องโดยเด็ดขาด เพราะทุกวันนี้ไว้ใจอะไรไม่ได้ทั้งถนนหนทาง ผู้คน สถานที่ ต้องระมัดระวังตัวเองด้วยอย่างกรณีนักศึกษาสาวคนหนึ่งพักในหอมหาวิทยาลัย เธอกลับบ้านในวันเสาร์-อาทิตย์ และจะกลับมาเรียนในวันปกติ แต่หอปิดเวลา 22.00 น. แต่เธอมาถึง 22.30 น.เข้าหอไม่ได้ จึงนั่งรอที่ใต้ตึก ปรากฏว่ามีชายชาวกัมพูชาเข้ามาเอาไม้หน้าสามตีและเก็บทรัพย์สินไป ซึ่งหอมีทั้งยามกล้องวงจรปิดครบ แต่ยังเกิดเหตุได้” ณรงค์ กล่าว

ทั้งนี้เชื่อว่าหากมีการแยกหอพักหญิงชายจะช่วยลดการเกิดอาชญากรรมได้และหากในกรณีแยกชัดเจนแล้วแต่ยังเกิดเหตุร้ายผู้ประกอบการต้องมาพิจารณาปัจจัยอื่นที่ทำให้เกิดเหตุขึ้น เช่นตัวอาคารว่าควรปรับปรุงตรงไหน อย่างไรบ้าง

อลงกฏ จิตต์ชื่น โษติ หัวหน้าข่าวอาชญากรรม หนังสือพิมพ์ไทยรัฐกล่าวว่า ตามที่อยู่ในวงการสื่อมักพบเห็นข่าวและเหตุอาชญากรรมที่เกิดขึ้นกับนิสิตนักศึกษาจำนวนมากโดยเฉพาะช่วงเวลาดังแต่ 22.00 น.ขึ้นไป ทั้งในหอพัก และนอกหอพัก เช่นนักศึกษามหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ (หัวหมาก) นักศึกษาออกไปซื้ออาหารเวลา 22.00 น.พอถึงสะพานใกล้กับมหาวิทยาลัยมีผู้ชายคนหนึ่งเข้ามาหาเธอพยายามดึงเธอลงไปได้สะพานเพื่อจะข่มขืนจับได้ภายหลังพบว่าผู้ชายคนดังกล่าวเป็นโรคจิต

อีกเหตุการณ์หนึ่ง นักศึกษาสาวพักอยู่ชอยรามคำแหง 53 จะไปหาเพื่อนที่ชอยรามคำแหง 51 ระหว่างทางก็มีผู้ชายจุดไปข่มขืน ระยะทางไม่ไกลแต่สามารถเกิดเหตุการณ์ได้ตลอดเวลาตั้งนั้น อยากฝากถึงทุกคนให้พยายามหลีกเลี่ยงการเดินทางในเวลาวิกาล

“เหตุการณ์ที่ทุกคนคาดไม่ถึง เช่นเวลาเราได้ยินเสียงร้องขอความช่วยเหลือจากห้องข้างๆ หลายคนไม่กล้าออกไปดูและให้การช่วยเหลือ เพราะกลัวได้รับอันตราย ตรงนี้ผมแนะนำให้ออกไปเรียกหาคนใกล้ๆ มาช่วยเหลือ เช่น ยาม อย่าอยู่นิ่งเฉย ต้องรีบช่วยเหลือกัน” หัวหน้าข่าว อาชญากรรมหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ กล่าว

จรัชย์ มุลทองโร้ย เลขานุการ สคบ.กล่าวว่า การร้องเรียนหอพักส่วนใหญ่จะเป็นกรณีคืนเงินประกันที่ผู้ประกอบการหักเงินประกันเกินจริง คืนเงินประกันช้า สคบ.ได้ทำการแก้ไขปัญหา โดยการจัดทำแบบฟอร์มใบเสร็จการรับ-จ่ายเงินประกัน ขณะนี้ก็มีหอพักนำไปใช้แล้วและหากยังไม่ได้รับความเป็นธรรมสามารถแจ้งร้องเรียนเข้ามาสายด่วน สคบ.1166

อริศราเอ็มสรรพร์ นักศึกษาชั้นปี 1 คณะมนุษยศาสตร์มหาวิทยาลัยรามคำแหง เล่าว่า ก่อนจะเข้าหอพักได้หาข้อมูลหอพัก เช่น ถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ หอพักเป็นหอพักรวมหรือแยกบรรยาศในอาคารเจ้าหน้าที่หอพักอัธยาศัยดีหรือไม่ กลุ่มคนที่พัก บริการที่ได้รับ เป็นต้น

(ข้อมูลจากหนังสือ ไทยรัฐ วันที่ 7 กรกฎาคม 2556)

ใบงานที่ 1 ระดมความคิด

ชื่อกลุ่ม.....

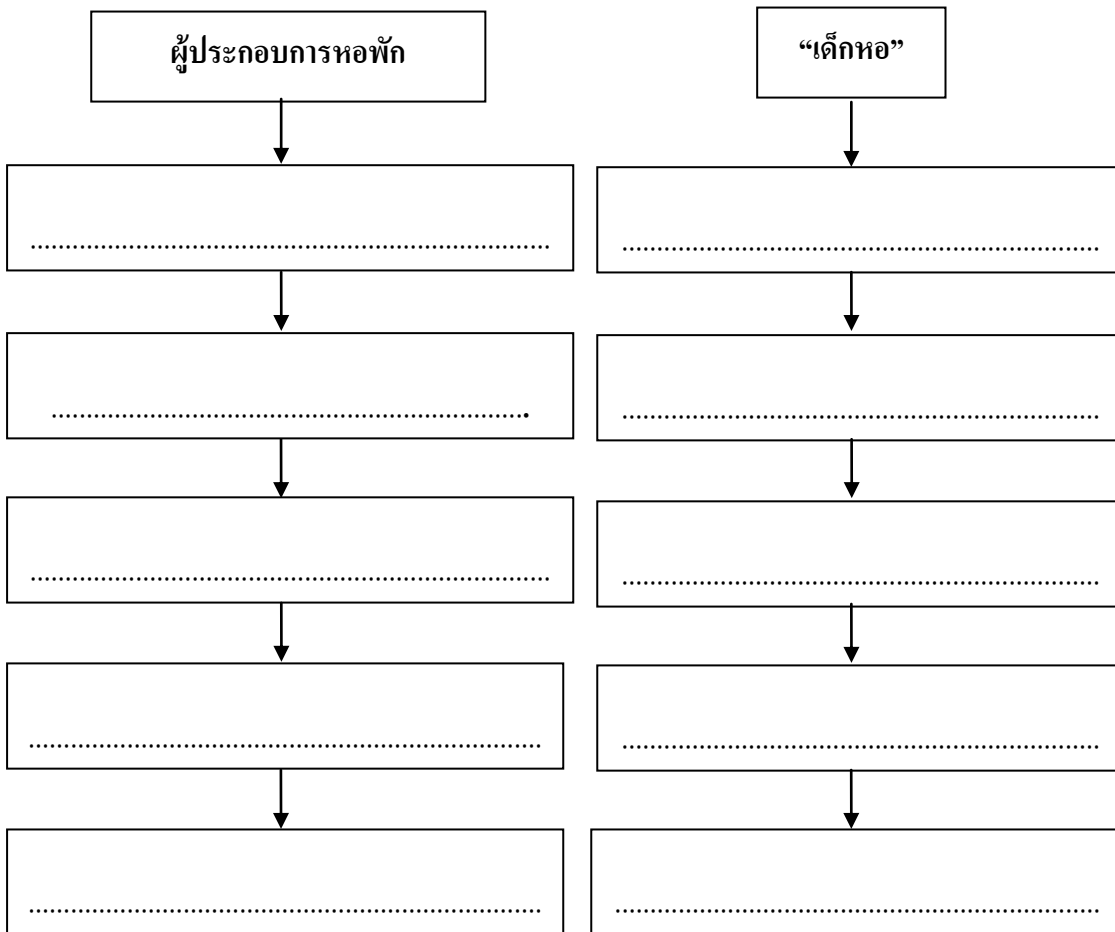
ปัญหา	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
สาเหตุ	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
แนวทางแก้ไข	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
สรุปสิ่งที่ได้	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>

ใบงานที่ 2 ร่วมกันคิด

สมาชิกของกลุ่ม

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....

คำชี้แจง: ให้แต่ละกลุ่มเขียนเหตุผลที่ผู้ประกอบการหอพักและเด็กหอควรปฏิบัติ

หากผู้ประกอบการหอพัก ไม่ปฏิบัติ ตามกฎหมาย ร้องเรียนได้ที่.....

ภาพการทดลองใช้หลักสูตร

กระตุ้นให้นักเรียนคิด

นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์หัวข้อข่าว

ศึกษาเนื้อหาของข่าวด้วยความตั้งใจ

นักเรียนออกมาร่วมกิจกรรมแสดงความคิดเห็น

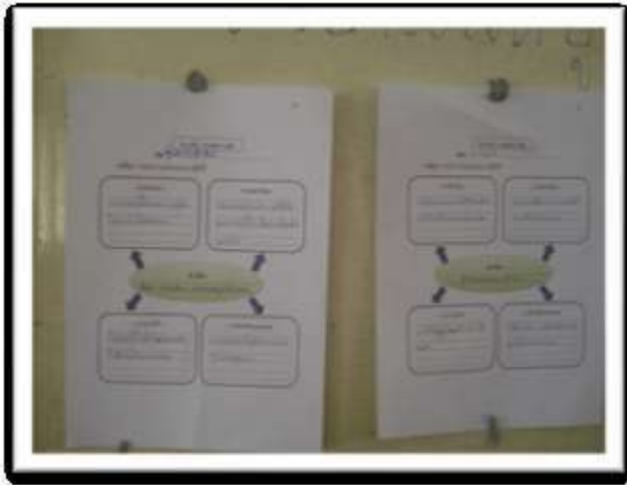
ความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม

การนำเสนอผลงาน

ความตั้งใจและผลงานของนักเรียน

ความภาคภูมิใจในผลงาน

ร่วมกันสรุปประเด็นสำคัญ

นักเรียนออกมารายงานผลการวิเคราะห์

ความภาคภูมิใจในผลงาน

ภาคผนวก จ
แบบตอบรับ และบทความวิจัย

ที่ ศธ ๕๓๐๘.๒ / 3830

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา
กระทรวงศึกษาธิการ
กทม. ๑๐๑๐๐

25 กันยายน ๒๕๕๗

เรื่อง ตอบรับการลงพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัยในวารสารวิทยากรย์

เรียน นางสาวธิดา อัครคุณกรวงศ์

ตามที่ท่านได้แจ้งความประสงค์เพื่อลงพิมพ์ผลงานวิจัย เรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรสารพัดช่างสารเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก” ในวารสารวิทยากรย์ นั้น ขอเรียนว่าผลงานวิจัยของท่านได้รับการพิจารณาตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิเรียบร้อยแล้ว และจะเผยแพร่ในวารสารวิทยากรย์ ปีที่ ๑๑๔ ฉบับที่ ๑๒ เดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๗

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายถึก คอนสำราญ)
รองเลขาธิการคุรุสภา ปฏิบัติการแทน
เลขาธิการคุรุสภาสำนักเทคโนโลยีสารสนเทศ
โทร. ๐ ๒๒๘๒ ๓๓๐๘
โทรสาร: ๐ ๒๒๘๒ ๒๖๕๓

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อชื่อสกุล	นางสาวธิดา อัคระการวงศ์
วัน เดือน ปี	7 มกราคม 2505
ภูมิลำเนา	อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2530 ศึกษาศาสตรบัณฑิต(ศษ.บ.) สาขาวิชาเอกประถมศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก(ศิลปเดชศึกษาคาร) สำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร
ตำแหน่งปัจจุบัน	ครู วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ